

# Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

## RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

### Yedek ve Duyuru Kanallarımız

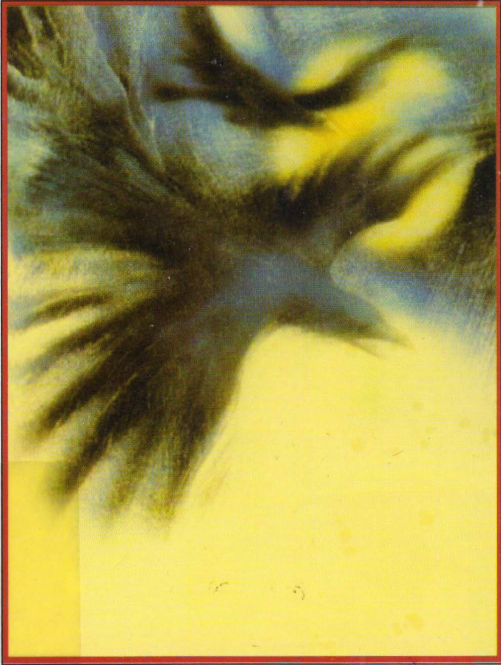
Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

# Roald Dahl

## BENDEN BU KADAR

ÖYKÜLER



İngilizce aslından çeviren

AYŞE GÜL GÜRE

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

# ÇAĞDAŞ DÜNYA YAZARLARI

ISBN 975-8440-51-9

© Dahl Nominee Limited, 1945 / Akcalı Telif Hakları Ajansı /  
Can Yayınları Ltd. Şti. (1997)

Bu kitap, İstanbul'da Can Yayınları'nda dizildi,  
Özal Basımevi'nde basıldı. (2000)  
Cilt: ZE Ciltevi

Düzeltili: Fulya Tükel  
Ücretsiz PDF Kitap Arşivi Kütüphanesi  
<https://rantey.org>

# Roald Dahl BENDEN BU KADAR

ÖYKÜLER

İngilizce aslından çeviren  
AYŞE GÜL GÜRE

CAN YAYINLARI LTD. ŞTİ.

Hayriye Caddesi No. 2, 80060 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0-212) 252 56 75 - 252 59 88 - 252 59 89 - 292 55 00 Fax: 252 72 33

web sayfamız: <http://www.canyayinlari.com>

e-posta: [yayinevi@canyayinlari.com](mailto:yayinevi@canyayinlari.com)  
Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranney.org>

Özgün adı  
*Over to you*

**ROALD DAHL'IN  
CAN YAYINLARI'NDAKİ  
KİTAPLARI**

AMCAM OSWALD / *roman*  
BENDEN BU KADAR / *öyküler*  
KANCİK / *öyküler*  
ÖPTÜM SENİ / *öyküler*  
SENİN GİBİ BİRİ / *öyküler*  
SON PERDE / *öyküler*  
ŞEKER HENRY'NİN AKIL ALMAZ ÖYKÜSÜ / *öyküler*

*Roald Dahl*, 1916 yılında İngiltere, Wales'te Norveçli bir ailenin çocuğu olarak dünyaya geldi. Eğitimini İngiltere'de tamamladıktan sonra Afrika'da Shell firması için çalışmaya başladı. İkinci Dünya Savaşında RAF savaş uçaklarında pilotluk yaparken, başından aldığı ağır bir darbe sonucu ordudan ayrıldı ve yazmaya başladı. *Roald Dahl*, başarılı ve tanınan çocuk kitapları yazarlarından biridir. Çocuk kitaplarının yanı sıra büyükler için yazdığı kitapları ve oyunları vardır. *Roald Dahl*, 1990 yılında 74 yaşındayken ölmüştür.



## İÇİNDEKİLER

|                                       |     |
|---------------------------------------|-----|
| Yaşlı mı Yaşlı Bir Adamın Ölümü ..... | 11  |
| Bir Afrika Öyküsü.....                | 28  |
| Çocuk Oyuncağı.....                   | 47  |
| Madam Rozet.....                      | 66  |
| Katina.....                           | 107 |
| Dün Ne Güzeldi .....                  | 143 |
| Asla Yaşlanmayacaklar .....           | 150 |
| Dikkat Köpek Var .....                | 175 |
| Hepsi Bu .....                        | 193 |
| Sizin Gibi Biri.....                  | 202 |



Bu öykülerde özellikle belirli kişilerden söz etmiyorum. Öyküde kullanılan adlar, tanıdığım pilotların adları olmadığı gibi, birinci tekil şahısta anlattığım öyküler de bizzat benim başımdan geçmiş olaylar demek değildir.



## YAŞLI MI YAŞLI BİR ADAMIN ÖLÜMÜ

Tanrım, ne kadar da korkuyorum!

Şimdi yalnız başıma kaldığıma göre artık bunu saklamama gerek kalmadı. Artık hiçbir şeyi saklamama gerek yok. Burada beni görecektik hiç kimse olmadığına göre de duygularımı başıboş bırakabilirim. Arkadaşlarla aramda tam 7000 metre olduğu ve de her şey bir kez daha yeniden başladığı için istesem de artık rol yapamam zaten. Yemekhanede öğle yemeğimi yerken onbaşı görev emrini getirip Tinker'e verdiği, Tinker'in de emri okuduktan sonra başını kaldırıp bana bakarak, "Sıra sende, Charlie. Sen uçuyorsun," dediği zaman yaptığım gibi dişlerimi sıkıp yüz kaslarımı germem de gerekmiyor artık. Bunun farkında değil miydim ki? Sıranın bana geldiğini bal gibi biliyordum zaten. Dün gece yatağa girdiğimde de biliyordum bunu, bütün gece gözlerim hâlâ açık olarak yatağımda sırtüstü yatarken gece yarısında da, saat birde de, ikide de, üçte de, dörtte de, beşte de, altıda da ve saat yedi olup kalktığım da biliyordum. Giyinirken, kahvaltı ederken, kafeteryada dergileri karıştırır, arkadaşlarla kâğıt oynar, ilan tahtalarındaki mesajları okur, bilardo oynarken falan hep farkında değil miydim bunun sanki? O zaman da bunu biliyordum, yemeğe giderken de, öğle yemeğinde verilen ko-

yun yahnisini yerken de. Onun için onbaşı elinde emirle yemekhaneye girdiğinde hiçbir şey hissetmedim. Gökyüzü bulutlarla kaplı olduğu zaman yağmurun yağmaya başlaması ne kadar şaşırtıcı değilse, emrin gelmesi de benim için o kadar sıradan olmuştu. Onbaşı emri Tinker'e verdiğinde, Tinker ağzını açmadan önce bile biliyordum söyleyeceğini. Ne söyleyeceğini kelimesi kelimesine biliyordum.

Onun için Tinker haberi verince etkilenmedim bile.

Ama Tinker görev emrini katlayıp cebine koyarken, "Tatlıyı bitir. Daha çok zamanın var," dediğinde kendimi kötü hissetmeye başladım; çünkü her şeyin yeniden başlayacağını, yarım saat içinde kendimi emniyet kemeriyle koltuğa bağlayıp motoru çalıştıracığımı ve yardımcı hava erine takozları çekmesi için işaret vereceğimi adım gibi biliyordum. Arkadaşlar tatlılarını atıştırıyorlardı. Bense önümde duran tatlıdan bir kaşık bile alamıyordum artık. Gene de yüz hatlarımı kaskatı geçirip, "Şükürler olsun, ellerimi kavuşturup oturmaktan sıkılmaya başlamıştım zaten," demeyi başardım. Böyle bir şey söylemem gerekiyordu zaten. Ötekilerin de uçuş görevi aldıkları zaman söyleyecekleri şeylerdendi bu söylediğim. Çıkıp gitmek üzere ayağa kalktığımda, "Çay saatinde görüşürüz," demem de her zaman söylenen şeylerden biriydi.

Ama artık bunların hiçbirini yapmak zorunda değilim. Şükürler olsun değilim. Şimdi artık gevşeyebilir, rahatlayabilir, kendimi bırakabilirim. Bu uçağı adam gibi uçurduğum sürece istediğimi söylemekte ve yapmakta özgürüm. Eskiden böyle değildi bu. Dört yıl önce uçmak olağanüstü keyifliydi. Uçmaya bayılıyordum; çünkü uçmak heyecan verici, pistte bekliyor olmak futbol sahasına çıkmayı ya da beysbolda atış sıranızın gelmesini beklemek gibi bir şeydi yalnızca. Üç yıl önce de fena

değildi. Üç aylık bir dinlenme süresi, ardından gene iş başı yapmak, sonra gene üç aylık bir dinlenme, sonra gene göreve dönme. Hep –ama hep– geri dönme, her seferinde paçayı kurtarma. Herkesin ne usta bir pilot olduğumu söyleyip durması. Brüksel yakınlarında paçayı nasıl zor kurtardığımı, Dieppe üzerinde ilk seferinde yalnızca şansımın yaver gittiğini, ikinci seferinde ise ne kötü anlar yaşadığımı ve bu yıl yaptığım her haftalık sortide ne kötü –ama şanslı– bir pilot olduğumu ve uçuşun her ânında nasıl ölesiye korktuğumu kimsecikler bilmiyor. Kimsecikler. "Charlie müthiş pilot!" "Charlie doğuştan pilot!" "Charlie dehşet!" deyip duruyor herkes.

Sanırım bir zamanlar öyleydi, ama artık değil.

Artık her seferinde daha beter oluyor. Başlangıçta yavaş yavaş basar bu korku. Arkanızdan sinsice soku-lup öylesine usulca, öylesine sessizce yaklaşır ki, geriye dönüp ne oluyor diye bakmaz, geldiğini görmezsiniz bile. Görebilseniz, bir önlem alabilirsiniz belki de. Ama çaktırmadan yakalar hep sizi. Bir serçeye sinsi sinsi yaklaşan kedi gibi sokulur arkanızdan ve tam arkanıza geldiğinde –kedi gibi üstünüze sıçramaz da– eğilip kulağınıza fısıldayıverir. Yavaşça omzunuza dokunup size gepgenç olduğunuzu, yapacak görececek bin bir şeyiniz olduğunu, dikkatli olmazsanız er geç başınızı belaya sokacağınızı ve belaya sokunca da sizden geriye kavrulup kömüre dönmüş bir cesetten başka bir şey kalmayacağını fısıldar. Yüzü ve parmakları simsiyah olmuş, kolları bacakları kıvrılıp bükülmüş olan kavrulmuş cesedinizin neye benzeyeceğini, nasıl kapkara bir görünümü olacağını, böylesi ölümlerde hep olduğu gibi ayakkabılarınızın ayaklarınızdan nasıl fırlayıp gitmiş olacağını falan anlatır fısıllar. Önceleri yalnızca geceleri yatağınızda gözleriniz açık yatarken fısıldaşır sizinle. Sonra sonra gündüzleri de –dişlerinizi fırçalar ya da bira içer ya da

koridorlarda yürürken falan- fısıldamaya başlar kulağı- nıza. Sonunda o fısıltıları gece gündüz, her saniye, her an işitmeye başlarsınız.

İşte Ijmuiden. Her zamanki gibi, ufacık kulplu bir fincana benziyor. İşte Frisians, Texel, Vlieland. İşte Terschelling, Ameland, Juist ve Norderney.<sup>1</sup> Hepsini tanıyorum onların. Mikroskop altındaki bakteri kültür- lerine benziyorlar. İşte Zuider Zee, işte Hollanda. Bura- sı da Kuzey Denizi. Hah, işte Belçika ve işte dünya. Şu kahpe dünyanın tümü altımda. Evleri, köyleri, kasaba- ları, eceli gelmemiş insanları ve balık dolu denizleriyle altımda yatıyor. Balıkların da henüz eceli gelmemiş. Eceli gelen bir tek ben varım. Ölmek istemiyorum ben. Tanrım, ölmek istemiyorum. Hiç olmazsa bugün öl- mek istemiyorum. Acı çekmekten korktuğum için de- ğil. Gerçekten de değil. Bacağımın ezilmesine ya da ko- lumun yanmasına aldırmam bile. Yemin ederim bunla- ra aldırmam. Ama ölmek istemiyorum. Dört yıl önce ölmeye de aldırmıyordum. O zamanlar ölüp ölmeyece- ğime hiç aldırmadığımı kesin olarak anımsıyorum. Üç yıl önce de umrumda bile değildi. O zamanlar hava hoş- tu. Yaptıklarımı heyecan verici buluyordum. Kaybede- ceğe benziyorsanız, hiçbir şeye aldırılmaz, her şeyi heye- can verici bulursunuz. O sıralarda da kaybedeceğe ben- ziyorduk. Her şeyini kaybetmek üzereyse canını dişine takıp savaşır insan. Dört yıl önce durum böyleydi. Ama artık bu savaşı kazanacağız, bu besbelli. Kazanacaksanız durum değişir. Şimdi ölürsem, elli yıl daha yaşama şan- sımı kaybedeceğim ve bunu da kaybetmek istemiyor- um. Bundan başka her şeyi kaybetmeye razıyım, ama bunu asla, çünkü bu, insanın yapmak ve görmek iste- diklerinin tümü demek. Joey'le yatmayı sürdürmek gi- bi. Arada bir baba evine dönmek gibi. Kırılarda orman-

<sup>1</sup> Hollanda ve Almanya'da bazı köy ve kasabalar. (Çev.)

larda yürümek gibi. Şişeden bardağa bir fırt içki koymak gibi. Hafta sonlarını iple çekmek ve elli yıl boyunca her saat, her gün, her yıl soluk alıp yaşamak gibi. Şimdi ölürsem bütün bunlardan ve geri kalan her şeyden yoksun kalacağım. Bilmediğim nice şeyi kaçıracam. Sanırım kaçırmaktan en korktuğum da bunlar. Bu bilmediğim şeyler. Yarınlarda neler oluşacak kimbilir. Sanırım ileride olacağını umduğum şeylerden dolayı ölmek istemiyorum ben aslında. Evet, doğrusu bu. Bunun doğru olduğundan kuşku yok. Yol kenarında durmuş soğuktan tir tir titreyen sırsıklam bir berduşun başına dayayın silahınızı ve "Seni vuracağım!" diye bağırın; berduşun, "Vurma! N'olur vurma!" diye yalvardığını görürsünüz. Berduş, bir gün bir şeyler olacağını ummakta ve bundan dolayı yaşama sarılmaktadır. Ben de aynı nedenlerle yaşama asılıyorum, ama o kadar uzun süreden beri asılıyorum ki artık daha fazla dayanacak gücüm kalmadı. Çok yakında boş vermek zorunda kalacağım. Bir uçurumun kenarında asılı kalmaya benziyor bu, tam buna benziyor. Ben de çok uzun zamandır uçurumun kenarında asılı duruyorum. Uçurumun kenarına parmaklarımla yapışmışım, ama bir türlü kendimi yukarı çekemiyorum. Parmaklarım gitgide yoruluyor. Öyle bir sızlıyor ki eninde sonunda kendimi bırakmak zorunda kalacağımı biliyorum. Yardım çağırmaya cesaret edemiyorum. Yapmaya cesaret edemediğim tek şey bu. Onun için de uçurumun kenarında asılmış kalmışım. Sarkıp kaldığım yerde debeleniyor, ayaklarımı koyacak bir çıkıntı arayıp duruyorum, ama uçurumun yüzeyi gemilerin bordaları gibi dümdüz ve pürüzsüz. Ayak parmaklarımla olsun tutunacak bir yer bulamıyorum. Şu anda yaptığım bu işte: debelenmek. Uçurumun ucundan sarkmış durumda, pürüzsüz yüzeyinde ayak uçlarımı koyacak bir çıkıntı bulmak için debelenip duruyorum, ama yok, yok, yok. Çok yakında tutundu-

ğum yeri bırakmam gerekecek. Her an biraz daha kavır-  
yorum bu gerçeği. Ve her saat, her gün, her gece, her  
hafta biraz daha korkmaya başlıyorum. Dört yıl önce  
böyle uçurumun kenarından sarkmıyordum ben, uçu-  
rumun üstündeki düzlükte koşup oynuyordum. Bir  
yerlerde bir uçurum olduğunu ve oradan düşebileceğimi  
biliyordum, ama aldırmıyordum buna. Üç yıl önce de  
durum böyleydi. Ama şimdi durum değişti.

Korkak olmadığımı biliyorum. Bundan kuşkum  
yok. İlerlemeye devam edeceğim her zaman. İşte bugün,  
öğleden sonrasının saat ikisinde gene buradayım. Uça-  
ğımda oturmuş saatte 256 kilometre hızla uçuyorum.  
Hiç de kötü uçmuyorum üstelik. Doğru dürüst düşün-  
meyecek kadar korkmama karşın bu işi sonuna kadar  
götüreceğim. İş yarıda bırakıp geri dönmek hiçbir za-  
man söz konusu olmadı zaten. Geri döneceğime ölmeyi  
yeğlerim. Geri dönmek diye bir şey yok bu oyunda.  
Olsaydı daha iyi olurdu, ama yok. Savaşmayı, bu kor-  
kuyla savaşmaya yeğlerim doğrusu.

İşte Wassalt. Alalanmış birkaç ufak yapı, iyice ka-  
mufle edilmiş koskoca bir hangar ve büyük olasılıkla  
109 ve 190'larla dolu koca bir havaalanı. Hollanda'nın  
tadına doyulmaz bir görüntüsü var. Bu ülke baharda  
cennet gibi olmalı. Herhalde aşağıda harman kaldırıyor-  
lar, saman balyalıyorlardır şimdi. Alman askerleri de  
oturmuş saman balyalayan Hollandalı kızları seyredi-  
yorlardır. Pezevenkler. Şimdi seyretmekte oldukları  
kızları iş bitince yatağa atacaklar. Şu anda ben de saman  
balyalıyor ve sıra içiyor olmayı isterdim.

Pilot kokpitte dimdik oturuyor, uçuş gözlükleriyle  
gaz maskesi yüzünün yarısını örtüyordu. Sağ eli hafifçe  
levyeyi kavramış, sol eli gaz çubuğuna uzanmıştı. Hiç  
durmadan gözleriyle gökyüzünü tarıyor, çevresini kola-

çan ediyordu. Kafası alışkanlıktan gelen ağır hareketlerle yavaş yavaş, otomatığe bağlanmış gibi sürekli bir yandan öbür yana dönüyor, böylece gözleri de neredeyse saniyede bir şu masmavi gökyüzünün her bir köşesini –yukarıyı, aşağıyı, dört bir yanını– tarıyordu. Pilot güneş ışığının geldiği yere hep iki kez ve öteki yerlere baktığından daha uzun süreyle bakıyordu. Çünkü düşman saldırıya geçmeden önce hep oralarda saklanıp bekler siz. Gökyüzünde saklanabileceğiniz iki yer vardır yalnızca: Ya bulutların içine saklanabilirsiniz ya da güneş ışığının içine.

Uçmaya devam etti. Aynı anda birçok şeyi birden düşünmekte olan beyni, korkudan ödü kopan birinin beyni olsa da içgüdüleri düşman göklerde uçan bir pilotun içgüdüleri idi. Başının sağa sola dönme hareketlerine ara vermeden gözlerini indirip kontrol panelindeki aygıtlara baktı. Bir saniyeden uzun sürmedi bu bakış. Objektifin bir kez açılıp kapanışında düzinelerle görüntüyü kaydeden fotoğraf makineleri gibi onun gözleri de bir bakışta yağ basıncını, oksijen miktarını, motor devir sayısını, itme gücünü ve hava hızını aklına kaydetmiş, aradan bir saniye bile geçmeden gene gökyüzüne çevrilivermişlerdi. Gözlerini kısmış güneşin göz alan parlaklığına doğru bakarken gözüne bir şey takılır gibi oldu. Evet, işte oradaydı: güneşin insanı kör eden parlaklığının önünde yavaş yavaş süzülen kara bir benek. Pilot için o bir benek değil, kanatlarının altında makineli tüfekleri olan bir Focke Wulf'un<sup>1</sup> içinde oturan kanlı canlı bir Alman pilotuydu.

Pilot ne gördüğünü biliyordu. Öteki uçaktakinin güneşin parlaklığının kendisini sakladığından emin olarak yukarıdan bir yerden kendisini gözlediğinden, hiç acele etmeden saldırıya geçeceği ânı beklediğinden kuş-

---

<sup>1</sup> Alman savaş uçağı. (Çev.)

kusu yoktu. Spitfire'da<sup>1</sup> oturan adam gözlerini uzaktaki o kara benekten ayırmıyordu. Kafası sağa sola dönmüyordu artık. Oturduğu yerde o da düşmanını gözlüyordu. Sol eli gaz çubuğundan ayrılıp kokpitin içinde ustaca gezinmeye başladı. Kendinden emin hareketlerle hızla oradan oraya gidiyor, bir ona bir buna dokunuyor, güneş siperlerini indiriyor, silahlarını 'kapalı' konumdan çıkartıp 'ateşe hazır' konumuna getiriyor, başparmağıyla levyenin pervane sesini tizleştiren bir yerine hafifçe dokunuyordu.

Şu anda kafasında çatışma fikrinden başka bir düşünce kalmamıştı. Artık ne korkuyor, ne de korkuyu düşünüyordu. Bütün bunlar bir düştü ve sabah gözünü açınca gördüğü düşü unutuveren biri gibi, pilot da düşmanı görmüş ve korkusunu unutuvermişti. Hep böyle olurdu bu. Yüzlerce kez olmuştu, şimdi de böyle oluyordu. Bir anda soğukkanlı, ne yaptığını bilen birine dönüşüvermişti pilot. Kendisini ve uçağını çarpışmaya hazırlarken bir yandan da Alman'ı gözlüyor, ne yapacağını izliyordu.

Spitfire'ın pilotu çok usta bir pilottu. Pilotların pilotuydu, çünkü vakti saati gelince, soğukkanlılığının ve cesaretinin üstüne yoktu. Ama en önemlisi, soğukkanlılığından da, yürekliliğinden de, deneyimliliğinden de üstün olan içgüdülerinin varolmasıydı. Gaz çubuğunu açarak motora usul usul gaz verdi. Bir yandan da levyeyi belli belirsiz geriye doğru çekerek yükselmeye, iki uçak arasında varolan ve Alman pilota üstünlük sağlayan 1600 metrelik yükseklik farkını biraz olsun azaltmaya çalışıyordu. Ama bunu yapacak fazla zamanı olmadı. Focke Wulf güneşin olduğu yerden burnunu yere dikerek pike yapmaya başlamıştı bile. Hem de ne hızla! Alman uçağının baş döndürücü bir hızla üstüne doğru

---

<sup>1</sup> İngiliz savaş uçağı. (Çev.)

geldiğini gördü pilot, ama sanki görmemiş gibi yaparak yoluna dümdüz devam etti. Bu arada sürekli omzunun üzerinden geriye bakarak arkasındaki Alman'ı izliyor, keskin bir dönüş yapmanın tam zamanını kolluyordu. Eğer çok erken dönerse Alman da onunla birlikte döner, kendisi de ayvayı yerdi. Dönmekte gecikecek olursa ve Alman pilot da iyi bir nişancıysa, o zaman da adam, olduğu yerden dümdüz ateş eder ve kendisini hindi kızartmasına döndürürdü bir atışta. Onun için sık sık kafasını çevirip arkasına bakarak Alman uçağını izliyor, aralarındaki mesafeyi tam olarak kestirmeye çalışıyordu. Alman pilot atış mesafesine girip tam parmağını tetiğe basacaktı ki Spitfire'daki pilot hızla döndürdü uçağını. Sol eliyle levyeyi hızla geriye ve sola doğru çekerken sol ayağıyla da dümen pedalını kökledi. Rüzgâr sağanağına yakalanıp savrulan kuru bir yaprak gibi yan yatıp yön değiştirdi uçak. Bir anlığına gözleri kararan pilot kendinden geçer gibi oldu.

Beynine hücum eden kan geri çekilip de gözleri yeniden görür olunca hemen yukarıya baktı. Alman uçağı çok ileride bir yerde onun döndüğü yöne doğru dönüyor, olabildiğince kapalı bir dönüş yaparak yeniden Spitfire'ın kuyruğuna yapışmaya çalışıyordu. İşte kapışma başlamıştı. "İşte kapışma başladı," dedi kendi kendine. "İşte bir kez daha çatışmaya giriyorum." Birdenbire dudağının ucuyla gülümseyiverdi tam bir özgüven duygusuyla. Önceden de sayısız kez çatışmaya girmiş ve her seferinde kazanmıştı.

Ender rastlanan, harika bir pilottu adam, ama Alman pilot da ondan aşağı kalmıyordu. Kapalı bir dönüş yapmak için Spitfire'ın aniden dümen kırdığı an o da aynı şeyi yapmış, iki uçak havada aynı anda birlikte dönmüşlerdi. Spitfire aniden gaz kesip Focke Wulf'un arkasında kaldı; Focke Wulf da hemen yan yatıp pikeye geçti, sonra havada geriye doğru bir takla atıp yüksele-

rek bu kez de o Spitfire'in kuyruğuna takıldı. Spitfire yan yatıp daldı, ama Focke Wulf neredeyse ondan önce davranmış, onunla birlikte yan yatıp dalmıştı bile. Hâlâ Spitfire'in kuyruğundaydı. Hatta bir kez yaylım ateş bile açtı peşinden, ama ıskaladı. On beş dakika boyunca iki küçük uçak göklerde birlikte takla atıp pike yaptılar. Bazen birbirlerinden uzaklaşıyor, sert dönüşler yaparak birbirlerini uzaktan izliyor, ringin içinde birbirlerinin çevresinde dönerek karşısındakinin bir açığını ya da gardının düştüğü bir ânı yakalamak için fırsat kollayan boksörler gibi birbirlerini gözlüyorlardı. Derken biri aniden hız kesiyor ve dönüp öbürüne saldırıyor, ondan sonra da pikeler, yan yatışlar, hızlı tırmanışlar yeniden başlıyordu.

Bütün bunlar olurken Spitfire'in pilotu kokpitte dimdik oturuyor ve uçağını elleriyle değil parmak uçlarıyla uçuruyordu. Spitfire bir uçak olmaktan çıkıp onun bedeninin bir uzantısı olmuştu sanki. Kollarındaki kaslar, uçağın kanatlarına ve kuyruğuna dönüşmüşlerdi. Onun için de uçak yana yatarken, dönerken, dalarken ve tırmanırken adam ellerini ve bacaklarını değil uçağın kanatlarını, kuyruğunu ve gövdesini kımıldatıyordu, çünkü Spitfire'in gövdesi pilotun gövdesi olmuştu artık, birini ötekinden ayırmak olanaksızdı.

Böylece sürüp gitti bu. Bu süre içinde uça kapışa epey yükseklik kaybetmişler, adım adım Hollanda topraklarına yaklaşmışlardı. Az sonra neredeyse yerden ancak 900 metre yükseklikte sürdürür oldular bu dalaşı. Yere o kadar yaklaşmışlardı ki tarlalardaki ağaçlar ve bu ağaçların toprak üstündeki gölgeleri görülebiliyordu.

Alman pilot 300 metre gibi uzak bir mesafeden ateş etmeyi denedi bir kez. Spitfire'in pilotu kurşunların uçağının burnunun dibinden geçip gidişlerini izledi. Bir keresinde, birbirlerinin çok yakınından uçup geçerken –bir anlığına da olsa– Alman pilotun kendine doğru

dönmüş kahverengi başlıklı, gözlüklü yüzünü ve boyundaki beyaz fuları görebildi cam kokpit kapağının altında. Bir keresinde de, hızlı bir tırmanış sonrasında, olağandan biraz uzun –beş-altı saniye kadar– sürdü gözlerinin kararması. Yeniden görmeye başlayınca hızla taradı gökyüzünü Focke Wulf’un nerede olduğunu görmek için. İşte orada, 600 metre gerisindeydi ve iki santim boyunda, incecik, ama hızla büyüyen bir çizgi halinde yıldırım gibi üstüne doğru geliyordu. O kadar hızla geliyor ve o kadar hızla büyüyordu ki daha bir saniye geçmeden boyu iki santimden beş santime, beş santimden on santime, on santimden de otuz santime çıkıvermişti bile. Kaybedecek hiç zaman yoktu. Ya bir saniyesi vardı bir şeyler yapmak için ya da iki, hepsi hepsi o kadar. Ama Spitfire’in pilotuna bu da yeterliydi, çünkü düşünmesi ve ne yapacağına karar vermesi gerekmiyordu. İçgüdülerinin ellerini, ayaklarını –ve de uçağın kanatlarıyla gövdesini– kullanmasına izin vermesi yeterliydi. Bu durumda yapılabilecek tek şey vardı ve Spitfire da onu yaptı. Tüm gücüyle yana doğru keskin bir dönüş yaparak tam dik açıda Focke Wulf’a doğru döndü ve arkasından yaklaşmakta olan düşman uçağının üzerine doğru uçmaya başladı olanca hızıyla.

İki uçak baş döndürücü bir hızla birbirlerine yaklaşıyorlardı. Spitfire’in pilotu, temelli bedeninin bir parçası haline gelmiş olan uçağının kokpitinde hâlâ dimdik oturuyordu. Gözleri ön camın üstünde beliren sarı kilitlenme noktasından ayrılmıyordu. Arkasında görünen Focke Wulf’un incecik bir çizgiye benzeyen görüntüsünün tam üstünde duruyordu bu nokta. Spitfire’in pilotu, ne yaptığını çok iyi bilen usta ellerinin hızlı hareketleriyle uçağını ufak ufak bir o yana, bir bu yana oynattıkça bu sarı nokta da uçakla birlikte bir o yana, bir bu yana kayıp duruyordu mavi gökyüzünde. Sonra birdenbire Focke Wulf’un incecik çizgisinin üstüne gelip kilit-

lendi. Pilotun eldivenli ellerinin sağ başparmağı tetiği arayıp buldu ve yavaşca tetiğe dokundu. Spitfire'in silahlarının ateşlendiği an Focke Wulf'un burnundaki silahlar da ateşlendi. ıkarttıkları kıvılcımları görebiliyordu Spitfire'in kokpitinde oturan pilot. Bütün bu olanlar bir sigara yakımı zamanda olup bitmişti. Alman uçağı hâlâ dosdoğru üzerine geliyordu. Uçağın kt burnu ve kanatları burnunun dibinde beliriverdiler. Sonra uçakların kanatları büyük bir gümbürtüyle birbirine değiverdi. Kulakları tırmalayan bir yırtılma sesiyle Spitfire'in iskele kanadı ana gövdeden ayrılıp boşlukta düşmeye başladı.

Spitfire lmşt. Havada vurulan bir kuşun kanatlarını titreterek lşn andıran bir titreşimle, hâlâ gitmekte olduğu yöne doğru ilerlemeyi sürdürerek boşlukta taş gibi düşmeye başladı. Pilotun elleri bir saniye bile zaman kaybetmeden, sanki hepsi bir tek hareketin parçasıymış gibi, pilotu koltuğuna bağlayan emniyet kemelerini çözdüler, başlığını fırlatıp attılar, kokpitin st camını açtılar ve sonra da her ikisi birden kokpitin kenarlarına tutunuverdiler. Pilot kendini yukarıya çekerek boşluğa atladı. Boşlukta döne döne düşerken sağ eli paraşütü açma ipini bulup çekti. Dev bir şemsiye gibi açıldı paraşütü, apış arası askıları kt diye gerilerek pilotun düşüşünü frenledi.

Koca bir sessizliğin içindeydi artık pilot. Rüzgâr yüzüne vuruyor, sağını başını karıştırıyordu. Elini uzatıp saçlarını çekti gözünün önünden. Yerden 300 metre kadar yukarıdaydı. Altında çitlerle çevrili yemyeşil bir arazi uzanıp gidiyordu. Grnrlerde hiç ağaç yoktu. Tam altındaki tarlada inekler otliyordu. Sonra başını kaldırıp yukarıya doğru baktı pilot, bakar bakmaz da, "Aman Tanrım!" diyerek lini beline atıp tabancasına uzandı. Yüz elli metre ötesinde ve yerden aynı yükseklikte paraşütüyle yere doğru inen bir adam daha vardı

havada. Alman pilottan başkası olamazdı bu. Çarpıştıkları zaman onun uçağı da yara almış olmalıydı. Herhalde o da hiç zaman kaybetmeden kendini uçağından dışarıya atmıştı can havliyle. İşte şimdi de havada yan yana yere iniyorlardı. Birbirlerine o kadar yakındılar ki aynı tarlaya inmeleri işten bile değildi.

Elleriyle paraşütünün iplerine asılmış, paraşütün apış arası kayışlarının gerip iki yana açtığı bacaklarıyla hemen yanı başında yere doğru süzülen Alman pilota çevirdi gözlerini yeniden. Ufak tefek, tıknaz yapılı, pek de genç olmayan bir adamdı. O da Spitfire'in pilotuna bakıyordu. Rüzgârın etkisiyle arkasına dönünce kafasını çevirip omzunun üzerinden bakmaya devam etti.

Yan yana yere doğru inmeyi sürdürdüler. Pilotlar gözlerini birbirlerinden ayırmıyor, biraz sonra ne olacağını düşünüyorlardı. Avantaj Alman pilottaydı, çünkü Alman egemenliğindeki topraklara iniyorlardı; Spitfire'in pilotu ise düşman topraklara ayak basacak, ya tutsak edilecek ya da öldürülecekti. Ya da Alman pilotu öldürecekti. Bunu yaparsa kaçıp kurtulabilirdi. Nasıl olsa kurtulurum, diye düşündü Spitfire'in pilotu. Alman'dan daha hızlı koşabileceğimden kuşum yok. Hızlı koşabilecek birine pek benzemiyor. Tarlalarda tazi gibi koşup ondan kurtulurum.

Toprak hızla yaklaşıyordu. Kaybedecek bir saniye bile yoktu. Alman'ın da kendisiyle birlikte aynı tarlaya -hani şu ineklerin otladığı tarlaya- ineceğinden artık hiç kuşku kalmamıştı. Tarlanın durumu nedir, çevresinde çalıdan çitler var mı, varsa aralarına bir kapı falan konulmuş mu anlamak için aşağıya baktı. Araziyi bir ucundan öbür ucuna boydan boya geçen küçücük bir dere vardı ve derenin suları tarlanın ortasında bir yerde ufarak bir gölet oluşturunuyordu. İnekler su içsin diye yapılmış bir göletti bu. Kıyıları, suyu çamurluydu. Ve bu gölet pilotun tam altındaydı. Yere inmesine yalnızca

birkaç metre kalmıştı. Hızla ve göletin tam ortasına doğru alçalıyordu. Telaşla paraşütünün iplerine sarıldı paraşütün yönünü değiştirmek için, ama çok geç kalmıştı ve bu manevra bir işe yaramadı. Birdenbire buzdan parmaklar uzanıp beynine ve midesine dokundular sanki ve havada Alman'la çatışırken tümüyle unuttuğu korku gerisin geri gelip üstüne çullanıverdi yeniden. Göleti ve göletin zifir karası yüzeyini görüyordu, ama bu bir gölet değil, su da su değildi. Yeryüzünden başlayıp toprağın kilometrelerce ve kilometrelerce derinine uzanan, kenarları gemilerin bordaları gibi pürüzsüz olan küçük bir kara delikti bu. Öylesine derindi ki, bir kez içine düşmeyegörün, sonsuza dek düşer, düşer, düşer dururdunuz. Bu deliğin ağzını görüyordu pilot, ne kadar derin olduğunu görüyordu. Ve kendisi de birinin yerden alıp –gölete düşsün diye– havaya fırlattığı bir çakıl taneciğiymiş yalnızca. Birisinin tarlanın otları arasından alıp havaya fırlattığı bir çakıl taneciği. Bundan başka bir şey değildi kendisi ve hızla yere düşüyordu. Ve de o derin delik tam altındaydı.

Cump. Hızla suya vurdu. Ayakları göletin dibini bulmuş, dipteki balçığa saplanmıştı. Kafası da suya bir daldı, bir çıktı. Şimdi omuzlarına kadar suya batmış, göletin ortasında duruyordu. Paraşüt tam tepesine inmiş, iplerden ve beyaz ipekten oluşan dağınık bir yumak gibi kafasına dolanmıştı. Elleriyile sağa sola çekiştirdi kafasına dolananları, ama bu çabaları yumağı biraz daha karıştırmaktan başka bir işe yaramadı. Beyaz ipek paraşüt kafasını örttüğü ve bir sürü iple beyaz ipekten başka bir şey göremediği için duyduğu korku ürküye dönüşüyordu. Kıyıya doğru yürümeyi denedi, ama ayakları balçığın içindeydi. Dizlerine kadar balçığa gömülmüştü. Paraşütten ve paraşüt iplerinden kurtulmayı denedi bir kez daha. Tam o sırada duydu çayırda koşan ayak seslerini. Ayak sesleri yaklaştı, yaklaştı, yaklaştı; bir şey

cump diye suya daldı. Alman suya atlamış olmalıydı. Sonra adam tüm ağırlığıyla üstüne abanıp suda alaşağı etti pilotu.

Suyun altındaydı şimdi. İçgüdüsel olarak debelenmeye başladı. Ama ayakları hâlâ balçığa saplıydılar ve Alman da tepesine binmişti. Bir çift el gırtlığına yapışmış, ince uzun parmaklarıyla boğazını sıkıyor, kafasını suyun altında tutuyordu. Gözlerini açtı. Görebildiği tek şey, boz bulanık suydı. Bulanık suyun içinde küçücük, pırıl pırıl hava kabarcıkları olduğunu fark etti birdenbire. Kabarcıklar ağır ağır su yüzeyine doğru yükseliyorlardı. Ne bir ses duyuluyordu, ne bir bağırışma, ne de başka bir şey. Yalnızca su yüzeyine doğru yükselen o küçücük, o pırıl pırıl hava kabarcıkları. O, bu kabarcıkları izlerken, bulutlu bir günde aniden güneş çıkıvermiş gibi pırıl pırıl, ıslıl ıslıl aydınlanıveren beyni de birdenbire duruluverdi. Artık debelenmeyeceğim, dedi kendi kendine. Gökyüzünde kara bulutlar varken ve yağmur yağmaya hazırlanırken debelenmenin bir anlamı yok.

Bedenini koyuverip tüm kaslarını gevşetti pilot, çünkü artık debelenme, çabalama, savaş verme isteği kalmamıştı. Çırpınıp çabalamak zorunda olmamak ne güzel, diye geçirdi aklından. Debelenmenin ne bir anlamı, ne bir gereği var. Bunca zamandır çabalayıp durduğum için ne aptalmışım; gökyüzünde kara bulutlar varken, güneş çıksın diye üsteleye üsteleye dua edip durmam ne salaklıkmış meğer. Yağmur yağınsın diye yakarmam, "Yağmur yağınsın, bırakın şakır şakır yağmur yağınsın, aldırmiyorum işte!" diye avaz avaz bağırmam gerekirmiş aslında. O zaman her şey daha kolay olurdu, çok çok daha kolay olurdu. Tam beş yıldır çabalıyorum ve artık çabalamak istemiyorum. Bu çok daha iyi, çünkü bir yerlerde içinde dolaşmak istediğim bir meşe korusu var ve çabalaya debelene dolaşamazsınız korularda. Dünyanın bir yerinde sevişmek istediğim bir kız var ve

kızlarla da sevişilmez çabalaya debelene. Çabalaya debelene hiçbir şey yapamazsınız; en önemlisi de hayatınızı yaşayamazsınız. Ve ben de şimdi artık her yapmak isteğimi, hep yapmak istediklerimi yapacağım ve çabalamak, debelenmek söz konusu bile olmayacak.

Bakın ne hoş, nasıl da dingin her şey şimdi! Bakın her yer güneş ışııyla nasıl pırıl pırıl! Ne güzel bir tarla bu! İçinde inekler otlayan, ortasında küçücük bir göleti olan, sapsarı çuha çiçekleriyle bezeli yemyeşil çitlerle çevrili ne güzel bir tarla! Artık hiçbir şey dert olmayacak bana. Hiçbir şey, hiçbir şey. Göletin orta yerinde bir şeyle boğuşup duran şu adam bile. Yüzü kızarmış, soluk soluğa kalmış gibi bir hali var. Göletten kıyıya bir şey sürüklüyormuşa benziyor. İşte kıyıya kadar sürükledi elindekini. Şimdi de çayıra çekiyor kıyıya sürüklediği şeyi. Ne gülünç: bir insan bedeni bu! Aslına bakarsanız benim bedenim galiba. Evet, evet, benim bedenim. Uçuş tulumunun önündeki sarı boya lekesinden tanıdım benim bedenim olduğunu. Adam şimdi de yere diz çöktü; ceplerimi karıştırıyor. Paralarımı ve kimlik kartımı çıkarttı cebimden. Pipomla bu sabah annemden gelen mektubu da buldu işte. Kolumdan saatimi çıkartıyor şimdi. Şimdi de ayağa kalktı. Uzaklaşıyor. Bedenimi göletin kıyısında çimenlerin üstünde yatar bırakıp yanından ayrılıyor. Hızlı adımlarla çitteki kapıya doğru gidiyor. Sırılsıklam ve heyecanlı. Biraz gevşemesi gerek. Benim gibi gevşemesi gerek. Bu gerginlikle yaşamın keyfini çıkartmasına olanak yok. Sanırım ona bunu söylemeliyim.

"Hey! Niye biraz gevşemiyorsun?"

Tanrım, ona seslenince nasıl da sıçradı yerinden! Ve yüzü! Şu yüzüne bakın bir kez. Bu kadar korkmuş birine daha rastlamadım ben ömrümde. Adam koşmaya başladı. Omzunun üzerinden arkasına baka baka koşuyor. Ama şu yüzüne bir bakın; ne denli mutsuz olduğu-

na, ne kadar korktuğuna bir bakın hele. Onunla gitmek istemiyorum doğrusu. Sanırım ondan ayrılıp onu kendi başına bırakacağım. Bir süre burada kalırım herhalde. Çitlere gidip çuha çiçeği toplayacağım ben. Şansım yaver giderse belki beyaz menekşe de bulabilirim. Sonra da biraz uyuyacağım. Güneşin altında yere uzanıp uyuyacağım.

## BİR AFRİKA ÖYKÜSÜ

İngiltere için savaş 1939 yılının Eylül ayında başladı. Britanya Adası halkı hemen sezdi bunu ve insanlar kendilerini savaşa hazırlamaya başladılar. Daha uzak diyarlardaki insanlarsa birkaç dakika sonra duyduklar ve onlar da hazırlığa koyuldular.

Doğu Afrika'daki Kenya sömürgesinde, bozkırları ve savanaları ve vadileri ve Klimanjaro Dağı'nın serin gecelerini seven, genç bir beyaz avcı yaşıyordu. O da duydu bunu ve o da kendisini savaşa hazırlamaya başladı. Çayırları bayırları aşmış Nairobi'ye geldi; R.A.F.'a<sup>1</sup> başvurdu ve kendisini pilot olarak yetiştirmelerini istedi. R.A.F. kabul etti genç adamı. Nairobi Havaalanı'nda Tiger Moth tipi küçük uçaklarda eğitimine başladı delikanlı. Çok da iyi uçuyordu.

Eğitiminin beşinci haftasında bir gün uçağıyla havalandıktan sonra, kendisine söylendiği gibi burğu ve gaz keserek dönüş yapma hareketlerine çalışacağı yerde Nakuru'ya doğru uçup savanada otlayan yaban hayvanlarını seyretmeye gittiği için, az kalsın askeri mahkemeye çıkartılacaktı. Geri dönerken bir Sable antilopu gördüğünü sanıp heyecanlanmış, Sable antilopları ender görülen hayvanlardan oldukları için alçaktan uçup hayvanı yakından görmek istemişti. Kafasını çevirmiş, kokpitin sol yan penceresinden antilopa bakıyor olduğu için de

---

<sup>1</sup> Royal Air Force: İngiliz Kraliyet Hava Kuvvetleri. (Çev.)

öteki yanındaki zürafayı görememişti doğal olarak. Sancı kanadının keskin ucu zürafanın boynuna değip hayvanın kafasını ensesinden bıçak gibi kesip atıverdi bir anda. O kadar alçalmıştı işte. Kanat da yara almıştı, ama Nairobi'ye geri dönmeyi başardı. Dediğim gibi neredeyse askeri mahkemeye veriliyordu, çünkü böyle bir olayı, büyük bir kuşa çarptım diyerek açıklayamazsınız. Kanadın ucuna yapışıp kalmış zürafa derisi ve zürafa kolları olduğu için kimse yutmaz bunu.

Altı hafta sonra bir yerden bir yere ilk yalnız uçuşuna izin verildi. Nairobi'den kalkıp yüksek platoların 2400 metre yükseklerinde kalan Eldoret adında bir yere uçtu delikanlı. Bu kez de şansı yaver gitmemişti. Uçağın benzin depolarındaki su yüzünden motor arızalandı. Ama soğukkanlılığı elden bırakmadı ve düzlükte tek başına duran derme çatma bir kulübenin yanına kusursuz bir zorunlu iniş yaptı uçağa hiçbir zarar vermeden. Koca düzlükte yanına indiği kulübeden başka hiçbir şey yoktu. Buralar böylesine ıssız yerlerdir işte.

Doğru kulübeye gitti delikanlı. Kocamış bir adam yaşıyordu kulübede. Küçük bir patates tarlası, birkaç tavuğu ve bir de ineğinden başka hiçbir şeyi olmayan morğun biriydi bu.

Yaşlı adam buyur etti delikanlıyı. Ona süt ve yemek verdi, yatabileceği bir yer gösterdi. Nairobi'den gelen kurtarma ekibi uçağını görüp yere ininceye kadar iki gün, iki gece ihtiyarın yanında kaldı delikanlı. Kurtarma ekibini taşıyan uçak genç adamın uçağının yanına indi, uçağın neden arızalandığını buldu, delikanlının uçağını havalandırıp geri dönebilmesi için temiz benzin getirmek üzere havalandı ve temiz benzinle geri döndü.

Aylardan beri insan yüzü görmeden tek başına yaşamış olan ihtiyar onun varlığından ve konuşabilme fırsatını bulduğundan dolayı çok mutlu olmuştu. Sürekli konuşuyor, genç pilot da onu dinliyordu. Koca dede iki

gün, iki gece boyunca pilota yaşamının yalnızlığından, geceleri kulübenin yanına kadar sokulan aslanlardan, batıdaki dağlarda kendisi gibi tek başına yaşayan erkek filden, gündüzlerin kavurucu sıcağından ve gece ayazıyla birlikte gelen deliksiz sessizlikten söz edip durdu.

İkinci gece kendinden de söz etti yaşlı adam. Uzun mu uzun, tuhaf mı tuhaf bir öykü anlattı genç pilota. Anlattıkça sanki omuzlarından bir yük kalkıyordu. Öyküyü bitirince bunu daha önce hiç kimseye anlatmadığını, bir daha da anlatmayacağını söyledi delikanlıya. Öyle tuhaf bir öyküydü ki bu, genç pilot Nairobi'ye döner dönmez kâğıda dökmeye başladı kendisine anlatılanları. Öyküyü yaşlı adamın kullandığı sözcükleri kullanarak değil kendi sözcüklerini kullanarak kaleme alıyordu. Koca dedeyi öykünün kahramanı değil, öykünün içindeki karakterlerden biri olarak göstermişti. Delikanlı o güne gelinceye kadar hiç öykü yazmamıştı; onun için de pek çok yanlış yaptı doğal olarak. Yazarların –ressamların renklerle oynadığı gibi– sözcüklerle nasıl oynadıklarını, yazma sanatının püf noktalarını bilmiyordu henüz. Ama öyküyü bitirip kalemini elinden bıraktıktan sonra bira içmek için kantine yollanırken masasının üstünde alışılmadık, güçlü bir öykü bırakmıştı.

İki hafta sonra eğitim uçuşunda ölen delikanlının eşyalarını toplarken bulduk bu öyküyü. Ne bir akrabası vardı, ne de bizden başka yakını. Kendisi arkadaşım olduğu için bu öyküyü ben alıp değerlendirdim onun adına.

İşte genç pilotun yazdıkları.

Yaşlı adam kapıyı açıp göz kamaştıran gün ışığına çıktı. Bastonuna dayanmış kapının önünde duruyor, gözlerini kırıştırarak parlak güneş ışığına alışmaya çalışı-

şıyordu. Bir ses duyduğunu sanarak başını bir yana eğip kulak kabarttı.

Ufak tefek, tıknaz, yetmiş yaşlarında bir ihtiyardı, ama romatizma, eklemlerini eğri büğrü ettiği için sanki seksen beş yaşındaymış gibi duruyordu. Yüzü, tıraşı gelmiş, aklaşmış sakallarla kaplıydı. Oynattığı zaman ağzının yalnız bir yanı oynuyordu. İçeride olsun dışarıda olsun beyaz kolonyal şapkayı hiç çıkartmazdı kafasından.

Güneşin altında durmuş, gözlerini kısarak, kulak kabartarak o sesi yeniden duymaya çalışıyordu.

Evet, işte gene duyuldu. İhtiyar kafasını çevirip otuz metre ileride, çayırın öte yanında duran küçük tahta kulübeye doğru baktı. Bu kez kuşkusu kalmamıştı: canı tehlikedeymiş gibi tiz tiz, kesik kesik, mızıldanır gibi havlayan bir köpek sesiydi bu. İki kez daha duyuldu bu ses. Artık bir havlamadan çok bir çığlığı andırıyordu. Etinden et koparılmış gibi daha tiz, daha keskin çıkıyor, sanki hayvanın ağzından değil de ruhundan, ciğerinden geliyordu.

İhtiyar topallaya topallaya hızla geçti çayırı, Judson'ın yaşadığı kulübeye vardı, kapıyı açtı ve içeriye girdi.

Küçük beyaz köpek yerde yatıyor, Judson başında dikiliyordu. Ayakları iki yana açıktı. Ensesini bulan siyah saçları, yanakları kızarmış uzun yüzünün üzerine düşmüştü. Uzun boylu, sıska bir hayalet gibi orada öylece duruyor, ağzının içinde kendi kendine söylenirken bir yandan da şırıl şırıl terliyordu leş gibi beyaz gömleğinin içinde. Çenesi sanki kaldıramayacağı kadar ağırmış da onu için ağzını kapatamıyormuş gibi ağzı tuhaf bir biçimde, sanki ölmüşmüş gibi yarı aralık duruyor, ağzının ortasından çenesine salyalar akıyordu. Orada öylece dikilmiş ayaklarının dibinde yerde yatan küçük beyaz köpeğe bakıyor, bir yandan da sol eliyle sol kula-

ğını burup duruyordu. Sağ elinde kalın bir bambu sopası vardı.

Judson'la hiç ilgilenmeden yerde yatan köpeğin yanına diz çöktü ihtiyar. Elleriyle hayvanın bütün bedenini elledi usul usul. Köpek kımıldamadan yatıyor, ıslak gözleriyle ihtiyara bakıyordu. Judson yerinden kımıldamamıştı. Olduğu yerden köpeği ve yaşlı adamı izliyordu.

İhtiyar iki eliyle birden bastonuna tutunarak ağır ağır, zorlana zorlana yerden kalktı ve çevresine bakındı. Odanın bir köşesinde çarşafı karmakarışık olmuş pis bir şilte, bir başka köşede de üstünde bir ispirto ocağı ve minesini yer yer çatlayıp dökülmüş emaye bir tava duran, üst üste konmuş tahta kasalardan yapılmış masa gibi bir şey vardı. Kaba tahtadan yapılmış ahşap yer döşemesi, çamur lekeleri ve tavuk tüyleriyle kaplıydı.

İhtiyarın gözleri aradığını buldu. Yerdeki şiltenin başucunda duvara dayalı duran ağır, demir bir boruydu bu. Bastonunu ahşap yer döşemesine küt küt vura vura boruya doğru yürüdü yaşlı adam. O topallaya topallaya ilerlerken köpeğin gözleri ihtiyarın üzerinden bir an olsun ayrılmıyordu. İhtiyar bastonunu sol eline, demir boruyu sağ eline aldı, topallaya topallaya köpeğin yanına döndü ve hiç duraksamadan boruyu kaldırıp yıldırım gibi köpeğin kafasına indirdi. Sonra elindeki boruyu yere atıp gözlerini ayakları açık olarak hâlâ olduğu yerde duran, ağzından çenesine salyalar akan, göz kenarları aralıksız seyiren Judson'a çevirdi. Sonra gene topallaya topallaya Judson'ın yanına gitti ve onunla konuşmaya başladı. İnanılmaz bir öfkeyle, ama sakın sakın, ağır ağır konuşuyor, konuşurken ağzının yalnız bir yanı oynuyordu.

"Öldürdün onu," dedi Judson'a. "Belini kırdın hayvanın."

Birdenbire artan öfkesi güç verdi yaşlı adama. Gözleri seyirerek karşısında durmuş, ağzından salyalar akıtan Judson'ın yüzüne haykırmaya başladı ağzına geleni. Judson adım adım duvara doğru gerilemeye başlamıştı ihtiyarın öfke seli karşısında.

"Seni Allah'ın belası köpek katili pezevenk seni!" diye haykırıyordu yaşlı adam. "O benim köpeğimdi! Köpeğimi dövmeye ne hakkın var senin? Söyle! Ne hakkın var? Yanıt ver bana, seni salyalı manyak! Ne hakkın var? Ha?"

Judson sol elinin ayasını gömleğinin önüne sürtüp duruyordu. Yüzünün her bir yanı seyirmeye başlamıştı artık. Gözlerini yerden kaldırmadan, "Patisini yalayıp duruyordu," diye mırıldandı. "Çıkarttığı sese dayanamıyordum. Bilirsin, böyle şlap şlap seslere hiç dayanamam. Yapmamasını söyledim ona. Yüzüme bakıp kuyruğunu salladı, sonra gene yalanmaya devam etti. Sonunda hiç sabrım kalmadı ve dövdüm onu."

Yaşlı adam hiçbir şey söylemedi. Bir aralık karşısında duran bu yaratığa vurmak için kolunu yarı yarıya kaldırdıysa da tekrar indirdi, yere bir tükürük attı, sonra da arkasını dönüp topallaya topallaya kulübeden çıktı. Siyah bir inek çayırın ortasındaki küçük akasya ağacının gölgesinde durmuş geviş getiriyordu. İhtiyar çayırdan geçerken gözleriyle izledi onu inek. Bir yandan da hiç ara vermeden geviş getirmeyi sürdürüyor, çenesi -ağır tempo tutan bir metronom gibi- o yandan bu yana gidip geliyordu. Topallaya topallaya ineğin yanına gelip hayvanın ensesini okşadı ihtiyar, sonra hayvana yaslanıp bastonunun ucuyla sırtını kaşıdı hayvanın. İneğe yaslanmış bastonunun ucuyla sırtını kaşıya kaşıya uzun bir süre orada kaldı yaşlı adam. Arada bir inekle konuşuyor, birinin kulağına bir sır fısıldar gibi, usul usul bir şeyler söylüyordu hayvana.

Akasyanın altı serindi. Uzun süre yağan yağmurdan sonra uzayıp gürleşmiş olan otlarla zümrüt yeşiline kesmiş arazi göze bereket dolu ve hoş görünüyordu. Kenya platolarında otlar gür ve uzun olur. Yılın bu mevsiminde, yağmurlardan sonra, dünyanın her yerindeki otlar kadar gür ve yeşildir buralardaki otlar da. Kuzeyde Kenya Dağı yükselir. Tepesi karla kaplı. Doruğunda esen rüzgâr buzdan parmaklarıyla karları havalandırıp savurdukça başı dumanlanmış, tepesinde sanki uçuşan bir devekuşu tüyü varmış gibi görünür. Aşağılarda, dağın yamaçlarını mesken tutmuş aslanlar ve filer yaşar. Bazı geceler, gökyüzünde parlayan ayı seyreden aslanların kükremelerini buradan bile duyabilirsiniz.

Günler geçiyordu. Judson suskunluk içinde çiftlikteki işleriyle haşır neşir oluyor, bir makine gibi her gün aynı saatte aynı işleri yaparak olgunlaşmış mısırları topluyor, çapayla topraktan patates çıkartıyor, ineği sağıyordu. İhtiyar gündüzleri evinden çıkmıyor, yakıcı Afrika sıcağından uzak duruyordu. Ancak gün batarken hava serinleyince evinden çıkıyor, topallaya topallaya ineğin yanına gidiyor, bir saat kadar akasyanın gölgesinde kalıyordu. Bir gün evden çıktığında Judson'ı ineğin yanında, sanki yürürken donmuş kalmış gibi bir ayağı önde bir ayağı arkada dikilmiş, yüzünde tuhaf bir ifadeyle ineğe bakarken buldu. Bir yandan da sol eliyle sol kulağını burup duruyordu Judson.

"Yine ne var?" diye sordu ihtiyar topallaya topallaya Judson'ın yanına yaklaşıırken.

"İnek çiğnemeyi kesmiyor," diye yanıt verdi Judson.

"Yalnızca geviş getiriyor o," dedi ihtiyar. "Hayvanı rahat bırak."

"Çıkarttığı şu sesi duymuyor musun?" dedi Judson. "Sanki ağzında çakıl taşı varmış da onu çiğniyormuş gi-

bi gacur gucur sesler çıkartıyor, ama çakış makıl çiğne-miyor, yalnızca ot ve salya çiğniyor. Şuna bir bak hele. Hiç durmadan gacur gucur, gacur gucur sesler çıkartı-yor, ama çiğnediği yalnızca salyalı ot. Bu sesler beynimi tırmalıyor."

"Hadi yürü," dedi ihtiyar. "Gözüm görmesin seni."

Tan yeri ağarırken yaşlı adam her sabah yaptığı gibi penceresinin önünde oturmuş dışarısını seyrediyordu. Judson kulübesinden çıkıp ineği sağmak için akasyaya doğru yürümeye başladı. Kendi kendine mırıldana mırıldana, ayaklarını sürüye sürüye çayırda ilerliyor, ayak-larının bastığı yerde peşi sıra uzanan koyu yeşil ayak iz-leri bırakıyor, gözlerinden uyku akıyordu. Bir elinde içine süt sağdığı altı litrelik eski gazyağı tenekesi vardı. Tepelerin gerisinde yükselen güneş adamdan, inekten ve akasya ağacından uzun gölgeler yapıp bu gölgeleri yeşil çimenlerin üstüne seriyordu. Judson gazyağı tene-kesini yere bıraktı, akasyanın altında duran tahta kasayı alıp ineğin yanına koydu ve üstüne oturarak ineği sağ-maya hazırlandı. Sonra Judson'ın birdenbire öne doğru eğilerek ineğin memelerini ellediğini gördü yaşlı adam. Aynı anda da inekte sağılacak süt olmadığını fark etti. Judson koşar adım ihtiyarın oturduğu pencerenin önü-ne gelip gözlerini yaşlı adama dikti.

"İnekte sağılacak hiç süt yok," dedi.

İhtiyar iki eliyle pencere pervazına abanarak pence-reden dışarıya uzattı başını.

"Seni Allah'ın belası!" dedi. "Sütü sen aşırımsındır."

"Sütü ben almadım," dedi Judson. "Ben uyuyor-dum."

"Sen yürütmüşsündür, sen," diye yineledi ihtiyar. Pencereden temelli dışarıya sarkmış, ağzının yalnız bir

yanını oynatarak alçak sesle konuşuyordu. "Eşek sudan gelinceye kadar dayak yiyeceksin benden bunun için."

"Sütü gece biri çalmış olmalı," dedi Judson. "Yerlilerden, Kikuyulardan biri çalmıştır herhalde. Belki de inek hastalanmıştır."

Judson'ın dediği doğru gibi görünüyordu. "Göreceğiz bakalım inek bu gece süt verecek mi?" dedi ihtiyar. "Şimdi toz ol, gözüme görünme."

Akşam olduğunda ineğin memeleri süt doluydu. İhtiyar oturup Judson'ın inekten tam dört litre koyu, bol yağlı süt sağışını izledi.

Ertesi sabah inekte gene bir damla süt yoktu. Akşamına memeleri sütle dolmuştu. Üçüncü günün sabahı memeleri gene bomboştu.

O gece nöbet tuttu ihtiyar. Hava kararır kararmaz eski ordu tüfeğini kucağına alıp açık pencerenin önüne oturdu ve geceleri ineğini sağan hırsız beklemeye başladı. İlk saatlerde ortalık öyle karanlıktı ki ineği bile göremiyordu, ama az sonra tepelerin üzerinden yükselen yarım ay neredeyse gün gibi aydınlattı her yeri. Platoların yüksekliği 2000 metreden fazla olduğu için hava buz gibi soğuktu. Gece ayazı iliklerine işledi ihtiyarın. Battaniyesini kulaklarının üzerine kadar kaldırdı oturduğu yerde tir tir titreyen yaşlı adam. Şimdi ineği gün ışığındaymış gibi rahatça görebiliyordu. Ay ışığı, hayvanın arkasında kalan akasyanın gölgesini kara bir leke gibi vurmuştu çimenlerin üzerine.

Topallaya topallaya gidip bir battaniye daha aldığı birkaç saniye dışında yerinden bile kıımıldamadan ve gözlerini bir saniye olsun inekten ayırmadan bütün gece nöbet tuttu ihtiyar pencerenin önünde. İnek akasyanın altında sakın sakın duruyor, geviş getirerek ayı seyreliyordu. Şafağa bir saat kala ineğin memeleri sütle dolmuştu. Bunu görebiliyordu yaşlı adam. Bütün gece boyunca ineği gözlememiş miydi? Bir kol saatine bakan

biri nasıl akrebin ilerlediğini göremezse o da memelerin şişmesini görememişti, ama sütün ineğin kanından canından aşağıya doğru sızışını ta içinde hissetmişti. Güneşin doğmasına bir saat kalmıştı artık. Ay gökte iyice alçalmış ama ışığı azalmamıştı. İneği de, akasyayı da, onları çevreleyen çimenlerin yeşilliğini de görebiliyordu ihtiyar. Birdenbire kulaklarını dikti. Bir ses işitmişti. Evet, evet, bir ses işitmişti. İşte! Gene duyuldu o ses. Önünde oturduğu pencerenin tam altından gelen hışır hışır bir sestti bu. Hemen yerinden kalkıp pencereden eğilerek aşağıya baktı.

İşte o zaman gördü onu. Tam iki buçuk metre boyunda, insan kolu kalınlığına, kapkara bir yılan –bir mamba-<sup>1</sup> ıslak otların arasında hızla ineğe doğru süzülüyordu. Armut biçimli küçük kafasını havaya kaldırmış, yerde sürünen gövdesi ıslak otlara sürtündükçe gaz kaçıran bir boru gibi bir tıslama sesi çıkartarak ineğe yaklaşıyordu. Ateş etmek için tüfeğini kaldırdı yaşlı adam, sonra –niye yaptığını kendisi bile bilmeden– gene birdenbire indirdi namluyu. Olduğu yerde kımıldamadan durup mambanın ilerlerken çıkarttığı sesi dinlemeye, ineğe yaklaşışını ve ne zaman saldıracağını gözlemeye koyuldu.

Ama ineğe saldırmadı yılan. Küçük kafasını daha da kaldırıp sağa sola salladı birkaç saniye, sonra da tam ineğin memesinin altına gelip yükselerek usulca asıldı şişkin meme uçlarından birine ve süt emmeye başladı.

İnek hiç kımıldamadan duruyordu. Çevrede çıt çıkmıyordu. Halka halka kıvrılmış kara yılanla kara ineği rahatça görebiliyordu ihtiyar gümüş ay ışığında.

Mambanın ineğin sütünü son damlasına kadar içişini yarım saat izledi yaşlı adam. Sütü memeden emerken yılanın bedeni hafif hafif titriyor, bir memede süt bitin-

<sup>1</sup> Kara renkli, çok zehirli bir Afrika yılanı. (Çev.)

ce yılan o meme ucunu bırakıp ötekini emmeye başlıyordu. Bütün memeler boşalınca kadar emmeyi sürdürdü mamba. Emilecek süt kalmayınca yavaşça yere inip otlar arasında sürünerek geldiği yöne doğru kaymaya başladı. O ilerledikçe otlar gene hışırdıyor, ağırlığı altında ezilen ıslak otlar koyu yeşil bir çizgi halinde geçtiği yeri işaretliyordu. Sonra yılan ihtiyarın evinin arkasında gözden kayboldu.

Ay alçalıp alçalıp en sonunda Kenya Dağı'nın ardında bir yerde batıp giderken güneş de hemen hemen aynı zamanda doğudaki tepelerin ardından doğuverdi bir anda ve Judson kulübesinden çıktı elinde altı litrelik eski gazyağı tenekesiyle. Çiyle ağırlaşmış çimenler arasında ayaklarını sürükleye sürükleye ineğe doğru gidiyor, gözlerinden her zamanki gibi uyku akıyordu. Judson'un ineğe yaklaşışını izledi ihtiyar olduğu yerden. Judson ineğin yanına oturup elini tam hayvanın memesine uzatırken ona seslendi yaşlı adam. Hiç beklemediği anda duyduğu bu sesle yerinden sıçradı Judson.

"Bu sabah gene süt yok," dedi ihtiyar.

"Evet, memeleri gene bomboş."

"Sanırım küçük bir Kikuyu oğlanıydı," dedi ihtiyar yavaşça. "Bir ara dalmış olmalıyım, çünkü onu gördüğümde uzaklaşıyordu. İnek arada olduğu için ateş edemedim. İneğin arkasından yıldırım gibi kaçtı gitti. Bu gece de nöbet tutacağım. Kesinkes vururum onu bu gece."

Judson yanıt vermedi. Altı litrelik eski gazyağı tenekesini eline alıp kulübesine döndü.

O gece gene pencerede nöbetteydi ihtiyar. Birazdan olacakları beklemek bayağı keyiflendiriyordu bu kez ihtiyarı. Mambanın gene geleceğini biliyordu, ama bundan emin olmak istemişti. Onun için günün ağarmasına yarım saat kala koca yılan otların arasında ineğe doğru süzölmeye başlayınca ihtiyar pencereden sarkıp yılanın

her hareketini dikkatle gözlemeye koyuldu. Yılanın ineğin altına gelince kafasını beş-altı kez ileri geri sallayarak nasıl biraz beklediğini, sonra halkalanmış bedeninin kıvrımları üstünde nasıl yükselerek meme ucunu ağzına alışını falan izledi tüm dikkatiyle. Yılan gene hiç süt kalmayınca kadar yarım saat süt emmiş, sonra yere inerek otların arasında kayıp evin arkasında gözden kaybolmuştu. Bütün bu olup biteni izlerken ağzının bir yanıyla kıs kıs gülüp duruyordu ihtiyar.

Derken güneş doğdu ve Judson elinde tenekeyle kulübesinden çıktı. Bu kez dosdoğru ihtiyarın arkasında oturduğu pencerenin önüne gitti.

"N'oldu?" diye sordu ihtiyara.

İhtiyar sırtındaki battaniyeyi düzelterek Judson'a baktı. "Hiçbir şey olmadı," dedi. "Hiçbir şey görmedim. Gene uyuyakalmışım. Orospu çocuğu ben uyurken gelip çalmış sütü. Bak ne diyeceğim, Judson. Ne yapıp yapıp bu çocuğu yakalamamız gerek, yoksa sütsüz kalırsın ha! Onu yakalamamız gerekiyor, ama ben atış edemem, çünkü çok akıllı. Hep ineği siper alıyor. Onu sen yakalamalısın."

"Ben mi? Nasıl?"

"Sanırım ineğin yanında bir yere saklanman gerekecek," dedi ihtiyar tane tane konuşarak. "Onu ancak böyle yakalayabilirsin."

Judson sol eliyle saçlarını karıştırmaya başladı.

"Bugün ineğin yanına bir hendek kazarsın," dedi yaşlı adam. "Sen içine girdikten sonra ben de üstünü otla, samanla falan örtersem hırsız ta yanına gelene kadar seni fark etmez bile."

"Bıçağı falan vardır," dedi Judson.

"Yoktur, yoktur. Sen yanına sopanı al, bu sana yeter."

"Evet," dedi Judson. "Sopamı yanıma alacağım. Hırsız gelince fırlar sopamla vururum ona." Sonra dur-

du birdenbire. Sanki bir şey anımsayıvermiş gibiydi. "Peki ya ineğin gacur gucurları?" diye ekledi. "Bütün gece gacur gucur çiğnemesine dayanamam ben. Salyalı otu bütün gece gacur gucur, gacur gucur, gacur gucur çiğneyip duracak ağzında çakıl taşı çiğner gibi. Bütün bir gece boyunca buna dayanamam." Judson sol eliyle sol kulağını burmaya başladı.

"Sana ne diyorsam onu yapacaksın," dedi yaşlı adam.

O gün, yürüyüp çayırın başka bir yerine gitmesin diye akasyaya bağladıkları ineğin yanına bir hendek kazdı Judson. Günbatımında tam hendeğe girip gizlenmeye hazırlanıyordu ki evinin kapısına çıkan ihtiyar, "Sabahın ilk saatlerine kadar yapacak bir işin yok," diye seslendi Judson'a. "İneğin memesi sütle dolmadan gelmezler. Onun için buraya gel de havanın ağarmasını benim evimde bekle. Burası senin leş kulübenden daha sıcak hem de."

İhtiyar, Judson'ı hiç evine çağırmamıştı daha önce. Bütün gece hendekte yatmaktan kurtulmuş olmanın sevinciyle ağzı kulaklarına varan Judson ihtiyarı izleyerek eve girdi. İçeride bir mum yanıyordu. Mum bir şişenin ağzına sokulmuş, şişe de bir masanın üstüne konmuştu.

"Hadi çay yap," dedi ihtiyar yerde duran ispiroto ocağını işaret ederek. Judson ocağı yakarak çayı demledi. Ellerinde birer fincan çay, tahta kasaların üstüne oturarak çaylarını içtiler karşılıklı. İhtiyar çayını kaynar kaynar içiyor, içerken de hüüüp hüüüp diye ses çıkartıyor; çay soğusun diye sürekli fincanına üfleyen Judson da fincanın üzerinden yaşlı adama bakıyordu. Sonunda, "Dur!" deyiverdi birdenbire. Alçak bir sesle, neredeyse yakarır gibi söylemişti bunu. Gözleriyle ağzının kenarları da seyirmeye başlamıştı.

"Ne dedin?" dedi yaşlı adam.

"Şu ses. Çayını içerken çıkarttığın şu hüüüp hüüüp sesi."

İhtiyar fincanını masaya bırakıp hiç ses çıkartmadan karşısındakine baktı bir süre, sonra, "Sen hayatında kaç köpek öldürdün, Judson?" diye sordu.

Yanıt yok.

"Kaç tane dedim? Kaç köpek öldürdün?"

Judson fincanındaki çay yaprağı kırıntılarını parmağıyla birer birer alıp sol elinin üstüne yapıştırmaya başladı. İhtiyar öne doğru eğilmiş hâlâ ona bakıyordu.

"Kaç tane köpek öldürdün dedim, Judson?"

Judson daha hızlı ayıklamaya başladı çay yaprağı kırıntılarını. Parmağını hızla boş fincanın içine sokuyor, oradan bir çay yaprağı kırıntısı alıyor, onu sol elinin üstüne yapıştırıyor ve hiç zaman kaybetmeden parmağını gene fincanın içine daldırıyordu. Fincanın dibindeki kırıntılar azaldığı için hemen bir tane bulamayınca fincanı gözlerine yaklaştırarak içine bakıyor, kenarda köşede kalmış bir kırıntı bulmaya çalışıyordu. Fincanı tutan sol elinin üstü kara suratlı, ıslak çay yaprağı kırıntılarıyla kaplıydı.

"Judson!" diye bağırdı ihtiyar. Ağzının bir yanı kerpeten kısıkcı gibi açılıp kapanmıştı bağırırken. Mumun alevi titredi, sonra gene düzeldi.

Sonra ihtiyar alçak sesle, tane tane konuşarak, bir çocuğu kandırmaya çalışan bir büyüğün tavrıyla, "Hayatın boyunca kaç köpek öldürdün?" diye bir kez daha sordu Judson'a.

"Niye sana söyleyecekmişim ki?" diye homurdandı Judson. Gözlerini fincandan ayırmamıştı. Şimdi de sol elinin üstündeki çay yaprağı kırıntılarını parmağıyla birer birer alıyor, yeniden fincanın içine atıyordu.

"Bunu bilmek istiyorum, Judson," dedi ihtiyar. Sesi neredeyse sevecenleşmişti. "Ben de bu işe merak sarma-

ya başladım yavaş yavaş. Hadi bundan söz edelim biraz. Biraz da plan yapalım seninle bu eğlenceli konuda."

Judson kafasını kaldırıp ihtiyara baktı. Çenesinden uzayan yapış yapış bir salya damlası uzaya kısala havada asılı kaldı bir an, sonra kopup yere düştü.

"Ses yüzünden öldürüyorum onları," dedi Judson.

"Sık sık yapar mıydın bunu? Ne kadar sık yapardın, bilmek isterim."

"Eskiden sık sık yapardım."

"Nasıl yapardın? Eskiden bunu nasıl yaptığını anlat bana. En sevdiğin yol neydi?"

Yanıt yok.

"Anlat bana, Judson. Bilmeyi çok istiyorum."

"Neden anlatayım? Bir sır bu."

"Kimseye söylemem. Yemin ederim söylemem."

"Peki. Madem yemin ediyorsun, o zaman anlatayım," dedi Judson. Oturduğu tahta kasayı ihtiyarın yakınına çekerek öne eğilip fısıldadı. "Bir keresinde köpek uyuyuncaya kadar bekledim, sonra koca bir taş alıp kafasının üstüne bırakıverdim."

İhtiyar yerinden kalkıp kendisine bir fincan çay daha doldurdu. "Benim köpeğimi öyle öldürmedin ama," dedi.

"Zamanım olmadı. Şlap şlap öyle kötü ses çıkartıyordu ki dayanamadım, hemen öldürmek zorunda kaldım."

"Onu öldürmedin bile."

"Sesini kestim ya."

İhtiyar kapıya gidip dışarıya baktı. Her yer zifiri karanlıktı. Ay henüz yükselmemişti. Gece ayazında pırıl pırıl parlıyordu yıldızlar. Doğu ufuklarında hafif bir ağartı vardı. O yöne bakan ihtiyarın gözlerinin önünde bu solgun ağartı arta arta parlak bir ışıltıya dönüşüp gökyüzünü aydınlatmaya başladı birkaç dakika içinde. Bu yarı aydınlıkta otların üstündeki çiym damlacıkları pı-

rıl pırıl parıldıyorlardı. Ay ağır ağır yükseldi doğudaki tepelerin berisinden. Yaşlı adam Judson'a dönüp, "Sen en iyisi hazırlanmaya başla artık," dedi. "Bilinmez, bakarsın bu gece daha erken gelirler."

Judson ayağa kalktı. Birlikte dışarı çıktılar. Judson hendeğin içine girip boylu boyunca uzandı toprağın üstüne. İhtiyar otlarla örttü Judson'ın üstünü. Otların arasında adamın ancak kafasının tepesi görünüyordu, o kadar. "Ben de pencerede nöbette olacağım," dedi yaşlı adam. "Ben bağırınca hendekten fırla, onu yakala."

İhtiyar topallaya topallaya kulübesine döndü, battanibesine sarınıp pencerenin önündeki yerini aldı. Sabah olmasına daha epey vardı. Dolunay gökte yükselmeyi sürdürüyor, Kenya Dağı'nın zirvesi ay ışığında gümüş gibi parlıyordu.

Yarım saat sonra pencereden seslendi ihtiyar:

"Uyanık mısın, Judson?"

"Evet," diye yanıt verdi Judson.

"Sakın uyuyayım deme!" diye bağırdı ihtiyar olduğu yerden. "Sakın uykuya dalayım falan deme ha!"

"İnek gacırdayıp duruyor."

"Daha iyi ya. Seni uyanık tutar. Şimdi ayağa kalkmaya yeltenirsen yemin ederim seni vururum!"

"Beni vurur musun yani?"

"Şimdi ayağa kalkarsan yalanım yok vururum!"

Judson'ın yattığı yerden, ağlamamaya çalışan bir çocuğun çıkarttığı yarı hıçkırık seslerine benzer tuhaf sesler geliyordu. Sonra Judson'ın titreyen sesi duyuldu otların altından. "Kalkmam lazım. N'olur izin ver de kalkayım. Bu gacur gucurlara dayanamıyorum."

"Ayağa kalkarsan inan olsun karnından vururum seni!"

Yarı hıçkırığı andıran sızlanma sesleri yarım saat boyunca devam etti, sonra kesildi birdenbire.

Saat dört olunca hava öylesine ayazladı ki yaşlı adam battaniyesinin altında tir tir titrer oldu. Öne doğru eğilip dışarıdaki adama seslendi ihtiyar:

"Üşüyor musun, Judson?"

"Donuyorum," diye yanıt verdi otların altından bir ses. "Ama bu umurumda bile değil artık. İnek gacırdamaz oldu. Sanırım uyuyor."

"Hırsız yakalayınca ona ne yapacaksın, Judson?" diye sordu yaşlı adam bağırarak.

"Bilmem."

"Öldürecek misin onu?"

Bir an sessizlik oldu, sonra Judson, "Bilmiyorum," diye yanıt verdi. "Hele bir yakalayayım da."

"Seni izliyor olacağım," diye seslendi ihtiyar. "Çok eğlenceli olacak herhalde." Elleriyle pencere pervazına abanmış, dışarıya doğru eğilmişti.

Derken bir tıslama, bir hışırtı duyuldu pencerenin altında. Kara mamba kafasını yerden biraz kaldırmış, otların arasında hızla kayarak ineğe doğru ilerliyordu.

İneğe varmasına beş metre kala yaşlı adam iki elini ağzının iki yanına koyarak, "Geliyor, Judson! İşte geliyor! Fırla yakala onu!" diye bağırdı.

Judson üzerini örten otların arasından kafasını kaldırıp baktı ve mambayı gördü. Aynı anda mamba da onu. Bir ya da bilemediniz iki saniye için duraksadı yılan, sonra geriye doğru çekilip gövdesinin ön kısmını havaya dikti ve saldırdı. Kara bir şimşek çakmış gibi oldu bir an ve mambanın kafası yıldırım hızıyla küt diye adamın göğsüne indi. Bir çığlık attı Judson. Yükselip alçalan bir çığlık değildi bu. Olanca gücüyle hep aynı tonda haykırıyordu Judson. Sonra kesti çığlık atmayı. Ayağa fırladı ve sırtındaki gömleği yırtarcasına çıkartarak göğsünde yılanın soktuğu yeri arandı parmaklarıyla. İçini çeke çeke ağlar gibi sesler çıkartıyor, ağzını alabildiğine açmış inleye inleye derin soluklar alıp veriyordu. Bū-

tün bunlar olurken yaşlı adam penceresinden dışarı sarkmış tek söz söylemeden olduğu yerde duruyor, gözlerini bir an olsun öteki adamdan ayırmıyordu.

Kara mamba tarafından sokulunca her şey birdenbire olur. İşte şimdi de zehir hiç zaman kaybetmeden işe koyulmuş, Judson'ı yere sermişti bile. Judson sırtını kamburlaştırmış, otların içinde yuvarlanıp debeleniyor, artık hiç sesi çıkmıyordu. Her şey büyük bir sessizlik içinde olup bitmekteydi. İriyarı, güçlü mü güçlü bir adam gözle görülmez bir devle güreşiyordu sanki. Ve sanki bu dev, adamın yerden kalkmasına izin vermeden onu altında ezip oradan oraya savuruyor, adamın kollarını apış arasından geçirip arkaya doğru çekerken bir yandan da dizlerini çenesinin altına doğru itiyordu.

Judson elleriyle yerdeki otları yolmaya başlamıştı şimdi. Bir-iki dakika sonra da sırtüstü devrilip kaldı. Bacakları ufak ufak tekmeler atar gibi hareketlerle hâlâ debelenip duruyordu. Ama bu da uzun sürmedi. Şöyle bir kıvrandı, sırtını yeniden kamburlaştırdı ve bunları yaparken de yüzüstü döndü bu kez de. Sonra da sağ dizini bedeninin altında çenesine kadar çekip iki koluyla başını örterek hareketsiz yatıp kaldı olduğu yerde.

Bütün bu olup bitenleri olduğu yerden kımıldamadan izledi yaşlı adam. Her şey bittikten sonra bile yerinden kımıldamadı. Akasyanın gölgesinde bir şey kımıldıadı az sonra. Mamba yeniden ineğe yaklaşmaya başlamıştı. Gölgeden çıkıp durdu bekledi birkaç saniye, kafasını yerden bir metre kadar kaldırıp çevresini dinledi bir süre, sonra gene yere inip ineğin altına süzüldü. Sonra da gene havaya dikilerek ineğin meme başlarından birini ağzına alıp süt emmeye koyuldu. İhtiyar pencerenin önünde oturmuş, ineğini sağan mambayı izliyor, hayvanın her içtiği yudumda hafifçe titreyişini seyrediyordu hiç ses çıkartmadan.

Mamba hâlâ sütünü içerken ihtiyar oturduğu yerden kalkıp pencereden uzaklaştı.

"Judson'ın hakkı, ananın ak sütü gibi sana helal olsun," diye mırıldandı yaşlı adam. "Onun hakkını kana kana içebilirsin. Bence hiçbir sakıncası yok bunun." Sonra dönüp ineğin altında dikilmiş süt içen mambaya baktı bir kez daha.

"Evet," diye mırıldandı alçak sesle. "Hiçbir itirazım yok buna."

## ÇOCUK OYUNCAĞI

Olan biteni pek anımsamıyorum. Yani öncesini. Her şey olup bitinceye kadar olanları.

Uçaklarımıza benzin doldurulurken Blenheim<sup>1</sup> pilotlarının bize yardımcı olup çay falan ikram ettikleri Fouka Havaalanı'ndaydık. Blenheim pilotlarının ne kadar sessiz olduklarını anımsıyorum. Kantin çadırında çaylarını içerlerken ağızlarını hiç açmamışlardı. Çaylarını bitirdikten sonra masadan kalkıp topluca çadırdan çıkarken de ağızlarını bıçak açmıyordu. Kendilerini kapıp koyvermemelerinin tek nedeninin, çok zor koşullar altında uçmaları olduğunu çok iyi biliyordum, çünkü işleri hiç de kolay değildi o sıralar. Olağandan sık aralarla uçmak zorunda kalıyorlardı ve yerlerini alacak yeni ekipler de görünmüyordu ufukta o günlerde.

Çay için teşekkür edip çadırdan çıkarak Gladiatorlarımız<sup>2</sup> benzin ikmali işinin bitip bitmediğini görmek için uçaklarımızın yanına döndük. Havanın epey rüzgârlı olduğunu anımsıyorum. Rüzgâr külâhı,<sup>3</sup> sokak köşelerinde yol gösteren trafik okları gibi dümdüz olmuştu. Kumlar yerden havalanıp bacaklarımızı kamçılıyor, çadır bezlerine çarptıkça hışır hışır sesler çıkartıyorlar-

<sup>1</sup> Kanada'nın Ontario eyaletinde imal edilen bombardıman uçakları. (Çev.)

<sup>2</sup> İngiliz Hava Kuvvetleri'nde keşif işlerinde de kullanılan hafif savaş uçakları. (Çev.)

<sup>3</sup> Rüzgârın yönünü ve hızını ölçmeye yarayan, bir direğin ucuna takılan hortuma benzer torba. (Çev.)

dı. Rüzgârda uçuşan çadırlar, çadır bezinden yapılmış ve durdukları yerde el çırpan insanlara benziyorlardı tıpkı.

"Bombardıman pilotları mutsuz görünüyorlar," dedi Peter.

"Onlar mutsuz değiller," diye yanıt verdim.

"Tepeleri atmışa benziyor diyelim."

"Tepeleri de atmış değil onların. Canlarına tak etmiş, hepsi o kadar. Ama asla pes etmeyecekler. Pes etmemek için ellerinden geleni yapıyorlar."

Gladiatorlarımız kumda yan yana duruyordu. Haki gömlekli ve haki şortlu hava erlerinin hâlâ çevrelerinde gidip geldiklerine bakılırsa uçaklarımızın benzin ikmali henüz tamamlanmamıştı. Benim sırtımda ince pamukludan yapılmış beyaz bir uçuş tulumu vardı. Peter'in tulumu mavi pamukludandı. Uçmak için daha kalın giysilere gerek yoktu buralarda.

"Nerede bu yer?" diye sordu Peter.

"Charing Cross'un 35 kilometre berisinde, yolun sağ tarafında," diye yanıt verdim. Charing Cross dediğimiz yer, yolun çölde kuzeye –Mersah Matruh'a<sup>1</sup> doğru ayrıldığı yerdir. İtalyanlar, Mersah'ın hemen dışındaydılar. Ve keyifleri yerindeydi. Bu işi iyi başarmışlardı doğrusu. Doğrusunu isterseniz –bildiğim kadarıyla– İtalyanların bugüne kadar tek başarıları da bu olmuştu zaten. İtalyanların morali duyarlı bir altimetre gibi bir dibe bir tavana vurup durur. Mihver Devletler<sup>2</sup> son günlerde dünyayı kasıp kavurdukları için, İtalyanların moral altimetre ibreleri de o anda göğün yedinci katına vurmuş durumdaydı. 12000 metrede uçuyorlardı sanki. Uçaklarımızın yanında durup benzin ikmalinin tamamlanmasını bekledik.

"Bu iş, çocuk oyuncağı," dedi Peter.

---

<sup>1</sup> Mısır'da bir belde. (Çev.)

<sup>2</sup> İkinci Dünya Savaşı'nda Almanya, İtalya ve Japonya'ya verilen ad. (Çev.)

"Evet, sanırım kolay olacak."

Ayrılıp uçaklarımıza yürüdük. Uçağıma tırmanıp kokpite yerleştim. O gün emniyet kemerimi bağlamamda bana yardımcı olan havacı erin yüzü hâlâ taptaze duruyor anılarım arasında. Biraz geçkince –kırk yaşlarında falan– kel kafalı biriydi. Kırışıktan geçilmeyen yüzünde parlayan gözleri, büyükannemi anımsattı bana. Ömrünü, bir daha geri gelmeyen pilotlara emniyet kemerlerini bağlamakta yardımcı olmakla geçirmişe benziyordu. Uçağın kanadının üstünde durmuş, iyice takıldılar mı diye emniyet kemerinin kayışlarını çekiştirerek kontrol ederken, "Dikkatli ol," dedi bana. "Dikkatli olmanın zararı yoktur."

"Çocuk oyuncağı," dedim.

"Sen öyle san."

"Gerçekten de çocuk oyuncağı. Önemli bir iş değil. Çocuk oyuncağı bu, çocuk oyuncağı."

Sonra olanları hiç anımsamıyorum. Tek anımsadığım, daha sonra olanlar. Herhalde Fouka'daki havaalanından kalkıp yerden 240-250 metre yüksekte batıya, Mersah'a doğru uçmuşuzdur. Sancak tarafımızda denizi görmüşüzdür herhalde ve sanırım –yok, yok, sanırım değil kuşkusuz– denizin nasıl masmavi olduğunu ve doğudan batıya doğru uçsuz bucaksız uzanan kumsala vuran dalgalarının kıyı boyunca yarattığı bembeyaz köpük şeridiyle ne güzel görüldüğünü düşünmüşümdür. Herhalde Charing Cross'u geçip 35 kilometre berisine kadar gitmişizdir, ama anımsayamıyorum. Anımsadığım tek şey belaya çattığımız, sorun üstüne sorun yaşadığımız ve geri dönmeye başladığımızda da sorunlarımızın daha da arttığı. En büyük sorunum da paraşütle atlayamayacak kadar alçaktan uçuyor olmamdı. İşte olanları anımsamaya başlamam tam o noktada başlıyor. Uçağın burnunun yere doğru dikildiğini, burnun üzerinden aşağıya doğru bakınca yerde koca bir devediken

ve dedikeneninin yanında irili ufaklı birkaç kaya gördüğümü anımsıyorum. Ve de bu dedikeniyle o kayalar yerden kopmuş, her yeri kaplayan kumlarla birlikte yıldırım hızıyla üstüme doğru geliyorlardı. Bunları çok iyi anımsıyorum.

Tam bu noktada bir anlık bir bellek kaybı daha var. Bir saniye de sürmüş olabilir, yarım dakika da. Ama sanırım yalnızca bir-iki saniye kadar sürdü bu; sonra sağ taraftan harrr diye bir ses duydum: Sancak motoru alev almıştı. Bir harrr sesi de sol taraftan duyuldu iskele motoru tutuşurken.

Ama bunların hiçbir önemi yoktu benim için. Ben biraz sersemlemiş olarak rahat rahat oturuyordum oturduğum yerde. Gözlerim görmüyordu, ama bunun da bir önemi yoktu benim için. Merak edilecek bir şey yoktu durumumda. Rahatım yerindeydi. Ta ki bacaklarımda bir sıcaklık hissetmeye başlayana dek. Bu da hoş bir sıcaklıktı başlangıçta. Ama hemen ardından her iki bacağım boyunca yayılan dağlayıcı, kavurucu bir lav seline dönüşüverdi.

Bu yakıcılığın hiç de hoş bir şey olmadığını farkındaydım, ama bütün farkında olduğum da buydu. Kavurucu sıcaklık hoşuma gitmediği için bacaklarımı biraz yukarıya kaldırıp oturmayı sürdürdüm. Sanırım bedenimle beynim arasındaki telgraf sisteminde bir kopukluk meydana gelmişti o aralık. Sistem doğru çalışmıyordu. Bedenim olanları beynime iletmemekte ve ondan komut istemekte ağır davranıyordu anlaşılan. Ama sonunda bir haber iletmeyi başardı sanırım. "Aşağıda bir yerde dayanılmaz bir ısı var. Ne yapmamız gerekiyor? İmza: Sağ Bacak ve Sol Bacak." Uzunca bir süre bir yanıt gelmedi. Sanırım beynim sorunu evirip çeviriyor, soruya bir yanıt arıyordu.

Sonra ağır ağır, tane tane konuşarak, sinir telleri boyunca yanıtını ilette bedenime: "Uçak – yanıyor –

stop – Hemen –tekrarlıyorum hemen– dışarıya – çık – stop – Hemen – uçaktan – dışarı – çık." Bu mesaj tüm sisteme –kollardaki, bacaklardaki, bedenimin her yerindeki kaslara– yayıldı bir anda ve kaslar işe el koyup hemen harekete geçtiler. Ellerinden geleni yapıyorlardı. Biraz itelediler, biraz çekiştirdiler, tüm güçleriyle zorlandılar – ama boşuna. Yukarıya bir telgraf daha gönderdiler: "Çıkamıyoruz. Bir şey bizi tutuyor." Buna bir yanıt gelmesi daha da uzun sürdü. Onun için ben de oturup yanıtın gelmesini bekledim ısı sürekli artıp dururken. Beni olduğum yere mıhlayan bir şey vardı ve bunun ne olduğunu bulmak beynimin işiydi. Elleriyle omuzlarıma abanıp beni koltuğuma mıhlayan neydi? Bir dev mi? Koca koca kayalar mı? Evler mi? Yol silindirleri mi? Çelik dosya dolapları mı? Yoksa yer çekimi mi? Ya da ipler mi? Dur biraz. İpler? İpler. İşte yanıt gelmeye başlıyor. Gene ağır ağır, gene teker teker geliyor: "Emniyet – kemerin – stop – emniyet – kemerinin – kayışlarını – çöz." Kollarım yanıtın komutuna uyarak çalışmaya başladılar. Kemer kayışlarını çekiştirip duruyorlardı, ama kayışlar bir türlü açılmıyorlardı. Ellerim halsiz parmaklarının tüm gücüyle sürekli uğraşıp duruyorlardı, ama ne çare, kayışlar bir türlü açılmıyordu. Beynime hemen yeni bir haber ilettiler: "Kayışları açamıyoruz. Açmak için ne yapmamız gerek?"

Bu kez sanırım yanıtın gelmesini üç-dört dakika beklemem gerekti. Telaşlanmanın, sabırsızlanmanın ne bir yararı, ne bir gereği vardı. Emin olduğum tek şey de buydu zaten. Yanıtın gelmesi amma da uzun sürüyordu ha! Yüksek sesle, "Allah kahretsin, burada yanıp gideceğim. Burada yanıp..." diye söylenmeye başladım da sözümün sonunu getiremedim. Beynimden bir yanıt –hayır, aldandım– yo, yo tamam işte, sonunda beynimden ağır ağır bir yanıt gelmeye başlamıştı işte: "Kemerin

– acil – açma – düğmesine – bas – sersem – herif – ve – elini – çabuk – tut."

Kayışları kilitleyen emniyet pimi açıldı ve kayışlar gevşedi. Hadi şimdi dışarı çıkalım. Dışarı çıkalım. Dışarı çıkalım. Ama bir türlü başaramıyordum bunu. Bir türlü kendimi kokpitten dışarıya çekemiyordum. Kollarım ve bacaklarım ellerinden geleni yapıyorlardı, ama boşuna. Çaresizlik içinde yukarıya –beynime– ‘ivedilikle’ kaydıyla son bir haber daha iletildi telaşla:

"Bir şey bizi yerimize mıhlıyor. Başka bir şey. Ağır bir şey."

Kollarımla bacaklarım yok yere çabalamayı kestiler bu mesajdan sonra. Güçlerini boş yere tüketmenin bir yararı olmayacağını içgüdüsel olarak biliyorlardı. Kırmıldamadan durup beyinden bir yanıt gelmesini beklemeye başladılar. Ne de uzun sürüyordu yanıtların gelmesi, Tanrım! Lavlar arasında geçen yirmi, otuz, kırk saniye. Lavlar henüz akkora dönüşmüş değil. Ne cızırdayan et sesi var henüz, ne de kavrulan et kokusu. Gladiatörler, Spitfireler ya da Hurricaneler<sup>1</sup> gibi çelikten yapılmadıkları için çok yakında duyulmaya başlayacak ama. Gladiatörlerin kanatları iyice gerdirilmiş çadır bezinden yapılmış ve çadır bezinin üstü de yanmaya dayanıklı bir kimyasal maddeyle boyanmıştır, ama altlarındaki iskelet, tıpkı ateş yakmakta kullanılanlara benzeyen binlerce incecik tahta parçasından oluşur. Tek fark, kanat iskeletlerindeki bu tahta parçalarının daha ince ve daha kuru olmalarıdır. Eğer kafası çok iyi işleyen bir adam kendi kendine, "Dünyadaki her şeyden daha çabuk tutuşup daha iyi yanacak kocaman bir şey icat edeceğim," deyip böyle bir işe girişseydi, sanırım sonunda tıpatıp Gladiatörlere benzeyen bir şey icat ederdi. Bu

<sup>1</sup> İngiliz Hava Kuvvetleri'nde kullanılan ağır avcı uçakları. (Çev.)

arada ben hâlâ pilot koltuğumda oturmuş beynimden gelecek yanıt bekliyordum.

Derken kısa, öz, her şeyi açıklayan yanıt geliverdi: "Paraşütünün – kilidini – aç."

Kilidi açtım, paraşütün omuz askılarını sıyırdım ve zorlanarak da olsa kokpitin cam kenarlarına tutunarak oturduğum pilot koltuğundan kalktım ve dışarıya sarakarak kendimi yere bırakıverdim. Bir yerlerim tutuşmuş gibi geldi bana. Onun için kumlarda yuvarlandım bir süre, sonra ellerimin ve dizlerimin üstünde sürüne-rek yanan uçaktan uzaklaşıp kumlara serildim kaldım.

Kanat altındaki makineli tüfeklerdeki mermilerin alevlerin etkisiyle patlamaya başladığını ve kurşunlardan bazılarının hemen yanı başımda kumlara saplandığını duyabiliyordum, ama buna aldırmadım bile. Öylesine duyuyordum işte patladıklarını.

Oram buram ağrımaya, canım yanmaya başlamıştı. En acıyan yerim de yüzümdü. Yüzümde bir tuhaflik vardı. Bir şeyler olmuştu yüzüme. Usulca elimi kaldırıp yüzüme dokundum. Yapış yapıştı. Burnumu bulamıyordum. Burnum yerinde değil gibiydi. Bu kez de dişlerime dokundum, ama sanırım onların durumuyla ilgili bir karara ulaşmadan kendimden geçmişim.

Birdenbire yanı başımda Peter beliriverdi. Sesini duyuyor, hoplaya zıplaya çevremde dört dönerek deliler gibi haykırdığını işitiyordum. Elimini yakalamış hızlı hızlı sallayarak sıkarken bir yandan da, "Tanrım! Senin hâlâ o uçağın içinde olduğunu sandım!" diye bağıırıyordu. "Yedi-sekiz yüz metre öteye indim ve buraya kadar soluk almadan koştum. Sen nasılsın bakalım?"

"Burnuma ne olmuş, Peter?" diye sordum.

Karanlıkta bir kibrit çaktığını duydum Peter'in. Çöllerde gece apansız bastırıverir. Kısa bir sessizlik oldu.

"Pek burnun kalmamışa benziyor," dedi Peter sonunda. "Çok canın yanıyor mu?"

"Sersemleşme. Tabii ki çok canım yanıyor."

Uçağına gidip ilkyardım çantasından morfin alıp geleceğini söyledi Peter, ama gitmesiyle dönmesi bir oldu. "Bu karanlıkta uçağımı bulamadım," dedi.

"Hiçbir şey göremiyorum, Peter," dedim.

"Ben de göremiyorum. Çoktan gece oldu. Her yer zifiri karanlık."

Çöl ayazı çıkmıştı. Soğuk iliklerimize işliyordu. Biraz daha iyi ısınabilelim diye, Peter yanıma uzandı boyulu boyunca. Arada bir, "Bundan önce burnu olmayan birini görmemiştım hiç," deyip duruyordu. Bense durup durup kan kusuyordum. Her öğürüşümde Peter bir kibrit çıkıp bakıyordu. Bir keresinde bir sigara yakıp bana verdi, ama hemen sıırıslıklam oldu sigara. Kaldırıp attım. Zaten canım sigara istemiyordu.

Orada ne kadar kaldık, hiç bilmiyorum. Bu anlatıklarımın başka anımsadığım pek bir şey de yok. Bir de Peter'e sık sık cebimdeki boğaz ağrısı haplarını bulup hemen bir tane almasını, yoksa benden boğaz ağrısı kapacağını söyleyip durduğumu anımsıyorum. Ona nerede olduğumuzu sorduğumu, onun da, "İki ordunun arasında bir yerdeyiz," diye yanıt verdiğini de anımsıyorum. İngilizce konuşan sesler duyduğumu, İngiliz devriyesinin İtalyan olup olmadığımızı sorduğunu da. Peter onlara bir yanıt verdi, ama bu yanıtın ne olduğunu anımsayamıyorum.

Daha sonra sıcacık bir çorbadan bir kaşık alır almaz hemen midemin bulandığı da anımsadığım şeyler arasında. Bütün bu süre boyunca Peter'in hemen yanı başımda olduğunu, bana çok iyi davrandığını, hiç yanımdan ayrılmadığını hissetmek bana hoş bir duygu veriyordu. Anımsadıklarımın hepsi bu işte.

Adamlar uçakların yanında durmuş, ellerinde boya kutularıyla uçakların üstlerine resimler çiziyorlar, bir yandan da sıcaktan söz ediyorlardı.

"Uçaklara resim çiziyorlar," dedim.

"Evet," dedi Peter. "Harika bir fikir bu. Ne hoş, değil mi?"

"Neresi hoş?" dedim. "Söyle de biz de bilelim."

"Bunlar çok gülünç resimler. İnsanı gülmekten kırıp geçirirler," dedi Peter. "Alman pilotlar bunları görünce öyle bir gülmeye başlayacaklar ki gülmekten doğru dürüst ateş etmeye halleri kalmayacak."

"Zırvalık. Zırvalık bu, zırvalık."

"Hiç de değil. Müthiş bir fikir bu. Gel de yakından bak hele."

Hoplaya seke sıra sıra dizilmiş uçaklara doğru koşmaya başladım. "Bir hopla, bir sek! Bir hopla, bir sek! Tempoyu kaçırma!" diye bağıırıyordu Peter.

"Hopla, sek, sıçra. Hopla, sek, sıçra," diye yanıt verdim ben de bağıırarak. Hoplaya seke, sıçraya dans ede uçaklara doğru yaklaşıyorduk.

İlk uçağı boyayan adamın üzüntü dolu bakışları ve kafasında da hasır bir şapka vardı. Elinde tuttuğı bir dergideki resmi kopyalıyordu uçağın üstüne. Peter resmi görünce, "Şu resme de bak hele bir," deyip kahkahalar atmaya başladı. İlk önce şöyle bir kıkırdamış, sonra bu kıkırdama avaz avaz bir kahkahaya dönüşmüştü. İki eliyle iki dizine vuruyor, gözlerini yummuş, ağzını alabildiğine açmış, iki büklüm olmuş gülüyordu. İpek silindir şapkası kafasından düşüp kumlarda yuvarlandı.

"Hiç de gülünç değil," dedim.

"Gülünç değil mi?" diye böğürdü Peter kahkahalar arasında. "Gülünç değil derken ne demek istiyorsun sen? Bana bir baksana. Nasıl güldüğümü görmüyor musun? Böyle gülerken nişan alıp hiçbir şeyi vuramam ben. Bırak bir uçağı, ne ev vurabilirim ne de fil." Kum-

ların üstünde yuvarlanıyor, zor soluk alıyor, gülmekten katılıyordu. Sonra kalkıp beni kolumdan tuttu ve birlikte bir sonraki uçağa doğru yürüdük. "Hopla, sek, sıçra! Hopla, sek, sıçra!" deyip duruyordu Peter.

Yüzü kırış kırış, ufak tefek bir adam elindeki kalın uçlu kırmızı kalemle uçağın gövdesine harıl harıl bir şeyler yazıyordu. Başının gerisine ittiği hasır şapkasının altında şırıl şırıl terlemekteydi.

"Günaydın," dedikten sonra, "günaydın, günaydın, günaydın," diye tekrarlayarak kafasındaki hasır şapkayı çıkarttı, şapka yere değercesine eğilerek eski zaman soy-lularını andıran bir biçimde bizi selamlamaya başladı.

"Kes!" diye bağırdı Peter, sonra uçağa yaklaşarak ufarak adamın yazdığı şeyleri okumaya başladı. Bu uçağın yanına gelene kadar zaten kıkırdayıp duruyordu Peter. Adamın yazdıklarını okudukça yeniden kahkahalarını tutamaz oldu. İki yana sallana sallana gülüyor, dizlerini döve döve kahkahadan kırılıyor, "Tanrım, ne komik bir öykü bu böyle! Bana baksana! Nasıl güldüğüme bir baksana!" deyip duruyordu kahkahalar arasında. Parmak uçlarının üstüne kalkmış hop hop hopluyor, başını sallayarak kıkırdayıp duruyordu. Derken ben de güldüğü şeyin ne olduğunu algılayıp onunla birlikte gülmeye başladım. Gülmekten karnıma kramplar girinceye kadar katıla katıla güldüm. Bu o kadar komikti ki kum-ların üstünde yuvarlana yuvarlana avaz avaz gülüyor, gülmekten başka hiçbir şey yapamıyordum.

"Harikasin, Peter!" diye bağırdım kahkahalar arasında. "Ama Alman pilotlar İngilizce biliyorlar mı acaba?"

"Allah kahretsin!" diye bağırdı birdenbire Peter gülmeyi keserek. "Durun! Yaptığınız işi bırakın!" Boyayla uçaklara bir şeyler yazıp çizen adamlar boyamayı kesip ağır ağır arkalarına dönerek Peter'e baktılar, sonra step dansı yapmaya başlayarak, "Saçma sapan şey bun-

lar. Kanatların üstünde, kanatların üstünde, her bir kanadın üstünde saçma sapan zırvalıklar var," diye bir ağızdan şarkı söylemeye koyuldular.

"Kesin şu şamatayı!" diye bağırdı Peter. "Bir sorun çıktı. Soğukkanlılığımızı kaybetmemeliyiz. Silindir şapkam nerede benim?"

"Ne?" dedim.

"Sen Almanca bilirsin," dedi Peter bana bakarak. "Hadi bütün bunları Almanca'ya çevir."

Sonra da uçakları boyayan adamlara dönerek, "Yazıları sizin için Almanca'ya çevirecek," diye bağırdı bu kez de.

Ben de tam o sırada Peter'in kumlar üstünde yatan silindir şapkasını gördüm. Görmezlikten gelip başka yere çevirdim gözlerimi hemen; ama sonra dayanamayıp gene aynı yere baktım ve gene o şapkayı gördüm. Eski zamanlarda operaya giderken giyilen türden ipek bir silindir şapkaydı bu. Yan dönmüş, kumların üstünde yatıyordu.

"Delisin sen!" diye bağırdım birdenbire Peter'e. "Zırdelisin. Ne halt ettiğini bilmiyorsun. Hepimizin ölümüne neden olacaksın. Zırdeliden de delisin sen, bunu biliyor muydun? Tanrım, aklını kaçırmışsın sen!"

"Çok gürültü ediyorsunuz," dedi bir kadın sesi. "Böyle bağırmanın gerek. Size hiç de iyi gelmez bu. Bakın nasıl da terlemişsiniz." Birinin alnımı ıslak bezle sildiğini hissettim, sonra, "Bu kadar heyecanlanmanız iyi değil," diye sözüne devam etti aynı kadın sesi.

Sonra apansız yok olup gitti kadın; ben de soluk mavi gökyüzüyle baş başa kaldım. Hiç bulut olmayan gökyüzü Alman avcı uçaklarıyla doluydu. Sağımda solumda, altımda üstümde, önümde arkamda, her yerde Alman uçakları vardı ve kaçabileceğim bir delik ya da yapabileceğim bir şey yoktu bu durumda. Almanların hepsi sırayla üstüme üstüme geliyorlar, sağa sola yata-

rak, taklalar atarak dikkatsizce uçak kullanıyorlar, çevremde tehlikeli bir step dansı tutturmuş oynayıp duruyorlardı hiç ara vermeden. Ama –kanatlarımda o gülünç resimler vardı ya– ben hiç korkmuyordum. Kendime güvenim sonsuzdu. "Bu yüz uçağın her biriyle teker teker savaşıcağım ve hepsini de birer birer vuracağım," diye düşünüyordum. "Onlar resimlere gülerken hepsini teker teker alaşağı edeceğim."

Sonra birdenbire bana yaklaşıverdi Alman uçakları. Tüm gökyüzünü kaplamışlardı. O kadar çoktular ki hangilerini gözleyip hangilerine saldıracağımı kestiremiyordum bir türlü. Kara bir perde gibi örtmüşlerdi mavi gökyüzünü. Arada bir aralarından avuç içi kadar mavi bir gökyüzü parçası görünüyordu, o kadar. Arada sırada da olsa, pantolon kışı yamayacak kadar bir gökyüzü parçası görünüyordu ya, önemli olan buydu. Bu kadarı da yeterdi bana. Kış yamamaya yetecek kadar gökyüzü oldu muydu, her şey yolunda demekti.

Alman uçakları hâlâ yaklaşıyorlardı. Yaklaştıkça yaklaşıp burnumun dibine kadar geldiler. Artık görebildiğim tek şey, Messerschmittlerin<sup>1</sup> gövdeleri üstünde parıl parıl parlayan kapkara gamalı haçlardı. Az sonra, her sağa sola bakışımda sayıları biraz daha çoğalan Alman uçaklarından ve gamalı haçlardan başka bir şey görünmez olmuştu. Daha sonra uçaklar da görünmez olup ortada yalnızca mavi gökyüzünü kaplayan kapkara gamalı haçlar kaldı. Her gamalı haçın her bir ucunda eller vardı ve bu eller el ele tutuşup Gladiatorumun çevresinde bir çember oluşturdular. Messerschmitt motorları derinden gelen, boğuk hmmm hmmmmlarla neşeli bir ezgi tutturmuş uğuldarken, gamalı haçlar da bu ezgiye ayak uydurmuş çevremde dans edip duruyorlardı. Arada bir Messerschmittlerden ikisi çemberden ayrılarak

<sup>1</sup> Alman Hava Kuvvetleri'nde kullanılan avcı uçakları. (Çev.)

–uçaklar sanki ‘Yağ Satarım, Bal Satarım’ oynuyorlarmış gibi– çemberin çevresinde birkaç kez dolandıktan sonra birdenbire üzerime doğru saldırıya geçiyor, o zaman ben de Messerschmittlerin oynadıkları oyunun gerçekten de ‘Yağ Satarım Bal Satarım’ olduğunu anlıyordum. Üzerime gelen uçaklar yan yatıp taklalar atıyor, kuyruklarının üzerine dikilip birbirlerine selam verir gibi bir sağa bir sola eğiliyor, onlar parmaklarının ucuna kalkmış çevremde dans ederken öteki Messerschmittler de, "Yağ satarım, bal satarım, ustam ölmüş ben satarım," diye çığırarak saldırıya geçen uçaklara tempo tutuyorlardı.

Ama ben kendime olan güvenimi kaybetmemiştim. Onlar dans ediyorlarsa, ben onlardan da iyi dans ederdim. Üstelik benim damım onlardan kat kat daha yetenekliydi. Hem dünyanın en güzel kızıydı da. Başımı eğip bakınca nazlı nazlı kıvrılan incecik boynunu, pembeyaz omuzlarının yuvarlaklığını, bana doğru uzanan dal gibi, dansa hevesli kollarının beyazlığını görebiliyordum.

Birdenbire sancak kanadımın üstünde kurşun delikleri olduğunu fark ettim. Beni hem kızdırdı, hem de korkuttu bu. Doğrusunu söylemek gerekirse öfkem daha ağır basıyordu. Bir an için sarsılan özgüvenim geri gelirken, "Bunu yapan Alman’ın hiç espri anlayışı yokmuş," diye söylendim kendi kendime. "Her toplulukta espri anlayışı sıfır olan biri olur muhakkak. Telaşlanacak bir şey yok bunda. Her şey yolunda."

Ama başımı çevirip iskele kanadımda da kurşun delikleri olduğunu görünce adamakıllı korktum bu kez. Hemen cam kokpit kapağını açıp ayağa kalkarak, "Sersemler, şu gülünç resimlere baksanıza bir kez," diye bağırmaya başladım. "Kuyruğumdaki şu karikatüre baksanıza! Gövdemde yazılı fıkrayı okusanıza! Lütfen okuyun gövdemdeki fıkrayı!"

Ama uçaklar üstüme üstüme gelmeye devam ettiler. İkişer ikişer çemberden ayrılıp ateş ederek üstüme geliyorlardı. Messerschmittler şimdi de 'Aç Kapıyı Bezirgân Baş' oynamaya başlamışlardı. Motorlar, "Kapı hakkı ne verirsin? Ne verirsin?" diye uğuldarken kapkara gamalı haçlar da bu ezginin ritmine kapılmış bir o yana bir bu yana sallanıp duruyorlardı. Kanatlarımdaki, motor yatağındaki, kokpitteki kurşun deliği sayısı gitgide artıyordu bu arada.

Sonra birdenbire benim gövdemde de kurşun delikleri oluşuverdi.

Ama acı duymuyordum. Kanatları tır tır, tır tır titreyen uçağım burnunun dikine burguya girdiği zaman bile acı hissetmedim hiç. Uçağım havada döndükçe, birbirlerinin kuyruklarını kovalayan masmavi gökyüzüyle kapkara deniz yüzeyi öyle hızlı dönüyordu ki çevremde, artık biri nerede başlıyor, öteki nerede bitiyor, ayırmak olanaksızlaşıyor, bu kara-mavi renk fırılдаığında bir tek güneşin çizdiği göz kamaştırıcı ışık halkası izlenebiliyordu. Kapkara gamalı haçlar düşerken bile peşimi bırakmamışlardı. Hâlâ el ele tutuşmuş olarak peşim sıra dans edip duruyorlardı. Messerschmittlerin motorları şimdi de başka bir ezgi tutturmuşlardı. Arkamdan, "Şimdi seni sonu gelmez bir uykuya göndereceğiz. / Pervaneyle kafa kesip kahkahayla tepineceğiz," diye dört-dört-dört-beşlik bir ölçüyle bağırıklarını duyabiliyordum.

Kanatlar hâlâ tır tır, tır tır ediyor; gökle denizin birbirine karıştığı bir zeminde güneşin çizdiği ışık halkasından başka hiçbir şey görünmüyordu.

Sonra görünen tek şey deniz oldu birdenbire. Altımda uzanan denizi ve sırtındaki beyaz atları görüyordum uçağımın burnunun üzerinden aşağı doğru bakınca. "Bunlar karaya savaş açmış denizin beyaz küheylanları," dedim kendi kendime. Denizi ve üstündeki beyaz

küheylanları ayırt edebildiğim için beynimin gerektiği gibi çalıştığını anlayabiliyordum. Bu arada fazla zamanım olmadığını da anlayabiliyordum, çünkü beyaz atlar gittikçe yaklaşıyor, gittikçe büyüyor, deniz de dümdüz ve mavi bir tabak gibi görüneceğine gittikçe suya ve denize benzemeye başlıyordu. Derken görünürde bir tek beyaz küheylan kaldı. Gemi azıya almış, ağzından köpükler saça saça, toynaklarıyla suları fışkırtı fışkırtı, bana yaklaştıkça sırtını kamburlaştırı kamburlaştırı baş döndürücü bir hızla üzerime doğru geliyordu. Denizin yüzeyinde çılgın gibi dörtnala kalkmıştı küheylan. Binişini atmış, zıvanadan çıkmış, burnunun dikine koşuyordu. Onunla çarpışacağımız besbelliydi.

Ondan sonra hava ılınıverdi. Artık ne mavi gökyüzü vardı görünürlerde, ne de kapkara gamalı haçlar. Kırmızı kadife kaplı koskoca bir koltukta oturuyordum. Gece çökmeye başlamıştı. Gerilerden bir yerden meltem esiyordu.

"Neredeyim ben?" diye sordum.

"Çatışmada kayboldu kayıtlarına geçtin. Öldüğün sanılıyor."

"Öyleyse bunu anneme söylemeliyim."

"Söyleyemezsin. Telefonu kullanmana izin yok."

"Niye ki?"

"Telefon yalnızca Tanrı'ya bağlıdır da ondan."

"Kayıtlara ne diye geçtiğimi söylemiştin sen?"

"Çatışmada kayboldu – Öldüğü sanılıyor, diye geçtin."

"Doğru değil bu! Yalan söylüyorsun. Pis bir yalan bu. Ben buradayım işte. Kaybolmuş falan değilim. Beni korkutmaya çalışıyorsun sen, ama başaramayacaksın. Başaramayacaksın, anladın mı? Bunu başaramayacaksın, çünkü bunun bir yalan olduğunu biliyorum. Filoma geri dönüyorum ben. Beni durduramazsın. Gidiyorum işte. Bak gördün mü, gidiyorum işte."

Kırmızı koltuktan kalkıp koşmaya başladım.

"Şu röntgenlere bir kez daha bakayım, hemşire."

"Buyurun, doktor."

İşte gene o kadın sesi. Başucuma yaklaşıyor. "Bu gece ne kadar da gürültü ettiniz," dedi kadın sesi. "Durun da yastıklarınızı düzelteyim. Hepsini yere atmışsınız bakın." Yumuşacık, sevecenlik dolu bir sestir bu.

"Çatışmada kayboldu diye mi geçtim kayıtlara ben?"

"Yok canım, yok yok. Her şey yolunda."

"Çatışmada kayboldu diye kayıtlara geçtiğimi söylediler bana."

"Saçmalamayı bırakın. Her şey yolunda dedim."

Herkes, herkes, herkesler saçmalıyor. Saçmalık. Saçmalık. Ne kadar da güzel bir gün bu. Koşmak istemiyorum, ama kendimi durduramıyorum bir türlü. Otların arasında koşup duruyorum ve bir türlü duramıyorum, çünkü beni bacaklarım koşturuyor ve ben bacaklarımı kontrol altına alamıyorum. Yere bakınca bunların benim bacaklarım, ayaklarımdaki ayakkabıların benim ayakkabılarım ve bu bacakların benim bedenime bağlı olduklarını görebiliyorum, ama bu bacaklar bana ait değiller sanki. Benim istediklerimi yapmıyorlar. Tarlalarda koşup duruyorlar ve ben de onların peşinden gitmek zorunda kalıyorum. Dur durak bilmeksizin koşuyorum ve arazinin yer yer engebeli olmasına karşın hiç tökezlenmiyorum. Ağaçların, çitlerin yanından rüzgâr gibi geçip gidiyorum. Tarlalardan birinde otlayan birkaç koyun var. Ben deli danalar gibi koşarak yanlarından geçerken otlamayı kesip dört bir yana kaçışırlar. Bir ara annemi görüyorum. Sırtında uçuk gök rengi bir entari, yere eğilmiş mantar topluyor. Ben koşarak yanından geçerken gözlerini kaldırıp bana bakarak, "Sepet hemen hemen doldu. Eve dönelim mi artık?" diyor.

Ama bacaklarım durmuyor ki. Çaresiz koşmaya devam ediyorum.

Derken ilerideki uçurumu gördüm. Uçurumun berisi kapkaranlıktı. İçinde koştuğum tarla güneşin altında pırıl pırıldı, ama bu ulu uçurumun berisinde karanlıktan başka bir şey görünmüyordu. Işıl ışıl gün ışığı uçurumun kenarında bıçakla kesilmiş gibi sona eriyor, ardında karanlık başlıyordu. "Gecenin başladığı yer orası olmalı," diye düşündüm kendi kendime ve bir kez daha denedim durmayı. Boşuna. Bacaklarım şimdi daha uzun adımlar atarak daha hızlı koşuyorlardı uçurumun kenarına doğru. Öne eğilip pantolonumun paçalarını tutarak durdurmaya çalıştım bacaklarımı, ama bu da işe yaramadı. Bu kez de yere düşmeyi denedim, ama bacaklarımın çevikliğine diyecek yoktu doğrusu. Kendimi her yere atışımda, havaya sıçramış balerin gibi parmaklarımın ucuna düşüyor ve koşmaya devam ediyordum.

Uçurum ve karanlık son hızla yaklaşıyordu. Bir yolunu bulup bacaklarımı hemen durduramazsam uçurumdan aşağıya uçacağımı anlamıştım artık. Yere düşmeyi denedim bir kez daha ve bir kez daha parmaklarımın üstüne inip koşmaya devam ettim.

Piston gibi çalışan bacaklarımın üstünde uçar gibi koşarak kavuştum uçurumun kenarına ve hiç duraksamadan berisindeki karanlıklara dalıp düşmeye başladım.

Başlangıçta tam karanlık değildi ortalık. Yalıyarın orasında burasında büyümüş küçük ağaççıklar falan olduğunu görebiliyordum. Uzanıp onlardan birini yakalamaya çalıştım ellerimle. Birkaç tane dal da yakaladım, ama o kadar hızla düşüyordum ve ağırlığım da bu incecik dallar için o kadar fazlaydı ki dallar hemen kırılıveriyordu. Bir keresinde kalın bir dal geçti elime. Ağırlığım altında ağacın öne ve aşağıya doğru büküldüğünü, köklerinin kayalardan birer birer, çatır çatır koptuğunu

duyabiliyordum. Sonunda ağaç temelli söküldü yerinden ve birlikte aşağıya doğru düşmeye başladık. Güneş ve aydınlık uçurumun üstündeki tarlalarda kaldığı için karanlık yavaş yavaş koyulaşmaya başlamıştı. Gözlerimi dört açmış bu karanlığın alacakaranlıktan karanlığa, karanlıktan zifiri karanlığa, zifiri karanlıktan da göremediğiniz, ama neredeyse elle dokunabileceğiniz kadar yoğun bir kapkaranlığa dönüşmesini izlemeye çalışıyordum. Düşüşüm sürüyordu. Her yer o kadar karanlıktı ki çevrede hiçbir şey görünmüyordu. Bu karanlıktan ve bu sonsuz düşüşten dolayı artık hiçbir şeyin önemi kalmamıştı. Ne bir şey yapmaya çabalamanın bir yararı vardı artık, ne bir şeyi umursamanın, ne de düşünmenin. Hiçbir şeyin yararı yoktu.

"Bu sabah iyi görünüyorsunuz. Her zamankinden daha iyisiniz bugün." O kadın sesi geri gelmişti.

"Merhaba."

"Size de merhaba. Komadan hiç çıkmayacağınızı düşünmeye başlamıştık."

"Neredeyim ben?"

"İskenderiye'deki bir hastanedesiniz."

"Kaç gündür buradayım?"

"Dört gündür."

"Saat kaç?"

"Sabahın yedisi."

"Niye bir şey göremiyorum?"

Hemşirenin yanıma yaklaştığını duydum.

"Bir süre için gözlerinizi bandajladık da onun için göremiyorsunuz."

"Ne kadar bir süre için?"

"Kısa bir süre için. Merak etmeyin, her şey yolunda. Çok şanslıymışsınız doğrusu, bunu biliyor muydunuz?"

Parmaklarımla yüzüme dokunuyordum, ama yüzüme değemiyordum. Parmaklarım yüzümden başka bir şeye dokunuyorlardı.

"Yüzüme ne oldu?"

Hemşirenin yatağımın başucuna kadar yaklaştığını hissettim. Sonra kadın uzanıp omzuma dokundu.

"Daha fazla konuşup kendinizi yormamalısınız," dedi hemşire. "Böyle cır cır konuşmanız yasak. Konuşmak size zarar verebilir. Siz şimdi yatıp dinlenin. Merak da etmeyin. Her şey yolunda."

Hemşirenin başucumdan uzaklaşan ayak seslerini dinledim. Kapıyı açıp dışarıya çıktığını, kapıyı ardından kapattığını duydum.

"Hemşire!" diye seslendim. "Hemşire!"  
Ama hemşire gitmişti.

## MADAM ROZET

"Tanrım, yaşamak bu işte!" dedi Kütük.

Bir elinde viski dolu bir bardak, öteki elinde bir sigara, çenesine kadar suya gömülmüş yan gelmiş yatıyordu banyo küvetinde. Küvet taşasıya su doluydu, çünkü Kütük arada bir ayak parmaklarıyla sıcak su musluğunu açıyordu soğuyan suyu yeniden ıltmak için.

Kafasını kaldırıp bir yudum viski içti, sonra gene küvetin kenarına dayayıp gözlerini kapattı.

"Yalvarırım çık artık o küvetten," diye seslendi biri yan odadan. "Hadisene, Kütük. Küvete gireli neredeyse bir saat oldu." Kasıntı çırılçıplak soyunup yatağının üstüne oturmuş, viski içerek sıranın kendisine gelmesini beklemekteydi.

"Tamam," diye seslendi Kütük. "Suyu hemen boşaltıyorum." Bir bacağı uzatıp ayak parmaklarıyla küvetin tıpasını çekip çıkarttı.

Kasıntı yataktan kalkıp elinde viski bardağıyla banyo dairesinin kapısını açıp içeriye girdi. Kütük hâlâ küvette yatıyordu. Birkaç saniye sonra viskisini bin bir dikkatle küvetin kenarına koyup ayağa kalktı ve havluya uzandı. Kısa, kütük gibi bir bedeni, çok gelişmiş kaslarla dolu kalın bacakları, dalgalı kızıl saçları, sivri çenesi ve çilli bir suratı vardı. Göğsü de kızıl-sarı kıllarla kaplıydı.

"Şuna bak," dedi gözlerini indirip küvetin içine bakarak. "Çölün yarısını üstümde getirmişim."

"Hadi küveti temizle de ben de gireyim artık," dedi Kasıntı. "Banyo yapmayalı beş ay oldu."

Savaşın başlarındaydık. Libya'da İtalyanlarla savaştığımız günlerdi. O zamanlar pilot sayısı çok az olduğu için sık sık göreve çıkıyorduk. İngiltere'den yedek pilot gelmesini de bekleyemezdik, çünkü o günlerde İngiltere'de de yoğun bir hava savaşı sürüyordu. Onun için bizler de burada uzun süre çölde kalmak, çölün o tuhaf, o olağandışı koşullarında yaşamak zorunda kalıyorduk. Çölde yaşamak, küçücük ve leş gibi bir çadırdaki yaşamak demektir. Bir gün ağzınızı çalkaladığınız suyla ertesi gün tıraş olmanız demektir. Her ânınızı çayınızdan ya da yemeğinizden sinek ayıklayarak geçirmek, çadırların içinde de dışındaki kadar etkili olan ve yumuşak huylu insanları bile dostlarıyla –ve hatta kendi kendileriyle– dalaşan canavarlara dönüştüren kum fırtınalarıyla boğuşmak demektir. Çölde yaşamak, dizanteri demektir, köpek memesi demektir, güneş yanığı demektir. İtalyanların S.79'ları tarafından bombalanmak, susuz ve kâdinsız kalmak, toprakta çiçek açtığını görmemek ve her yerde, her zaman yalnızca kum kum kum kum görmek demektir çölde yaşamak. İtalyanların R.C.42'lerine karşı Gloster Gladiatorlarla uçuyor, uçuşa çıkmadığımız zamanlarda da ne halt edeceğimizi bilemiyorduk.

En büyük eğlencemiz, yakalayıp boş petrol tenekelelerinde beslediğimiz akrepleri dövüştürmektir. Bu ölüme dövüşlerde hep kazanan –yani bir tür Joe Louise olan– şampiyon bir akrep olurdu filoda. Her birinin bir adı olan bu akreplerden şampiyon olan hemen ünlenir, beslenme yöntemi de sahibi tarafından sır gibi saklanırdı. Akrepleri besleme yöntemi çok önemlidir. Bazılarını konserve etle, bazılarını Machonachies marka iğrenç et suyu çorbasıyla, bazılarını da canlı börtü böceklerle bes-

lerdi sahipleri. Hayvanları mutlu edip özgüvenlerini artırdığı gerekçesiyle bazı akrep sahipleri dövüşçülerine birkaç damla bira içirirlerdi hayvanları arenaya salmadan önce. Bu akrepler dövüşü hep kaybederlerdi, ama ötekilerin arasından büyük şampiyonlar çıkar, rakiple riyle unutulmaz ölüm kalım savaşları yaparlardı. Akşamüstünün geç saatlerinde uçuş görevleri tamamlanıp pilotlar üsse geri döndükleri zaman, bir halka halinde yan yana dizilmiş olan bir grup pilotun ve havacı erin ellerini dizlerine dayayarak öne doğru eğildiklerini, sanki ringde dövüşen boksörleri ya da minderde güreşen güreşçileri yüreklendiriyorlarmış gibi bağıra çağıra kumlarda birbirleriyle savaşan akrepleri izlediklerini görürdünüz sık sık. Sonunda akreplerden biri kazanırdı dövüşü. Kazananın sahibi heyecanlanır, kumların üstünde hoplaya zıplaya ellerini kollarını sallar, avaz avaz bağırarak şampiyonunun üstün niteliklerini haykırırdı yere göğe. Şampiyonların şampiyonu olan akrep, Umut Torbası adını taktığımız bir çavuşa aitti. Reçelle beslediği bu hayvana ağza alınmayacak bir ad takmıştı çavuş. Hayvan üst üste tam kırk iki dövüş kazandıktan sonra kendi kendine, huzur içinde ölüverdi bir gün. Umut Torbası tam da o günlerde hayvanı dövüşlerden emekliye ayırıp damızlığa almaya karar vermişti halbuki.

Gördüğünüz gibi çöl yaşamında büyük keyifler bulmak olanaksızdır. Onun için de ufak tefek keyifler, büyük keyiflerin yerini alır, çocuk eğlenceleri koskoca adamların eğlenceleri olurverir çölde yaşarken. Pilotlardan makinistlere, yemek pişiren onbaşılardan levazımcılara kadar herkes için geçerlidir bu. Ve tabii Kütük'le Kasıntı için de geçerliydi. Onun için bu iki ahbap çavuş alavere dalavere kırk sekiz saatlik bir izin koparıp Kahire'ye uçma yolunu da bulunca su dolu küvete girip banyo yapmak onlara balayının ilk günleri kadar tatlı gelmişti.

İşte şimdi de Kütük, havlusu belinde, başı ensesinde kavuşturduğu ellerinin üstünde yatağına sırtüstü uzanmış keyif çatıyor, başını küvetin kenarına dayayarak sulara gömülmüş olan Kasıntı da zevkten dört köşe olmuş keyif iniltileri çıkartıp duruyordu.

"Hey, Kasıntı!" diye seslendi Kütük.

"Efendim?"

"Şimdi ne yapalım?"

"Kadın bulalım," dedi Kasıntı. "İki kadın bulup onlarla yemeğe çıkalım."

"Daha sonra yaparız bunu," diye yanıt verdi Kütük. Saat daha üç bile olmamıştı.

"Bekleyecek iş değil bu," diye seslendi Kasıntı banyodan.

"Bal gibi bekleyebilir," oldu Kütük'ün yanıtı.

Kütük yaşlı ve deneyimli biriydi. Düşünüp taşınmadan, hesap kitap yapmadan, aklına estiği gibi hareket etmezdi. Tam yirmi yedi yaşındaydı Kütük. Filoda ondan daha büyük yaşta kimse yoktu. Filo komutanı bile ondan gençti. Onun için de filodaki herkes Kütük'ün söylediklerine kulak verirdi.

"İlk önce biraz alışveriş yapalım," diye seslendi banyodakine.

"Tamam. Peki sonra?" diye sordu banyodaki.

"Ondan sonra öbür işi düşünürüz."

Kısa bir sessizlik oldu.

"Kütük?"

"Efendim?"

"Kahire'de tanıdığın kadın var mı hiç?"

"Eskiden tanıdığım birkaç kişi vardı. Wenka adında bembeyaz tenli bir Türk kızı tanırdım örneğin. Sonracığıma benden on beş santim uzun olan Yugoslav bir kız vardı. Kiki derlerdi ona. Bir de sanırım Suriyeli olan bir kız daha vardı. Adını anımsayamıyorum."

"Hadi onlara telefon et."

"Ettim bile. Sen viski almaya çıktığında aradım onları. Hepsi buradan ayrılmışlar. Bir yararı olmadı yani."

"Hiçbir şeyin yararı olmuyor zaten," diye homurdandığı duyuldu Kasıntı'nın.

"Hele bir alışverişe çıkalım da gerisi Allah kerim," dedi Kütük. "Önümüzde çok zaman var."

Kasıntı bir saat sonra banyodan çıktı. Sırtlarına birer tertemiz, haki renkli gömlek ve kısa pantolon giyip aşağıya indiler, lobiye geçip göz kamaştırıcı güneş ışığına çıktılar. Kütük cebinden güneş gözlüklerini çıkartıp taktı.

"Tamam," dedi Kasıntı. "Ben de güneş gözlüğü almak istiyorum."

"Pekâlâ. Gidip sana da bir güneş gözlüğü alalım bakalım."

Bir atlı araba çevirip arabacıya Cicurel mağazasına çekmesini söylediler. Kasıntı gözlüklerini, Kütük de kendine bir çift poker zarı aldı, sonra gene güneşli sokaklara çıkıp kalabalığa karıştılar.

"O kıızı gördün mü?" diye sordu Kasıntı.

"Sana gözlükleri satanı mı?"

"Evet. O esmer kıızı."

"Sanırım Türk'tü," dedi Kütük.

"Ne olursa olsun. Bomba gibi bir şeydi. Söyle ama, öyle değil miydi?"

Ellerini ceplerine sokmuş, Kasr-el-Nil Caddesi'nde yan yana yürüyorlardı. Kasıntı yeni aldığı gözlüklerini takmıştı. Yerden toz kaldıran rüzgârlı ve sıcak bir gündü. Sokaklar Mısırlılar, Araplar, yalınayak başı kabak erkek çocuklarla doluydu. Bir sinek sürüsü izliyordu küçük oğlanları. Gözlerinin çevresinde uçuşuyor, gözlerindeki irinin özüne ulaşmaya çalışıyorlardı. Askerlik yaşına gelince askere alınmasınlar diye kendi öz anneleri kötü kötü şeyler yapmıştı oğlanların gözlerine. Oğlanlar tiz sesleriyle, "Bahşiş, bahşiş," diye üsteleyip bağ-

rışarak Kütük'le Kasıntı'nın yanı sıra koşuşturuyorlar, sinek orduları da oğlanları izliyordu. Sokaklar da Kahire kokuyordu. Başka hiçbir kentin kokusuna benzemez bu koku. Herhangi bir şeyin ya da herhangi bir yerin kokusu değil, her yerden ve her şeyden aynı anda gelen kokuların bir bileşimidir bu. Sokakların, lağımların, evlerin, dükkânların, dükkânlarda satılan şeylerin, dükkânlarda pişirilen şeylerin, atların, yollardaki at gübrelerinin birbirlerine karışan kokusudur. Güneşin insanlardan, kaldırımlardan, lağımlardan, atlardan, at gübrelerinden ve sokaklara atılmış şöplerden çıkarttığı kokudur. İnsana hem tatlı, hem tuzlu, hem acı -ve de sıcak- bir şey sanki ağır ağır çürümekteymiş duygusunu veren, insanın burun direğini kıran, eşi benzeri bulunmaz bir kokudur Kahire'nin kokusu. Hiç kaybolmaz bu koku. Sabahın erken saatlerinde serin seher yelleri eserken bile.

İki pilot kaldırımları dolduran kalabalığın arasında ağır ağır geziniyorlardı.

"Çok hoş bir kızdı, değil mi?" diye üsteledi Kasıntı. Bu konuda Kütük'ün onayını almak istiyordu.

"Fena değildi."

"Fena değildi de ne demek? Bak ne diyeceğim, Kütük."

"Ne?"

"O kıızı bu gece yemeğe davet edeceğim."

Karşı kaldırıma geçip yürümeye devam ettiler.

"Pekâlâ, madem yemeğe davet etmek istiyorsun, et o zaman. Madam Rozet'e telefon etsene."

"Bu Rozet de kim, yeğenim?"

"Madam Rozet müthiş bir kadındır," dedi Kütük.

Tim'in Yeri adında bir barın önünden geğiyorlardı. Tim Gilfillan isimli bir İngiliz tarafından işletiliyordu bu bar. Tim, Birinci Dünya Savaşı'nda başçavuş olarak

Mısır'da bulunmuş, savaş sonunda ordu eve dönerken de Kahire'de kalmayı başarmıştı.

"Tim'in barına kadar gelmişiz," dedi Kütük. "Hadi içeri girelim."

Barın arkasındaki raflara içki şişeleri dizene Tim'den başka kimse yoktu içeride.

"Bakın hele kimler gelmiş," dedi Tim yüzünü pilotlara çevirerek. "Uzun süredir nerelerdeydiniz, çocuklar?"

"Selam, Tim."

Tim onların kim olduklarını bile bilmiyordu, ama yüzlerinden, kılıklarından çölden gelmiş olduklarını anlayıvermişti bir bakışta.

"Dostumuz Graziani nerelerde?" diye sordu Tim. Kollarını bar tezgâhına dayayıp öne doğru eğilmişti.

"Hiç sorma," dedi Kütük. "Burnumuzun dibine kadar geldi. Mersah'ın hemen dışındalar."

"Bu günlerde hangi uçaklarla uçuyorsunuz bakalım?"

"Gladiatorlarla."

"Ne diyorsunuz? Sekiz yıl önce de buradaydı o uçaklar."

"İşte aynı uçaklarla uçuyoruz hâlâ," dedi Kütük. "Canları çıkmış durumdalar." Viskilerini alıp köşedeki masalardan birine oturdular.

"Kim bu Rozet?" diye üsteledi Kasıntı.

Kütük viskisinden koca bir yudum alıp bardağı masaya bıraktı.

"Müthiş bir kadındır," diye yineledi.

"Peki kim bu?"

"Suriye asıllı, lanet olası bir bolıçe."<sup>1</sup>

"Tamam, tamam, anladık," diye sözü konuya getirmeye çalıştı Kasıntı. "Kimmiş bu kadın? Ne iş yapar? Neye yarar?"

---

<sup>1</sup> Yahudi kadını. (Çev.)

"Peki anlatayım," dedi Kütük. "Madam Rozet, dünyanın en büyük kerhanesinin sahibidir. Kim olursa olsun, Kahire'de yaşayan her kızı ne yapıp ne edip isteye-ne sunabileceğini söylerler."

"Amma da yaptın ha!"

"Yok, yok, doğru bu. Madam Rozet'e telefon edip istediğin kadını nerede gördüğünü, o kadının ya da kızın nerede çalıştığını, hangi tezgâha baktığını ve neye benzediğini söylersin, gerisini Madam Rozet halleder."

"Zırvalamayı bırak," dedi Kasıntı.

"Doğru bu. Tümüyle doğru. 33. Filo'dakiler anlattı bunu bana."

"Seninle dalga geçmişlerdir."

"Pekâlâ. Bana inanmıyorsan, git telefon rehberinde bak kadının numarasına."

"Kadını o adla rehberde bulamazsın herhalde."

"Rehberde var diyorum sana. Git Rozet diye bak, doğru söylediğimi göreceksin."

Kasıntı, Kütük'ün söylediklerinin tek sözüne bile inanmamıştı, ama bara gidip Tim'den telefon rehberini alarak masaya döndü. Rehberi açıp sayfaları karıştırarak R-O-Z'ye kadar geldi, parmağıyla aşağıya doğru izledi R-O-Zleri. Rozenti Rozeppi Rozet. İşte oradaydı: Rozet, Madam. Karşısında da bir telefon numarası ve bir adres. Kütük, Kasıntı'ya bakıyordu.

"Buldun mu?" diye sordu.

"Evet, işte burada. Rozet, Madam."

"Hadi git telefon et ona."

"Ona ne diyeceğim?"

Kütük gözlerini bardağının içine dikmiş, içindeki buzu parmağıyla döndürüp duruyordu..

"Ona bir albay olduğunu söyle, dedi. "Ben Albay Higginsim de. Madam Rozet pilotlara pek güvenmez. Ona Cicurel mağazasında güneş gözlükleri satan bir es-

mer güzeli gördüğünü ve onu bu akşam yemeğe davet etmek istediğini söyle."

"Burada telefon yok ki."

"Var, var. Şu köşede var."

Kasıntı, Kütük'ün işaret ettiği yöne doğru bakıp barın yanındaki duvarın üstünde asılı telefonu gördü.

"On paralıgım yok," dedi arkadaşına.

"Bende var," dedi Kütük ve ceplerini karıştırıp on paralık bir sikke bularak masaya koydu.

"Söylediğim her şeyi Tim duyacak ama."

"Boş ver. O da herhalde zaman zaman Madam Rozet'i arıyordur. Sen su koyveriyorsun."

"Sen de eşek kafalının birisin," diye homurdandı Kasıntı.

Daha çocuk sayılırdı Kasıntı. Yalnızca on dokuz yaşındaydı. Kütük'ten sekiz yaş küçüktü yani. Uzunca boylu, ince yapılı, gür siyah saçlı, yakışıklı bir delikanlıydı. Geniş ağızlı yüzü, çöl güneşinde yanıp neredeyse tarçın rengini almıştı. Filonun en iyi pilotuydu. Daha bu genç yaşında on dört İtalyanı öbür dünyaya yolcu etmişti. Yerdeyken sanki ölesiye yorgunmuş gibi ağır ağır, miskin miskin hareket eder, düşünürken de gözlerinden uyku akan küçücük bir çocuk gibi ağır düşünürdü, ama havadayken zehir gibi işlerdi kafası. Ve öyle hızlı hareket ederdi ki, düşünerek değil de içgüdüsel tepkilerle hareket ediyor sanırdınız. Yerdeyken, havaya çıkınca iki saat boyunca dikkatini dağıtmadan her an tetikte kalabilmek için gereken enerjiyi toplamak istercesine dinlenme konumuna geçmiş de çaktırmadan uykuluyormuş gibi gelirdi insana Kasıntı. Şu anda üstten uzaktaydı, ama kafasına takılan bu konu onu neredeyse uçmak kadar canlandırmış, her zamanki uyku halinden çıkartmışa benziyordu. Bu durum uzun sürmeyebilirdi, ama şimdilik bütün dikkati bir noktada toplanmıştı işte.

Rehber bir kez daha göz attı, masadan kalktı, telefonun olduğu yere yürüdü, on paralığı telefonun kumbarasına attı ve numarayı çevirdi. Hattın öbür ucunda bir telefon çalmaya başlamıştı işte. Kütük oturduğu yerden ona bakıyor, Tim biraz ilerisinde hâlâ raflara içki şişeleri yerleştiriyordu. Aralarında yalnızca beş metre vardı. Tim'in her konuşulanı duyacağı besbelliydi. Kendini katıksız bir dangalak gibi hissediyordu Kasıntı. Bar tezgâhına yaslanıp inşallah kimse açmaz, diye geçirdi içinden.

Derken çlink diye bir ses duyuldu hatta ve öbür uçtan bir kadın sesi, "Al-luu?" dedi.

"Alo? Madam Rozet orada mı?" diye sordu Kasıntı. Bir yandan da gözücüyle Tim ne yapıyor diye bakıyordu. Hiçbir şeyin farkında değilmiş gibi yaparak şişeleri raflara dizmeyi sürdürüyordu Tim, ama Kasıntı'nın onun her şeyi dinlediğinden kuşkusu yoktu.

"Madam Rozet benim. Siz kimsinizdir?" Kadının sesi ters ve hırıl hırıldı. Sanki o anda kimseyle uğraşacak zamanı yokmuş gibi çıkıyordu.

Kasıntı bunu fark etmemiş gibi bir havayla, "Ben Albay Higginsim," dedi kadına.

"Albay kiiim?"

"Albay Higgins," deyip adı harf harf kodladı Kasıntı.

"Evet, Albay? Ne istiyorsunuz?" diye sordu kadın sabırsızlanan bir sesle. Anlaşılan laklakla geçirecek zamanı yoktu Madam Rozet'in. Kasıntı kadının tonlamasını fark etmemiş numarasına yatmaya devam etti.

"Bir konuda bana yardımcı olur musunuz diye soracaktım."

Kasıntı gözlerini Tim'den ayırmıyordu bütün bu konuşmalar olurken. Evet, bal gibi de konuşulanları dinliyordu işte. Konuşulanları dinlemiyormuş gibi ya-

parak her söze kulak kabartanları fark etmek kolaydır. O sıra her ne yapıyorlarsa hiç gürültü çıkartmadan yapmaya özen gösterirler ve akılları yalnızca yaptıkları işteymiş gibi görünmeye çalışırlar. Tim de aynen böyle yapıyordu. Hiç sağa sola bakmadan şişeleri raflara hızlı hızlı diziyor, gözünü işinden ayırmıyor ve de hiç gürültü yapmıyordu. Odanın öbür ucundaki Kütük dirseklerini masaya dayamış, öne doğru eğilmiş, gözlerini Kasıntı'ya dikmiş öylece ona bakarak sigarasını tellendiriyordu. Tim'den dolayı kızarıp bozaran Kasıntı'nın durumunu eğlenceli buluyormuş gibi bir hali vardı.

"Bana yardımcı olup olamayacağınızı merak ediyordum da," diye kadınla konuşmayı sürdürdü Kasıntı çaresiz. "Bugün Cicurel mağazasında bana güneş gözlüğü satan güzel hanımı akşama yemeğe davet etmek istiyorum da."

"Adısı nedir?" diye sordu Madam Rozet. Çatlak ve sabırsız sesindeki iş kadını tonlaması artmıştı birdenbire.

"Bilmiyorum," dedi Kasıntı şaşkın şaşkın.

"Peki nasıl bir kız bu?"

"Şe-eey siyah saçlı, uzun boylu bir kız. Çok da güzel. Tam bir dilber."

"Sırtında ne vardı?"

"Eee durun bir düşüneyim. Kırmızı çiçek desenli beyaz bir entari giyiyordu sanırım," dedi Kasıntı, sonra aklına çok önemli bir nokta gelmiş gibi heyecanla ekledi. "Kırmızı bir kemer takıyordu." Kızın kırmızı rugandan bir kemer taktığını anımsamıştı birdenbire.

Kısa süreli bir sessizlik oldu. Hâlâ çıt çıkartmadan şişe dizen Tim'i gözlüyordu Kasıntı. Tim her şişeyi dikkatle alıyor, dikkatle rafa koyuyordu.

"Size pahalıya patlayabilir," dedi birdenbire telefondaki cırtlak ses.

"Önemi yok," diye yanıtladı Kasıntı. Bu konuşmadan hoşlanmamaya başlamıştı. Konuşmayı kesip her şeyi unutmak istiyordu.

"Size altı sterline patlayabilir. Hatta sekiz-on sterline bile. Kızı görene kadar kesin bir şey söyleyemem. Kabul ediyor musunuz?"

"Tabii, tabii. Kabul ediyorum."

"Adresiniz nedir, Albay?"

"Metropolitan Oteli," deyiverdi Kasıntı hiç düşünmeden.

"Pekâlâ. Sizi daha sonra otelinizden ararım," deyip küt diye Kasıntı'nın suratına kapattı telefonu kadın.

Kasıntı da telefonu kapatıp masaya döndü.

"Eee?" dedi Kütük. "Sana söylediğim gibi her şey yolunda gitti mi bakalım?"

"Sanırım öyle."

"Madam Rozet ne dedi?"

"Daha sonra beni otelimden arayacağını söyledi."

"Yani Albay Higgins'i otelden arayacağını söyledi."

"Amanın!" dedi Kasıntı telaşla.

"Üzülme, otele dönünce resepsiyona Albay Higgins'in bizim odamızda olacağını, kendisine gelecek telefonları bizim odaya bağlamalarını söyleriz, olur biter. Başka ne dedi?"

"Bana pahalıya patlayacağını söyledi. Altı sterlin de tutabilirmiş, on sterlin de."

"Bu paranın yüzde doksanını Rozet alır," dedi Kütük. "Ne lanet olası bir Suriye bolicesidir o, bilemezsin."

"Peki ama bu işi nasıl halledecek?" diye sordu Kasıntı.

Aslında çok efendi bir çocuktuk Kasıntı ve sonu hiç de hoş bitmeyecek bir süreci başlatmış olmaktan korkuyordu.

"Pezevenklerinden birini mağazaya gönderip kızını buldurur ve kim olduğunu öğrenir. Eğer kız zaten elinin altında olan kızlardan biriyse, iş kolay. Yok eğer değilse, pezevenk hemen oracıkta kıza bir teklifte bulunur. Kız pezevenge hemen defolup gitmesini söylerse, herifçioğlu teklif ettiği para miktarını artırır. Kız hâlâ cehenneme kadar yolu olduğunu söylüyorsa, teklif edilen para kıza çekici gelene kadar artırılmaya devam edilir. Para kızını baştan çıkartmaya yetecek kadar arttığında kız ayartılmış olur. Madam Rozet de müşteriye kızla anlaştığı miktarın tam üç katı bir fiyat verip kalanını cebine atar. Ödeme de kıza değil, kendisine yapılacaktır tabii. Kız bu yolla bir kez Madam Rozet'in ağına düştü mü, sonu da gelmiş olur doğal olarak. Bir sonraki seferde kızın alacağı parayı Madam Rozet belirler. Kızın da bu duruma karşı koyma olasılığı sıfırdır tabii."

"Niye ki?"

"Çünkü eğer karşı koyacak olursa Madam Rozet, 'Pekâlâ, yavrum, o zaman ben de Cicurel'deki müdürünün geçen sefer ne haltlar yediğini öğrenmesini sağlarım. Benim için çalıştığını, mağazayı av alanın olarak kullandığını falan duyururum. O zaman da işten atılıverirsin,' der. Bunu duyan zavallı kızın da ödünü kopar, Madam Rozet'e boyun eğer."

"Doğrusu çok hoş birine benziyor," dedi Kasıntı.

"Kim?"

"Şu senin Madam Rozet."

"Çok hoştur," dedi Kütük. "Tadından yanına varılmaz. Ne bolicedir o!"

Hava cehennem gibiydi. Kasıntı cebinden mendilini çıkartıp yüzünün terini sildi.

"Hadi birer tane daha içelim," dedi Kütük. "Hey, Tim! İki viski daha versene."

Tim viskileri getirip hiçbir şey söylemeden masanın üstüne bıraktı, boş bardakları alıp hiç oyalanmadan

bara döndü. Bara ilk girdiklerinde kendilerini karşılayan adam o değildi sanki. Neşesini kaybetmiş, suskunlaşmış, resmileşmişti. İlk geldiklerinde onları, "Hey, n'aber, çocuklar?" diye karşılayan babacan adam gitmiş, yerine asık suratlı bir adam gelmişti. Arkasını onlara dönüp raflara şişe dizme işine devam etti.

"Ne kadar paran var?" diye sordu Kütük.

"Sanırım dokuz sterlin kadar."

"Bu yetmeyebilir," dedi Kütük. "Madam Rozet'e para önemli değil dedin. Bir üst limit bildirmeliydin bence. Seni soyup soğana çevirmeye kalkacak şimdi."

"Bunu bilmiyor muyum sanki," dedi Kasıntı.

Bir süre konuşmadan içkilerini yudumladılar, sonra Kütük, "Neyin var senin? Derdin ne?" diye sordu.

"Hiçbir şey," diye yanıtladı dostunu Kasıntı. "Hiçbir şeyim yok. Hadi otele dönelim. Madam Rozet arayabilir."

İçkilerin parasını ödeyip Tim'le vedalaştılar. Ağzını açmadan yalnızca kafasını eğerek selamlarını alıp uğurladı onları Tim. Metropolitan Oteli'ne döndüler. Odalarına çıkmadan önce Kütük resepsiyona uğrayıp, "Albay Higgins adına telefon gelirse bizim odaya bağlayın," dedi masadaki resepsiyon görevlisine. "Albay bizimle olacak."

"Peki, efendim," diyerek not aldı Mısırlı resepsiyon görevlisi.

Odaya girince bir sigara yakıp yatağının kenarına oturdu Kütük. "Ya ben ne yapacağım bu gece?" diye sordu.

Otele dönerlerken Kasıntı'nın ağzını bıçak açmamıştı. Şimdi de ellerini ceplerine sokmuş, kendi yatağının kenarına ilişmiş, Kütük'ün karşısında oturuyordu. "Madam Rozet'le yaptığım anlaşmayla artık pek ilgilenmiyorum," dedi. "Çok pahalıya patlayabilir. Anlaşmadan vazgeçemez miyiz?"

"Dünyada olmaz," dedi Kütük yatağından kalkarak. "Anlaşma yaptın bir kez. Madam Rozet'le böyle oynayamazsın. İşi kotarmaya başlamıştır bile. Bu noktadan sonra vazgeçmek olmaz."

"Param yetişmeyebilir de."

"Bekleyip görelim bakalım bir kez," dedi Kütük.

Kasıntı gidip uçuş çantasını açtı; içinden bir şişe viski çıkarttı; iki bardağa ikişer parmak viski koydu, sonra banyoya gidip bardakları musluk suyuyla doldurup geri geldi ve birini Kütük'e uzattı.

"Hadi şu Suriyeli karıya telefon edip Albay Higgins'in aniden Kahire'den ayrılmak zorunda kaldığını söyle, Kütük," dedi. "Derhal çöldeki alayına dönmek için emir aldı falan de. Hadi telefon edip böyle bir şeyler söyle. Hiç zamanı olmadığı için kendisi sizi aramadı falan de."

"Niye sen kendin telefon etmiyorsun?"

"Sesimi hemen tanır. Hadisene, Kütük, telefon et şuna."

"Hayır," dedi Kütük. "Etmeyeceğim."

"Bak dinle," diye konuşmaya başladı Kasıntı. Usta bir avcı uçağı pilotu olan koca çocuk değil de, onun içindeki küçük çocuk konuşuyordu bu kez. "Artık o kızla çıkmak falan istemiyorum ben. Madam Rozet'le de alışveriş yapmak istemiyorum bu gece. Seninle birlikte başka bir şey yapabiliriz."

Kütük hemen gözlerini kaldırıp arkadaşına baktı, bir an düşündü, sonra, "Pekâlâ," dedi. "Edeyim bari."

Rehberde numarayı bulup otel santralından numarayı bağlamalarını istedi Kütük. Kadının telefonu açıp, "Al-luu?" dediğini işitti Kasıntı. Kütük Albay'ın mesajını ilette kadına. Kısa bir sessizlik oldu, sonra Kütük, "Üzgünüm, ama bunun benimle bir ilgisi yok, Madam Rozet," dedi. "Ben yalnızca bir mesaj iletiyorum, o kadar." Kısa bir sessizlik daha. Sonra aynı konuşmanın bir

tekrarı. Bir kez daha tekrarı. En sonunda Kütük bıkip eee diyerek telefonu kadının yüzüne kapatana kadar bir süre böyle sürüp gitti bu konuşmalar. Kütük kendini sırtüstü yatağına atıp kahkahalarla gülmeye başladı.

"Lanet olası kaltak, Allah'ın cezası kaltak!" deyip deyip gülüyordu.

"Kızdı mı?" diye sordu Kasıntı.

"Kızmak mı? Kızmak ha?" dedi Kütük kahkahalar arasında. "Onu bir duymalıydın. Albayın hangi alayda, hangi görevde olduğunu falan sorup durdu sürekli. Bunu kendisine pahalıya ödeteceğini, canına okuyacağını söyledi. Siz askerler benimle dalga geçebileceğinizi sanıyorsunuz, ama avucunuzu yalarsınız dedi."

"Yaşasın!" diye bağırdı Kasıntı. "Lanet olası Yahudi kaltağı seni!"

"Tamam. Peki şimdi ne yapıyoruz?" diye sordu Kütük. "Saat altı oldu bile."

"Hadi gidip Kıptî<sup>1</sup> yerlerinde içelim biraz."

"İyi fikir. Şovu olan bir Kıptî barına gideriz."

Birer viski daha içtikten sonra otelden çıktılar. Önce Excelsior adında bir bara uğradılar, sonra Sphinx<sup>2</sup> diye bir bara, sonra da Arapça bir adı olan başka bir bara. Saat on olduğunda adı bile olmayan leş gibi bir izbelikte oturmuş mutlu bir biçimde biralarını yudumluyor, Arapların şov dediği bir sahne olayını izliyorlardı. Sphinx Bar'da 33. Filo'dan William adında bir pilot takmışlardı peşlerine. William, Kasıntı'nın yaşlarındaydı, ama onun kadar uzun süreden beri uçmadığı için yüzü daha genç gösteriyordu. Özellikle de dudak kenarları. Bir ortaokul öğrencisinininkini anımsatan yuvarlak bir yüzü ve kalkık bir burnu vardı. Çöl güneşi onu da bronzlaştırmıştı, tıpkı Kütük'le Kasıntı gibi.

<sup>1</sup> Eski Mısırlıların soyundan olan insan. Arap kökenli olmayan gerçek Mısırlı. (Çev.)

<sup>2</sup> Sfenks. (Çev.)

İşte şimdi her ücü de adı bile olmayan bu yerde oturmuş, burada satılan tek alkollü içki olan biralarını içiyorlardı şen şakrak. İnce uzun, ham tahtalardan yapılmış ahşap tabanı talaşla kaplı, tahta iskemleli, tahta masalı bir yerdi burası. Bir köşesine tahta bir sahne yapılmıştı. Türk kahvelerini yudumlayarak sahnedeki şovu izleyen kafaları fesli Mısırlılar doldurmuştu masaları. Sahnede pırıl pırıl lame pantolonlu, lame sutyenli iki şişko kız şov yapıyordu. Kızlardan biri müziğin temposuna uymuş kış sallıyordu, öteki de akıl almaz bir beceriyle göğüslerini. Bazen memelerinden birini hiç oynatmadan ötekini sallayıp durmayı da beceriyordu üstelik. Bazen de memeleriyle birlikte kışını da sallıyordu tempoyu hiç kaçırmadan. Mısırlılar büyülenmiş gibiydiler. Sürekli el çırpıp kızı yüreklendiriyorlardı. Onlar el çırpma temposunu yükselttikçe kız da orasını burasını sallama temposunu artırıyor, o daha hızlı salladıkça müzik de tırmanıyor, müzik tırmandıkça kız da sallama hızını yükseltiyordu. Giderek hızını artırıyordu kız. Tempoyu kaçırmadan, yüzünden o sahte sırıtışı hiç eksik etmeden sürekli sürekli sürekli sallıyordu orasını burasını. Kızın hareketleri hızlandıkça Mısırlılar da daha yürekten el çırpıyor, daha yürekten bağırıyorlardı. Herkes çok mutluydu, çok.

"Niye bu iğrenç görünümlü şişko kızları sahneye çıkartıyorlar hep? Niye incecik, bir içim su kızları kullanmıyorlar hiç?" dedi Kasıntı şov sona erince.

"Kıptîler tombul sever," diye açıkladı Kütük. "Onlar kadınlarının bingil bingil olmasını isterler."

"İnanamıyorum," dedi Kasıntı.

"Ama doğru," dedi Kütük. "Çok eskilere dayanıyor bu. Eskiden buralarda sık sık kıtlık olurmuş. O yüzden de yoksullar sıska, zenginlerle soylular besili ve şişko olurlarmış. Bundan dolayı da herkes tombulların peşinde koşarmış. Şişko birine kapıldın mı, işin tıkırında

olurmuş, çünkü şişmanlık demek üst tabakadan, soylulardan olmak demekmiş. Şimdi anladın mı?"

"Amma da attın," dedi Kasıntı.

"Şimdi anlarız," diye araya girdi William. "Şuradaki Kıptîlere soracağım." Başparmağını omzunun üzerinde sallayarak bir metre ötelerindeki masada oturan Mısırlılara işaret ediyordu.

"Yo, yo. Hayır, William, yapma!" dedi Kütük. "Onların masamıza gelmelerini istemiyorum."

"Evet, evet, yap, yap!" dedi Kasıntı.

"Evet, efendim, yapacağım," dedi William da. "Kıptîlerin neden tombul kadınları yeğlediklerini öğrenmemiz gerek."

William sarhoş değildi. Hiçbiri değildi zaten, ama yeterince viski ve bira içtikleri için çakırkeyiftiler, o kadar. Aralarında en çakırkeyif, en kafası dumanlı, en neşelenmiş olanı da William'dı. Okul çocuğu suratlı delikanlı mutluluktan uçuyor, kalkık burnu bile daha havaya kalkmış görünüyordu. Haftalardan beri ilk kez kendini kapıp koyvererek gevşemişti herhalde. Ayağa kalkıp iki adımda yan masaya gitti, gülümseyerek adamların karşısına dikildi.

"Beyler," dedi masadakilere. "Arkadaşlarımla ben sizi masamızda ağırlamaktan şeref duyacağız."

Koyu esmer tenli, tombul yanaklı, yağlı suratlı adamlardı Mısırlılar. Her ikisinin de başında fes, birinin ağzında da altın bir diş vardı. William'ın ne söylediğini kavrayıncaya kadar bir şaşkınlık ve kaygı gölgesi dolandı yüzlerinde, sonra bunun bir davet olduğunu anlayınca birbirlerine bakıp sıırıttıktan sonra kafalarını salladılar William'a.

"Şükran,"<sup>1</sup> dedi adamlardan biri.

<sup>1</sup> (Arapça) "Teşekkür ederim." (Çev.)

"Şükran," diye yankılandı öbürü de, sonra masalarından kalkıp William'la el sıkıştılar ve peşi sıra Kütük'le Kasıntı'nın oturduğu masaya yürüdüler.

"Arkadaşlarımı tanıştırayım," dedi Willim adamlar masaya gelince. "Bu, Kütük. Bu da, Kasıntı. Benim adım da William."

Kütük'le Kasıntı ayağa kalkıp adamlarla el sıkıştılar. Mısırlılar her hareketlerinin başında ve sonunda "Şükran," deyip duruyorlardı. Sonra herkes birden oturdu.

Kütük dinlerinin adamlara içkiyi yasakladığını biliyordu. "Birer kahve alır mısınız?" diye sordu.

Mısırlıların altın dişli olanı tüm dişlerini göstere göstere sırttı, ellerini kaldırıp avuçlarını havaya doğru açtı ve omuz silker gibi bir hareketle, "Ben tiryakisiyim, ama," dedi, sonra da açık avuçlarını arkadaşına doğru uzatarak, "...arkadaşım adına konuşamam tabii," diye ekledi.

Kütük öteki Mısırlıya baktı, "Kahve?" diye sordu.

"Şükran," dedi Mısırlı. "Ben de tiryakisiyim."

"Tamam," dedi Kütük. "İki kahve o halde."

Elini kaldırıp bir garson çağırdı Kütük. "İki kahve," dedi, sonra, "bir dakika," diyerek arkadaşlarına döndü. "Birer bira daha içer miyiz, çocuklar?" diye sordu.

"Ben tiryakisiyim," dedi Kasıntı. "Ama arkadaşım adına konuşamam tabii." Dönmüş William'a bakıyordu.

"Şükran. Ben de tiryakisiyim," dedi William ciddi ciddi. Sırıtan falan olmadı.

"Tamam. Bize iki kahve, üç bira lütfen," dedi Kütük masanın başında bekleyen garsona. Garson ısmarlananları getirdi. Kütük parayı ödeyip bira bardağını Mısırlılara doğru kaldırdı, "Şerefe," dedi.

"Şerefe," dedi Kasıntı.

"Şerefe," diye yankılandı William.

Mısırlılar da onlara uyup kahve fincanlarını kaldırdılar. "Şükran," dedi biri. "Lütfen," dedi öteki. Hep birden içtiler.

Kütük bira bardağını masaya bırakarak, "Ülkenizde olmaktan onur duyuyoruz," dedi adamlara.

"Burayı seviyor musunuz?"

"Evet," dedi Kütük. "Çok güzel bir ülke."

Müzik yeniden başlamış, lame giysili tombul kızlar yeniden sahne almışlardı. Bu seferki gösterileri herkesin gözlerinin fal taşı gibi açılmasına neden oluyordu. Ömrünüz boyunca görüp göreceğiniz en büyük kas kontrolü numarasıydı bu gösteri. Kızlardan biri gene yalnızca kış sallıyordu; ama meme sallayıcısı bu kez kollarını başının üzerine kaldırmış sahnenin ortasında kazık gibi dikiliyor, sağ memesini saat yönünde, sol memesiniyse tam ters yönde çeviriyordu. Bu arada kıcını sallamayı da unutmuyordu tabii. Hem de tempoyu hiç kaçırmadan. Daha önce olduğu gibi müziğin temposu arttıkça kızın hareketleri de hızlanıyordu. İzleyicilerden bazıları öylesine büyülenmişlerdi ki, öne doğru uzattıkları elleriyle kızın hareketlerini tekrarlıyor, memelerle birlikte havada daireler çiziyorlardı. Herkes aşka gelmiş avaz avaz bağılıyor, ayaklarını yere vura vura ter ter tepiniyordu. Kızların suratlarındaysa hâlâ yüzlerine yapıştırılmış gibi duran o altın dişli yapmacık gülümsemeler vardı.

Şov sona erdi, çılgın alkışların da yavaş yavaş arkası kesildi.

"İnanılmaz," diye söylendi Kasıntı.

"Beğendiniz mi?" diye sordu Altın Diş.

"Şükran. İnanılmazdı doğrusu."

"Bu kızlar çok özeldirler," dedi Altın Diş.

William daha fazla bekleyemedi. Masanın üzerinden Altın Diş'e doğru uzanıp, "Size bir soru sorabilir miyim?" diye sordu.

"Şükran," dedi Altın Diş. "Lütfen."

"Şunu soracağım: Nasıl kadınlardan hoşlanırsınız? Böylesinden mi –ince– yoksa böylesinden mi –şişman–?" Bunları sorarken elleriyle bir ince, bir tombul kadın silueti çizmişti havada.

Mısırlının koca bir sırtısla açılan ağızda altın diş pırıl pırıl parlıyordu. "Şükran. Ben kendimce böylesinden –tombuldan– hoşlanırım," dedi adam. Elleriyle havada koskoca bir yuvarlak çizmişti.

"Peki ya arkadaşınız?" diye sordu William.

"Arkadaşım adına konuşamam."

"Şükran," dedi arkadaş. "Böylesinden." O da havada yusyuvarlak bir şekil çizdi.

"Niye hep şişmanlardan hoşlanıyorsunuz?" diye sordu Kasıntı.

Birkaç saniye düşündü Altın Diş, sonra, "Siz sıskalardan mı hoşlanıyorsunuz?" diye sordu.

"Şükran," dedi Kasıntı. "Ben inceleri beğenirim."

"Niye incelerden hoşlanıyorsunuz peki? Bunu bana söyler misiniz?"

Kasıntı ensesini kaşdı, "Niye zayıf kızlardan hoşlanıyoruz biz?" diye sordu William'a.

"Onlara alışığım, onların tiryakisiyim de ondan," diye yanıtladı William.

"Ben de öyle, ama neden?" diye üsteledi Kasıntı.

Durup birkaç saniye düşündü William, sonra, "Bilmem," dedi. "Niye zayıf kızlardan hoşlandığınızı bilmiyorum."

"İşte!" dedi Altın Diş. "Bunu bilmiyorsunuz." Sonra masanın üzerinden William'a doğru uzanarak, "Ben de bizlerin niye şişmanları sevdiğimizi bilmiyorum," di-

ye ekledi. Sesinde zafer kazanmış bir komutan ifadesi vardı.

Ama bu yanıt yeterli değildi William için. "Kütük bir zamanlar Mısır'daki tüm zenginlerin şişman, tüm yoksulların da sıska olduğunu söylüyor," dedi Altın Diş'e.

"Doğru değil bu," dedi Altın Diş. "Yo, yo, yo. Şu sahnedeki kızlara bakın. Onlar şişman, ama zengin değiller. Bir de Mısır Kraliçesi Feride'ye bakın. Sıska, çok sıska, ama hiç de yoksul değil. Arkadaşınızın söylediği yanlış."

"Tamam, ama ya yıllar önce nasıldı?" diye üstelemeyi sürdürdü William.

"Ne demek yıllar önce?"

"Aman tamam," dedi William. "Bırakalım artık bu konuyu."

Mısırlılar kahvelerini içiyorlar, içerken de küvette kalan son iki parmak suyun küvet deliğinden akıp giderken çıkarttığı seslere benzer sesler çıkartıyorlardı. Kahveleri bitince gitmek üzere ayağa kalktılar.

"Gidiyor musunuz?" diye sordu Kütük.

"Şükran," dedi Altın Diş.

"Sağ olun," dedi William. "Şükran," dedi Kasıntı. "Şükran," dedi öbür Mısırlı. "Sağ olun," dedi Kütük. Herkesle tokalaştı Mısırlılar ve masadan ayrıldılar.

"Ne anasının gözü heriflerdi ama!" dedi William.

"Evet ya," dedi Kasıntı. "Tam anasının gözü heriflerdi."

Gece yarısı olup garson az sonra kapatacakları için artık içki servisi yapamayacağını söyleyene dek o izbe yerde oturup keyifle bira üstüne bira yuvarladı üç ah-bap çavuş. Buna karşın, uzun sürede ağır ağır içtikleri için hâlâ sarhoşlamamışlardı. Yalnızca kafaları kıyıktı birazcık, o kadar.

"Artık kapatacaklarmış," dedi Kütük.

"Pekâlâ. Eee şimdi nereye gidiyoruz? Söylesene, nereye gideceğiz şimdi, Kütük?"

"Bilmem. Nereye gitmek isterdiniz?"

"Gene buna benzer bir yere gidelim," dedi William. "Burası kıyak yerdi."

Kısa bir sessizlik oldu, sonra ensesini kaşımakta olan Kasıntı, "Ben Madam Rozet'e gitmek istiyorum, çocuklar," dedi. "Hadi Madam Rozet'in oraya gidip oradaki bütün kızları kurtaralım, Kütük."

"Madam Rozet de kim?" diye sordu William.

"Müthiş bir kadındır," diye yanıt verdi Kütük.

"Suriye'den gelme, lanet olası bir Yahudi karısı, bir boliçe," dedi Kasıntı da.

"Allah'ın belasası kaltağın biri," diye ekledi Kütük.

"Anlaşıldı," dedi William. "Hadi gidelim. Ama kim bu karı?"

Kim olduğunu söylediler William'a. Telefon konuşmalarını, Albay Higgins'i talan birer birer anlattılar. "Hadi yürüyün," dedi William. "Gidip bütün kızları kurtaralım."

Bardan çıktılar. Çıkar çıkmaz da kentin varoşlarında bir yerlerde olduklarını anımsadılar.

"Biraz yürümemiz gerekecek," dedi Kütük. "Burarlarda atlı araba falan bulunmaz."

Karanlık bir geceydi. Pırıl pırıl parlıyordu yıldızlar gök kubbede. Aydınlatılmamış, daracık, bomboş, sası sası Kahire kokan bu arka sokakta kentin merkezine doğru yürümeye başladılar. Arada bir karşılarına, ellerinde sigaralarla duvarların gölgelerine sinmiş fısıldaşan birkaç adam çıkıyordu.

"Ne tipsiz herifler, öyle değil mi?" dedi Kütük.

"Çok kötü tiplere benziyorlar," dedi Kasıntı. Kızıl saçlı, kısa boylu, tıknaz Kütük ortada; uzun boylu, siyah saçlı Kasıntı sağında; kepini bir yerlerde kaybettiği için başı açık dolaşan uzun boylu, siyah saçlı William

solunda yan yana yürüyorlardı karanlık sokaklarda. Bir fayton bulup Madam Rozet'in evine gitmek için kent merkezine doğru yollandılar.

"Onları kurtardığımız zaman kızlar kimbilir ne hoşnut kalacaklardır," diye eski konuya döndü Kasıntı.

"Amma da eğlenceli olacak ha," dedi Kütük.

"Kızları kilit altında mı tutuyor bu karı?" diye sordu William.

"Tam anlamıyla kilit altında tutuyor denemez," diye açıkladı Kütük. "Ama onları oradan kurtarırsak hiç olmazsa bu gece çalışmak zorunda kalmazlar. Madam Rozet için çalışan kızlar aslında sıradan, gündüzleri dükkânlarda tezgâhtarlık falan yapan kızlar. Hepsi de ya Madam Rozet'in nasıl olduysa duyduğu bir hata yapmışlar hayatlarının bir noktasında ya da Madam Rozet'in kendisinin kurduğu bir tuzağa düşmüşler. Ondan sonra da bu lanet bolice onları baskı altında tutmaya başlamış. Zavallı kızlar gündüzleri dükkânlarda, geceleri de Madam Rozet'in zoruyla onun yanında çalışıyorlar. Anlayacağınız hayatlarını kazandıkları bir yer bile değil orası. Kızların her biri Madam Rozet'ten nefret eder ölesiye. Elleri bir fırsat geçse, bir bardak suda boğarlar onu."

"Bu gece biz onlara bir fırsat vereceğiz," dedi Kasıntı.

Köşeden daha geniş, daha aydınlık bir sokağa saptılar. "Orada kaç kız var, Kütük?" diye sordu William.

"Bilmem," diye yanıt verdi Kütük. "Sanırım otuz kadar kız vardır."

"Yaşasın!" dedi William. "Tam bir şenlik olacak. Kızlara gerçekten de kötü davranıyor muymuş?"

"33. Filo'dakiler kızlara zırnık koklatmadığını söylediler. Gecede ellerine ancak yirmi kuruş falan sıkıştırıyormuş, o kadar. Buna karşılık Madam Rozet müşteri-

lerinden kız başına yüz-yüz elli kuruş almış. Yani her kızın sırtından gecede bin kuruşa yakın kazanıyormuş."

"Vay kaltak vay!" dedi Kasıntı. "Gecede kız başına bin kuruş kere otuz kız ha? Milyoner olacak bu domuz."

"Çoktan olmuş bile," dedi Kütük. "Karıştırdığı başka işleri hesaba bile katmadan karının yalnız kızların sırtından kazandığı para tutarının haftada yaklaşık bin beş yüz sterlin ettiğini hesaplamış subaylardan biri. Bu da ayda aşağı yukarı beş-altı bin sterlin eder. Yani yılda altmış bin sterlin."

Kasıntı dalıp gittiği uzaklardan geri geldi silkelene rek. "Şu işe bak!" dedi. "Şu lanet olası Suriyeli Yahudi karısına bak!"

"Yere batası orospu!" diye söylendi Kütük.

Yürüye yürüye kentin daha uygar bir semtine gelmişlerdi, ama görünürde araba falan yoktu hâlâ.

"Mary'nin Evi'nden söz edildiğini duymuş muydunuz hiç?" dedi Kütük birdenbire.

"Mary'nin Evi de nedir?" diye sordu William.

"İskenderiye'de bir yer. Mary, İskenderiye'nin Madam Rozet'idir."

"Lanet olası kaltak!" dedi William.

"Yo, yo," dedi Kütük. "Onun iyi bir kadın olduğunu söylerler. Her neyse, geçen hafta Mary'nin Evi bombalanmış. O sırada donanma da İskenderiye'de olduğu için ev denizci doluymuş."

"Ölmüşler mi?"

"Çoğu. Sonra ne olmuş, biliyor musunuz? Deniz Kuvvetleri 'çarpışmada öldü' diye kayıt düşmüş sicillerine."

"Amiral yol yordam bilen efendi bir adamdır. Aferin ona," dedi Kasıntı.

"Çok iyi düşünmüş doğrusu," dedi William.

Bir fayton görüp durdurdular.

"Hay Allah, adresi bilmiyoruz," dedi Kasıntı.

"Üzülme, arabacı bilir," dedi Kütük ve arabacıya Madam Rozet'in evine çekmesini söyledi.

Arabacı sırtarak başını salladı. "Ben süreceğim," dedi birdenbire William. "Hey, arabacı! Dizginleri bana ver, sen de yanıma otur ve yolu göster."

Arabacı canla başla karşı koydu bu isteğe, ama William eline on para sıkıştırınca, o da dizginleri William'a vermeye razı oldu. William arabacının yanına tırmanırken Kütük'le Kasıntı da arabanın içine yerleştiler.

"Hadi sür," dedi Kasıntı ve William atları dehledi. Ama öyle bir dehledi ki atlar dörtmala kalktılar bir anda.

"Yapma! Yapma! Olmaz! Dur!" diye haykırıyordu arabacı, William'a.

"Söylenmeyi bırak da Rozet'in evine nasıl gideceğim, onu söyle bana," diye haykırdı William da arabacıya nal sesleri arasında.

Arabacı hâlâ, "Dur! Dur!" diye yırtınıyordu.

William zevkten uçuyordu. "Madam Rozet'in evine hangi yoldan gidilir?" diye üsteledi bağırarak.

Arabacı o anda yerinde bir karar aldı. Bu deli heriften kurtulmanın tek yolunun onu istediği yere vardırma olduğunu anlamıştı. "Bu taraftan," diye haykırdı. "Sola dön." Sol dizginlere asıldı William. Atlar yan yan kaya kaya, arabaysa tek tekeri üstünde döndü köşeyi.

"Çok yan yatıyorsun," diye seslendi Kasıntı arabanın içinden.

"Şimdi nereye? Şimdi nereye?" diye arabacıya haykırmakta olan William ona kulak asmadı bile.

"Sola," diye haykırdı arabacı. İlk köşeden sola, sonra sağa, sonra iki kez sola ve gene sağa döndükten sonra arabacı, "Dur!" diye bağırdı. "Şükran. Rozet burası. Dur!"

William dizginlere asıldı. Dudakları gerilen hayvanlar kafalarını havaya dikip kışklarını yere indirerek kaya kaya yavaşladılar.

"Hani nerede?" diye sordu William.

"Şükran. İşte orası," dedi arabacı soluk soluğa. Eliyle yirmi metre ilerideki bir evi gösteriyordu. William atları evin tam kapısının önüne kadar sürüp durdurdu.

"İyi işti, William," dedi Kasıntı.

"Amma da kısa sürdü ha!" dedi Kütük de.

"Harikaydı, değil mi?" diye soran William sevinçten uçuyordu sanki.

Arabacının mintanı terden sırılsıklam olmuş, adamın korkudan kızacak hali bile kalmamıştı.

"Borcumuz ne?" diye sordu William arabacıya.

"Yirmi para. Şükran."

William adama, istediğinin tam iki katı tutarındaki bir kuruşluğu uzatarak, "Teşekkür ederim," dedi. "Atların harika doğrusu." Arabacı parayı kaptığı gibi arabasına sıçrayıp atları dehledi. Bir an önce bu zırdeliden uzaklaşmak istiyordu.

Kahire'nin o ünlü, daracık, karanlık arka sokaklarından birindeydiler, ama görebildikleri kadarıyla bu sokaktaki evlerin hepsi çok büyük, zengin görünümlü evlerdi. Arabacının Madam Rozet'in evi olduğunu söylediği ev, blok taşlardan yapılmış, üç katlı, geniş cepheli bir evdi. Kalın meşeden yapılmış ön kapısı da ardına kadar açıktı. İçeri girerlerken Kütük, "Bu işi bana bırakın," dedi. "Bir planım var."

Girdikleri yer, tavandan sallanan çıplak bir ampulün aydınlattığı tozlu bir holdü. Üst kata çıkan merdivenin başında basık yüzlü, kepçe kulaklı, dev gibi bir Mısırlı nöbet tutuyordu. Leş gibi bir mintan giymiş olan bu insan azmanının güreşçilik yaptığı günlerde Katil Abdullah ya da Demirkıran Paşa falan gibisinden bir takma adı vardı herhalde.

"İyi geceler," dedi Kütük. "Madam Rozet burada mı oturuyor?"

Katil Abdullah ya da Demirkıran Paşa tepeden tırnağa süzdü üç pilotu, bir an durakladı, sonra, "Madam Rozet üçüncü katta," dedi.

"Sağ olun," dedi Kütük. "Çok çok teşekkür ederim." Kütük'ün adama çok nazik davrandığını fark etti Kasıntı birdenbire. Eğer Kütük böyle nazik davranmaya başladıysa, birinin başı belaya girecek demekti. Kütük'ün komutasında uçarlarken düşman uçaklarıyla karşılaşp da aralarında bir çatışma çıkarsa, her verdiği emri "Lütfen," diye başlayarak verir, kendisine iletilen her mesajı "Teşekkür ederim," diye alırdı. İşte şimdi de kalkmış Abdullah'a "Teşekkür ederim," diyordu.

Demir tırabzanları olan taş merdivenleri tırmandılar. Birinci katta da, ikinci katta da in cin top oynuyordu. Üçüncü katta kat sahanlığı yoktu. Merdivenin başına bir duvar örülmüş, giriş kapısı da bu merdivenin son basamağına konmuştu. Zili çaldı Kütük. Biraz beklediler, sonra kapının üstündeki gözetleme sürgüsü açıldı ve bir çift küçücük, birbirine yakın kara göz belirdi kapıdaki yarıktaki. "Ne istiyorsunuz, çocuklar?" dedi bir kadın sesi. Kütük de, Kasıntı da hemen tanıdılar daha önce telefonda duydukları bu sesi. "Madam Rozet'i görmek istiyoruz," dedi Kütük. Madam sözcüğünü Fransızların söylediği biçimde çok kibarca söylemişti.

"Siz subay mısınız? Buraya ancak subaylar girebilir," dedi kadın. Sesi hava yapmış paslı bir su borusundan gelen gurultuları andırıyordu.

"Evet, bizler subayız," diye yanıt verdi Kütük.

"Subaya benzemiyorsunuz siz. Ne subayısınız?"

"R.A.F."

Bir sessizlik oldu. Kadının kendilerini ölçüp biçtiğini biliyordu Kütük. Kadının başı delifişek insanlar olan pilotlarla derde girmişti herhalde daha önceden. İnşallah

William'ı ve gözlerinin içinde yanıp sönen yaramaz çocuk parıltılarını görmez, diye geçirdi içinden. William dört-nala at sürme havasından çıkamamıştı hâlâ. Birden-bire gözetleme sürgüsü kapandı, kapı açıldı.

"Pekâlâ, girin bakalım," dedi kadın. Müşterilerini seçemeyecek, kapıya geleni geri çeviremeyecek kadar paragözdü Madam Rozet.

İçeriye girdiler. İşte kadın karşılarındaydı. Kısa boylu, koca göbekli, yağlı suratlı bir kadındı. Çamur rengi değirmi bir suratı, iri ve basık bir burnu, balık ağzına benzeyen ufacık bir ağzı ve üst dudağının üzerinde de belli belirsiz bir bıyığı vardı. Birkaç tutam yağlı saç, tel tel alnına düşmüştü. Kendine bol gelen, siyah satenden bir entari giymişti sırtına.

"Çalışma odasına buyrun, çocuklar," diyerek sola dönüp badi badi koridorda ilerlemeye başladı. Otuz-kırk metre boyunda, dört-beş metre eninde uzun ve geniş bir koridordu bu. Sokağa paralel olarak ev boyunca uzanıyor, evi tam ortasından ikiye bölüyordu. Kapı girişinin solunda kalan bölümünün her iki yanında sekizer ya da onar oda kapısı vardı. Bu koridor, kapı girişinin dört-beş metre sağına doğru da uzanıp en dibindeki bir kapıyla son buluyordu. İçeri girdiklerinde bu kapının ardından gelen kadın sesleri duydu delikanlılar. Bu odanın, kızların soyunma ve makyaj odası olduğunu hemen çaktı Kütük.

"Bu taraftan, çocuklar," diye sola doğru yürümeye devam etti Madam Rozet. Kütük en önde, Kasıntı onun arkasında, William da en arkada kadının peşinden kırmızı halı kaplı, tavandan sarkan koskoca, pembe avizelerin yarım yamalak aydınlattığı geniş koridorda sola doğru yürüdüler. Koridorun ortasına geldiklerinde gerilerinde kalan soyunma odasından bir çığlık yükseldi birdenbire. Madam Rozet durup arkasına baktı.

"Siz devam edesiniz, beyler," dedi. "Çalışma odam soldaki son kapı. Ben bir dakika sonra gelirim." Bunları söyledikten sonra geri dönüp soyunma odasına doğru yürümeye başladı Madam Rozet. Delikanlılar koridorun ortasında durup kadının arkasından baktılar. Kadın tam soyunma odasının kapısına gelmişti ki kapı açıldı, dışarı bir kız fırladı. Sırtında bir askısı kopmuş, eteği de yırtılmış yeşil bir gece elbisesi vardı. Sarı saçları darma-  
dağın olmuş, yüzüne dökülmüştü. Madam Rozet'le burun buruna gelince durdu kız. Kadının hızlı hızlı konuşarak kıza kızgın kızgın bir şeyler söylediğini, kızın da da bağırarak yanıt verdiğini duydu delikanlılar. Sonra Madam Rozet'in sağ elini kaldırıp kızın sağ yanağına okkalı bir şamar yapıştırdığını gördüler. Kadın bir adım geriye çekilip var gücüyle bir tokat da sol yanağına patlattı kızın. Allah yarattı demeden vurmuştu kıza. Kız elini yanağına götürüp ağlamaya başladı. Madam Rozet soyunma odasının kapısını açıp kızı sırtından içeriye itti.

"Amma da sert!" dedi Kütük.

"Ama ben de sertimdir," dedi William.

Kasıntı hiçbir şey söylemedi.

Madam Rozet yanlarına dönüp, "Hadi yürüyün, çocuklar," dedi. "Ufak bir anlaşmazlık oldu, hepsi bu." Önleri sıra yürüyüp koridorun sol yanındaki en son odaya girdi. Kadının çalışma odasıydı burası. Büyükçe bir odaydı. Kırmızı pelüş kaplı bir kanepe ve birkaç koltuk vardı odada. Yerler kalın, kıpkızıl bir halıyla kaplıydı. Madam Rozet, yüzü odaya dönük duran çalışma masasının arkasına geçip oturdu, "Oturun, çocuklar," dedi.

Bir koltuğa oturdu Kütük. Kasıntı'yla William da yan yana kanepeye iliştiler.

"Pekâlâ," dedi Madam Rozet sabırsız bir işadamının tonlamasıyla. "Şimdi işimizde bakalım."

Kütük oturduğu koltukta öne doğru uzandı. Kızıl saçları kırmızı pelüşe hiç de uymuyordu doğrusu. "Madam Rozet," dedi Kütük. "Sizinle tanışmış olmaktan onur duyuyoruz. Sizinle ilgili o kadar çok şey duyduk ki." Kasıntı, Kütük'e baktı. İşte gene kibar kibar konuşuyor, nezaketinden yanına varılmıyordu. Madam Rozet de kuşkulu bakışlarla Kütük'e bakmaktaydı. "İnanın uzun zamandır bekliyorduk bu ânı," dedi Kütük.

Tavır o kadar kibar, ses tonu öylesine yumuşaktı ki hemen tav oldu kadın.

"Sağ olun, çok naziksinizdir, çocuklar," dedi Madam Rozet. "Burada çok iyi vakit geçireceksiniz, bundan kuşkunuz olmasın. Pekâlâ, şimdi işimizde bakalım."

William daha fazla dayanamadı, "Kütük sizin inanılmaz biri olduğunuzu söyledi," diye söze karıştı.

"Sağ olun, çocuklar, sağ olun."

"Kütük sizin kahrolası bir Suriyeli Yahudi karısı olduğunuzu söyledi," deyiverdi Kasıntı birdenbire.

"Ve ne söylediğimi de biliyorum ben," diye ekledi Kütük.

Madam Rozet ayağa fırladı. "Ne demek oluyor bu?" diye haykırdı. Yüzü çamur renginden kırmızı kil rengine dönüvermişti bir anda. Delikanlılar kımıldamadan oturuyorlardı. Gülmeden, gülümsemeden, oturdukları yerde biraz öne doğru eğilmiş olarak gözlerini Madam Rozet'e dikmiş bakıyorlardı.

Madam Rozet, iş yaşantısında bin bir belayla karşılaşmıştı. Sorunlarla nasıl başa çıkılacağını iyi bilirdi, ama bu seferki bambaşka bir şeydi. Karşısındakiler sarhoşa benzemiyorlardı. Para ya da kızlardan biriyle ilgili de değildi anlaşmazlık konusu. Bu kez konu kendisiydi ve bu da hiç hoşuna gitmemişti kadının.

"Defolun!" diye böğürdü Madam Rozet. "Başınıza bela almak istemiyorsanız hemen defolun!"

Delikanlılar yerlerinden kımıldamadılar.

Bir an duraksadı kadın, sonra masanın arkasından fırlayıp kapıdan sıvışmaya yeltendi. Ama Kütük çoktan yolunu kesmişti. Kadın, Kütük'e saldırmaya kalkınca Kasıntı'yla William kollarından yakaladılar kadını.

"Şu karıyı buraya kilitleyip çıkarım hadi," dedi William.

İşte o zaman gerçekten çılgılık atmaya başladı Madam Rozet. Ağzından çıkan sözler öyle pis sözlerdi ki buraya yazmaya olanak yok. Balıklarinkine benzeyen o küçücük ağzından ardı arkası kesilmez küfür selleri boşanıyor, tükürük saç a saç o kulak tırmalayan tiz sesiyle ağza alınmaz lanetler yağıdırıyordu. Kasıntı'yla William kadını kollarından tutup geri geri koltuklardan birine doğru sürüklediler. Kadın kesime götürülen yağlı bir domuz gibi debelenip böğürüyordu. Koltuğun önüne getirip omzundan geriye doğru itiverdi Kasıntı'yla William. Küt diye kıştı koltuğa yığılakaldı kadın. Kasıntı gidip çalışma masasının üstünde duran telefonun kordonunu koparttı. Madam Rozet ne olduğunu anlayıncaya kadar üçü birden odadan çıkıp Kütük'ün kapının üstünden aldığı anahtarla kapıyı dışarıdan kilitlediler.

"Tanrım!" dedi Kasıntı. "Ne kadın!"

"Öfkesinden deliye döndü," dedi William. "Şunu bir dinlesenize."

Koridorda durup kulak kabarttılar. Madam Rozet kapıyı yumruklayarak ortalığı çın çın öttüren sesiyle ana avrat küfrediyor, sesi artık kadın sesi olmaktan çıkmış azgın bir boğanın sesine benziyordu.

"Hadi çabuk, hemen kızlara gidelim, " dedi Kütük. "Peşimden gelin. Ve şu andan başlayarak efendi efendi, akli başında davranacaksınız, bunu da unutmayın."

Hep birlikte koridorun öbür ucundaki soyunma odasına koştular. Madam Rozet'in haykırıışları buraya

kadar geliyordu. Kütük soyunma odasının kapısında durup, "Sakın ağzınızı açmayın, efendi efendi durun, yeter," dedi arkadaşlarına, sonra kapıyı açıp odaya girdi.

Odada on-on iki kız vardı. Konuşmayı kesip kapıda beliriveren Kütük'e çevirdiler gözlerini. Kütük şakırdatarak bir topuk selamı çakıp, "Askeri inzibat. *Les Gendarmes Militaires*," dedi zımba gibi bir sesle. Yüzünde ciddi bir ifadeyle kapı ağzında hazır olda duruyordu. Kasıntı'yla William da arkasında.

"Askeri inzibat," diye yineleyerek cebinden kimlik kartını çıkartıp iki parmağı arasında tutarak kızlara doğru salladı.

Kızlar ne kımıldadılar, ne de bir şey söylediler. Kütük odaya girdiğinde her ne yapıyorlarsa o konumda donup kalmışlardı sanki. Bu hareketsizlikleriyle kanlı canlı bir tabloyu andırıyorlardı. Kütük odaya girdiğinde kızlardan biri çorabını giymekteydi. İleriye ve yukarıya uzattığı bacağına çorabını dizine kadar çekmiş olan elleri artık hareketsiz, oturduğu taburenin üstünde öylece kalıvermişti. Bir başkasının saçlarını topuz yapan elleri, Kütük'e çevirdiği başının üzerinde –havada– hiç kımıldamadan duruyordu şimdi. Kütük içeri girdiğinde dudaklarını boyamakta olan bir başkasıysa, yüzü kapıya dönmüş, alt dudağını boyayan eli tuttuğu rujla birlikte dudakta kalmış, öylece bakıyordu. Oturdukları yerde laklak eden kızlar da oldukları yerde put kesilip baktılar Kütük'e. Çoğunun sırtında pırıl pırıl parlayan yanar dönerli gece elbiseleri vardı. Bir-ikisi yarı çıplaktı, ama çoğunun sırtında ıslık mavi, ıslık yeşil, ıslık kırmızı ve ıslık altın rengi giysiler parlıyordu. Ve başlarını Kütük'e çevirdiklerinde oldukları yerde ve iki hareket arasında öyle bir donup kalmışlardı ki, tıpkı ciyak renkli boyalarla yapılmış bir tabloya benziyorlardı.

"Sizleri rahatsız ettiğimiz için resmi makamlar adına özür diliyorum, hanımlar," dedi Kütük. "Ama bazı

şeyleri kayıtlara geçirebilmemiz için bizimle gelmeniz gerekiyor. Ondan sonra istediğiniz yere gitmekte özgürsünüz. Yalnızca bürokratik bir işlem bu. Şimdi lütfen buyurun gidelim, hanımlar. Ben önceden Madam Rozet'le konuştum bu konuda."

Kütük'ün konuşması bitmişti, ama kızlar hâlâ tablo olmakta ısrarlıydılar. Hiçbiri bir santim kımıldamamıştı donup kaldığı pozdan.

"Lütfen," diye yineledi Kütük. "Lütfen paltolarınızı alın. Biz askeri inzibatız."

Yana çekilip kızlar geçsin diye kapının önünü açtı Kütük. Birdenbire renkler karışıp tablo çözüldü. Kızlar yerlerinden kalıp şaşkın şaşkın fısıldaşmaya başladılar. Önce aralarından birkaçı kapıya doğru ilerledi, ardından da ötekiler. Yarı çıplak olanlar da sırtlarına alelacele birer giysi geçirip saçlarını şöyle bir düzelterek kızlar kervanına katıldılar. Hiçbiri palto almamıştı sırtına.

"Asker, say!" diye komut verdi Kütük ve kızlar önünden geçerken yüksek sesle kızları teker teker saydı Kasıntı. Tam on dört tane kız vardı.

"On dört tane, efendim," diye gürledi Kasıntı çıkarabildiği en iyi başçavuş sesiyle.

"Herkes tamam," dedi Kütük, sonra koridorda bekleyen kızlara döndü. "Madam Rozet'ten hepinizin adını aldım, onun için kaçmaya çalışmayın lütfen boş yere. Ayrıca merak da etmeyin. Dediğim gibi yalnızca askeri bir formalite bu."

William merdiven başındaki kapının önünde bekliyordu. Kızlar yaklaşınca kapıyı açıp onların önü sıra merdivenlerden inmeye başladı. Kütük'le Kasıntı da kızların arkasına takıldılar. Kızların hiç sesi çıkmıyordu. Biraz şaşkın, biraz kaygılı, biraz da korkmuş görünüyorlardı. Uzun siyah saçlı kızdan başka tek söz eden yoktu. Uzun siyah saçlı kız da sürekli olarak, "Mon

dieu,<sup>1</sup> mon dieu, askeri formaliteymiş! Mon dieu, mon dieu, daha neler göreceğiz bakalım!" deyip duruyordu. En alt katta basık yüzlü, kepçe kulaklı güreşçi eskisiyle karşılaştılar. Bir an için hır çıkacağa benzedi, ama Kütük kimlik kartını adamın burnunun dibinde sallayarak, "Askeri inzibat," deyince adam afallayıp yelkenleri suya indirerek geçmelerine izin verdi.

Sokağa çıkınca, "Biraz yürümek zorunda kalacağız, hanımlar," dedi Kütük. Sağa dönüp kaldırımında tek sıra halinde yürümeye başladılar. Kütük başı çekiyor, Kasıntı en arkadan geliyordu. William sokağa inmiş, filonun yan kanadını koruyordu. Yarımay gökte yükseldiği için birbirlerini ve kızları görebiliyorlardı. William, Kütük'e, Kasıntı da William'a ayak uydurmaya çalışıyor, kollarını kıvrımadan ileri geri sallayarak, başlarını yukarıya ve geriye atarak dimdik yürüyorlardı rap rap. Gören tören kıtası geçiyor sanırdı. Yanar döner gece elbiseleri içinde on dört kız ay ışığında yeşil, mavi, kırmızı, siyah, altın, gümüş parlaya parlaya Kütük'ün arkası, Kasıntı'nın önü ve William'ın yanı sıra peş peşe yürüyorlardı daracık sokağın kaldırımında. Görülmeye değerdiler doğrusu.

Kızlar aralarında konuşmaya başlamışlardı. Görme- se de açıkça duyabiliyordu Kütük bunu. Kıtasının başında kaz adımıyla rap rap yürüyerek bir dörtyol ağzına geldi ve sağa saptı. Sokağın yirmi metre ilerisinde bir Arap kahvehanesi vardı. Pencerelerindeki karartma perdelerinin arasından ışık sızıyordu. Kahvehanenin önüne gelince Kütük durup arkasına dönerek, "Kıtaaa, dur!" diye komut verdi. Kızlar durdular, ama aralarındaki tartışmayı kesmediler. Erler arasından başkaldırı kokuları gelmeye başlamıştı işte sonunda. Askeri bir formalite için bile olsa yanar dönerli gece elbiseleri giymiş on

---

<sup>1</sup> (Fr.) "Tanrım!" (Çev.)

dört kızı yüksek topuklu ayakkabılarıyla kentin tüm sokaklarında uzun süre gezdiremezsiniz. Bunu çok iyi bilen Kütük durup kızlara döndü:

"Mesd'moiselles,<sup>1</sup> beni dinleyin lütfen," dedi. Ama erat baş kaldırmıştı bir kez. Komuta aldırmadan tartışmaya devam ettiler. Uzun siyah saçlı kız sürekli, "Mon dieu, bu da ne böyle?" deyip duruyordu.

"Susun!" diye bağırdı Kütük. "Kesin sesinizi!" Sesi bıçak gibi kesindi. Kızlar konuşmayı kestiler.

"Mesd'moiselles," dedi Kütük. Ses tonu yeniden kibarlaşmıştı. Kızlarla en nazik tavrıyla konuşmaya başladı. Kütük böyle kibar ve nazik konuşmaya başladı mıydı, ona kimsecikler dayanamazdı. İnanılmaz olurdu Kütük nazikleşince, çünkü dudaklarına bir gülümseme oturtmadan yalnızca sesiyle gülümsemeyi başarabilen tek insandı o dünya yüzünde. Yüzü ciddi ifadesini kaybetmeden sesiyle gülümserdi Kütük. İnsanı derinlemesine etkileyen bir şeydi bu, çünkü nazik olma konusunun Kütük tarafından çok ciddiye alındığı hissine kapılırdı insan onu dinlerken.

"Hanımlar," diye yineledi Kütük yavaşça. Sesi gülümsüyordu. "Askerlik, formalite demektir. Kaçınılmaz bir şeydir bu. Bunun böyle olmasından derin bir üzüntü duyuyorum. Ama centilmenlik diye bir şey de vardır ve R.A.F.'ın özünde centilmenlik yatar. Onun için de bizlerle birlikte bu kahvehaneye gelip birer bira içererseniz çok mutlu olacağız. Bu da askerliğin centilmen yönü işte." Uzanıp kahvehanenin kapısını açarak yana çekildi Kütük. "Hadisenize, hadi gelin de birer içki için. Kim içki istiyor bakalım?" diye güldü sesiyle.

Kızlar birdenbire aydılar. Neler olduğunu kavrayıverdi hepsi aynı anda. Afallamışlardı. Birbirlerine bakarak birkaç saniye durup düşündüler, sonra gözlerini ilk

<sup>1</sup> (Fr.) Küçük hanımlar. (Çev.)

önce Kütük'e, ardından Kasıntı'ya ve son olarak da William'a çevirdiler. Kasıntı'yla William'ın içi gülen gözlerinin neşesi kızlara da bulaştı bir anda. Onlar da gülmeğe başladılar. Bu kıkırdaşmalara ve gülüşmelere Kasıntı'yla William da katıldı. Sonra hep birden kahvehaneye girdiler güle oynaya.

Uzun siyah saçlı kız saçlarını savurarak Kütük'ün koluna girdi ve, "Mon dieu, askeri inzibatmış! Mon dieu!" deyip bir kahkaha koyverdi. Kütük de onunla birlikte gülüyordu. "Askerliğin centilmen yönünün bir örneği işte," dedi William.

Daha önce gittikleri izbe yerin bir eşiydi bu kahvehane. Talaş kaplı ahşap yer döşemeleri, tahta masaları ve tahta iskemleleri vardı. Birkaç fesli Arap oturmuş kahve içiyorlardı. William'la Kasıntı üç yuvarlak masayı bir araya getirip çevresine iskemleler dizdiler ve kızları buyur ettiler. Araplar ellerindeki kahve fincanlarını masalara bırakıp onlara doğru döndüler oturdukları yerde. Ağzıları bir karış açık yeni gelenlere bakıyorlardı. Çamura bulanmış, tombul, bingil bingil balıklara benzetti onları Kasıntı. Bazıları -yeni gelenleri daha iyi görebilmek için- oturdukları iskemleleri onlardan yana çevirerek göz kırpmadan kızlarla pilotlara bakmayı sürdürdüler.

Yanlarına gelen garsona, "On yedi bira," dedi Kütük. "Bize on yedi bira getir." Garson, "Şükran," deyip biraları getirmeye koştu.

Oturdukları yerde kızlar delikanlılara, onlar da kızlara bakarak biraların gelmesini beklediler. "Askerliğin centilmen yönü da bu işte," dedi William bir kez daha. "Mon dieu! Siz çılgınsınız! Mon dieu!" diye düşüncesini açıkladı uzun siyah saçlı kız.

Garson biraları getirdi. William bardağını kaldırarak, "Askerliğin centilmen yönüne içiyorum," dedi. Kızlar kıkırdaşarak her biri bir şey söyledi. Kasıntı ağzı-

nı açmamıştı. O gözleriyle kızları tarıyor, onları enine boyuna ölçüp biçiyor, hemen harekete geçmek için en çok hangisini beğendiğini kestirmeye çalışıyordu. Kütük gülümsüyor, kızlar ıslıl mavi, ıslıl yeşil, ıslıl kırmızı, ıslık siyah, ıslıl altın rengi, ıslıl gümüş rengi parıldayarak gülüp konuşuyorlardı. Gene bir tablo –evet, evet, gene bir tablo– oluşturmışlardı. ıslıl ıslıl ıslıdayan, biralarını yudumlayan, mutlu görünen neşeli kızlardan oluşan bir tabloydu bu. Kızların keyifleri yerindeydi. Kuşkulu da görünmüyorlardı artık. İşin aslını anlamışlardı bir kez.

"Şu işe bak!" diye kendi kendine mırıldandı Kütük. Bardağını masaya bırakıp çevresine bakındı. "Tüm bir filoya yetecek kadar kız var burada. Keşke filonun tümü burada olsaydı." Birasından bir yudum daha içmek için bardağını masadan alıp dudaklarına doğru götürürken masayla ağzı arasında bir yerde durdu eli, sonra bardağı yeniden masaya bıraktı. "Buldum!" dedi Kütük heyecanla. "Hey, garson!"

"Şükran?" diye yanı başında bitiverdi garson.

"Lütfen bana kâğıtla kalem getir."

"Şükran," deyip gitti garson, elinde bir dosya kâğıdıyla geri geldi. Kulağının arkasındaki kalemi alıp Kütük'e uzattı. Sessizliği sağlamak için avucunun içiyle güm güm masaya vurdu Kütük.

"Hanımlar," dedi. "Son bir formalite daha var. Ondan sonra size söz veriyorum, başka formalite mormalite olmayacak."

"Askeri formalite yani," dedi William.

"Mon dieu," dedi uzun siyah saçlı kız.

"Çok basit," dedi Kütük. "Her birinizin teker teker adını ve telefon numarasını bu kâğıda yazmasını istiyorum. Filodaki öteki arkadaşlarım için. Böylece bizim yaptıklarımızı yapmak zorunda kalmadan onlar da bizlerin sizin yanınızda tattığımız bu mutluluğu tatmak olanağına sahip olabilecekler." Kütük'ün sesi gene gü-

lümsemeye başlamıştı. Kızların bu sestten hoşlandıkları açıkça görülüyordu. "Bunu yaparsanız beni mutlu edeceksiniz," dedi Kütük. "Onların da sizlerle tanışmaya can atacaklarından hiç kuşku yok. Onlar da sizlerle tanışmaktan mutlu olacaklardır."

"Harikasin!" dedi William.

"Çılgınsın," dedi uzun siyah saçlı kız, sonra eline kalemi alıp kendisinden isteneni yazarak kâğıdı yanındaki kıza uzattı. Kütük on yedi bira daha söyledi. Yazar dönerli gece elbiseleri içinde çevreye biraz tuhaf kaçan kızların hepsi teker teker adlarını ve telefon numaralarını yazdılar kâğıda. Kızlar mutlu görünüyorlardı. Masada en mutlu görünen de Kütük'tü. Kasıntı'ysa ciddi bir sorunla karşı karşıya olan insanların ifadesini taşıyordu yüzünde. Bu kadar kızın arasından birini seçmek çok zor bir işti ne de olsa. Hepsi de hoş kızlardı, hepsi de genç, hepsi de güzeldiler. Üstelik her biri ötekinden tümüyle farklıydı, çünkü kimi Yunan, kimi Suriyeli, kimi Fransız, kimi İtalyan, kimi Kıptî, kimi Yugoslavdı. Ama hepsi güzel, hepsi havalıydı.

Kâğıt kızıdan kıza dolaşıp gerisin geriye Kütük'e dönmüştü. Farklı farklı el yazılarıyla yazılmış on dört ada ve on dört telefon numarasına baktı Kütük uzun uzun, sonra, "Filodaki haber tahtasına asılacak bu liste," dedi gülen sesiyle. "Ben de herkesin koruyucu meleği ilan edileceğim."

"Bence buradaki genelkurmay karargâhına göndermelisin," dedi William. "Onlar da çoğaltıp bütün filolara gönderirler. Çocuklara bir güç kaynağı olur bu liste de."

"Mon dieu," dedi uzun siyah saçlı kız. "Siz hepiniz çılgınsınız."

Kasıntı usulca yerinden kalktı ve iskemlesini masanın öbür tarafına taşıyıp orada oturan iki kızın arasına sıkıştırarak, "İzninizle," dedi. "Burada oturmamda bir

sakınca var mı?" Sonunda kararını vermişti. Kızların arasına sıkışarak sağında oturan kıza döndü ve hemen işi pişirmeye koyuldu. Bir içim suydı kız. Bomba gibi bir bedeni olan bir esmer güzeliydi. Kasıntı dünyayı unutmuş fısıl fısıl kızla konuşuyor, ona doğru eğilmiş, çenesini avucuna dayamış, kıza bir şeyler söyleyip duruyordu. Şimdi ona bakınca Kasıntı'nın niye filodaki en iyi pilot olduğunu anlamak hiç de zor değildi. Tüm dikkatini tek bir noktada yoğunlaştırmayı başarabilen biriydi Kasıntı. Sağa sola bakmadan kafasının dikine, dosdoğru istediğinin üzerine giden biri. Dolambaçlı yolları alır, onları çekip dümdüz duruma getirir, sonra da bu yollarda büyük bir hızla dimdik hedefine doğru yol alırdı. Ve bu yolda onu kimsecikler durduramazdı. Böyle biriydi işte Kasıntı. Şimdi de gene tüm dikkatini bir noktada toplamış, kızla konuşuyordu işte. Ama söylediklerini başka kimse işitmiyordu.

Bu arada Kütük de kafasını çalıştırıyordu. Bundan sonra ne yapacaklarına karar vermek gerekti. Üçüncü biralar yarılандığında gene avucuyla masaya vurup herkesin sessiz olmasını istedi.

"Hanımlar," diye söze başladı Kütük. Kafasında tasarladıklarını anlatıyordu. "Sizleri evlerinize bırakmak bizim için bir onur olacak. Ben beşinizi götüreceğim. Kasıntı da öteki beşinizi. Kalan dördünüzü de William evlerine bırakacak. Üç ayrı arabaya doluşuruz ve yanımızdaki hanımları birer birer evlerine bırakırız."

"Askerliğin centilmen yönü bunu gerektirir," dedi William.

"Hey, Kasıntı," diye seslendi Kütük. "Kasıntı, sana söylüyorum. Sence de uygun mu bu? Kızlardan beşini sen eve bırakacaksın. En son kimi eve bırakacağın da sana kalmış."

Kasıntı uykudan uyanır gibi çevresine bakınıp, "Evet," dedi. "Evet, tamam. Bence çok uygun."

"Sen de kızlardan dördünü al, William. Her birini teker teker evlerine bırak. Ne dediğimi anladın mı?"

"Ayıpsın, usta," dedi William. "Kaçar mı?"

Hep birden kalkıp kapıya yürüdüler. Uzun siyah saçlı kız Kütük'ün koluna girip, "Beni sen bırakır mısın?" diye sordu.

"Evet," dedi Kütük. "Seni ben bırakacağım."

"En son da beni bırakır mısın?"

"Evet, seni en son bırakacağım."

"Mon dieu," dedi kız. "İşte bu harika!"

Dışarıya çıkıp üç fayton çevirdiler. Kasıntı uçarken olduğu kadar hızlı hareket ediyordu. Kızlardan beşini hiç zaman kaybetmeden arabalardan birine bindirip arkalarından o da atladı arabaya. Arabanın hızla uzaklaştığını gördü Kütük. Hemen arkasından William'ın faytonu da yola koyuldu. Arabanın bir an için sarsıldığını, sonra da atların dörtlüyle kalktığını gördü Kütük. William arabacının yanına oturmuş, dizginleri ele almıştı anlaşılan.

"Hadi biz de gidelim," dedi Kütük yanındaki beş kıza. Hep birden arabaya doluştular. Epey sıkışmışlardı, ama arabaya sığabilmişlerdi. Kütük arkasına yaslandı. Bir el usulca sokulup koluna girdi. Uzun siyah saçlı kızdı bu. Başını çevirip kızın gözlerinin içine baktı genç pilot.

"Selam," dedi kıza. "Selam sana, dünyalar güzeli."

"Olanlara inanamıyorum!" diye fısıldadı kız kulağının dibinde. "Siz hepiniz çılgın insanlarsınız."

Yüreği ısınırverdi birdenbire Kütük'ün. Karanlık sokaklarda uçup giden arabanın içinde neşeli bir ezgi tutturdu hımlaya hımlaya.

## KATİNA

İlk Yunanistan harekâtında R.A.F. pilotlarının son günlerine ilişkin birkaç kısa not.

Onu ilk fark eden Peter oldu.

Küçük kız ellerini kucağına koymuş, yıkık bir duvarın üstünde put gibi hiç kımıldamadan oturuyor, bomboş gözlerle dümdüz ileriye doğru bakıyordu. Sokağın her yeri, ellerinde su kovalarıyla oradan oraya koşuşarak yanan evlerin pencerelerinden içeriye su döken çaresiz insanlarla doluydu.

Arnavutkaldırımını sokağın karşı tarafında, taşların üstünde yatan cansız bir oğlan çocuğu vardı. Ayak altında kalmasın diye birileri onu sokağın ortasından kaldırıp oraya koymuştu anlaşılan.

Biraz ileride yaşlı bir adam bir yıkıntının yanında uğraşıp duruyor, taşları birer birer alıp biraz uzağa taşıyarak öbür yana atıyor, arada bir durup eğilerek yıkıntının altından gelen bir ses var mı diye kulak kabartıyor ve hep aynı adı yineleyerek yıkıntının altında kalmış olan birine sesleniyordu.

Toz duman içindeki sokağın her yeri yanan evler, su dolu kovalar, acı çığlıklar, koşuşan ayak sesleriyle doluydu. Küçük kız çıt çıkartmadan yıkık taş duvarın

üstünde oturuyor, kımıldamadan dümdüz ileriye bakıyordu. Yüzünün sol yanı kan içindeydi. Alnından çenesine akan kan, çenesinden kucağına damlayarak sırtındaki kirli basma giyside kırmızı lekeler oluşturunuyordu.

Peter kızı görünce, "Şu küçük kıza bakın," dedi bize.

Kızın yanına gittik. Finlandiyalı elini kızın omzuna koydu usulca. Eğilip alnındaki yaraya baktı. "Bir şarapnel yarası galiba," dedi. "Doktor bir bakmalı bu yara ya."

Peter'le ben bir altın beşik yaptık ellerimizle; Finlandiyalı da kızı usulca üzerine oturttu. Kızla birlikte üssümüze doğru yürümeye başladık sokak aralarından. Peter'le ben biraz öne ve taşıdığımız zavallı yavrucuğa doğru eğilmiş bir durumda kamburumuzu çıkartmış yürüyorduk. Peter'in ellerinin ve yavrucağının poposunun sıcaklığını hissediyordum bileklerimde. Kızın solunda olduğum için yüzünden akan kanlar çenesinden uçuş tulumumun yenlerine damlıyor, su geçirmez kuşaştan süzülerek ellerimi ıslatıyordu. Kız olduğu gibi oturuyor, ne kımıldıyor ne de bir şey söylüyordu.

"Çok kan kaybediyor," dedi Finlandiyalı. "Biraz daha hızlansak iyi olacak."

Kan içinde olduğu için küçük kızın yüzünü iyi göremiyordum, ama taşbebek gibi bir çocuk olduğu belliydi gene de. Çıkık elmacık kemikleri, sonbahar gökleri gibi açık mavi, koskoca, testekerlek gözleri, kısa sarı saçları vardı. Sekiz-dokuz yaşlarında görünüyordu.

1941 yılının Nisan ayıydı ve Yunanistan'ın Paramitya Köyü'ndeydik. Köyün yakınındaki çamurlu bir arazide üslenmiştik. Derin vadilerin içinde bir yerdı burası. Her yanda çepeçevre dağlar yükseliyordu. İliklerimizi donduran soğuk kış ayları geride kalmış, bahar hiç haber vermeden birdenbire bastırmıştı. Öylece –bir günde– gelivermişti bahar. Donmuş göllerin buzu çözü-

luyor, baharın ılık soluğu dağların doruklarındaki karları eritip kar sularını önü sıra vadilere doğru sürüyordu. Pistleri kaplayan çamurun içinden baş göstermeye başlayan otlar, pistleri kırçillı yeşil bir halı gibi örtmeye başlamıştı. Vadimizde artık ılık yeller esiyor, her yerde yaban çiçekleri boy gösteriyordu.

Birkaç gün önce Yugoslavya'ya giren Almanlar gövde gösterisine çıkıyorlardı bu günlerde. O akşamüstü otuz beş Dornier tipi bombardıman uçağıyla gelip yüksekten uçarak köyü bombalamışlardı. O gün Peter, Finlandiyalı ve ben uçuş görevine çıkmamış olduğumuz için, kurtarma çalışmalarında bir yardımımız olur mu diye bakmak üzere hemen köye inmiştik. Saatlerce yıkıntılar arasında insan arayıp yangınlarla savaşmış, üsse dönmek üzere yola çıktığımızda da bu küçük kızla karşılaşmıştık.

Üsse döndüğümüzde Hurricaneler de pistin üzerinde daireler çizerek inişe geçmeye hazırlanıyorlardı. Doktor her zamanki gibi dispanser çadırının önüne çıkmış, uçaklardan yaralı çıkarsa olaya hemen el koyabilmek için bekliyordu.

Altın beşikte taşıdığımız küçük kızla birlikte Doktor'a doğru ilerledik Peter'le. Birkaç metre önümüzde yürüyen Finlandiyalı, "Hey, Doktor, sana bir yaralı getirdik," diye seslendi.

Doktor iyi yürekli, sarhoş olmadığı zamanlarda hep somurtuyormuş gibi duran genç bir adamdı. Sarhoş olunca da çok iyi şarkı söylerdi.

"Onu hemen çadıra götürün," dedi Doktor. Peter'le birlikte kızı içeriye taşıyıp bir iskemleye oturttuk. Sonra da çadırdan çıkıp uçuştan dönen çocuklar ne yapmışlar, onu sormak için inen uçakların yanına yollandık.

Hava kararmaya başlamıştı. Batıdaki sıradağların doruklarında kıpkızıl bir güneş batıyor, dolunay doğu-

dan yükseliyordu. Ay ışığı, pistin kenarlarına sıralanmış çadırlarımızın sağ cephelerine vuruyor, onları bir yanı gümüş rengi öteki yanı siyah olan ufacık piramitlere dönüştürüyordu. Öylece birbirlerine sokulmuş dururken ürkmüş koyunlara benziyorlardı tıpkı. Bir araya toplanmış konuşan insanları da andırmıyor değillerdi hani bir yandan da. Belanın yaklaştığını sezmiş, birilerinden o kargaşada unutulup geride bırakılabilecekleri söylentisini duymuş gibiydiler sanki. Onlara bakarken çadırların kımıldadıklarını görür gibi oldum. Sanki birkaç santim daha sokulmuşlardı birbirlerine.

İşte tam o anda dağlar da çadırlarla birlikte kımıldayıp hiç ses çıkartmadan sessizce bir adım daha yaklaştılar vadimize sanki.

O günü izleyen iki gün içinde herkes hemen her an uçuştaydı. Bir inip bir kalkıyorduk. Şafakla birlikte uyanıyor, sorti yapıyor, çarpışıyor, üsse dönüp biraz uyuyor, sonra gene uçuşa çıkıyorduk. Ordumuz geri çekiliyordu ve bizlerin yapabileceği tek şey onlara destek vermektir. Başka hiçbir şeye zaman yoktu. Üçüncü gün bulutlar dağ tepelerinden kopup vadiye indiler. Ardından da bardaktan boşanırcasına yağmur yağmaya başladı. Yağmur damlaları tepemizde trampet çalarken bizler de kafeterya çadırında oturup biralarımızı ya da uzolarımızı<sup>1</sup> yudumluyorduk. Uzun süreden beri ilk kez yemek saatinde hep birlikte yemek yemek fırsatını bulmuştuk sonunda. On beş pilot birden uzun yemek masasının iki yanına sıralanmıştık. Masanın bir başında filo komutanımız Maymun Surat oturuyordu.

Yemeğin ortalarına doğru çadırın kapısı aralandı ve kafasına örttüğü, yerlere kadar inen sıırıslıklam bir yağ-

---

<sup>1</sup> Yunan rakısı. (Çev.)

murlukla Doktor girdi içeriye. Yanında da, yağmurluğunun altına aldığı o küçük kız vardı. Kızın kafası sargılanmıştı.

"Selam, çocuklar," dedi Doktor. "Size bir konuk getirdim." Kafalarımızı çevirip kıza baktık ve sanki bir komut almışız gibi hepimiz bir anda ayağa kalktık.

Doktor yağmurluğunu çıkarttı. Küçük kız iki kolu iki yanına sarkmış orada öylece duruyor, gözlerini dikmiş pilotlara bakıyordu. Biz de küçük kıza. Mısır püskülü rengi saçları ve pembe-beyaz teniyle şimdiye kadar tanıdığım Yunanlara benzemiyordu hiç de. O ortaya çıkınca birdenbire ayağa kalkmış olan on beş boylu boslu yabancı erkekten korkmuş gibi görünüyordu küçük kız. Sanki çadırdan kaçıp yağmurun altına sığınmak istiyormuşçasına arkasına döner gibi oldu bir an için.

"Merhaba," diye seslendi Maymun Surat küçük kıza. "Selam. Hadi gel otur yanımıza."

"Rumca konuş," dedi Doktor. "İngilizce anlamıyor."

Peter ve Finlandiyalı'yla bakıştık. "Şuna bak," dedi Finlandiyalı. "Bu bizim yavrucak. İyi iş çıkartmışsın, Doktor."

Sesini duyunca kız Finlandiyalı'ya bakıp hemen tanıdı onu. Yanına doğru yürümeye başladı. Finlandiyalı, kızı elinden tutup masaya oturttu. Bizler de teker teker yerlerimize oturduk yeniden. Kızın tabağına birkaç köfte koydular. Başını tabağından kaldırmadan ağır ağır köfteleri yemeye başladı küçük kız.

"Biri Perikles'i çağırсын," dedi Maymun Surat.

Perikles filonun çevirmeniydi. Onu Yanina'da<sup>1</sup> bulup yanımıza almıştık. Eskiden öğretmenmiş, ama savaş başlayınca okul kapandığı için işsiz kalmış. "Artık kimse okula gelmiyor," demişti. "Çocukların hepsi dağlara

---

<sup>1</sup>Yanya. (Çev.)

çıkıp çetelere katıldılar. Öğretecek kimse kalmayınca ben de işsiz kaldım tabii. Dağa taş da matematik öğretilmez ya."

Perikles geldi. Uzun sivri burunlu, sakallı, hüzünlü bakan çelik mavisi gözlü, yaşlı bir adamdı. Ağzı sakaldan görünmezdi, ama konuşurken sakalları gülümseyen bir adamdı.

"Adı neymiş, bir sor bakalım," dedi Maymun Surat, Perikles'e.

Adam kıza Rumca bir şeyler söyledi. Kız gözlerini kaldırıp Perikles'in gözlerine bakarak, "Katina," dedi. Başka bir şey de söylemedi.

"Köydeki o yıkıntının üstünde oturmuş ne yapıyormuş, onu da bir öğren, Perikles," diye atıldı Peter.

"Tanrı aşkına kızı rahat bırakın," diye homurdandı Finlandiyalı.

"Hadi sor, Perikles," diye üsteledi Peter.

"Ne sormamı istiyorsun?" dedi Perikles. Kaşları hafifçe çatılmıştı.

"Köyde onu bulduğunuzda o yıkıntının üstünde oturmuş ne yapıyormuş, onu sor işte," dedi Peter.

Perikles kızın yanına oturup onunla konuşmaya başladı. Babacan bir tavırla konuşuyor, sakalıyla azıcık gülümsüyor, bu gülümseyen sakal kızın işini kolaylaştırıyordu. Kız hiç sesini çıkartmadan dinledi Perikles'i. Uzunca bir süre yanıt vermedi. Sonunda ağzını açıp birkaç kelime söyledi yalnızca. Yaşlı adam kızın söylediklerini İngilizceye çevirdi, "Tüm ailesi o taş yığınının altında kalmış," dedi yavaşça.

Dışarıda yağmur hızını artırmıştı. Bütün hızıyla kafeterya çadırının tepesine iniyor, biriken suyun ağırlığıyla çadırın üstü bel veriyor, damında sıçraşan yağmur damlaları tüm çadırı titretiyordu. Yerimden kalkıp çadırın kapısına giderek kapı yırtmacını aralayıp dışarıya baktım. Dağlar yağmurdan görünmüyordu, ama onla-

rın bizi çepeçevre sardıklarını çok iyi biliyordum. Sanki bize gülüyormuş gibi geldi bana. Bu kadar az olduğumuza, gösterdiğimiz boşuna çaba ve umutsuz cesarete gülüyormuş gibi geldi. Akıllı olanların bizler değil dağlar olduklarını duyumsadım bir an için ta içimde. Daha o sabah kafalarını çevirerek kuzeydeki Tepelene'ye doğru bakıp Olimpos Dağı'nın gölgesinde tam bin Alman uçağının toplandığını görenler onlar değil miydi? Tam karşımda yükselen Dodona Dağı, doruklarındaki karları bir gün içinde eritip yamaçlardan aşağıya akan buz gibi kar suyu sellerini pistlerimize boşaltmamış mıydı? Pilotlarımız aralarından geçmeye yeltenip içine dalsınlar –ve sonunda da kayalık omuzlarına çarpsınlar– diye kafasını kalın, beyaz bulutların içine saklayan Katafidi değil miydi?

Orada öylece durmuş çadırın yırtmacının aralığından yağmura bakarken dağların artık bize gerçekten de sırt çevirdiğini anlayıverdim birdenbire. İçimin ta derinlerinde hissediyordum bunu.

Masaya geri döndüm. Finlandiyalı, Katina'nın yanına oturmuş ona İngilizce sözcükler öğretmeye uğraşıyordu. Bunu başarabiliyor muydu bilmiyorum, ama kızı güldürmeyi başardı sonunda. Harika bir iş yapmıştı doğrusu. Birdenbire kızın gülen sesini duyduğumu ve herkesin başını çevirerek kızın yüzüne baktığını anımsıyorum. Bu yüzün eskisine göre ne denli değişivermiş olduğunu da. Bu işi Finlandiyalı'dan başkası beceremezdi zaten. O kadar neşeli biriydi ki Finlandiyalı, insanın onun yanında somurtkan ya da aşırı ciddi olması çok zordu. Uzun boylu, siyah saçlı, neşeli mi neşeli biriydi Finlandiyalı. İşte şimdi de Katina'nın yanına oturmuş, öne doğru eğilerek fısıldaya gülümseye kıza İngilizce konuşmasını ve gülmesini öğretiyordu.

Ertesi gün hava açtı ve dağları yeniden görebildik. Keşif uçuşuna çıkıp Termofili'ye doğru ağır ağır geri çekilen kara kuvvetlerimizin üzerinden uçtuk. Dalışa geçip yoldaki askerlerimizi bombalayan birkaç Messerschmitt ve JU-87'yle de karşılaştık bu arada. Onlardan bir kaçını hakladık sanırım, ama onlar da Sandy'nin canına okudular. Düştüğünü gözlerimle gördüm. Otuz saniye kadar izledim uçağının burguya girip döne döne aşağıya doğru düşüşünü. Oturmuş paraşütün açılmasını bekliyordum. Telsizimi açıp alçak sesle, "Hadi artık hemen atlamalısın," dediğimi anımsıyorum. "Atla artık. Yere çok yaklaştın." Ama beklediğim paraşüt bir türlü açılmadı.

Piste indiğimizde Katina dispanser çadırının önünde duruyordu Doktor'la birlikte. Gözlerini inişe geçmiş uçaklara dikmiş bakan, kirli basma entarili ufacık bir kız. Finlandiyalı yanından geçerken dönüp, "Ta girisis ksana," dedi usulca.

"Ne dedi, Perikles?" diye sordu Finlandiyalı.

"İşte gene döndün, dedi," diye çevirdi Perikles gülümseyerek.

Uçaklar kalkarken onları parmaklarıyla teker teker saymıştı Katina. Şimdi de gene saymış ve bir tane eksik olduğunu görmüştü. Paraşütlerimizi çıkartırken yanımıza gelip dönmeyen uçağa ne olduğunu sormaya çalıştı Katina. Tam o sırada aramızdan biri, "Geliyorlar! İşte geliyorlar!" diye bağırdı. Dağların arasındaki yarıktan üssümüze doğru bir sürü ince uzun, siyah çizgi yaklaşmaktaydı hızla.

Kazamatlara ve siperlere doğru bir koşuşturmadır başladı. Yanından geçerken Finlandiyalı'nın Katina'yı kapıp koltuğunun altına kıştırarak onunla birlikte kazamatlara doğru koştuğunu anımsıyorum. Bütün yol boyunca Katina'nın kızgın bir kaplan yavrusu gibi debelel-nip durduğunu da.

Siperlere girince Katina'yı yere bıraktı Finlandiyalı. Kızın ayağını yere basmasıyla siperlerden dışarı fırlayıp pistin ortasına doğru koşmaya başlaması bir oldu. Messerschmittler makinelilerinden ateş kusa kusa saldırıya geçmişlerdi. O kadar alçaktan uçuyorlardı ki, uçuş göz-lüklerinin altından çıkan burunlarını bile görebiliyor-duk pilotların. Yere çakılan kurşunlar toz bulutları kal-dırıyor, mermi sesleriyle yer gök inliyordu. Pistin kena-rına park edilmiş Hurricanelerden birinin alev aldığını gördüm. Bütün bunlar olurken Katina pistin ortasında dimdik ayakta duruyordu. Bacaklarını iki yana açmış, kafasını kaldırmış, sırtını bize dönmüş ateş ederek tepe-sinden vızır vızır geçen Alman uçaklarına bakıyordu. Bu küçük kızdan daha minik, daha öfkeli, daha yırtıcı hiçbir şey görmedim ömrümde bugüne kadar. Sanırım avazı çıktığı kadar bağııyordu Alman uçaklarına. Ama öyle bir gürültü vardı ki, uçakların motor ve silah sesle-rinden başka hiçbir şey duyulmuyordu.

Her şey başladığı gibi birden bitiverdi. Göz açıp ka-payıncaya kadar olup bitivermişti. Yalnız Finlandiyalı ağzını açıp, "Ölsem bunu yapamazdım ben. Çıldır-mış olsam bile yapamazdım," dedi aramızdan. Başka kimse bir şey söylemedi.

O gece Maymun Surat filo kütüklerini çıkartıp Ka-tina'yı kütüğe kaydetti. Levazım subayına da Katina'ya bir çadır vermesini söyledi. Böylelikle Katina, 11 Nisan 1941 tarihinde resmen filoya katılmış oldu.

İki gün içinde filodaki her pilotun adını ve takma adını öğrenmişti Katina. Finlandiyalı da ona İngilizce olarak, "Şansın var mıydı?" ve "İyi iş çıkardın," demeyi öğretmişti.

O sıralar işimiz başımızdan aşkındı. Onun için olan biteni saati saatine anımsamaya kalkınca o süreye ilişkin anılarım bulanıklaşıp birbirine karışveriyor. Genellikle

Blenheimlara eşlik ederdik Valona'ya<sup>1</sup> kadar. Geri kalan zamanlarda Arnavutluk sınırına yığınak yapan İtalyan zırhlı birliklerine saldırı düzenledik. Bazen de Avrupa'daki tüm uçakların yarısı tarafından saldırıya uğradıklarını bildirerek S.O.S. gönderen Northumberland Alayı'nın yardımına koşardık.

Bunlardan hiçbirini açık seçik anımsamıyorum. O süreye ilişkin olarak ayrıntılarıyla anımsadığım iki şey var yalnızca. Bunlardan biri Katina. Onun o günlerde hep bizimle olduğunu, her yere girip çıktığını ve kimin yanına giderse onun Katina'yı görmekten özel bir mutluluk duyduğunu anımsıyorum. Anımsadığım öteki şeyse, bir gün akşamüstünün geç saatlerinde, tek başına çıktığı bir keşif uçuşundan döndükten sonra Boğa'nın kafeterya çadırına girdiği an. İrikıyım, geniş omuzlu, hafif kamburumsu, göğsü neredeyse yuvarlak bir yemek masası kadar geniş olan bir çam yarması, bir insan azmanıydı Boğa. Savaş başlamadan önce bir yığın işte çalışmış, ölümle dirimin hiç fark etmediğini benimsemeksizin aklı başında hiç kimsenin girişmeyeceği işlere girişmişti. Sessiz, kendi halinde biriydi. Bir odaya ya da çadıra girdiğinde, aslında oraya gelmek istemiyormuş da yanlışlıkla girmiş gibi görünürdü hep. Boğa o gün kafeterya çadırına girdiğinde masanın üstünde cicoz oynuyorduk. Hava iyice kararmıştı. Onun uçuştan yeni döndüğünü biliyorduk hepimiz.

Orada olmaktan özür diler gibi çevresine bakınıp, "Selam," dedi Boğa. Sonra bir bira aldı kendisine soğutucudan.

Aramızdan biri, "Bir şey gördün mü, Boğa?" diye sordu.

"Evet," deyip tüm dikkatini elindeki bira şişesine çevirdi Boğa.

---

<sup>1</sup> Arnavutluk'ta, Yunan sınırına yakın bir kent. (Çev.)

Herhalde hepimiz kendimizi cicoz oyununa kaptırmış olmalıyız ki beş dakika boyunca başka bir şey söyleyen olmadı aramızda. Sonra Peter, "Eee? Ne gördün bakalım, Boğa?" diye sordu.

Boğa barın tezgâhına dayanmış, boş bir şişenin içine üfleyerek vapur düdüğü gibi sesler çıkartıyor, arada bir de soğutucudan aldığı öbür şişeden bir fırt bira içiyordu.

"Söylesene ne gördün?" diye üsteledi Peter.

Boğa elindeki boş bira şişesini tezgâhın üstüne bırakıp bize baktı, "Beş tane S-79 gördüm," dedi.

Onun bunu dediğini de, oyunun en heyecanlı yerinde olduğumuzu da açık seçik anımsıyorum. Bir cicoz daha alırsa Finlandiyalı oyunu kazanacaktı. Bütün dikkatimizle Finlandiyalı'nın atışını izledik. Iskalamıştı. "Sanırım oyunu kaybedeceksin," dedi Peter. "Canın cehenneme," diye yanıt verdi Finlandiyalı.

Oyunu bitirdik. Boğa hâlâ tezgâha dayanmış duruyor, boş şişenin içine üfleyerek vapur düdüğü sesleri çıkartıyordu.

"Mauretania yolcu gemisinin New York Limanı'na girerken çıkarttığı sese benziyor bu ses," dedi bize bakmadan, sonra gene üfledi şişenin içine.

"S-79'lara ne oldu?" diye sordum.

Üflemeyi kesip şişeyi tezgâhın üstüne bıraktı Boğa, "Onları vurdum," dedi.

Çadırdaki herkes duydu bunu. Orada bulunan on bir pilotun hepsi birden ellerindeki işi bıraktı ve on bir kafa hep birden dönüp Boğa'ya baktı. Boğa birasından bir yudum daha alıp, "Bir ara havada tam on sekiz paraşüt vardı," dedi yavaşça.

Birkaç gün sonra gene keşif uçuşuna çıktı Boğa ve bir daha da geri gelmedi.

Bu olaydan kısa bir süre sonra Atina'dan bir mesaj geldi Maymun Surat'a. Bir yandan Termofili Geçiti'nden geri çekilmekte olan kara kuvvetlerine destek vermeye devam ederken öbür yandan da Atina'nın savunmasını sağlamak üzere filonun derhal Elevisis'e gitmesi emrediliyordu.

Katina kamyonlarla gelecekti. Ona göz kulak olmasını tembihledik Doktor'a sıkı sıkı. Kamyonların Elevisis'e gelmeleri bütün bir gün alacaktı. Biz on dört pilot dağların üzerinden güneye uçup saat iki buçukta Elevisis'e indik. Hangarları, asfaltlanmış pistleri olan harika bir havaalanıydı Elevisis. İşin en hoş yanı da, Atina'dan arabayla yarım saatlik uzaklıkta olmasıydı.

O akşam güneş batarken çadırımın önünde durmuş, ellerim cebimde güneşin batışını izliyor ve yeni görevimizi düşünüyordum. Düşündükçe de bu işin çok zor –hatta olanaksız– olduğunu daha iyi kavramaya başlamıştım. Kafamı kaldırıp yukarıya baktım ve gene dağları gördüm karşımda. Burada bize eskisinden de yakındılar. Yüksek ve çıplak yamaçlarıyla, yalçın kayalıklarıyla, bulutlar arasında kaybolan doruklarıyla omuz omuza verip karşımıza dizilmiş olan bu ulu dağlar –güneyimizde kalan Pire Limanı'na ve onun ardında kalan açık denizlere doğru uzanan düzlük bölge dışında– her yönden sarmışlardı çevremizi. Her gece hava karardık-tan sonra –ve bizler çadırlarımıza çekilmiş, günün yorunluğuyla pestil gibi uyurken– dağların zifiri karanlıkta hiç ses çıkartmadan usulca bize doğru bir adım daha yaklaştıklarını, günü geldiğinde hep birden üzerimize çullanıp devrile devrile bizi önleri sıra sürüp denize dökeceklerini biliyordum.

Finlandiyalı çadırından çıktı.

"Dağları gördün mü?" diye sordum ona.

"Her köşesini bir tanrı mesken tutmuş," dedi Finlandiyalı. "Beş para etmez."

"Bir de kımıldamadan oldukları yerde kalsalar," dedim.

Finlandiyalı kafasını kaldırıp Parnes'le Pentelikon'un doruklarına baktı.

"Her bir yanları tanrı kaynıyor," dedi. "Bazen -mehtaplı gecelerde- bakarsan doruklarında tanrıların oturduğunu görebilirsin. Paramitya'dayken Katafidi'nin doruğunda yaşayan bir tanrı vardı. Kapkara, dev gibi bir şeydi, ama belli bir biçimi yoktu."

"Onu gördün mü yani?"

"Tabii gördüm onu."

"Ne zaman gördün, Finlandiyalı? Söyle bakalım, onu ne zaman gördün?"

"Hadi Atina'ya gidelim," dedi Finlandiyalı. "Hadi Atina'ya gidip kız tavlayalım."

Ertesi gün araçları, gereçleri ve yer hizmet kadrolarını getiren kamyonlar homurdana gürüldeye yeni üssümüze vardılar. Katina en baştaki kamyonda, Doktor'un yanında oturmuş, oturduğu yerden bize el sallıyordu. Kamyon durur durmaz da yere atlayıp gülücükler saçarak, kıkır kıkır gülerек, ellerini kollarını sallayarak bize doğru koşmaya başladı. Bir yandan da o tuhaf Yunan vurgulamalarıyla adlarımızı bağırıp duruyordu. Sırtında hâlâ o pis basma entari, kafasında da hâlâ sargılar vardı, ama güneş pırıl pırıl parlıyordu saç tellerinde.

Onun için hazırlattığımız çadıra götürdük Katina'yı. Bir gece önce Finlandiyalı'nın Atina'da bir yerden bulup buluşturduğu ve nereden bulduğunu bir sır gibi sakladığı o minicik pamuklu geceliği gösterdik kendisine. Önüne onlarca minik mavi kuş işlenmiş beyaz bir gecelikti bu. Hepimiz çok beğenmiştik onu Finlandiyalı bize gösterince. Katina hemen giymeye kalktı geceliği. Onun yalnızca yatarken giyilecek bir şey olduğunu anlatana kadar akla karayı seçtik. Finlandiyalı ilk önce geceliği giyiyormuş gibi yapıp ardından da yatağa

uzanıp uyuma taklidi yaparak bir pandomim sahneledi geceliğın ne olduğunu Katina'ya anlatabilmek için. Kız ne olduğunu anlayana kadar tam altı kez de yinelemek zorunda kaldı bu oyunu. Oyunun altıncı sergilenişinden sonra heyecanla başını salladı Katina. Geceliğın ne işe yaradığını anlamıştı sonunda.

Bu olayı izleyen iki gün boyunca önemli hiçbir şey olmadı. Ha, kuzeydeki başka bir filodan arta kalanlar gelip bize katıldı, o kadar. Yeni gelenler altı Hurricane ile katıldılar aramıza. Onlarla birlikte yirmi kadar uçağımız olmuştu şimdi.

Ondan sonra oturup beklemeye başladık.

nc gün Pire'nin üzerinde yüksekten uçan birkaç Alman keşif uçağı göründü. Onları kovaladık, ama yakalayacak kadar erken havalanamamıştık üsten. Bunun nedeni de, çok özel bir radar sistemi kullanıyor olmamızdı. Az gelişmiş, modası geçmiş bir sistem olan bu sistem hiçbir yerde kullanılmıyor artık. Bir daha kullanılacağını da hiç sanmam. Yunanistan'ın her yerinde –dağlarda, köylerde, Ege adalarında– gözcülük yapan ve yanlarındaki telsiz telefonlar aracılığıyla üsteki haberleşme merkezimizle bağlantı kuran Yunanlar vardı. Filoya bağlı özel bir haberleşme subayı olmadığı için, hepimiz teker teker nöbet tutardık haberleşme merkezinde.

Geldiğimizin dördüncü günü benim nöbet sıram geldi. O gün olanları çok iyi anımsıyorum.

Sabahın saat altı buçuğunda telefon çaldı.

"Burası A7," dedi İngilizcesi Rumcaya alan bir ses. "Havada homurtular duyuyorum."

Hemen haritaya baktım. Haritanın bir yerinde, ortasına kırmızı kalemle A7 yazılmış bir daire vardı. Yantina'yı da içine alıyordu bu daire. Haritayı kaplayan selofan kâğıdının üstüne –A7 yazan dairenin olduğu yere– bir çarpı işareti koyup yanına 06:31 diye saati yazdıktan sonra 'Homurtular' diye bir de not düştüm.

Üç dakika sonra telefon gene çaldı.

"Burası A4. Burası A4," dedi cazırdayıp cuzurdayan yaşlı bir erkek sesi heyecanla. "Gökten yoğun homurtular geliyor, ama onları göremiyorum. Hava çok bulutlu."

Gene haritaya baktım. A4, Karava Dağı'nı gösteriyordu. Selofanın üstüne bir çarpı da A4'ün yanına koyup 'Saat 06:34. Yoğun homurtular' diye not düştüm bu kez de. Sonra da Yanina'yla Karava arasına bir çizgi çektim. Çizginin ucu dosdoğru Atina'yı gösteriyordu. Alarmeda bekleyen uçuş ekibine haber verdim hemen. Uçaklar havalanıp Atina'nın üzerinde uçtular. Kendilerinden çok yüksekte keşif uçuşu yapan bir Junkers-88 görmüşler, ama yakalayamamışlar. O zamanlar böyle bir radar sistemi kullanıyorduk işte.

O akşam haberleşme merkezindeki nöbetim bitip çadırıma döndüğümde Karava'nın tepesinde nöbet tutan Yunanı düşünmeden edemedim. Doruğa yakın bir yamaçtaki A4 gözetleme noktası diye bilinen derme çatma kulübesinde oturup dört bir yanını saran beyaz bulutlara bakarak göklerden gelecek seslere kulak kabartıyordu gece gündüz. Bir şey duyunca nasıl da heyecanla telefona sarılıyor, telefonun öbür ucundan bir ses mesajının alındığını bildirip teşekkür edince nasıl da mutlu olup gurur duyuyordur kimbilir. Sonra o adamın giysilerini düşündüm ve acaba giysileri bu ulu zirvelerin soğuşuna yetecek kadar kalın mı, diye düşünmekten alamadım kendimi bir an için. Sonra -bilmem neden- postallarına takıldı aklım. Herhalde pençeleri çoktan delik deşik olmuş, adam da postallarının tabanına kâğıt ve ağaç kabuğu yerleştirmiştir, diye geçirdim aklımdan.

Nisanın 17'siydi o gün. Gece Maymun Surat'ın, "Almanlar, Lamia'ya girmişler. Bu da avcı uçaklarının menziline girdik demektir. Şenlik yarın başlar," dediği gündü.

Başladı da. Şafak sökerken sökün etti bombardıman uçakları. Hemen üzerlerinde de avcı uçakları uçuyor, döne döne bombardıman uçaklarını kolluyorlardı. Onların işine karışan olmazsa pek harekete geçecek gibi de görünmüyorlardı.

Almanlar tepemize binmeden sekiz Hurricane'i havalandırmayı başardık sanırım. O gün benim uçuş nöbetim olmadığı için Katina'nın yanında durup yerden izledim çıkan çatışmayı. Katina'nın sesi soluğu çıkmıyordu. Gökyüzünde halkalar çizen, dalıp dalıp yükselen gümüş rengi benekleri izliyordu yalnızca gözleriyle. Bir uçağın kuyruğundan kara dumanlar sala sala düştüğünü gördüm ve ne yapacak diye Katina'ya baktım gözücuyla. Küçük kızın yüzündeki nefret, yüreğini nefret bürümüş bir kocakarının alev alev yanan nefretinin aynıydı. Evet, bin yaşında birinin duyacağı nefreti duyuyordu Katina ve böylesi bir nefreti bu kadar küçük bir kızın yüzünde görmek tuhaf geliyordu insana.

O çatışmada Donald adında bir çavuşu kaybettik.

Öğleye doğru Maymun Surat'a Atina'dan yeni bir mesaj geldi. Atina'da sivil halkın moralinin çok bozuk olduğu bildiriliyor ve halka ne kadar güçlü olduğumuzu, ne kadar çok uçağımız olduğunu göstererek moral vermek için uçabilen tüm Hurricane'lerin hemen havalanarak toplu halde kentin üzerinde alçak uçuş yapmaları emrediliyordu. On sekiz uçak hep birden havalandık. Kanat kanada uçuş düzenine girerek Atina'nın ana caddeleri boyunca damları yalayarak uçup geçtik kentin üzerinden. Halk ellerini gözlerine siper etmiş geçişimizi izliyordu. Sokakların birinde kafasını kaldırıp bakmaya tenezzül bile etmeyen yaşlı bir kadın gördüm. Zaten halkın arasında bize el sallayan falan da yoktu. O zaman anladım kötü yazgılarına çoktan boyun eğmiş olduklarını. Hayır, kimsecikler bize el sallamıyordu ve -yüzlerini göremesem bile- bu gövde gösterisini yaptı-

ğımıza memnun bile olmadıklarını ta içimde hissedebiliyordum.

Sonra Termofili'ye doğru yön değiştirdik ve üssümüze dönerken Akropol'ün üzerinde iki de tur attık. Akropol'ü bu kadar yakından ilk görüşümdü bu.

Höyük denebilecek kadar alçak bir tepe. Üstünde de o bembeyaz sütunlar. Yüzlerce, yüzlerce bembeyaz sütun, insana itiş tıkış sıkıştırılmışlar duygusunu vermeyen geniş aralıklarda inanılmaz bir uyum ve düzenle bir arada yan yana ve arka arkaya sıralanmışlar, güneşin altında kar-beyaz parlıyorlardı. Onlara bakarken bunca sütunun bu kadar ufak bir tepenin üstüne böylesi inanılmaz bir uyum ve incelikle nasıl yerleştirilebilmiş olduklarını düşünmeden edemedim.

Termofili Geçiti'nin üzerinden uçarken altımızdaki vadide ağır ağır güneye –denize– doğru yol alan kamyonlar ve zırlı araçlar gördük. Top bataryalarının attığı obüslerin vadinin orasında burasında bembeyaz bulut çiçekleri açarak patladıklarını görebiliyorduk. Obüslerden biri tam yolun üstünde patlayıp konvoyun ortasında koca bir delik açtı. Ama hiç düşman uçağı görmedik.

Piste iner inmez Maymun Surat, "Hemen benzin ikmali yapıp yeniden havalanın," emrini verdi. "Sanırım bizi yerde kıstırmak istiyorlar."

Ama ne çare ki bunu yapmaya zamanımız olmadı. İnmemizden beş dakika bile geçmeden göklerden inip tepemize biniverdi Almanlar. O sırada iki numaralı hangarda Finlandiyalı'yla ve saçları hep karmakarışık dolaştığı için Arapsacı adını taktığımız uzun boylu bir pilotla konuşuyor olduğumu çok iyi anımsıyorum. Kurşunların hangarın oluklu sacdan yapılmış damında sektiklerini duyduk. Sağda solda bombalar patlamaya başlayınca uçümüz birden hangarın ortasında duran tahta masanın altına attık kendimizi. Bunu yaparken de masayı devirdik. Arapsacı hemen davranıp düzeltti ma-

sayı, biz de sürünerek gidip altına sığındık yıldırım gibi. "Masanın altında olmak insana güven verir," dedi Arap-saçı. "Masanın altına girmezsem kendimi asla güvende hissetmem ben."

"Ben kendimi hiçbir zaman güvende hissetmem," dedi Finlandiyalı. Masanın altında oturmuş, kurşunların hangarın sac duvarlarda delikler açışını seyrediyordu. Teneke trampet gibi ötüyordu duvarlar kurşunlar sap-landıkça.

Biraz sonra cesaretimizi toplayıp ayağa kalkarak hangarın kapısından dışarıya bir göz attık. Çok sayıda Messerschmitt 109 havaalanının üzerinde uçuyor, yük-seldikten sonra burunlarını yere dikip dalarak hangarla-ra doğru pike yapıyor, kanatlarının altındaki tüfeklerle hangarları ve pisti delik deşik ediyorlardı. Bu arada baş-ka bir şey de yapıyorlardı. Binaları yalayarak uçarken cam kokpit kapaklarını aralıyor ve aşağıya küçük kü-çük el bombaları atıyorlardı. Parça etkili bu bombalar yere düşünce büyük bir gürültüyle patlıyor, içlerinden çıkan yüzlerce ufak kurşun bilye inanılmaz bir hızla dört bir yana savruluyordu. Hangardayken duyduğumuz patlama sesleri buydu işte. Hangar duvarlarını çın çın öttürenler de, duvarlara çarpan bu kurşun bilyeler-di.

Derken yer hizmeti veren çocuklar ilişti gözüme birdenbire. Kazamatların önünde ve siperlerde ayağa kalkmışlar, ellerindeki tüfeklerle Messerschmittlere ateş ediyor, boşalan tüfekleri ellerinden geldiğince çabuk doldurup tekrar tekrar ateşliyor, bir yandan umutsuzca, rasgele nişan alıp düşmana kurşun yağdırırken bir yan-dan da avaz avaz bağırarak ana avrat küfrediyorlardı. Messerschmittlere tüfekte karşı koymak olacak şey de-ğildi tabii, ama Elevsis'te başka hiçbir savunma silahı yoktu bu tüfeklerden gayri.

Saldırıyı birdenbire kesti Messerschmittler. Biri dışında hepsi kuzeye yönelip üslerine doğru uçmaya başladılar. O bir tanesi de havada bir tur attıktan sonra kursuzca pistimize indi gövde üzerine.

İşte o zaman yerde bir kızılca kıyamettir koptu. Hangarların yakınında olan Yunanlar bağrışa çağrışa yangın söndürme arabasına atladıkları gibi zorunlu iniş yapmış olan Alman uçağına doğru sürmeye başladılar yıldırım hızıyla. Üssün her bir köşesinden Yunanlar fırlıyor, Alman pilotun kellesini istediklerini belli eden haykırışlarla uçağına doğru koşuyorlardı. İntikam isteyen kudurmuş bir insan kalabalığıydı bu. Böyle hissettikleri için suçlanamazlardı da doğrusu. Ama bizim başka hesaplarımız vardı. Biz pilotu sorguya çekmek istiyorduk. Bunun için de sağ kalması gerekiyordu.

Asfalt pistte duran Maymun Surat bize seslendi ve elli metre ileride duran jipe doğru koşmaya başladı. Finlandiyalı, Arapsacı ve ben de fırladık yerimizden. Jipe ilk varan Maymun Surat bizim binmemizi bile beklemeden motoru çalıştırıp gazı kökledi. Zor asıldık jipin yanlarına. Yunanların sürdüğü yangın söndürme arabası hızlı bir araç değildi ve Alman uçağıyla aralarında hâlâ iki yüz metre mesafe vardı. Öteki Yunanların ise koşma oraya varması epey zaman alacaktı. Cehennem kaçkını gibi sürdü jipi Maymun Surat. Yangın söndürme arabasının elli metre önünde vardık uçağına.

Jipten atlayıp Messerschmitt'e koştuk hemen. İşte orada, kokpitte oturuyordu Alman pilot. Mısır püskülü gibi uçuk sarı saçlı, masmavi gözlü, pembe yanaklı, çocuk yaşta, gencecik bir delikanlıydı. Böylesine korku dolu bir yüz ömrümde görmedim bir daha.

İngilizce olarak, "Bacağımdan vuruldum," dedi Maymun Surat'a.

Oğlanı çekip çıkarttık kokpitten. Bir kurşun ayak bileğini parçalamıştı. Biraz ilerimizde toplanmış olan Yunanlar bizi izliyorlardı gözleri ateş püskürerek.

Dispanser çadırına gidip Alman'ı Doktor'a teslim ettik. Katina bir kenarda durmuş, oğlanın yüzüne bakıyordu. Sekiz-dokuz yaşlarındaki bu dünya güzeli kız çocuğu orada öylece durmuş, ağzını açmadan –hatta soluk bile almadan– Alman pilota bakıyor, elleriyle giysisinin eteklerini mıncıklayıp duruyordu. "Bu işte bir yanlışlık var. Bir yanlışlık olmalı. Bunun pembe yanakları, mısır püskülü gibi saçları, masmavi gözleri var. Onlardan biri olamaz bu. Yalnızca sıradan bir erkek çocuğu bu işte," der gibi bir hali vardı Katina'nın. Sağlık görevlileri Alman'ı bir sedyeye koyup içeriye taşırlarken gözlerini ayırmadan onu izledi Katina, sonra dönüp koşarak çadırına gitti.

O akşam önüme konan kızarmış balıkları yiyebildim, ama ekmekle peynire dokunamadım. Üç gündür midemde bir tuhaflik vardı. Hani ameliyat olmaya giderken ya da diş çektirmek için dişçi salonunda beklerken midenizde tuhaf bir pırpırlanma hissedersiniz ya, işte onun gibi bir şeydi bu da. Üç gündür uyandığım andan yeniden uykuya dalana dek her an, her saniye pırpır edip duruyordu midem. Bunun ne olabileceğini karşımda oturan Peter'e sordum.

"Benim midem de bir haftadır pırpır ediyor," dedi Peter. "Sağlığa yararlıdır. Bağırsakları iyi çalıştırır."

"Alman uçakları balık yağı gibidir," diye söze karıştı masanın öbür ucunda oturan Finlandiyalı. "Bizlere ilaç gibi gelirler, öyle değil mi, Doktor?"

"Sen sakın bu ilaçtan biraz fazla almış olmayasın?" dedi Doktor.

"Haklısın," dedi Finlandiyalı. "Alman marka balık yağından aşırı dozda aldım galiba. Kutunun üstünde yazanları iyi okumamış olmalıyım. Kutunun üstünde

'Emekliye ayrılmadan önce iki adet alınız,' yazılıymış meğer."

"Aaah emekliye ayrılma zamanım bir gelse," dedi Peter de.

Yemekten sonra üçümüz Maymun Surat'la birlikte hangarların oralarda gezintiye çıktık. "Bu yer baskınları konusu beni düşündürüyor," dedi Maymun Surat. "Uçakları hangarlara koymadığımızı bildikleri için Almanlar hangarlara hiç saldırmazlar, bilirsiniz. Bu gece dört uçak alıp 2 numaralı hangara saklayalım diyorum, siz ne dersiniz?"

Çok iyi bir fikirdi bu doğrusu. Genellikle Hurricaneleri hangara koymaz, pistin iki yanına sıralardık, ama sürekli havada kalamadığımız için, Almanlar birer birer vuruyorlardı Hurricaneleri. Dördümüz de birer uçak alıp 2 numaralı hangara götürdük onları. Sonra da hangarın o koca, sürgülü kapılarını kapattık.

Ertesi sabah güneş daha ancak doğarken sürülerle Junker-87 dağları aşip üsümüze geldiler ve 2 numaralı hangarı bombalayarak yeryüzünden sildiler. Atışları o kadar isabetliydi ki, 2 numaralı hangarın sağındaki ve solundaki öteki iki hangara kurşun bile değmedi.

Aynı gün akşamüstü Peter'in işini bitirdi Almanlar. Junker-88'ler tarafından bombalanmakta olduğu haberini aldığımız Halkis Köyü'nü korumak için uçağıyla üstten havalandı Peter. Ondan sonra da onu bir daha gören olmadı. Kent yöresinde bir çiftlikte yaşayan annesinden aldığı uzun, uçuk mavi zarflı mektupları hep cebinde taşıyan, o şen, o neşe dolu Peter yoktu artık.

Filoya katıldığımdan beri hep aynı çadırı paylaşmışım Peter'le. O gece ilk olarak yalnız başıma kaldım çadırımızda. Gecenin bir saatinde Peter geri geldi çadıra. Bana inanmak zorunda değilsiniz tabii; bunu beklemiyorum da. Yalnızca olanları anlatıyorum.

İçlerinde iki kişinin birden hareket edemeyeceği kadar küçük olduklarından herkes teker teker soyunur giyinirdi çadırlarda. Her gece önce ben hazırlanıp yatağıma yatar, birkaç dakika sonra da Peter çadıra girerdi. O gece yatağıma yatmış bu gece Peter'in gelmeyeceğini, çarpılıp çurpulmuş cesedinin, yalçın bir dağ yamacına vurup dağılmış uçağının enkazı arasında mı yoksa denizin dibinde mi yatıyor olduğunu düşünüyor, hiç olmazsa doğru dürüst bir cenaze töreni yapabilseydik, diye yeriniyordum.

Birdenbire bir hışırtı geldi kulağıma. Çadırın bez kapısı açılıp kapanmıştı sanki. Ama bir ayak sesi duymamıştım. Sonra onun yatağının üstüne oturduğunu duydum. Aylardır her gece duyduğum, hiç sekmeyen, iyi tanıdığım bir sestir bu. Şilteden gelen bir pofff sesi ve tahta kerevetin gıcırdayan ayağı. Uçuş çizmelerinin bağcıkları çözülürken çıkan sesler. Küt diye yere düşüşleri. Bir çizmenin çıkartılışının her zamanki gibi ötekinin çıkartılışından üç kez daha uzun sürüşü. Açılan battaniyenin zor duyulan hışırtısı. En sonunda da bir insanın ağırlığı altında gıcırdayan somya.

Bunlar her gece duyduğum seslerdi. Her gece aynı sırayla yinelenen sesler. Yatağımda dikilip, "Peter?" diye seslendim usulca. Karanlık çadırda gümbür gümbür yankılandı sanki sesim.

"Hey, Peter," diye yineledim. "Bugün zor bir gün geçirdin, oğlum." Yanıt veren olmadı.

Huzursuzlanmış ya da korkmuş değildim, ama gerçekten de orada mıyım değil miyim, uyuyor muyum uyanık mıyım diye kendime çimdik attığımı çok iyi anımsıyorum. Gelin görün ki ölesiye yorgundum. Hem uyuyakalmışım.

Sabah uyanır uyanmaz ilk işim yanımdaki yatağa bakmak oldu. Evet, gece biri yatmıştı o yatakta. Ama kimseye –Finlandiyalı'ya bile– göstermedim o yatağı.

Peter'in yatağını kendim yapıp battaniyeyi düzelttim ve yastığı kabarttım.

Atina Hava Savaşı, 1941 yılının 20 Nisan gününe rastlayan o gün yapıldı. Sanırım bu kapışma, dünyanın gördüğü son büyük it dalaşı ve hava çatışması olarak kalacak hava kuvvetleri tarihinde, çünkü artık savaş uçakları düzenli filolar halinde uçuyor ve saldırılar filo komutanının emriyle belli bir düzen çerçevesinde belirli bir yöntemle ve bilimsel olarak gerçekleştiriliyor. Bu günlerde –çok ender karşılaşılan bazı özel durumlar dışında– havada it dalaşına girmiyor savaş uçakları. Ama Atina Hava Savaşı, on beş Hurricane'in yüz-yüz elli kadar Alman bombardıman ve avcı uçağıyla yarım saat boyunca it dalaşına ve çatışmaya girdiği uzun ve dillere destan bir çarpışma oldu.

Bombardıman uçakları ikindinin erken saatlerinde gelmeye başladılar dalga dalga. Şeker gibi bir ilkbahar günüydü. Güneşin sıcaklığında ilk kez yazın öncüsü denebilececek bir yakıcılık, bir parlaklık hissediliyordu. Bir-iki küçük pamuk topağı bulutun dışında gökyüzü masmaviydi. En ufak ayrıntıları bile açıkça görülen ulu dağlar tüm görkemleriyle bu mavi fonun önünde kap-kara gölgeler gibi göğe yükseliyordu.

Pentelikon o gün başını bulutların arasına gizlememişti. Asık suratlı, ödün vermez bir tavırla tepemize dikilmiş bizi ve her yaptığımızı izliyor, ne yaparsak yapalım çaresiz durumda olduğumuzu çok iyi biliyordu. Onun gözünde insanoğlu denen yaratık budalanın biriydi ve bir an önce ölüp gitsin diye böyle budala yaratılmıştı. Buna karşın dağlar ve ırmaklar sonsuza dek varolacaklar ve zamanın akışını fark etmeyeceklerdi bile. Uzun yıllar önce Pentelikon'un kendisi değil miydi yükseklerden Termofili Geçiti'ne bakıp bir avuç Sparta'nının topraklarına saldıran güçlü orduların karşısında geçiti savunmaya çalıştıklarını ve hepsi teker teker ölüp

gidene kadar savaşmaya devam ettiklerini görmüş olan? Leonidas'ın Maraton'da Persleri koyun boğazlar gibi boğazladığını ve de yükseklerden Salamis kıyılarına bakıp Temistokles'in kumandasındaki Atinalıların düşmanı kıyıdan denize dökerek iki yüz yelkenlisini yakıp batırdığını gören o değil miydi? Bütün bunları ve bunlara benzer nice serüvenin başlayıp bittiğini görmüştü Pentelikon. Şimdi de gene aynı yükseklerden bize bakıyordu. Onun gözünde zerre kadar değerimiz yoktu. Bir hiçtik bizler onun gözünde. Dağın yüzünde bir küçümseme ifadesi varmış gibi geldi bana. Bir an için tanrıların kahkahalarla güldüklerini duyar gibi oldum. Sayımızın yetersiz olduğunu ve –bunun için de– sonunda yenileceğimizi çok iyi biliyordu tanrılar.

Evet, bombardıman uçakları öğle yemeğinden hemen sonra gelmeye başladılar akın akın. Havada sayılamayacak kadar çok sayıda uçak olduğu ilk bakışta belli oluyordu. Yukarı bakıp göğün gümüş rengi beneklerle dolu olduğunu ve güneş ışınlarının bu yüz çift değişik değişik kanadın üstünde oynaşp parıldadıklarını görebiliyordum.

Kala kala yalnızca on beş Hurricaneimiz kalmıştı ve hepsi de fırtına gibi esiyorlardı gökyüzünde. Aslanlar gibi çarpışıyorlardı. Böyle bir çatışmanın ayrıntılarını anımsamak hiç de kolay değil tabii. Ama göğe bakıp sayısız kara benek gördüğümü anımsıyorum. Bu benekler uçak olamaz, diye düşündüğümü de. Bunlar uçak olamaz, çünkü tüm dünyada bu kadar çok uçak yok.

Derken birdenbire tepemize biniverdi uçaklar. Kapalı dönüşler yaparak uçabilmek için flapları kıstığını anımsıyorum Bunun dışında, beynimin fotoğraflarını çektiği birkaç olay daha var anımsadığım. Görüntüleri beynime kazılan bu olaylardan biri, sağdan üstüme doğru gelip sancak tarafımdan bana saldıran bir Messerschmitt'in ateş ederken silahlarının namlularından çıkan

kıvılcımlar. Bir başkası, uçağından atladıktan sonra yere doğru süzülürken paraşütü alev alan bir Alman. Uçağıma yaklaşıp bir süre yanımda uçan bir Alman pilotun elleriyle ve kollarıyla bana doğru yaptığı edepsiz mi edepsiz işaretler de anımsadıklarımın arasında. Bir Messerschmitt'le çarpışan bir Hurricane. Paraşütle yere inen birine çarpıp dengesini kaybederek korkunç bir burguya giren ve çarptığı adam –ve de paraşütü– iskele kanadına takılı kalmış olarak hızla yere çakılan bir başka uçak. Bir avcı uçağına çarpmamak için manevra yaparken birbirleriyle çarpışan iki bombardıman uçağı. Çarpışmanın yarattığı patlamayla havaya savrulan uçak parçaları ve dumanlar arasında bir adamın bu uçaklardan birinden nasıl boşluğa fırladığını ve kollarıyla bacakları alabildiğine açılmış olarak bir an için havada nasıl asılı kaldığını o günkü gibi anımsıyorum. Diyorum ya, yok yoktu o çatışmada. Bir ara tek bir Hurricane'in, kuyruğunda tam dokuz Messerschmitt'le Parnes Dağı'nın doruğunda taklalar atarak dönüp durduğunu bile gördüm o ikinci saatlerinde. Derken gök boşalıverdi birdenbire. Görünürde tek bir uçak bile kalmadı. Çatışma sona ermişti. Uçağıma döndürüp Elevis'e doğru uçmaya başladım. Bir aralık gözlerimi aşağıya çevirip Atina'ya ve Pire'ye, sonra da körfezin güneyde Akdeniz'e doğru kıvrılan kıyılarına baktım. Pire Limanı'nda bombaların düştüğü yerleri, rıhtımdan yükselen alevleri ve dumanları gördüm. Kıyı boyunca uzanan dar ve düzlük arazide yer yer alevler yükseliyor, yangın noktalarından çıkan kapkara dumanlar hortum gibi havaya yükselerek doğuya doğru sürükleniyorlardı. Vurulup düşen uçakların yanan enkazlarıydı bunlar. Aralarında Hurricaneeler olmamasını diledim Tanrı'dan.

Tam o sırada bir Junker-88'le burun buruna geldim. Baskından dönen Alman filolarının gerisinde kalmış bir bombardıman uçağıydı bu. Motorlarından bi-

rinden çıkan kara dumanlara bakılırsa başı beladaydı. Hemen ateş açtım tabii, ama ne fark ederdi ki? Zaten yavaş yavaş yükseklik kaybediyordu kendiliğinden. O sırada her ikimiz de denizin üzerinde uçuyorduk. Ve onun karaya varamayacağı apaçık belliydi. Varamadı da. Kıyıda iki deniz mili uzakta usulca Pire Körfezi'nin mavi sularının üstüne indi gövde üzerine. Onu izleyerek döne döne tepesinde uçmaya başladım. Uçaktaki ekibin sağ salım şişirme cankurtaran botuna çıktığından emin olmak istiyordum.

Bu arada uçak da ağır ağır batmaya başlamıştı. Burnu yavaş yavaş suya gömülürken kuyruğu da havaya kalkıyordu. Ama görünürde uçak ekibinden bir iz yoktu hâlâ. Derken kuyruk mitralyözünden ateş edilmeye başlandı. Üstüme ateş ediyorlardı. Kurşunlar sancak kanadımda ufak ufak delikler açtı. Hemen yan yatıp uzaklaştım oradan. Bu arada ana avrat küfür ettiğimi de anımsıyorum. Kokpitin cam kapağını açarak, "Allah'ın belası pezevenkler!" diye haykırdım aşağıya. "İnşallah geberip gidersiniz!" Uçak kuyruğunu daha da havaya dikerek mavi sulara batıp gitti.

Üsse geri döndüğümde Maymun Surat herkesi hangarların önünde toplamış yoklama yapıyordu. Katina bir sandığın üstüne oturmuştu. Yanaklarından sel gibi gözyaşı akıyordu, ama ağlamıyordu küçük kız. Finlandiyalı kızın önünde yere diz çökmüş onunla usul usul, sevecen sevecen konuşup bir şeyler anlatıyordu. Kızın İngilizce anlamadığını unutmuş gibiydi.

O gün Hurricanelerimizin üçte birini kaybettik, ama Almanların kaybı daha da büyük olmuştu.

Doktor eli yüzü yanmış birine pansuman yapıyordu. Yaralı genç gözlerini kaldırıp Doktor'a bakarak, "Yunanları görmeliydin," dedi. "Bombardıman uçakları vurulup sapır sapır gökten yere düştükçe, tuttukları ta-

kım dünya şampiyonu karşısında bir gol daha atmış gibi delice bağırıp çağırıyorlardı sevinçten."

Hangarların önünde bir araya toplanmış konuşurken bir kamyonet görüldü uzaktan, yanımıza gelip durdu. İçinden inen Yunan, kamyonetinde insan parçaları getirdiğini söyledi. "İşte bu da saati," dedi adam cebinden bir kol saati çıkartarak. "Bulduğum kolun üstündeydi." Fosforlu bir kadranı olan gümüş bir saatti bu. Arkasına da bir adın baş harfleri kazınmıştı. Gidip kamyonetin arkasına bakan olmadı.

Elimizde artık yalnızca dokuz Hurricane kalmıştı sanırım.

O gece üsse yüksek rütbeli bir R.A.F. subayı geldi Atina'dan. "Yarın sabah şafakla birlikte Megara'ya uçacaksınız," dedi. "Kıyının on beş kilometre aşağısında bir yer. Uçakları indirebileceğiniz ufak bir tarla var orada. Karacılar bütün gece çalışıp tarlayı inişe elverişli duruma getirecekler sizin için. İki ağır silindir makinesiyle araziye düzlemeye başladılar bile. İner inmez uçakları tarlanın güneyindeki zeytinliğe saklayın. Yer hizmeti veren ekipleriniz daha güneyde kalan Argos'a gidecekler. Siz de daha sonra onlara katılacaksınız, ama şimdilik bir süre Megara'da kalıp birkaç harekâta destek vereceksiniz."

"Katina nerede?" diye sordu hemen Finlandiyalı. "Doktor, hemen Katina'yı bulup onun sağ salım Argos'a varmasını sağlayın lütfen."

"Tamam," dedi Doktor. Ona güvenebileceğimizi biliyorduk.

Ertesi sabah daha hava aydınlanmadan havalanıp on altı kilometre ilerideki Megara yakınlarında olan o tarlaya uçtuk. İner inmez emredildiği gibi Hurricane'leri zeytin ağaçlarının altına park edip kestğimiz dallarla

kamufle ettik. Ondan sonra tarlanın yanındaki bayıra oturup emir beklemekten başka yapacak bir işimiz kalmamıştı.

Güneş dağları aşırıp gün ağardığında Megara'dan yola çıkmış olan kalabalık bir köylü grubunun tarlaya doğru yaklaştığını gördük. Çoğu kadın ve çocuk olan yüzlerce Yunan –yaşlısı genci– hızlı hızlı yürüyerek bu yeni havaalanımıza yaklaşıyordu.

"Bu da ne böyle?" diye homurdandı Finlandiyalı. Oturduğumuz yerde gelenleri izleyerek ne yapmak istediklerini bulmaya çalışıyorduk.

Yunanlar sağa sola dağılıp dağdan bayırdan kucak kucak süpürge ve kara eğreltiotu toplayıp otları öbek öbek tarlaya yığmaya, bu iş bitince de tarla sınırı boyunca tek sıra halinde dizilip adım adım ilerleyerek topladıkları otları tarlanın üstüne yaymaya başladılar. Yunan köylüleri, havaalanımızı kamufle ediyorlardı. Silindir makineleri toprağı bastırıp düzlerken havadan kolayca seçilebilecek izler bırakmışlar, köylüler de –kadın erkek, çoluk çocuk, yaşlı genç– hep birden tarlaya gelip durumu düzeltmek için kolları sıvamışlardı işte. Bunu yapmalarını onlara kim söyledi, bugün bile bunu bilmiyorum. Finlandiyalı'yla yerimizden kalkıp sıra halinde ilerleyerek tarlanın altüst olmuş toprağını otlar ve çalılarla kaplayan köylülerin arasına karıştık.

Çoğunluğu yaşlı kadınlar ve erkekler oluşturunuyordu. Ufak tefek, yüzleri kırış kırış, gözleri hüznü bakan, karayağız insanlardı hepsi de. Ağır hareketlerle tarlayı otlarla, çalı çırpıyla örtüp duruyorlardı. Yanlarından geçerken çalışmaya bir anlığına ara verip bize gülümsüyor, tek kelimesini anlamadığımız kendi dillerinde bir şeyler söyleyip duruyorlardı. Çocuklardan biri Finlandiyalı'ya pembe bir kır çiçeği verdi. Onu ne yapacağını bilemedi Finlandiyalı, elinde çiçek köylülerin arasında dolaşmaya devam etti.

Biraz sonra bayıra dönüp ötekilerin yanına oturarak gene beklemeye başladık. Çok geçmeden telsiz telefon çaldı. O yüksek rütbeli R.A.F. subayıydı arayan. Aramızdan birinin derhal Elevisis'e geri uçmasını, oradan çok önemli bir mesaj ve para alarak geri dönmesini söyledi. Sonra da uçakları derhal havalandırarak Megara'daki tarlayı bırakıp hemen o gece Argos'a uçmamız için emir verildiğini de ekledi. Gönüllü oldum. Arkadaşlar, ben parayla Elevisis'ten geri gelene kadar bekleyeceklerini, ben döndükten sonra hep birden Argos'a uçabileceğimizi söylediler bana.

Bu arada hâlâ silindir makineleriyle çalışan karacılara da biri bir emir verip Almanların işine yaramasın diye silindirleri kullanılmaz hale getirmelerini söylemiş olmalı. Havalanmak üzere Hurricaneime binerken iki koca silindirin olanca hızlarıyla birbirinin üzerine doğru sürüldüğünü, koca devler birbirleriyle çarpışmak üzereyken sürücülerinin son anda kendilerini makinelere yere attıklarını gördüm. Kulak zarlarını yırtan bir gümbürtüyle çarpıştı silindirler. Tarlada çalışan Yunanlar durup kafalarını kaldırdılar ve gördüklerine inanamayarak baktılar silindirlere. Sonra aralarından biri koşmaya başladı birdenbire. Yaşlı mı yaşlı bir kocakarıydı bu. Koşabildiğince hızlı koşarak köyüne doğru gidiyor, geride kalanlara bağıra çağıra bir şeyler haykırıyordu. En gencinden en yaşlısına kadar bütün köylüler ellerindekileri yere atarak sanki kanatlanmış gibi kocakarının peşinden köye doğru koşmaya başladılar panik içinde. Yanlarına gidip onlarla birlikte koşmak, onlara her şeyi anlatmak geldi içimden. Üzgün olduğumuzu, ama elimizden bir şey gelmediğini söylemek istedim onlara. Onları asla unutmayacağımızı, bir gün mutlaka geri geleceğimizi haykırmak istiyordum. Ama bir yararı yoktu bunun. Şaşkınlık ve korku içinde köylere, evle-

rine koşuyordu bu insanlar. G6zden kaybolduklarında hâla koşuyorlardı. En yaşlıları bile.

Uçağımı havalandırıp Elevisis'e uçtum ve terk edilmiş havaalanına indim. Eski üssümüzde in cin top oynuyordu. Hurricaneimi bir kenara park etmiş, hangarlara doğru yürürken gene bombardıman uçakları belirdi havaalanının üzerinde. Onlar işlerini bitirene kadar kazamatlardan birinde gizlendim, sonra çıkıp eski haberleşme merkezimize gittim. Telsiz telefon hâla masanın üstünde duruyordu.

Telefonu açıp, "Alo?" dedim öylesine.

Alman Alman kokan bir ses yanıt verdi öbür uçtan.

"Beni duyuyor musunuz?" diye sordum.

"Evet, seni duyuyoruz," dedi öbür uçtaki ses.

"Tamam," dedim. "Öyleyse beni iyi dinleyin şimdi."

"Evet. Dinliyoruz. Konuşun lütfen."

"R.A.F. konuşuyor," dedim tane tane konuşarak.

"Bir gün geri geleceğiz. Anlıyor musunuz? Geri döneceğiz."

Sonra telefonun alıcısını telsiz santralından koparıp kapalı camlardan birinden dışarıya fırlattım. Şangır şungur kırılıp yere indi pencere camı. Dışarı çıktığımda hangarların önünde duran sivil giyimli, kısa boylu birini gördüm. Bir elinde bir tabanca, öteki elinde ufak bir torba vardı.

"Birisini mi bekliyorsunuz?" diye sordu kusursuz bir İngilizceyle.

"Evet," dedim. "Ondan bazı önemli evrakla para alıp Argos'a götürmeye geldim."

"Alın işte," dedi adam ve elindeki torbayı uzattı. "Şansınız açık olsun."

Megara'ya geri döndüm. Kıyının biraz açığında iki Yunan destroyeri yanarak ağır ağır batıyordu. Ömrü

bir gün bile sürmeyen havaalanımızın üzerinde tur atarak öteki uçakların havalanmasını bekledim. Sonra hep birden Argos'a doğru u u a geçtik.

Argos Havaalanı, çevresinde g r zeytinlikler olan ufak bir tarladan ibaretti. U aklarımızı zeytin ağaçları'nın altına gizledik. Pistin uzunluğu ne kadardı bilmiyorum, ama o piste inmek hiç de kolay olmamıştı. Ağaçları sıyıracak kadar alçaktan uçarak yaklaşmak ve tekerlekler yere değer değmez frenlere yüklenmek, uçak burununu yere dikince frenleri bırakıp burun doğrulur doğrulmaz yeniden frenlere asılmak, yeniden bırakmak, yeniden fren yapmak –asıl bırak, asıl bırak– gerekiyordu pistten çıkmadan ini  yapabilmek için. Buna karşın, zamanında duramayarak pistten çıkıp toprağa saplanan bir tek uçak oldu aramızda.

Yer hizmetinde çalışan ekipler bizden önce varmı lardı Argos'a. Daha uçaklardan inmeden Katina'nın bize doğru ko tuğunu gördük. İner inmez elindeki kara zeytin dolu sepeti bize doğru uzatıp eliyle midelerimize dokunarak bize bir şeyler yememiz gerektiğini anlatmaya çalıştı.

Finlandiyalı eğilip saçlarını karıştırdı küçük kızın. "Bu günlerde kente inip sana yeni bir entari almalıyız, Katina," dedi. Katina hiçbir şey anlamadı tabii, ama Finlandiyalı'ya gülümsedi inci dişlerini göstererek. Hepimiz kara zeytinlerden atı tırmaya ba ladık.

Çevreme bakmaya zaman bulunca bütün zeytin ağaçlarının altlarının uçaklarla dolu olduğunu gördüm. Her ağacın altına bir uçak gizlenmi ti. Onların nereden geldiklerini sordum yer hizmeti veren arkadaşlara. Yunan Hava Kuvvetleri'nin, ellerindeki tüm uçakları Argos'a getirip ağaçların altına sakladıklarını söylediler. En yenisi be  ya ında olan her tür eski tip uçaktan oluyordu Yunan Hava Kuvvetleri. Tanrı bilir kaç düzine uçak vardı bu zeytinlikte.

O gece ağaçların altında uyuduk. Katina'yı en büyük boy bir uçuş tulumuna sarıp sarmalamış, uçuş kasından da ona bir yastık yapmıştık. Kız uykuya daldıktan sonra, elden ele geçirdiğimiz koca bir testiden içtiğimiz uzoya Katina'nın kara zeytinlerini katık ederek bir süre konuştuk, konuşurken de birer birer uyuyakaldık çok yorgun ve uykusuz olduğumuz için.

Ertesi gün kamyonlar dolusu karacıyı nakleden konvoylar gördük kara yolunda. Denize doğru ilerliyorlardı. Elimizden geldiğince sık havalanıp üzerlerinde uçarak onlara eşlik ettik gün boyu.

Almanlar gelip gelip yeni üssümüzün yanından geçen kara yolunu bombalıyorlardı, ama havaalanımızı görememişlerdi henüz.

Günün geç saatlerinde bir emir geldi. Uçabilen her Hurricane akşam saat altıda havalanacak ve çok önemli bir sevkıyat operasyonuna hava desteği verecekti. Elimizde kalan son dokuz Hurricane uçağına benzin doldurup uçuşa hazırlandık. Saat tam altıya üç kala motorları çalıştırıp uçakları zeytin ağaçlarının altından uçuş pistine doğru harekete geçirdik.

İlk iki Hurricane kalkışa geçti. Tekerlekleri daha yeni yerden kesilmişti ki havada birdenbire beliren kara bir gölge üzerlerine çullanıp alevler içinde yere düşürdü uçakları. Kafamı kaldırıp yukarıya baktığımda, havaalanının üzerinde en az elli Messerschmitt 110'un tur ata ata döndüğünü gördüm. Messerschmittler gözlerimin önünde dalışa geçip pist kenarında kalkma sıralarını bekleyen son yedi Hurricane'in üzerine saldırdı.

Bir şeyler yapacak zamanımız olmadı. Almanların ilk dalışında tüm Hurricaneeler isabet aldı. Buna karşın pilotlardan yalnız biri yaralandı bu saldırıda. Artık havalanma olasılığı kalmadığı için uçaklardan atlayıp -yaralı pilotu da kokpitten çıkartıp yanımıza alarak- Yu-

nanların bizim için kazmış oldukları o kıvrım kıvrım, o harika, o derin siperlere attık canımızı soluk soluğa.

Messerschmittler işi ağırdan alıyorlardı. Zaten ne havadan, ne de yerden karşı koyan vardı kendilerine. Bir tek Finlandiyalı tabancasıyla ateş edip duruyordu, o kadar.

Yer baskınına uğramak hiç de hoş bir şey değildir. Özellikle de saldıran uçakların kanatlarının altında hafif toplar varsa. Eğer içine kaçacağınız kazamatlar ya da dibine yatıp saklanacağınız derin siperler yoksa yakınınızda, vay halinize. Sonunuz geldi demektir. Almanlardan bazıları –eğlence diye olsa gerek– uçakların işini bitireceklerine ilk önce siperlere saldırmayı yeğlediler. İlk on dakikamızı, üzerimize saldıran uçağın uçtuğu yöne paralel uzanan siperlerde yakalanmamak için siperlerin köşelerini döne döne deli danalar gibi oradan oraya koşuşarak geçirdik. Elimizin ayağımıza dolandığı korkunç anlar yaşadık tam on dakika boyunca. "İşte! Bir tane daha geliyor şuradan!" diye bağırarak sendeleye tökezleye siperlerin bir kıvrımından öteki kıvrımına zor atıyorduk canımızı.

Sonra Almanlar bizi bırakıp uçakları yok etme işine geri döndüler. Hem Hurricanelere, hem de zeytinlerin altına gizlenmiş Yunan Hava Kuvvetleri uçaklarına saldırıyorlardı. Hesaplı, düzenli, usulüne uygun bir biçimde uçup yayılım ateş açarak tüm uçakları birer birer ateşe verdiler. Çıkarttıkları gürültü inanılası değildi. Üstümüze yağmur gibi mermi ve el bombası yağıyor, her yerde –ama her yerde, ağaçların gövdelerinde, kayalarda, otlarda– kurşunlar sekiyordu.

Siperin üzerinden usulca başımı çıkartıp bakındığımı ve burnumun dibinde –hemen yarım metre önümde– beyaz bir kır çiçeği gördüğümü anımsıyorum. Üç taç yaprağı olan, lekesiz beyaz bir çiçekti bu. Çiçeğin ötesine bakınca, benim kendi Hurricaneime doğru dalı-

şa geçmiş üç Alman uçağı gördüm. Onlara bağırdığımı anımsıyorum, ama ne söylediğimi bilmiyorum.

Derken birdenbire Katina'yı gördüm. Havaalanının öbür ucundan bir yerden, silahların ölüm kustuğu, uçakların alev alev yandığı bu cehennemin tam ortasına doğru koşuyordu fırtına gibi. Bir kez tökezledi, ama hemen toparlanıp koşmaya devam etti. Sonra pistin tam ortasında durup yüzünü göğe çevirerek küçücük yumruklarını vızır vızır üzerinden uçan uçaklara doğru kaldırarak salladı.

O orada öylece durmuş nefretini uçaklara haykırırken Messerschmittlerden birinin kapalı bir dönüş yapıp alçaktan uçarak dosdoğru Katina'nın üzerine geldiğini gördüm. O kadar küçük ki vurulmasına olanak yok, diye düşündüğümü anımsıyorum. Uçak ateş ederek hızla küçük kıza yaklaşırken silahlarının namlularından çıkan kıvılcımları da. Katina pistin ortasında hiç kımıldamadan duruyor, yüzünü dosdoğru üstüne gelen Alman uçağına dönmüş, öylece bakıyordu. Saçlarının rüzgârda uçuştüğünü anımsıyorum.

Sonra yere yığıldı Katina.

Ondan sonra olanları asla unutmayacağım. Hokkabazın şapkadan çıkarttığı tavşanlar gibi toprağın her yerinden insanlar çıkıverdi ortaya. Siperlerden dışarıya tırmanıyor, sanki çıldırmış gibi piste, pistin ortasında hareketsiz yatan o küçük kumaş yığınının doğru koşuyorlardı. Öne eğilerek, hızla koşuyorlardı piste doğru. Ben de aralarındaydım. O anda hiçbir şey düşünmediğimi anımsıyorum. Yalnızca önüm sıra koşan adamın postallarına bakıyor, "Bacakları biraz çarpık. Blucininin paçaları da çok uzun," diye düşünüyordum.

Kızın yanına ilk varan Finlandiyalı oldu. Hemen arkasından da Umut Torbası dediğimiz çavuş. İkisinin birden eğilip Katina'yı yerden kaldırdıklarını, kolları arasındaki kızla birlikte siperlere doğru koşmaya başla-

dıklarını anımsıyorum. Katina'nın sallanan bacağına bile görebiliyordum. Bir kan ve kemik yığını halinde sallanıp duruyordu. Göğsünde açan kan çiçeği gittikçe büyüyor, kirli basma entarisinin bütün önünü kaplamaya başlıyordu. Bir an için yüzünü de gördüm. Olimpos Dağı'nın doruklarındaki karlar gibi bembeyazdı yüzü.

Finlandiyalı'nın yanında koşuyordum şimdi. "Lanet olası pezevenkler! Lanet olası pezevenkler!" deyip duruyordu Finlandiyalı. Siperlere yaklaşıırken bir an durup çevreme bakındığımı anımsıyorum. Cehennemin az önce açılmış olan kapıları yeniden kapanmış gibiydi sanki. Artık motor ve silah sesleri duyulmuyordu. Almanlar çekip gitmişlerdi.

Finlandiyalı, "Doktor nerede?" diye yırtınıyordu. Bir anda yanı başımızda bitiverdi Doktor. Yanımızda durmuş Katina'ya, Katina'nın yüzüne bakıyordu. Uzanıp usulca nabzını tuttu, sonra bize dönerek, "Ölmüş," dedi.

Katina'yı küçük bir zeytin ağacının altına uzattılar. Çevremiz göz alabildiğine yanan uçaklarla doluydu. Kendi Hurricaneimin de alev alev yandığını gördüm biraz ilerimde. Motordan fışkıran, kanatları yalayıp yutan alevleri izledim çaresizlik içinde.

Orada öylece durmuş alevlere bakarken, yangının kızıllığı arttı birdenbire ve bu kızıllığın berisinde, yanan uçağımın dumanlar tüten enkazı değil de daha harlı, daha yoğun bir yangın varmış gibi geldi bana. Yunan halkının bağrında yanan yangının alevleriydi bunlar.

Gözlerimi ayırmadan yanan uçağa bakarken, yangının tam orta yerinde –kızıl alevlerin yükseldiği bağrında– akkorlaşmış, ıslıl ıslıl, göz alıcı bir nokta gördüm sanki.

Sonra bu renksiz ve parlak ışık noktası yavaş yavaş yayılarak güneş ışığını andıran yumuşacık, sarımsı bir renge büründü ve arkasında –berisinde– kırlarda dur-

muş bana bakan, saç telleri arasında güneş ışıkları oynayan küçük bir kız çocuğu görüntüsünün belirdiğini gördüm. Bir an kafasını kaldırıp ilk önce bulutsuz, pırıl pırıl, masmavi gökyüzüne, sonra da dönüp bana baktı boncuk mavisi gözleriyle. Beyaz basma entarisinin önünde koyu kırmızı –kan rengi– bir leke olduğunu gördüm.

Sonra ne yangın kaldı ortada, ne de alevler. Önümde yalnızca Hurricaneimin yamru yumru olmuş, için için tüten, korlaşmış iskeleti duruyordu.

Yanan uçağa bakarak orada saatler boyu durmuşum anlaşılan.

## DÜN NE GÜZELDİ

Eğilip, burkulmuş ayak bileğini ovaladı. Bileği öylesine şişmişti ki bilek kemiklerini göremiyordu. Sonra doğrulup çevresine bakındı. Ceplerini yoklayarak sigara paketini arandı, çıkartıp bir sigara yaktı ve elinin tersiyle alınının terini silerek sokağın ortasında durup sağına soluna baktı.

"Allah kahretsin, burada birileri olmalı," dedi kendi kendine yüksek sesle. Kendi sesi bile olsa bir ses duy-mak iyi geliyordu insana.

Sakat ayağının ucuna basarak topallaya topallaya ilerledi ıssız sokakta. Köşeyi dönünce denizi ve ev yıkıntılarının arasından döne kıvrıla deniz kıyısına inen yolu gördü önünde. Deniz durgun ve neredeyse kapkara-ydı. Uzaktan görünen anakaranın kıyısı boyunca uzanan sıradağların silüetleri açıkça görülebiliyordu. Biraz kafa yorup anakaranın sekiz deniz mili kadar uzakta olduğunu hesapladı. Sonra gene eğilip şişmiş bileğini ovaladı bir süre. "Lanet olsun, hiç olmazsa birkaçı sağ kalmış olmalı," diye söylendi kendi kendine. Ama koca köyde çıt çıkmıyordu. Köyde öyle bir sessizlik, içindeki yıkıntılara egemen olan öyle bir yaprak kımıldamaz durağanlık vardı ki insan bu köy sanki binlerce yıl önce ölmüşmüş duygusuna kapılıyordu.

Birdenbire kulağına sanki biri taşlı çakıllı toprak yolda ayağını oynatıyormuş gibi bir ses geldi. Dönüp

arkasına baktı ve yaşlı adamı gördü. Bir ağaç gölgesinin altındaki yalağın yanında oturuyordu ihtiyar. Onu daha önce fark etmemiş olduğuna şaşıtı genç adam.

"Selam," diye seslendi ihtiyara. "Ya su."<sup>1</sup> Larissa ve Yanina halkından öğrenmişti Yunancayı.

Bedeninin başka hiçbir yerini –ne kolunu, ne omzunu– oynatmadan yalnız başını çevirerek baktı delikanlıya ihtiyar. Yüzünü kaplayan kır bir sakalı ve bezden bir kasketi vardı. Siyah çizgili beyaz bir mintan giymişti sırtına. Genç pilota bakarken, görmeyen gözlerini sesin geldiği yöne çeviren bir bakarkörü andırıyordu tıpkı.

"Sana rastladığımı iyi oldu, dede," dedi adama genç pilot. "Köyde senden başka kimse yok mu?"

Yanıt vermedi yaşlı adam.

Genç pilot burkuk bileğini dinlendirmek için yalağın kenarına oturdu. "Ben İngilizim," dedi, ihtiyara. "Bir pilotum. Uçağımı düşürdüler. Ben de paraşütle atlayıp buraya indim."

İhtiyar başını salladı ağır ağır, "İnglesus,"<sup>2</sup> dedi ölün bir sesle. "Demek İnglesussun."

"Evet," dedi pilot. "Teknesi olan birini arıyorum. Anakaraya gitmek istiyorum da."

Kısa bir sessizlik oldu, sonra yaşlı adam uykuda konuşur gibi konuşmaya başladı ağzının içinde. "Germa-noiler<sup>3</sup> gelip gelip hep tepemizde uçuyorlar," dedi. "Gelip gelip tepemizde uçuyorlar." Sesinde hiçbir tonlama, hiçbir duygu yoktu. Kafasını kaldırıp gökyüzüne, sonra gerisinde kalan göklere baktı. "Bugün gene gelecekler, İnglesus," dedi. "Az sonra burada olurlar." Hiçbir kaygı belirtisi yoktu sesinde. Hiçbir anlam, hiçbir ifade de se-

<sup>1</sup> 'Selam' ya da 'sağlıcakla kal' ya da 'sağ ol' anlamında Yunanca bir sözcük. (Çev.)

<sup>2</sup> (Yunanca) İngiliz. (Çev.)

<sup>3</sup> (Yunanca) Alman, Almanlar. (Çev.)

zilmiyordu. "Niye gelip gelip bizi vururlar, hiç anlamıyorum," diye ekledi ihtiyar.

"Belki bugün gelmezler," dedi genç pilot. "Epey geç oldu. Sanırım bugünkü uçuşlarını tamamlamışlardır."

"Niye hep buraya geliyorlar, anlayamıyorum," diye yineledi ihtiyar. "Burada kimse kalmadı ki."

"Beni anakaraya götürebilecek bir teknesi olan birini arıyorum," dedi genç pilot yeniden. "Teknesi olan biri var mı köyde?"

"Tekne mi?"

"Evet, tekne."

Bu konuyu kafasında evirip çevirerek bir süre sustu ihtiyar, sonra, "Evet, öyle biri var," dedi.

"Onu nerede bulabilirim? Nerede oturuyor?"

"Teknesi olan biri var köyde."

"Tamam da... bana adını söyler misin lütfen?"

İhtiyar kafasını kaldırıp gene göklere baktı. "Yani," dedi. "Teknesi olan adamın adı Yani."

"Yani ne? Soyadı ne bu Yani'nin?"

"Yani Spirakis," dedi ihtiyar ve gülümsedi. Bu adın sanki kendisi için özel bir anlamı varmış gibi gülümsemişti.

"Nerede yaşıyor bu Yani?" diye üsteledi genç pilot. "Seni rahatsız ettiğimi biliyorum, ama bunu öğrenmeliyim."

"Nerede mi yaşıyor?"

"Evet, nerede yaşıyor?"

Yaşlı adam bu soruyu da aklında evirip çevirmeye başladı bir yanıt arayarak, sonra kafasını çevirip denize doğru inen yola baktı. "Yani denize en yakın olan evde yaşar," dedi. "Ama o ev yok artık. Germanoiler bu sabah bombaladılar evi. Sabahın çok erken saatlerinde geldiler. Hava daha doğru dürüst aydınlanmamıştı bile. Ev yok artık yok."

"Peki şimdi nerede bu Yani?" diye sordu delikanlı.

"Antonina Angelu'nun evinde. Şu penceresi kırmızı olan ev," diyerek parmağıyla sokağın ilerisindeki bir evi gösterdi yaşlı adam.

"Ya su," dedi pilot. "Gidip şu tekne sahibini göreyim hemen. Sağlıcakla kal."

Pilotu duymamış gibi sözüne devam etti ihtiyar: "Çocukluğundan beri hep bir teknesi olmuştur Yani'nin," dedi. "Bordası mavi çizgili beyaz bir teknesi var." Sonra durup gene gülümsedi, ardından da anlatmaya devam etti. "Şu anda evde değil galiba, ama karısı oradadır. Antonina Angelu'nun yanındadır Anna. Kadınlar evdedirler."

"Sağ olun," dedi gene genç pilot. "Gidip karısıyla konuşayım bari."

Gösterilen eve gitmek için kalkıp yürüdü genç adam, ama ihtiyarın, "İnglesus," diye ardından seslendiğini duyunca durup arkasına baktı.

"Anna'yla –yani Yani'nin karısıyla– konuşurken şunu aklından çıkartma," dedi ihtiyar. Söyleyeceği sözleri seçmeye çalışıyormuş gibi görünüyordu. Sesi ifadesizliğini kaybetmiş, gözleri genç adamın gözlerine dikilmişti.

"Germanoiler saldırdığında Anna'nın kızı evin içindeydi," dedi ihtiyar. "Onunla konuşurken bunu unutma sakın."

Genç pilot sokağın ortasında durmuş, ihtiyarın sözünü bitirmesini bekliyordu.

"Maria," dedi ihtiyar. "Kızın adı Maria'ydı."

"Aklımda tutarım," dedi pilot. "Buna çok üzuldüm."

Yokuşu inip penceresi kırmızılı eve gitti genç adam. Kapıyı çalıp bekledi. Sonra biraz daha hızlı hızlı, biraz daha sert sert vurdu kapıya. İçeriden ayak sesleri duyuldu ve kapı açıldı.

Evin içi loş olduğundan dolayı pek bir şey göremedi genç adam. Tek fark edebildiği, kadının saçlarının da, gözlerinin de kömür gibi kapkara olduğuydu. Güneş ışığında duran genç pilota baktı kadın.

"Ya su," dedi genç adam. "Ben İngilizim."

Kadın karşısında duran pilota bakıyordu kımıldamadan.

"Yani Spirakis'i arıyorum. Bir teknesi olduğunu söylediler bana."

Kadın hâlâ kımıldamadan duruyordu.

"Yani evde mi?"

"Hayır."

"Peki karısı evde mi? O nerede olduğunu bilebilir."

Birkaç saniye hiçbir şey söylemeden delikanlıya bakmaya devam etti kadın, sonra yana çekilerek kapıyı ardına kadar açıp, "İçeri gel, İnglesus," dedi.

Dar bir geçitten geçip evin arkasında kalan karanlık bir odaya girdiler. Odanın bu denli karanlık oluşunun nedeni, camsız pencerelerin kartonlarla örtülmüş olmasıydı. Köşedeki tahta sırada yaşlı bir kadının oturduğunu gördü genç adam. Yaşlı kadın kollarını önündeki tahta masaya koymuş oturuyordu. Neredeyse çocuk kadar ufak tefek bir kadındı. Yüzü de kırıştırlıp top yapılmış kâğıda benziyordu.

"Gelen kim?" diye sordu tiz bir sesle.

"İnglesusun biri," dedi kapıyı açmış olan kadın.

"Tekne lazım mı da onun için kocanı arıyor."

"Ya su, İnglesus," dedi kocakarı.

Genç pilot oda kapısının ağzında, kapıyı açan kadın pencerenin yanında duruyorlardı kımıldamadan. Kadının iki kolu iki yanına sarkmıştı.

"Germanoiler neredeler?" diye sordu kocakarı. Görünüşüne hiç uymayan gür ve tiz bir sesi vardı.

"Lamia yakınlarındalar," dedi pilot.

"Lamia yakınlarındalar ha?" deyip uzun uzun başını salladı kocakarı. "Yakında buraya gelirler. Kimbilir, belki yarın burada olurlar. Ama boş ver buna. Ben çoktan boş vermişim, İnglesus. Anladın mı? Çoktan boş vermişim." Biraz öne doğru eğilmiş oturuyordu tahta sırada. Sesi de daha bir tizleşmişti.

"Gelmeleri bir şeyi değiştirmeyecek. Onlar daha önce de geldiler buraya. Her gün, her gün geldiler buraya. Her gün gelip tepemizde uçuyorlar. Buuum buuum buuum. Gözlerini yumarsın sımsıkı, sonra açarsın, ayağa kalkıp dışarı çıkarsın. Bakarsın ki evler toz olmuş. İnsanlar da." Kadının sesi dalga dalga bir yükselip bir alçalıyordu.

Soluksuz kalan kocakarı susup derin derin birkaç soluk aldı sonra, "Sen kaç tane öldürdün, İnglesus?" diye sordu.

Genç pilot bedeninin ağırlığını zonklayan ayak bileğinden almak için kapının kasasına yaslanarak, "Birkaç tane öldürdüm, hanımnine," dedi alçak sesle.

"Kaç tane?"

"Öldürebildiğim kadarını," dedi delikanlı. "Ölenlerin tam sayısını bilemeyiz."

"Onların hepsini gebert," dedi kocakarı sakın, yumuşacık bir sese. "Gidip bütün erkekleri, bütün kadınları, bütün çocukları öldür. Duyuyor musun dediğimi, İnglesus? Onların hepsini gebertmelisin." Buruşturulmuş kâğıt topuna benzeyen kırış kırış, ufak suratı sanki daha da ufalmıştı. "Ben ilk gördüğümü geberteceğim." Bir an durdu düşündü, sonra ekledi: "Sonunda onun ailesi de ölmüş olduğunu duyacaklar," diye ekledi tiz sesle.

Genç pilot yanıt vermedi. Daha sakın, daha farklı bir sesle, "Sen ne istiyorsun, İnglesus?" diye sordu kocakarı.

"Germanoiler konusunda üzgünüm. Elimizden fazla bir şey de gelmiyor," dedi genç pilot.

"Gelmiyor ya," dedi kocakarı. "Yapılacak pek bir şey yok. Sen ne istiyordun?"

"Ben Yani'yi arıyorum. Teknesi lazım bana."

"Yani burada değil," dedi kocakarı ölgün bir sesle. "Dışarıda."

Sonra oturduğu tahta sırayı geriye itip ayağa kalktı, delikanlıya "Peşimden gel," diyerek odadan çıktı. Kadının arkasından yürürken onun otururken görüldüğünden de ufak tefek olduğunu fark etti delikanlı. Dar geçitten geçip sokak kapısının önüne çıktılar. O zaman gördü delikanlı kadının ne kadar yaşlı biri olduğunu.

Kadının suratında dudak diye bir şey yoktu. Dudakları da yüzünün geri kalan kısmı gibi çoktan bumburuşuk birer deri parçasına dönüşmüşlerdi. Kadın güneşe karşı gözlerini kısıp yolun yukarısına doğru baktı.

"İşte orada," dedi. "Şurada oturan adam Yani'dir." Parmağıyla ağacın gölgesindeki yalağın yanında oturan ihtiyara işaret ediyordu.

Bir süre yaşlı adama baktı genç pilot, sonra dönüp yaşlı kadına bir şey söylemek istedi, ama kadın çoktan eve girip kapıyı kapatmıştı bile.

## ASLA YAŞLANMAYACAKLAR

Hangarın dışındaki tahta kasaların üstünde otuyorduk.

Öğle saatiydi. Tam tepemizdeki güneşin ısısı, fırın ateşi gibi kavuruyordu ikimizi de. Cehennemden beterdi hangarın önü. Soluk aldıkça kızgın havanın ciğerlerimizi dağladığını hissediyorduk. Ağzımızı kapayıp yalnız burnumuzdan kesik kesik solumak en iyisiydi. O zaman o kadar yakıcı olmuyordu soluduğumuz hava. Güneş acımasızca sırtımıza ve omuzlarımıza vuruyor, bizi şırıl şırıl terletiyordu. Boynumuzdan, göğsümüzden terler akıyor, kemerlerimizin belimizi sıktığı yerde gölcükler oluşturuyor, kemerlerin altına sızarak derimizi ısıtıklandırıp kaşındırıyordu.

Hurricanelerimiz on-on beş metre ilerimizdeydiler. Motorları çalışmazken ne de sabırlı, ne de kibar görünürler savaş uçakları. Hurricanelerimiz de tıpkı sabırla beklemeyi bilen soylu insanlara benziyorlardı pistin başında park edildikleri yerde. Asfalt uçuş pisti, dümdüz kumsala ve denize doğru uzanıyordu arkalarında. Kapkara pistle yanı sıra uzanan bembeyaz kumlar, yerden yükselen ısı dalgalarının etkisiyle rüzgârda uçuşan kurdeleler gibi dalgalanıp duruyordu. Sıcak hava havaalanının üzerine inmişti bir sis bulutu gibiydi.

Kütük saatine baktı.

"Şimdiye kadar geri dönmüş olması gerekirdi," dedi.

Kütük'le birlikte acil uçuş nöbetindeydik. Bir emir geldiğinde hemen havalanmak üzere hangarın önünde oturmuş tetikte bekliyorduk. Kütük ateş gibi sıcak asfaltta ayaklarını oradan oraya oynatıp duruyordu.

"Çoktan dönmüş olmalıydı," dedi yeniden.

Finlandiyalı havalanmalı iki buçuk saati geçmişti. Kütük'ün dediği gibi çoktan geri dönmüş olması gerekirdi. Gözlerimi göğe dikip kulak kabarttım. Benzin tankerinin yanında konuşan hava erlerinin ve kumsala vuran dalgaların sesi duyuluyordu, ama ortalarda ne bir uçak vardı, ne de bir motor sesi. Oturmaya devam ettik konuşmadan.

"Başına bir iş gelmişe benziyor," dedim.

"Hı-hı," dedi Kütük. "Öyle galiba."

Kütük ayağa kalkıp ellerini haki renkli kısa pantolonunun ceplerine soktu. Ben de ayağa kalktım. Yan yana durmuş, gözlerimizle masmavi gökyüzünün kuzeyini tarıyor, sıcak ve erimiş asfaltın üstünde sürekli ayaklarımızın yerini değiştirip duruyorduk.

"Şu kızın adı neydi?" diye sordu Kütük başını çevirmeden.

"Nikki," dedim.

Kütük ellerini cebinden çıkartmadan tekrar tahta kasaya oturdu. Kafasını eğmiş, gözlerini ayaklarının arasına dikmiş asfaltta bakıyordu. Filodaki en yaşlı pilottu Kütük. Tam yirmi yedi yaşındaydı. Hiç taramadığı gür, kalın telli, kızıl saçları vardı. Bunca zamandır güneş altında yaşamış olmasına karşın hâlâ süt beyazıydı çilli yüzü. Geniş ağzı sımsıkı kapalıydı. Kısa boylu biriydi Kütük, ama haki rengi gömleğini geren omuzları, güreşçilerin omuzları gibi geniş ve sıırım gibi kaslarla kaplıydı. Pek konuşkan da sayılmazdı.

"Yok canım, iyidir herhalde," dedi kafasını kaldırıp yeniden göğe bakarak. "Zaten Finlandiyalı'yı alt etmeye kalkacak Vichy<sup>1</sup> yanlısı Fransızın alnını karışlarım."

Suriye'de üslenmiş olan Alman yanlısı Fransız kuvvetleriyle savaşmak için Filistin'de bulunuyorduk. Hayfa'nın hemen dışındaki üssümüzde acil uçuş nöbeti almıştık üç saat önce Finlandiyalı'yla birlikte. Nöbeti alımızdan kısa süre sonra da Deniz Kuvvetleri'nden, Vichy hükümetine ait iki Fransız destroyerinin Beyrut Limanı'ndan açıldıklarını bildiren bir mesaj gelmiş, bu çağrı üzerine Finlandiyalı da hemen uçağını havalandırmıştı. Lütfen gidip destroyerlerin nereye doğru yol aldıklarını saptayın, demişti Deniz Kuvvetleri. Yalnızca kıyı boyunca uçun, nereye gittiklerine bakın, sonra da hemen dönüp gördüklerinizi bize iletin, işte o kadar.

Finlandiyalı da Hurricaneiyle hemen havalanmıştı tabii. Ve aradan iki buçuk saat geçmiş, ama o geri dönmemişti. Artık pek umut kalmadığını ikimiz de çok iyi biliyorduk. Vurulmamış olsa bile benzini çoktan tüketmiş olmalıydı.

Finlandiyalı'nın güneşten solmuş mavi R.A.F. kepi, uçağına koşarken kafasından fırlatıp attığı yerde yatıyordu. Üstünde yağ lekeleri olan, siperliği kırılmış, eski püskü bir kepti bu. Finlandiyalı'nın ölüp gitmiş olduğuna insanın inanası gelmiyordu. Mısır'da, Libya'da, Yunanistan'da savaşmıştı Finlandiyalı. Havada savaşırken de, üste dinlenirken de hep yanımızda olmuştu. Uzun boylu, siyah saçlı, neşeli, gülmeyi ve güldürmeyi seven biriydi Finlandiyalı dostumuz. İkide birde okşamayı huy edindiği upuzun bir burnu vardı. Siz bir şey anlatırken iskemlesini geriye kaydırarak yüzü tavana dönük olarak kaykılıp oturur, gözlerini yere dikerek dinlerdi sizi. Bu güç işi nasıl yaptığına da hiçbirimizin akli er-

<sup>1</sup> Savaş sırasında kurulan Alman işbirlikçi Fransız hükümetinin merkezi olan Fransız kenti. (Çev.)

mezdi. Daha dün gece akşam yemeğinde, "Biliyor musunuz, Nikki'yle evleneceğim galiba," demişti. "Çok hoş, çok tatlı, çok iyi bir kız o."

Kütük o sırada Finlandiyalı'nın tam karşısında oturmuş etli kuru fasulyesini yiyordu.

"Yani arada sırada öyle oluyor demek istiyorsun herhalde," demişti Finlandiyalı'ya.

Nikki, Hayfa'da bir gece kulübünde çalışırdı.

"Yo-o," demişti Finlandiyalı da. "Gece kulüplerinde çalışan kızlar çok iyi eş olurlar. Aldatmazlar bir kez insanı. Başkalarıyla düşüp kalkmanın hiçbir çekici yanı yoktur onlar için çünkü. Kocalarından başkasıyla ilişki kurmayı, eski işlerine geri dönmek sayarlar da ondan."

Kütük kafasını önündeki yemek tabağından kaldırıp, "Saçmalayıp kendini rezil etme, Finlandiyalı," demişti. "Gerçekten de Nikki'yle evlenmeye kalkmayacaksın, değil mi?"

"Nikki çok iyi bir aileden geliyor," demişti Finlandiyalı da. Şaka yapmadığı apaçık belliydi. "Çok da iyi yürekli bir kız. Uyurken hiç yastık kullanmaz. Neden kullanmaz, biliyor musun?"

"Yo-o."

Masadakiler onları dinlemeye başlamıştı. Herkes kulak kesilmiş, Finlandiyalı'nın Nikki hakkında anlatıklarını dinliyordu.

"Gencecik bir kızken Fransız Donanması'ndan bir subayla nişanlıymış Nikki," diye anlatmaya başladı Finlandiyalı. "Deli gibi âşıkmiş o subaya. Derken bir gün kumsalda güneşlenirlerken, yatarken yastık kullanmadığını söylemiş subay, Nikki'ye laf arasında. İnsanların laf olsun diye birbirlerine söyledikleri önemsiz şeylerden yani. Ama Nikki bunu asla unutmamış. O günden sonra yastıksız uyumaya alıştırmaya başlamış kendisini. Ne yazık ki o Fransız subay bir gün bir kamyonun altında kalıp ölmüş. Nikki bana yastıksız uyumanın çok rahat-

sız olduğunu söyledi; ama sevdiği adamın anısına hâlâ yastıksız uyuyor Nikki."

Finlandiyalı ağzına bir kaşık fasulye atıp ağır ağır çiğnemeye başladı. "Çok üzücü bir öykü bu," dedi. "Ama Nikki'nin ne iyi yürekli biri olduğunu kanıtlıyor bu arada. Sanırım onunla evleneceğim."

İşte böyle demişti Finlandiyalı dün akşam yemeğinde. Ve artık öbür dünyaya göçmüş olduğuna göre Nikki bakalım onun anısına ne yapacaktı bu kez?

Güneş kızgın demirle dağlar gibi dağlamıştı sırtının bir yanını. Ben de öbür yanıma döndüm bu sıcağıktan kurtulmak için. Hayfa kenti ve Carmel Dağı<sup>1</sup> gözlerimin önündeydi şimdi. Yeşili haki rengine çalan bir yamaç, pistin hemen kenarından başlayarak ta ilerideki kıyı şeridine kadar uzanıyordu hafif bir meyille. Yamacın bittiği yerde, Hayfa başlıyordu. Güneş altında kar beyaz parlayan kireç badanalı evler dağın yamaçlarına doğru tırmanıyor, evlerin kiremitli damları dağa sanki kızamık çıkartmış gibi bir görünüm veriyorlardı.

Bizden sonra acil uçuş nöbetini alacak olan üç pilotun oluklu sacdan yapılmış hangarların gölgesinde ağır ağır yaklaştıklarını gördüm. Parlak sarı Mae Westlerini<sup>2</sup> omuzlarına atmışlar, uçuş kasklarını ellerine almışlar, bize doğru geliyorlardı.

Arkadaşlar epey yaklaştıklarında Kütük, "Finlandiyalı'nın işi bitti," diye onlara seslendi. "Evet, biliyoruz," dedi yeni gelenler ve kalktığımız tahta kasalara oturdular nöbetlerini tutmak için. Daha oturur oturmaz terlemeye başlamışlardı güneşin altında. Kütük'le birlikte oradan uzaklaştım.

Ertesi gün pazardı. Lübnan'a doğru uçup oradaki vadilerden birinde –Rayak yakınlarında– kurulmuş olan

<sup>1</sup> İsrail'de bir dağ. (Çev.)

<sup>2</sup> Sapsarı renkleri ve dolgun biçimlerinden dolayı ünlü yıldız Mae West'in adı verilen can yelekleri. (Çev.)

bir hava üssünü bombaladık. Tepesine kardan bir külâh giymiş olan Hermon Dağı'nın sağ yamaçlarını siper alıp dağın doğusundan uçarak üsse yaklaşmış ve güneşi arkamıza alarak Rayak'a bir yer baskını düzenlemek için pistte sıralanmış Fransız bombardıman uçaklarının üzerinden alçaktan uçuşa geçmiştik. Biz neredeyse kanatlarını yalayarak üzerlerinden uçarken Fransız uçaklarının kapılarının açıldığını ve beyaz giysili bir sürü kızın uçaklardan fırlayarak pist boyunca koşuşmaya başladıklarını gördüm. Beyaz giysiler giydiklerini özellikle anımsıyorum.

Günlerden pazar olduğu için Fransız pilotlar Beyrut'taki sevgililerini üsse gelip uçaklarını görmeye davet etmişlerdi anlaşılan. Pazar sabahı üsse gelerseniz size bombardıman uçaklarını gösteririz, demişlerdi kızlara herhalde Alman yanlısı Vichy hükümetinin emrinde çalışan Fransız pilotlar. Tam da onlardan beklenecek bir şeydi bu.

Biz üzerlerinde alçaktan uçuşa geçince, süslenip püslenip üsse gelmiş olan kızlar da bembeyaz giysileri içinde can havliyle uçaklardan dışarıya atmışlardı kendilerini.

Telsizden Maymun Surat'ın sesini duyduğumu anımsıyorum. "Onlara fırsat tanıyalım. Ateş etmeyin, onlara bir fırsat tanıyalım," diyordu Maymun Surat. Tüm filo yeniden yükselerek havaalanının üzerinde tur atmaya başladık. Kızlar çil yavrusu gibi her yana dağılmış, çimenlerin üstünde koşuyorlardı. Aralarından biri sürekli düşüyor, sonra gene kalkarak koşmaya başlıyordu. Bir erkek de topallayan bir kıza yardım ediyordu. Koşuşanlar pistten uzaklaşıncaya kadar havaalanının üzerinde tur atarak kaçışanlara bir fırsat verdik. Havada turlarken aşağıdan üzerimize ateş etmeye başlayan bir mitralyözün namlusundan çıkan kıvılcımları izliyordum. Biz sizin beyazlı küçük hanımlarınıza bir fır-

sat verdik, siz de bize ateş etmeye başlamadan önce kızların canlarını kurtarmalarını bekleyemez miydiniz yani, diye düşündüğümü de anımsıyorum.

Finlandiyalı'nın kaybolduğunun ertesi günü oldu bunlar. Ertesi gün Kütük'le birlikte gene hangarların önündeki tahta kasalara oturmuş, acil uçuş nöbetimizi tutuyorduk. Bu kez yanımızda Finlandiyalı'nın yerine, Arapsacı adını taktığımız iriyarı, sarışın bir pilot vardı.

Yine tam öğle saatiydi. Güneş yine amansızca vuruyordu sırtımıza. Ağzı açık, harlı bir kalorifer kazanının önünde oturuyormuşuz gibi kavruluyorduk. Yüzümüzden, boynumuzdan akan terler gömleklerimizin altına sızarak sırtımızı, göğsümüzü, karnımızı sıırılsıklam ederken orada öylece oturmuş nöbetimizin bitmesini, kurtuluş ânımızın gelmesini bekliyorduk. Kütük -elinde iğne iplik- uçuş kaskının şeridini dikeyiyor, bir yandan da bize o gece Hayfa'da Nikki'yi gördüğünü ve ona Finlandiyalı'nın başına gelenleri nasıl söylediğini anlatıyordu.

Bir uçak sesi duyuldu birdenbire. Kütük konuşmasını yarıda kesip gözlerini göğe kaldırdı. Biz de öyle yaptık. Kuzeyden geliyordu bu uçak sesi ve gittikçe yaklaşıyordu. "Bu bir Hurricane," dedi Kütük.

Aradan iki dakika geçmeden uçak göründü ve havaalanının üzerinde bir tur atarak tekerleklerini indirip inişe geçti.

"Peki bu da kim?" dedi Arapsacı. "Bu sabah kimse uçuşa çıkmadı ki."

Bu arada piste inmiş olan uçak fren yaparak yanımızdan geçmekteydi. Kuyruğundaki numaranın H.4427 olduğunu görünce gelenin Finlandiyalı olduğunu anladık.

Hep birden ayağa kalkmış, pistin öteki ucundan dönmüş ağır ağır bize yaklaşan uçağa bakıyorduk. Uçak tam yanımıza gelip pistin kenarına park etmek için bur-

nunu bize doğru çevirince kokpitte oturanın gerçekten de Finlandiyalı olduğunu gördük sevinçle. Bize el sallayıp sıırttı, sonra uçaktan indi. Deli gibi uçağın yanına koşarken bir yandan da, "Neredeydin sen? Hangi cehennemdeydin?" diye bağıışıyorduk. "Zorunlu iniş mi yaptın? Yoksa Beyrut'ta bir kıza mı takıldın? Bunca zamandır neredeydin kuzum?" diye soru yağmuruna tutuyorduk Finlandiyalı'yı.

Başkaları da koşarak yanımıza gelmişlerdi şimdi. Uçak bakımcıları, yer hizmet görevlileri, yangın söndürme ekibindekiler hep birden çevremizi sarmışlar, Finlandiyalı'nın ne anlatacağını bekliyorlardı. Finlandiyalı uçuş kaskını çıkartmış, parmaklarını saçlarının arasından geçirerek saçlarını alnından geriye doğru tarıyor, bu ilğimize şaşırmış görünüyordu. Bir süre hiçbir şey söylemeden bize baktı şaşkın şaşkın, sonra gülerek, "Ne oluyor size yahu?" dedi. "Nedir bu haliniz böyle?"

"Sen nerelerdeydin?" diye bağıştık hep bir ağızdan. "İki gündür neredeydin sen?"

Finlandiyalı'nın yüzündeki şaşkınlık daha da arttı bu sözleri duyunca. Hemen kolundaki saate baktı.

"Saat daha ancak on ikiyi beş geçiyor," dedi. "Saat on birde –yani bir saat beş dakika önce– uçuşa çıktım ben. Saçmalamayı bırakın. Hemen gidip raporumu vermem gerek. Donanmaya o destroyerlerin hâlâ Beyrut Limanı'nda demirli olduklarını bildirmeliyim."

Arkasını dönüp yürümeye başladı, ama hemen kolundan yakaladım onu.

"Sen öbür günden beri ortalarda yoksun, Finlandiyalı," dedim yavaşça. "Sana neler oluyor?"

Bana şöyle bir bakıp gene gülmeye başladı.

"Bundan daha iyi eşek şakaları hazırlarsın sen," dedi. "Bu hiç de komik değil. Hiç mi hiç komik değil." Sonra silkinip kolunu elimden kurtararak arkasını dönüp merkeze doğru yürümeye başladı.

Biz hepimiz –ben, Kütük, Arapsacı, uçak bakımcıları, yer hizmet görevlileri, yangın ekibindekiler, herkes– ardından bakakaldık. Şaşkın şaşkın birbirimize bakıyor, ne diyeceğimizi, ne düşüneceğimizi bilemiyorduk. Bildiğimiz tek şey, Finlandiyalı'nın şaka yapmadığı ve söylediklerinin doğru olduğuna inandığıydı. Bunu biliyorduk, çünkü Finlandiyalı'yı tanırđık ve eğer insanlar bizim gibi uzun zamandır birlikteyseler, uçuş konusunda birbirleriyle şaka yapmadıklarını, bu konuda söylediklerinden kuşku duyulmaması gerektiğini çok iyi bilirler. Onun için bizler de güneşin altında öylece durmuş, kendi bildiklerimizden kuşku duymaya başlamıştık. Kütük hepimizden daha şaşkın, Finlandiyalı'nın uçağına dayanmış duruyor, kanatların güneşte çatlayıp kabarmış boyalarını kazıyordu tırnağıyla.

Sonra biri, "Şu işe bak!" dedi ve adamlar dağılmaya başladılar. Herkes işinin başına döndü. Acil uçuş nöbetini devralmak için üç yeni pilot yaklaşıyordu hangarların yanındaki yoldan. Güneşin altında kavrula terleye, kasklarını ellerinde sallaya sallaya bize doğru geliyorlardı. Kütük ve Arapsacı'yla birlikte soğuk bir şeyler içmek ve öğle yemeğimizi yemek için yemekhaneye yollandık ağızımızı açmadan.

Oturma salonunun da bulunduğı yemekhane binası, önünde bir de verandası olan, beyaz boyalı, iki odalı, ahşap bir evdi. İçinde kanepeler, koltuklar, gazeteler ve dergiler olan odayı oturma odası olarak kullanırdık. Uzun, tahta yemek masaları olan ikinci odaya açılan bir penceresi vardı bu odanın. Oturma odasında oturmuş gazeteleri falan okurken bir şey içmek istedik mi, bu pencereden satın alırdık istediğimizi. Finlandiyalı'yı oturma odasında filo komutanımız Maymun Surat'la konuşurken bulduk. Öteki pilotlar çevrelerine toplanmış, ellerindeki şişelerden bira içerek onları dinliyorlardı. Herkesin elinde bira şişeleri olmasına karşın şaka

edilmeyecek bir konuda konuştukları hemen belli oluyordu. Maymun Surat pek sık rastlayamayacağınız tipten, uzun boylu, yakışıklı bir adamdı. Candan ve yetenekli bir komutandı. Bir bacağına, kendisine bir çatışmadan armağan kalan bir İtalyan kurşunu vardı hâlâ. Yüksek sesle gülmezdi hiç Maymun Surat. Gırtlığında takılıp kalan kahkahalarla boğulur gibi kıs kıs gülerdi.

Biz odaya girdiğimizde, "Her şeyi yavaş yavaş yeniden gözden geçirelim, Maymun Surat," diyordu Finlandiyalı. "Beni delirmediğime inandırmalısınız."

Finlandiyalı şaka etmiyor, akli başında davranmaya çalışıyordu. Ama çok kaygılandığı da gün gibi açıktı doğrusu.

"Size her şeyi anlattım," dedi Finlandiyalı. "Saat on birde buradan havalandım. Yüksekten uçarak Beyrut'un üzerinden geçtim iki kez ve donanmanın sözünü ettiği iki Fransız destroyerinin hâlâ limanda demirli olduğunu gördüm. Sonra da geri dönüp saat on ikiyi beş geçte piste indim. Yemin ederim bütün bildiğim bu."

Gözlerini Maymun Surat'tan ayırıp hepimizin –benim, Kütük'ün, Arapsacı'nın, Johnny'nin ve öteki altı pilotun– yüzüne baktı teker teker Finlandiyalı. Ona inandığımızı, onunla dalga geçmediğimizi, ona karşı değil ondan yana olduğumuzu göstermek için gülümseyip başımızı salladık genç dostumuza.

"Peki ben şimdi Kudüs'teki komutanlığa ne diyeceğim?" dedi Maymun Surat. "Senin uçuşta kaybolduğunu bildirdimdi kendilerine. Şimdi de geri döndüğünü bildirmem gerek. İki gündür nerede olduğunu bilmek isteyecekler tabii."

Bütün bunlar Finlandiyalı'nın mantığını aşmaya başlamıştı. Koltuğunda dimdik oturuyor, sol elinin parmaklarıyla koltuğun sol kolunda trampet çala çala bir arkasına yaslanıp düşünüyor, bir öne eğilip kaşlarını çatarak düşünüyor, parmaklarıyla trampet çalıp düşün-

yor, kendini düşünmeye zorlayıp düşünüyor, gene düşünüyor, gene düşünüyordu. Derken ayaklarıyla da yere vura vura parmaklarının trampetine tempo tutmaya başladı. Kütük daha fazla dayanamadı bu duruma.

"Baksana, Maymun Surat," dedi. "Bugünlük burada bırakalım bu işi diyorum ben. Şimdi bu konuyu keselim burada. Belki daha sonra bir şeyler anımsar Finlandiyalı."

Kütük'ün koltuğunun koluna tünemiş olan Arapsacı da, "Doğru söylüyor, Maymun Surat," dedi. "O bir şeyler anımsayınca kadar sen de komutanlığa Finlandiyalı'nın uçağı arıza yaptığı için Suriye'de bir tarlaya zorunlu iniş yaptığını, iki günde uçağı onarıp geri döndüğünü söylersin, olur biter."

Herkes Finlandiyalı'ya yardımcı olmaya uğraşıyordu. Bu olayda, her birimizi çok yakından ilgilendiren bir şeyler olduğunu sezinliyorduk hepimiz. Ötekilerin de benimle aynı duyguyu paylaştıkları yüzlerinden belli oluyordu. Finlandiyalı da bunun farkındaydı, ama hiçbir şey anımsayamıyordu ki. Odanın havasında bir gerginlik vardı. İlk kez olarak uçuşan mermiler, alev alan uçaklar, tekleyen motorlar, patlayan lastikler, kokpitin her yerine bulaşmış kan lekeleri falan gibi şeylerle ilgili bir şey değildi bu gerginliğin nedeni. Dünü, bugünü, hatta yarını olmayan bir şeyle ilgiliydi bu. Maymun Surat da hissetmişti bunu. "Tamam," dedi. "Hadi bu konuyu şimdilik burada kapatıp birer bira daha içelim. Komutanlığa Finlandiyalı'nın Suriye'ye inmek zorunda kaldığını, daha sonra da kalkmayı başarıp üsse döndüğünü söylerim."

Birer bira daha içip öğle yemeğimizi yemek için yan odaya geçtik. Finlandiyalı'nın dönüşünü kutlamak için dört-beş şişe beyaz Filistin şarabı ısmarladı bize Maymun Surat.

O günden sonra hiçbirimiz bu konuyu yeniden açmadık. Finlandiyalı aramızda olmadığı zamanlarda bile söz etmiyorduk olanlardan. Ama her birimiz bu olayın bizi çok yakından ilgilendiren önemli bir olay olduğunu ve henüz tam anlamıyla kapanmadığını düşünüyorduk gizli gizli. Gerginlik hızla yayıldı üste. Bu gerginliği paylaşmayan pilot yoktu aramızda.

Böylece günler geçti. Güneş acımasızca üsse vuruyor, pistin asfaltını eritip uçakları fırına çevirmeye devam ediyordu her zamanki gibi. Günlük sortilerimizi yapıyorduk. Finlandiyalı da bizimle birlikte uçuyordu.

Derken bir gün –sanırım bu olaydan bir hafta kadar sonra– Rayak Havaalanı'na yeniden bir yer baskını düzenlemeye gidildi. Altı uçaklık bir ekip oluşturmuştuk. Maymun Surat filo liderliği yaparak önde uçuyordu. Finlandiyalı onun sancağındaydı. Rayak Havaalanı'na doğru alçalırken üzerimize uçaksavar ateşi açıldı aşağıdan. Havaalanının üzerinden ilk geçişimizde Arapsacı'nın uçağı vuruldu. Havada kapalı dönüşler yaparak ikinci saldırıya hazırlandığımız sırada, Arapsacı'nın uçağının bir kanat üstüne yatarak yere doğru düşmeye başladığını gördük. Pistlerin hemen yanında burun üstü yere çakıldı uçak. Yerden yükselen bembeyaz dumanlar arasında uçağın alev aldığını gördük. Hemen ardından zifir karasına kesen dumanlar, alev alev yanan uçağı ve içinde kalan Arapsacı'nı gözlerden gizleyiverdi. Aynı anda telsizden cızırtılar arasında Finlandiyalı'nın sesi gelmeye başladı. Heyecan dolu bir sesle bağırıp duruyordu Finlandiyalı telsizde. "Olanları anımsıyorum! Duyuyor musunuz? Hey, Maymun Surat! Her şeyi anımsadım birdenbire!" Sonra Maymun Surat'ın sakın bir sesle verdiği yanıtı duyduk. "Tamam, Finlandiyalı," diyordu Maymun Surat. "Yeniden unutmamaya bak."

İkinci kez dalışa geçtik Rayak üssüne ve pist kenarına park edilmiş uçakların üzerine bıraktık bombaları-

mızı. Sonra Maymun Surat'ın önderliğinde dağların arasındaki vadilere gire çıkı boz renkli, çıplak dağ yamaçları aralarından uçarak üssümüze döndük. Yarım saatten fazla süren bu uçuş sırasında Finlandiyalı hiç susmadı. Sürekli, "Hey Maymun Surat, duyuyor musun? Her şeyi anımsadım birdenbire," diye haykırıyor, sonra Kütük'e seslenerek, "Hey, Kütük. Her şeyi anımsıyorum. Her bir şeyi! Artık hiç unutmam," deyip duruyor, sonra da sırasıyla bana, Johnny'ye ve Umut Torbası'na seslenerek aynı şeyleri yineliyordu tekrar tekrar. Öyle heyecanlıydı ki cızırtıdan bazen ne söylediğini anlayamıyorduk.

Uçaklarımızı park ettikten sonra doğruca Harekât Merkezi'ne gittik. Uçağını her nedense pistin ta öbür ucuna park eden Finlandiyalı görünürlerde yoktu henüz.

Harekât Merkezi hangarların yanındaydı. Tam ortasında koskoca tahta bir masa olan yarı boş bir yerdı burası. Masanın üstüne de bölge haritası yayılmıştı. Yan tarafta, üstünde telefonlar duran bir tahta masa daha vardı. Masanın yanında da birkaç tahta tabure, bir-iki tahta sıra. Odanın bir köşesinde de Mae Westler, paraşütler ve uçuş kaskları dururdu. İşte biz tam o köşede durmuş sırtımızdaki paraşütleri ve Mae Westleri çıkarırken Finlandiyalı göründü uzaktan. Bir koşu gelip kapının ağzında durdu. Uçuş kaskını öyle delicesine çekip çıkartmıştı ki kafasından saçları karmakarışık olmuş, diken gibi tepesine dikilmişlerdi. Yüzü terden sırılsıklamdı. Haki gömleği de sucuk gibi olmuştu. Ağzını açmış kesik kesik soluyordu. Buraya kadar deli gibi koşmuştu anlaşılan. Bir solukta alt kata inip kedinin kendi yatak odasında yavruladığını bir salon dolusu büyüğe haber vermeye gelmiş, ama söze nereden başlayacağını bilemeyen küçük bir çocuğa benziyordu tıpkı. Herkes yaptığı işi bırakıp Finlandiyalı'ya baktı.

"Selam, Finlandiyalı," dedi Maymun Surat. Finlandiyalı da, "Anlatacaklarıma inanamayacaksın, Maymun Surat, ama inan bana, başımdan aynen bunlar geçti," dedi bir solukta.

Maymun Surat üstünde telefonlar duran masanın yanında ayakta duruyordu. Bir elinde hâlâ sarı renkli Mae West'ini tutan kısa boylu, tıknaz, kızıl saçlı Kütük de hemen yanındaydı. Odanın öbür ucunda olan öteki pilotlar usulca yaklaşıp ellerini harita masasının kenarlarına koyarak Finlandiyalı'nın anlatacaklarını dinlemeye hazırlandılar. Herkes kulak kesilmiş, Finlandiyalı'nın konuşmaya başlamasını bekliyordu.

Genç pilot hemen anlatmaya başladı. Sanki hiç kaybedecek zamanı yokmuş gibi son hızla konuşuyordu başlangıçta. Sonra yavaşladı biraz, öyküsünü daha yavaş anlatmaya koyuldu. Sırtında Mae West'i, bir elinde uçuş kaskı, ötekinde oksijen maskesi Harekât Merkezi'nin kapısının önünde durduğu yerde bütün başından geçenleri anlattı bize. Herkes olduğu yerde kımıldamadan duruyor, onun anlattıklarını dinliyordu. Onu dinlerken Hayfa'daki Harekât Merkezi'nde olduğumu, Finlandiyalı'nın öyküsünü dinlediğimi falan unuttum bir anda. Her şeyi unutup onunla birlikte çıktım anlattığı serüvene ve öykü bitene kadar da geri dönmedim bu dünyaya.

"Yaklaşık 7000 metrede uçuyordum," diye başladı öyküsüne Finlandiyalı. "Damur Irmağı'na kadar denizin üzerinden uçtuktan sonra, Beyrut'a doğudan yaklaşmak istediğim için ırmak boyu uzanan tepelerin yanından karaya döndüm. Derken bir buluta girdi uçağım. Bu kalın mı kalın, süt beyaz bulut kümesi öylesine yoğundu ki, kokpitin içinden başka hiçbir yer görünmüyordu. Tuhaf geldi bana bu, çünkü daha bir dakika önce tek bir bulut bile görünmeyen masmavi bir gökte uçuyordum tek başıma.

"Buluttan kurtulmak için alçalmaya başladım. Alçaldıkça alçalıyor, ama bir türlü buluttan çıkamıyordum. Altımda uzanan alçak tepelerden dolayı fazla alçalmamam gerektiğini biliyordum tabii, ama 6000 metreye inmiş olmama karşın hâlâ bulutun içindeydim. Uçağın her yanını sarıyordu bulut. Dediğim gibi öylesine yoğunlu ki, uçağın burnunu ya da kanatlarını bile göremiyordum. Bulutun teri kokpit camında boncuklanıyor, camlar boyunca incecik dereler gibi akan su, yağmur kanallarında kayboluyordu. Buna benzeyen bir buluta hiç rastlamamıştım o güne kadar. Çorba gibi yoğun, buzlu cam gibi beyaz bir bulut kütlesi kokpit camlarıma kadar dayanmış, ileriye görüş vermiyordu. Kuyruğu, kanatları ve motorları –hatta kendi bile– olmayan uçağımın camlı kokpitinde tek başıma otururken, sihirli bir uçan halıda tek başına yol alan biri gibi hissediyordum kendimi.

"Ne yapıp ne edip bu buluttan kurtulmam gerektiğini biliyordum; onun için batıya dönüp tepelerden kurtularak denizin üzerine geldim ve alçalmaya başladım. Altimetrem 1500 metreyi gösteriyordu şimdi. Alçalmaya devam ettim. 1200 metre. 900 metre. 600 metre. 300 metre. Hâlâ buluttan çıkamamıştım. 300 metrede alçalmayı kesip düşündüm bir kez daha. Bundan daha aşağıya inmek tehlikeliydi. Bunu biliyordum, ama birdenbire tuhaf bir his kapladı içimi. Altımda artık ne deniz, ne toprak, ne de başka bir şey olduğu hissiydi bu. Usulca, bile bile biraz daha gaz verdim uçağa, sonra levreyi olanca gücümle ileriye doğru ittim ve burnumun dikine pikeye geçtim.

"Altimetreye bakmıyordum bile artık. Gözlerimi, kokpit camını beyaz bir köpük katmanı gibi örten buluta dikip dalışa devam ettim. Orada öylece oturmuş, levreyi sonuna kadar itmiş, gözlerim uçağa sıvanmış gibi duran beyazlığa dalmış, son hızla pike yapıyordum.

Nereye doğru gittiğimi bir kez bile merak etmeden aşağıya doğru uçuyordum yalnızca.

"Orada öyle ne kadar zaman oturdum, bilmiyorum. Birkaç dakika da olabilir, birkaç saat de. Bütün bildiğim uçağın sürekli aşağıya doğru pike yaptığıydı. Altımda her ne varsa, onun dağlar ya da ırmaklar ya da deniz ya da toprak olmadığından kuşum yoktu. Ve hiç korku hissetmiyordum.

"Derken birdenbire gözlerim kamaşıverdi. Tam uykuya dalarken birinin odaya girip tüm ışıkları yaktığı zaman hissettiğiniz göz kamaşmasını andıran bir şeydi bu.

"O yoğun buluttan öylesine birdenbire çıkmıştım ki gözlerimin böylesine kamaşmış olmasına şaşmamak gerek. Bulutun içinde olmakla dışına çıkmış olmak arasında hiç zaman geçmemişti sanki. Tüm yapışkanlığıyla her yanıma sarmış olan o bembeyaz bulutun içinde uçarken kendimi birdenbire göz kamaştıran bir aydınlığın içinde buluvermiştim. Hiçbir şey görmeyen kamaşmış gözlerimi sımsıkı kapatarak ışığa alışmaya çalıştım birkaç saniye boyunca.

"Gözlerimi yeniden açtığımda, şimdiye kadar hiç görmediğim türden bir mavilikte buldum kendimi. Ne gece mavisii gibi derin bir mavi denebilirdi bu renge, ne de cart mavi. Ömrümde hiç görmediğim, sözcüklerle tanımlayamayacağım, ıslıl ıslıl, mavinin de mavisii bir renkti bu. Çevreme bakındım. Gözlerimi kaldırıp yukarıya, kafamı çevirip geriye, hatta ayağa kalkıp burnumu kokpit camına dayayarak aşağıya bile baktım. Her yer masmaviydi. Işıklı, pırıl pırıl bir ortamdaydım, ama güneş görünürlerde yoktu.

"Tam o sırada gördüm onları.

"İlerimde, benden daha yüksekte uçan ve uzun mu uzun bir kuyruk oluşturan bir dizi uçak vardı gökyüzünde. Hepsi de tek sıra halinde neredeyse kuyruk kuy-

ruğa birbirinin ardına dizilmiş, aynı hızda, aynı yöne doğru uçuyorlardı ne sonu ne başı görünmeyen bir katar halinde. Onların, deli rüzgârları pupadan alıp yelkenlerini şişirmiş de hırsla, hevesle, arzuyla açık denizlere doğru yol alan yelkenliler gibi içi içine sığmayan ıvecen bir tavırla ufuklara doğru uçuşlarından anlayıverdim birdenbire neler olduğunu. Bunu neden ve nasıl anladım, bilemiyorum, ama onlara bakarken bunların çatışma sırasında ölmüş ve şimdi de uçaklarıyla son yolculuklarına çıkmış olan pilotlarla uçuş ekipleri oldukları doğuverdi işte içine birdenbire.

"Yükselip onlara yaklaştıkça uçak modellerini seçebilmeye başladım yavaş yavaş. O başı sonu görünmeyen kervanın içinde, bilinen her türden uçak vardı. Lancasterler, Dornierler, Halifaxlar, Hurricaneler, Messerschmittler, Spitfireler, Stirlingler mi istersiniz, Savoia 79'lar, Junker-88'ler, Gladiatorlar, Hampdenler, Macchi 200'ler, Blenheimlar, Focke Wulflar, Beaufighterlar, Swordfishler, Heinkeller mi, hepsi oradaydılar. Hepsi de kuyruk kuyruğa dizilmiş, tek sıra halinde bir ufuktan öbür ufuğa kadar gökte göz alabildiğine uzanıyorlardı.

"Onlara epeyce yaklaşmıştım artık. Derken –ne yaparsam yapayım– girdaba yakalanmış gibi onlara doğru sürüklendiğimi hissettim birdenbire. Sanki güçlü bir rüzgâr uçağımı yakalamış havada yaprak gibi savuruyor, dev bir kasırganın gözü beni ve uçağımı öteki uçaklara doğru sürüklüyordu. Beni onlara doğru savuran rüzgârın kolları arasında kalmış, girdaba yakalanmıştım bir kez. Ve kurtulmak için yapabileceğim hiçbir şey yoktu. Her şey çok çabuk geliyordu. Uçağımı çeken gücün hızla arttığını, gittikçe artan bir hızla kervana doğru yaklaştığımı hissediyordum. Derken birdenbire kervanın içinde buldum kendimi. Öteki tüm uçaklarla birlikte aynı hızda aynı yöne doğru yol alıyordum ar-

tık ben de. Kanatlarının üstündeki sayıları okuyabileceğim kadar yakın bir mesafede, eskiden ordunun kullandığı modası geçmiş Swordfish tipi bir uçak vardı hemen önümde. Birbirimize o kadar yakındık ki kokpitte arka arkaya oturan pilotla yardımcısının kasklarını ve kafalarını görebiliyordum en ufak ayrıntılarına kadar. Swordfish'in önünde Flying Pencil tipi bir Dornier, onun önünde de tiplerini ayıramadığım bir sürü uçak daha vardı.

"Hep birlikte uçmaya devam ediyorduk. Nedenini bilmiyorum ama –belki de rüzgârın ve girdabın gücü neden oluyordu buna– istesem de bu uçaklar kervanından ayrılamayacağımı çok iyi biliyordum. Uçağımı da ben uçurmuyordum ki zaten; o kendi kendine uçuyordu. Ne manevra yapmam, ne de hız, yükseklik, gaz verme, gaz kesme gibi şeylerle ilgilenmem gerekiyordu. Bir ara gözlerimi indirip kontrol panelime baktım. Tüm göstergeler, uçak sanki havada değil de pist kenarına park edilmiş gibi sıfırı gösteriyorlardı.

"Gökyüzünde uçup duruyorduk. Ne hızla uçtuğumuzu bilemiyorum. Herhangi bir hız duygusu algılamıyordum. Olduğumuz gibi duruyor da olabilirdik bence, saatte bir milyon kilometre hızla uçuyor da. Şimdi düşünüyorum da tüm o süreç içinde ne terledim, ne üşüdüm, ne acıktım, ne susadım. Korku da duymadım hiç, çünkü korkulacak bir şey olmadığını biliyordum. Meraklanıp tasalanmadım da. Meraklanıp tasalanacak ne vardı ki? Yaptığımdan başka bir şey yapmak ya da sahip olduklarımdan fazlasına erişmek, başka bir şeye sahip olmak gibi bir arzu da duymuyordum, çünkü ne başka bir şey yapmak istiyordu canım, ne de fazladan şunum ya da bunum olsun istiyordum. Orada olmaktan ve o dünya güzeli maviliği, o insanın içini ısıtan ışığı görmekten mutluluk duyuyordum yalnızca, o kadar. Bir ara uçağın aynasına takıldı gözüm ve gülümsemekte ol-

duğumu gördüm. Gözlerimin içiyle, dudaklarımın ucuyla gülümsüyordum alabildiğine. Gözlerimi aynadan ayırıp gene dışarıya baktığımda hâlâ gülümsediğimin bilincindeydim. Mutluydum ve onun için de gülümsüyordum, işte o kadar. Önümdeki Swordfish'in içindeki pilotlardan biri arkasına dönüp bana el salladı bir ara. Kokpit camını açıp ben de ona el salladım. Camı açtığımda bile ne rüzgâr hissetmiştim yüzümde, ne de bir ısı değişikliği. Derken kervandaki bütün havacıların, lunaparktaki dönmedolaba binmiş çocuklar gibi birbirlerine el salladıklarını fark ettim. Bunun üzerine ben de arkama dönüp peşimden gelen Macchi'deki pilota el salladım.

"Bu arada uçak kervanımızın uçuş düzeninde bir değişiklik oldu ansızın. En ilerideki uçaklar yön değiştirip sola doğru yatarak alçalmaya başladılar. İlerideki belli bir noktaya varan her uçak sola yatıp alçalmaya başlıyordu geniş bir tur atarak. İçgüdüsel olarak hemen aşağıya baktım yan camdan. Her yana doğru göz alabildiğine uzanan yemyeşil çayırlarla kaplı bir ova vardı tam altımda. Zümrüt yeşili engebesiz arazi, çayır yeşiliyle göğün mavisinin buluştuğu dört bir ufka kadar dümdüz uzanıyordu.

"Sonra o ışığı gördüm. Sol tarafta, maviyle yeşilin birleştiği o uzak ufukta renksiz, ıslıl ıslıl bir parıltı vardı. Sanki ufuk çizgisinin hemen altında güneş –hayır, güneş değil de ondan daha büyük, belli bir biçimi olmayan, güneşten daha parlak ama güneş gibi gözleri kör etmeyen uçsuz bucaksız bir ışık kaynağı– varmış duygusunu veren bir aydınlık, bir ışıltıydı bu. Bu nokta kaynaktan yayılan ışık tüm gök kubbeyi ve ovayı aydınlatıyordu. Uzunca bir süre gözlerimi ayıramadım bu ışıktan. Başlangıçta o ışığa doğru koşmak, içine atılmak gibi bir duygu duymamıştım, ama kokpitte öylece oturmuş ışığa doğru bakarken içimi bir an önce ona kavuşmak için

öylesine yoğun, öylesine dayanılmaz bir arzu doldurdu ki, kervandan ayrılıp dosdoğru o ışık kaynağına uçmak için uçağın kontrollerine saldırdım bir-iki kez. Ama uçak benim kontrolümde değildi. Ötekilerle birlikte uçmaya devam ettim çaresiz.

"Önüm sıra birbiri ardından yana yatıp alçalan uçaklarla birlikte ovaya doğru süzölmeye başladım. Epey alçaldığımız için ovanın bir baştan bir başa yan yana park etmiş uçaklarla dolu olduğunu görebiliyordum artık. Ovanın her yeri, yeşil bir örtünün üstüne serpilivermiş kuş üzümü gibi nokta nokta uçaklarla kaplıydı. Yerde yüzlerce -yo, yo, binlerce, on binlerce- uçak vardı ve önüm sıra ovaya inip bir yere park eden uçaklarla bu sayı her an biraz daha artıyordu.

"Hızla alçalmaktaydım artık. Hemen önümdeki uçaklar tekerleklerini indirip inişe geçmişlerdi bile. İki ilerimdeki Dornier'in tekerlekleri yere değdi. Ardından da önümdeki Swordfish'inkiler. Swordfish'in pilotu biraz sola kaçıp uçağını düzeltti ve Dornier'in yanına indirdi uçağını. Benim uçağım da ineceği yeri ortalayıp Swordfish'in biraz soluna kayarak düzeldi bu arada. Ne yükseklikte olduğumu anlamak için yan camdan aşağıya baktım. Yeşil çimenler, dalgalandıkça desenleri bulağan bir halı gibi altımdan hızla kayıp gidiyorlardı.

"Uçağımın tekerleklerinin yere değmesini bekleme-ye başladım. Çok uzun sürmüştü yere değmeleri. 'Hadi! Hadi!' diye söylendim kendi kendime. 'Yere değin artık.' Yere iki metre yüksekten uçuyordum, ama uçağım bir türlü alçalmıyordu bu son iki metreyi de inip yere konmak için. 'In artık, hadi *lütfe*n in!' diye bağırmaya başladım. Yüreğimi bir korku sarmıştı şimdi. Müthiş telaşlanmıştım. Derken uçağımın hızlanmaya başladığını fark ettim birdenbire. Elim ayağıma dolanarak gaz çubuğuna sarılıp gaz kesmeye çalıştım, ama boşuna. Uçağım gittikçe hız kazanıyor, ağır ağır yükseliyordu. Dö-

nüp geriye baktım. Arkamdaki uçaklar birer birer alçalıyor, yemyeşil ovaya iniyorlardı. Bir an önce kavuşmak için yanıp tutuştuğum, tüm ovayı ıslıl ıslıl aydınlatan o parlak ışık kaynağına doğru baktım bu kez de. Yere inebilmiş olsaydım, daha uçak temelli durmadan kokpitten atlayıp o kaynağa doğru koşmaya başlardım herhalde.

"Ama şimdi uçağım beni o parlak ışık kaynağından uzaklaştırmaktaydı artık. Işıktan uzaklaştıkça yüreğimi saran korku büyüyor, ürküye dönüşüyordu. Aklımı kaçırmışçasına levyeye asılıyor, uçakla adeta savaşıyor, burnunu yeniden o ışık kaynağına doğru çevirmeye uğraşıyordum. Bunu başaramayacağımı görünce kendimi öldürmeyi denedim bu kez de. Gerçekten de ölmeyi arzuluyordum. Uçağımın yere çakılmasını sağlamaya çalıştım bir süre, ama boşuna çabalıyordum. Ne yaparsam yapayım, uçak dümdüz ışıktan uzağa doğru yol alıyordu. Kokpitin camını açıp dışarıya atlamaya çalıştımsa da bir çift görünmez el sanki omuzlarıma bastırarak pilot koltuğuna mihliyordu beni. Kafamı camlara vurarak kendimi öldürmeyi denedimse de bunda da başarılı olmadım. Kımıldayamadan koltuğumda oturmuş kendimle, uçağımle, her şeyle dövüşerek ölmeye çalışırken uçağın yeniden o süt beyazı, yoğun, yapış yapış buluta girmiş olduğunu fark ettim birdenbire. Uçağım yavaş yavaş yükselmeyi sürdürüyordu. Kafamı çevirip geriye baktım, ama yumurta akı köpüğü gibi uçağımı saran o bembeyaz buluttan başka hiçbir şey göremiyordum camların berisinde. Dünyamda bu uçsuz bucaksız, bu görüş vermeyen beyazlıktan başka bir şey kalmamıştı şimdi. Midem bulanmaya, başım dönmeye başlamıştı. Hiçbir şeye aldırılmaz olmuştum. Ne olursa olsun benim için fark etmezdi artık. Her şeye boş verip koltuğuma yığılıp kaldım ve uçağımı kendi başına uçmaya terk ettim.

"Uzun bir süre geçti aradan. Sanırım saatlerce oturdum o pilot koltuğunda. Bu arada uyuklamış ve düş de görmüş olmalıyım. Düşümde az önce başımdan geçenleri değil günlük yaşantımla ilgili şeyleri, filodaki olayları, Nikki'yi ve Hayfa'daki havaalanımızı falan gördüm. Düşümde hangarların yanında oturmuş acil uçuş nöbeti tutuyordum iki pilotla birlikte. Sonra donanmadan bir istek geldi, Beyrut'a kadar uçup oradaki Fransız gemilerinin durumuna bir göz atmamız için. İlk uçuş sırası bende olduğu için hemen Hurricaneime atlayıp havalandım, ağır ağır yükselerek Sidon'un üzerinden uçup Damur Irmağı'nı geçtikten sonra 7000 metreye çıktım, Lübnan dağlarının yamaçları boyunca uçup karanın içlerine kadar ilerledim, sonra dönüp doğudan Beyrut'a yaklaştım gördüğüm düste. Kentin üzerinde geniş bir daire çizerek uçarken biraz yana yatıp kokpit camından aşağıya baktım ve limanı bulmaya çalıştım. Az sonra gördüm onları. Söz konusu destroyerler limanda yan yana demirli duruyorlardı. Sonra gene yan yatıp güneye yönelerek son hızla üsse döndüm.

"Geri dönerken kendi kendime, 'Donanma yanılmış, destroyerler hâlâ limanda,' diye düşündüğümü anımsıyorum. Sonra saatime baktım. 'Havalandığımdan beri yalnızca bir buçuk saat geçmiş. İş kısa zamanda hallettim. Donanma buna memnun olacak,' diye geçirdim aklımdan bu kez de. Düşümde bu bilgiyi telsizle üsse iletmeye çalıştığımı, ama üssü bir türlü bulamadığımı anımsıyorum.

"Sonra üsse dönüp indim. Siz hepiniz çevremi sarıp iki günden beri nerede olduğumu sorup duruyordunuz, ama hiçbir şey anımsamıyor, söylediklerinize bir anlam veremiyordum. Arapsacı'nın vurulup düştüğünü görene kadar anımsadığım tek şey, Beyrut'a kadar uçup geri geldiğimdi yalnızca. Arapsacı'nın uçağı yere çakılırken, 'Şanslı piç seni! Seni talihli piç kurusu seni!' diye söy-

lendim kendi kendime ve işte tam o anda da bunu niye söylediğimi anlayıp başımdan geçen her şeyi anımsayıverdim. O zaman bağırmaya başladım işte telsizde. Arapsacı'nın yere çakıldığını gördüğüm an her şeyi anımsayıvermiştim birdenbire."

Finlandiyalı'nın öyküsü sona ermişti. O başından geçenleri anlattığı süre boyunca ne yerinden kımıldayan olmuştu, ne de bir söz söyleyen. Şimdi konuşup bir şeyler söylemek sırası Maymun Surat'taydı. Filo komutanımız ayak uçlarında yaylanıp duruyor, ne diyeceğini bilemiyordu. Sonunda kafasını çevirip pencereden dışarıya bakarak, "Vay anasını!" dedi yalnızca fısıldar gibi. Bizlerse odanın öteki köşesine dönüp sırtımızdakileri çıkartmaya devam ettik. Kütük dışında herkes. Kısa boylu, tıknaz Kütük'ümüz hâlâ olduğu yerde durmuş, soyunmak için odanın bizim bulunduğumuz köşesine doğru yürüyen Finlandiyalı'nın arkasından bakıyordu.

Finlandiyalı başından geçenleri anlattıktan sonra filodaki yaşam normale döndü. Bir haftadır üste hissedilen gerginlik ortadan kalktı. Şimdi daha yaşanır bir nitelik kazanmıştı üssümüz. Aramızdan hiç kimse Finlandiyalı'nın yolculuğundan söz etmedi bir daha. Bu konuyu asla konuşmadık aramızda. Hayfa'daki Excelsior Oteli'nin barında içip sarhoşladığımız zamanlarda bile.

Suriye harekâtı sonuna yaklaşıyordu. Vichy hükümetine bağlı Fransız kuvvetlerinin Güney Lübnan'da hâlâ direniyor olmasına karşın, sonun başlangıcında olduğumuzu herkes hissediyordu. Bize gelince... biz hâlâ uçuyorduk her gün. Kıyıları topa tutan donanmamızı Rodos Adası'ndan kalkan Junker-88'lere karşı korumakla görevliydik. İşte bu son uçuşların birinde vurulup öldü Finlandiyalı.

Gemilerimizin üzerinde yüksekten uçarak gözcülük yaparken gemileri bombalamaya gelen kalabalık bir Junker-88 grubuyla çatışmaya girmiştik. Havada altı

Hurricane ve bir sürü Alman uçağı vardı. Sıkı bir kapişma oldu aramızda, ama ayrıntılarını anımsamıyorum tabii. Böyle çatışmaların ayrıntılarını kimse anımsamaz zaten. Ama Almanlarla can pazarında kovalamaca oynadığımızı çok iyi anımsıyorum. Bir de birkaç özel ayrıntı. Junkerler dalıp dalıp gemilere saldırıyor, gemiler de olanca güçleriyle, ellerindeki tüm silahlarla Junkerlere kükrüyordu. O kadar çok ve sürekli ateş ediyorlardı ki gökyüzü pamuk tarlasına dönmüştü. Mermiler havada patlayarak ufak, bembeyaz kartopu çiçekleri açıyor, çiçekler hemen büyüyüp serpilerek kısa zamanda rüzgârla dağılıp gidiyorlardı. Bir Junker'in havada patlayıp bir anda bin parçaya bölündüğünü gördüm. Bir saniye önce önümde koskoca bir bombardıman uçağı vardı; bir saniye sonraysa göz kamaştıran bir patlamadan arta kalan, dört bir yana dağıldıktan sonra yavaşça aşağıya doğru düşmeye başlayan bin bir ufak parçacıktan başka bir şey kalmamıştı ortada. Kuyruk mitralyöz yuvası parçalanmış bir Junker daha gördüğümü anımsıyorum. Emniyet kemerlerinden asılı kalmış mitralyözcünün uçağın ardında boşlukta sallanarak tekrar içeri girebilmek için nasıl bir ölüm kalım savaşı verdiği hâlâ gözlerimin önünde. Ötekiler gemileri bombalamak için alçaktan uçarken bizi oyalamak için yukarıda kalan cesur yürekli Junker de anımsadıklarımın arasında. Kısa sürede hakkından geldik tabii onun. Soluk yeşil karnını ölü bir balık gibi göğse doğru çevirerek kısa bir süre daha süzöldü havada, sonra burun üstü dikilerek baş döndürücü bir burguya girdi yere doğru.

Ve tabii Finlandiyalı'yı da anımsıyorum.

Uçağı alev aldığıında yakınlarında bir yerdeydim. Hurricane'in burnundan fışkıran alevlerin motor kapağının çevresinde hırsla kükrediklerini kolayca görebiliyordum. Uçağın arka egzozundan kapkara dumanlar çıkıyordu.

Yaklaşabildiğim kadar yanına yaklaşıp telsizle aradım onu. "Hey, Finlandiyalı," diye seslendim. "Hemen atlamana gerek, dostum."

"Bu o kadar da kolay değil," diye yanıt verdi Finlandiyalı sakini bir sesle.

"Hadi oyalanma. Hemen atla," diye haykırdığımı anımsıyorum

Kokpitte kımıldamadan oturuyordu hâlâ Finlandiyalı. Sonra bana bakıp kafasını salladı olmuyor der gibilerden.

"Bunu yapmak kolay değil," diye yineledi sakini sakini. "Kollarımdan vuruldum, onun için de emniyet kemerimi çözemiyorum."

"Çık oradan! Hemen çık!" diye haykırdım, ama Finlandiyalı yanıt bile vermedi. Uçağı bir süre daha dengeli bir biçimde dümdüz uçmaya devam etti, sonra tıpkı vurulmuş bir kartal gibi yavaşça bir kanadının üstüne yatarak denize doğru düşmeye başladı. Olduğum yerde elim kolum bağlı öylece izliyordum ardında kap-kara dumanlardan bir iz bırakarak düşüşünü. Denize çakılmadan hemen önce son bir kez daha duydum Finlandiyalı'nın sesini. "Ne şanslı piçim! Ne talihli bir piç kurusuyum ben," deyiverdi Finlandiyalı tam suya çakılırken.

## DİKKAT KÖPEK VAR

Köpük köpük kabarıp duran bulutlar, uçsuz bucaksız bir battaniye gibiydi altında. Yukarıdaysa yalnızca güneş vardı. Ve güneş de bulutlar gibi bembeyazdı, çünkü bu yükseklikten güneş sarı değil bembeyaz görünür.

Spitfire'a hâlâ kumanda edebiliyordu. Sağ eli levyedeydi. Dümen pedalınıysa yalnızca sol ayağıyla kullanıyordu. Hiç de zor olmuyordu bu. Uçak iyi uçuyordu. Ne yapıyorsa bilinçli yapıyordu genç pilot.

Her şey yolunda, diye düşündü kendi kendine. Bu işi başarıyorum. Evime dönüyorum işte. Yarım saate kalmaz orada olurum. Uçağı indirip park edip motorları kapatınca arkadaşlara, hadi inmeme yardım edin derim, olur biter. Sesimden bir şey çıkırtmam onlara. Her zamanki gibi doğal bir ses tonuyla konuşursam aldırmazlar bile söylediğime. O zaman da onlara, lütfen biri gelip bana yardım etsin, yalnız başıma uçaktan çıkamıyorum, çünkü bacaklarımdan birini kaybettim, derim. Şaka yaptığımı sanıp güleceklerdir. Pekâlâ gelip bir bakın da doğru söylediğimi anlayın, bana inanmayan eşek kafalılar, derim ben de o zaman. Yorklu gelip kanada tırmanarak kokpitin içine bakar ve pelte gibi bu kanlı et yumağını görünce midesi bulanıp öğürür herhalde. Hadi kusmayı bırak da bana yardımcı ol, derim ona gülererek.

Gözlerini aşağıya indirip yaralı sağ bacağına baktı bir kez daha. Bacağından geriye pek bir şey kalmamıştı. Dizinin hemen üzerine yediği mermi butuna saplanmış, bacak diye bir şey bırakmamış, bacağını şu pelteye dönmüş kanlı et yumağına döndürmüştü. Ama acı hissetmiyordu. Bacağına bakarken sanki kendine ait olmayan bir şeye bakıyormuş gibi geliyordu genç pilota. Bu koca kanlı yaranın onunla bir ilgisi yoktu. Bu kanlı yara, her nasılsa kokpitte bulunan herhangi bir şeydi yalnızca, o kadar. Biraz tuhaf, biraz beklenmedik, ama oldukça ilginç: tıpkı kanepenizde bir kedi ölüsü bulmak gibi bir şey.

Gerçekten de hiçbir şeyceğizi yoktu. Kendini çok iyi hissediyordu. Ve yüreğini dolduran bu coşkunluk ve korkusuzluk duygusu da, kendisini böylesine iyi hissetmesinden kaynaklanıyordu.

Cankurtaranı pistte hazır tutmalarını da istemeyeceğim telsizle, diye düşündü genç pilot. Boş ver, gerekmez. Piste inince uçakta oturup beklerim biraz, sonra da sanki her şey yolundaymış gibi bir tavırla, birkaçınız gelip bana yardım etsin de uçaktan ineyim, çocuklar, bir bacağımı kaybettiğim için kendi başıma inemiyorum, derim onlara. Amma da komik olacak ha. Bunu gülerek söyleyeceğim hem de. Sakin sakin, hiç telaş etmeden söylerim, onlar da şaka yapıyorum sanırlar. Sonra Yorklu kanada çıkıp bacağımı görünce öğürmeye başladığında, seni orospu çocuğu, uçağımı berbat ettin, derim ona. Uçaktan çıkınca da doğruca gidip raporumu veririm. Sonra da Londra'ya giderim. Yarım şişe viskim kalmıştı. Giderken onu da yanıma alıp Bluey'e veririm Londra'da. Odasında oturup dibine kadar içer bitiririz viskiyi. Viskinin suyunu da banyodaki musluktan katarız. Yatma zamanı gelene kadar hiçbir şey çaktırmam ona. Ancak soyunma zamanı gelince, sana çok şaşıracağın bir şey söyleyeceğim, Bluey, derim. Bugün bacakla-

rımdan birini kaybettim. Umarım benim gibi sen de aldırmazsın buna. Sence bir sakıncası yoksa, benim için de hiç önemi yok. Zaten canım bile yanmıyor, canımın içi. Her yere arabayla gideriz bundan böyle. Hem –Bağdat’taki bakırcılar çarşısında dolaşmanın dışında– yürümeyi oldum olası sevmemişimdir ben. Eh ne yapalım, bakırcılar çarşısına da çekçek arabasıyla gideriz bundan sonra. Ya da Bluey’in yerine doğruca annemlere gidip odun yararım belki. Ama o kahrolası baltanın kafası ikide birde yerinden fırlayıp duruyor. Onu kaynar suya koymak gerek. Banyo küvetini kaynar suyla doldurup baltayı içine yatırmalı. O zaman sap şişer, kafası da yerinden fırlayıp durmaz. Eve son gidişimde ne de çok odun yarmıştım, Tanrım. Baltayı da kaynar suya yatırır...

Derken motor kapağında ısıldayıp duran güneş ışınları gözünü alıverdi genç pilotun. Parıldayan motor kapağını görünce uçağını, uçağını görünce de nerede olduğunu anımsayıverdi. Artık kendini iyi hissetmiyordu. Başı dönüyor, midesi bulanıyor, boyun kaslarında sanki hiç güç kalmamış gibi başı göğsüne düşüp duruyordu. Ama bir Spitfire’da uçtuğunun bilincindeydi hâlâ. Sağ elinde tuttuğu levyenin sertliğini hissedebiliyordu.

Bayılacağım galiba, diye aklından geçirdi genç pilot. Her an bayılabilirim.

Gözlerini zorla açıp altimetresine baktı. 7000 metre. Rüzgâr hızını da okumaya çalıştı, ama sayılar bulanıklaşıyor, göstergenin ibresini bile göremiyordu. Kendisini hemen uçaktan fırlatması gerektiğini, kaybedecek bir saniyesi bile olmadığını, yoksa kendinden geçip orada kalacağını işte o zaman fark etti. Sol eliyle kokpit kapağını açmaya çalıştı telaşla, ama bunu yapacak gücü kalmamıştı. Sağ elini bir anlığına levyeden ayırıp iki eliyle birden tüm gücüyle itti kokpit kapağını. Açılan

kapaktan içeriye dolan serin hava biraz kendine getirdi delikanlıyı. Tüm bilinci yerine geliverdi bir anda. Ölçülü hareketlerle uçuşmaya başladı becerikli parmakları. Pilot iyiye, her zaman böyle olur zaten. Derin derin birkaç soluk çekti oksijen maskesinden. Sonra yana eğilip aşağıya baktı. Ufuktan ufuğa uzanan bembeyaz bir bulut denizinden başka hiçbir şey göremedi altında ve nerede olduğunu bile bilmediğini itiraf etti kendi kendine.

Manş Denizi'nin üzerinde olmalıyım, diye düşündü. Kuşkusuz suya düşeceğim.

Gazı kesip uçuş kaskını çıkarttı. Emniyet kemerini çözerek levyeyi dibine kadar sola itti. Uçak iskele kandanın üstüne yatıp tersine döndü. Genç pilot uçaktan dışarı düştü yavaşça.

Paraşütün ipini çekmeden kendinden geçmemesi gerektiğini bildiği için gözlerini açık tutmaya çalışıyordu boşlukta düşerken. Güneşi görüyordu bir yanında. Öbür yanında bulutların beyazlığı vardı. O havada takla ata ata düşerken çevresinde de beyaz bulutlar güneşi, güneş beyaz bulutları kovalayarak dönüp duruyorlardı. Küçük bir çember çizerek ve gittikçe hızlanarak birbirlerini kovalıyordu bulutlarla güneş. Bulutlar güneş. Güneş bulutlar. Bulutlar güneş. Bulutlar yaklaştı, yaklaştı, yaklaştı; derken birdenbire güneş kayboldu ve kendini önü ardı görünmez bir beyazlığın içinde buluverdi delikanlı. Tüm dünya, içinde hiçbir şey olmayan bir beyazlığa dönüşüvermişti sanki. Öylesine beyazdı ki bu yer, bazı yerleri kapkara görünüyordu gözüne. Evet, bazı yerler karaydı, ama genellikle beyazdan oluşuyordu içinde bulunduğu bu ortam. Döne döne içinden geçerken bir beyaz bir kara, bir beyaz bir kara, bir beyaz bir kara oluyordu çevresi. Ama beyazlık devreleri uzun sürüyor, karalık bir saniyede gelip geçiyordu. Çevresi bembeyazken uyuyup karanlık sürelerde dünyayı şöyle

bir görecek kadar uyanmayı alışkanlık haline getirmeye başlamıştı delikanlı. Karanlık çok çabuk gelip geçiyordu. Çoğu zaman sanki kara bir şimşek çakmış gibi oluyordu, o kadar. Beyazlıksa ağır ağır akıp geçiyordu ve onun bu ağır akışı sırasında hep uyukluyordu genç pilot.

Derken bir gün –gene her yerin bembeyaz olduğu bir süredeyken – elini uzattı ve elinin bir şeye değdiğini hissetti genç adam. Elinin değdiği şeyi parmaklarının arasına alıp buruşturdu. Hiç tepki vermeden, yattığı yerde hiç kımıldamadan bıraktı parmakları –değdikleri o şey her neyse– onunla oynasınlar tembel tembel. Sonra yavaş yavaş gözlerini açtı, bakışlarını ağır ağır elinin olduğu yere doğru indirdi ve elinde beyaz bir şey tuttuğunu gördü. Bir çarşaf ucuydu bu. Kumaşından ve dikiş yerlerinden anladı bunun çarşaf olduğunu. Gözlerini sımsıkı yumup sonra hemen yeniden açtı. Bu kez odayı da gördü. İçinde yattığı yatağı, kirli beyaza boyanmış duvarları, oda kapısını, penceredeki yeşil perdeleri falan her şeyi görüyordu işte. Başucundaki ufak masanın üstünde güller vardı.

Sonra güllerin hemen yanında duran beyaz sırlı hastane tepsisine takıldı gözleri. Tepsinin yanında da minicik bir ilaç bardağı vardı.

Burası bir hastane, diye düşündü genç pilot. Bir hastanedeyim. Ama niye hastanede olduğunu anımsamıyordu. Gözlerini tavana dikip neler olduğunu anımsamaya çalıştı. Tertemiz boyanmıştı tavan. Gözlerini bu lekesiz kirli beyazlıkta gezdirirken, tavanda yürüyen bir sinek takıldı gözüne. Kirli beyaz üstünde hareket eden bu kara nokta, beyninin bir ucuna dokunup anılar uyandırdı delikanlıda ve birdenbire her şeyi anımsayıverdi genç pilot. Spitfire’la uçuşunu anımsadı. Altimetrenin 7000 metreyi gösterdiğini anımsadı. İki eliyle birden kokpitin cam kapağını iterek açışını ve uçağı ters

çevirerek uçaktan düşüşünü anımsadı. Sonra da bacağını.

Bacağının durumu iyiye benziyordu şimdilik. Gözlerini indirebildiğince indirip yatağın ucuna doğru baktı, ama bir şey anlayamadı. Bir elini çarşafın altına sokarak dizlerini arandı. Bir dizini bulmuştu, ama öteki dizini arayan parmakları, dizinin olması gereken yerde yumuşacık sargı bezleri buldu yalnızca.

Tam o sırada odanın kapısı açıldı ve bir hemşire girdi içeriye.

"İyi günler," dedi hemşire. "Görüyorum ki sonunda uyanmışsınız."

Bir içim su denemezse de boylu poslu, tertemiz görünüşlü, açık kumral saçlı bir kadındı. Otuz-kırk yaşlarında görünüyordu. Daha fazlasına da dikkat etmedi delikanlı.

"Neredeyim ben?"

"Çok şanslı biriymişsiniz," dedi hemşire. "Kıyıya yakın bir yerdeki ağaçlığa inmişsiniz. Brighton'dasınız. Sizi iki gün önce getirdiler. Her şeyi yoluna koyduk. İyi görünüyorsunuz."

"Bacaklarımdan birini kaybetmişim."

"Bunun hiç önemi yok. Size yeni bir bacak takacağız. Ama şimdi biraz uyumaya çalışın. Doktor bir saat sonra gelip sizi görecekt."

Hemşire başucunda duran beyaz sırlı tepsiyle ilaç bardağını alıp odadan çıktı.

Kadın biraz uyuyun demişti, ama uyumadı delikanlı. Gözlerini yumduğu an her şeyin yok olup gideceğinden korktuğu için uyanık kalıp tavana bakmayı yeğledi. Sinek hâlâ oradaydı. Amma da hareketliydi ha. Öne doğru beş-on santim koşuyor, duruyor, sonra beş-on santim daha koşup gene duruyordu. Arada bir havalanıp küçük daireler çizerek havada vızıldıyor, sonra gene aynı yere –ama hep aynı yere– konarak gene bir koşup

bir durmaya devam ediyordu. Sineği o kadar uzun süre izledi ki genç pilot, az sonra sinek, sinek olmaktan çıkıp kirli beyaz bir ortamda uçan kara bir benek oluverdi delikanlı için. Hemşire kapıyı açıp içeriye girebilmesi için yana çekilerek doktora yol verdiğinde hâlâ sineği izliyordu genç adam.

Doktor karacı bir binbaşıydı. Göğsündeki kurdelelerden bazıları, doktorun 1914-1918 savaşına da katıldığını gösteriyordu. Ufak tefek, kel kafalı, gözlerinin içi gülen, hoşsohbet birine benzeyen bir adamdı.

"Hele hele," dedi doktor. "Sonunda uyanmışsınız işte. Kendinizi nasıl hissediyorsunuz bakalım?"

"İyiyim, doktor."

"Aferin size. İki güne kalmaz ayaklanırsınız."

Uzanıp genç pilotun bileğini tuttu.

"Ha... bu arada... filonuzdaki arkadaşlarınız telefon edip nasıl olduğunuzu sordular," dedi hastasının nabzını sayarken. "Hemen ziyaretinize gelmek istiyorlardı, ama onlara bir-iki gün daha beklemelerini söyledim. Birkaç gün kendinizi yormadan dinlenmeniz gerek. Yanınızda okunacak bir şey var mı?" Doktor hastanın başucundaki masaya baktı. "Görüyorum ki yok," dedi. "Hemşir'anım size bir şeyler bulur. Ne isterseniz ona söyleyin."

Bunları söyledikten sonra hastasına el sallayıp peşinde o boylu poslu hemşireyle birlikte odadan çıkıp gitti doktor.

Onlar gidince genç pilot sırtüstü yattığı yerden gene tavanı seyretmeye başladı. Sinek hâlâ oradaydı. Delikanlı gene onun koşuşturmalarını ve uçuşmalarını izlerken uzaktan bir uçak sesi geldi kulağına. Motor sesine kulak kabarttı delikanlı. Epey uzaktaydı uçak. Acaba hangi tip bir uçak, diye düşündü. Dur bakalım hangi tip olduğunu bulabilecek miyim? Sonra birdenbire kafasını yana çevirip büsbütün kulak kesildi. Bombardıman al-

tında kalmış olan herkes Junker-88'lerin sesini çok iyi tanır. Öteki Alman bombardıman uçaklarının seslerini de tanır. Tabii, ama Junker-88'lerin sesini tanımak çok kolaydır. Junker-88 motoru sanki düet yapıyormuş gibi homurdanır. Junker-88 motorlarından, sesini titreterek tremola yapan bir bas baritonla en tiz sesini çıkartan bir tenor birlikte düet yapıyorlarmış gibi iki ayrı ses gelir. O tiz tenor sesinden dolayı da Junker-88'lerin sesini öteki uçakların sesiyle karıştırmak neredeyse olanaksızdır.

Genç pilotun hangi uçağın sesini duyduğundan hiç kuşkusu yoktu. Peki ama neden uyarı alarmları çalıyor, uçaksavarlar niye ateş etmiyorlardı ki? Güpegündüz Brighton'ın bu kadar yakınına sokulmak için Alman pilotun çok –hem de çokook– yürekli biri olması gerekir, diye aklından geçirdi genç adam.

Zaten epey uzakta olan uçak daha da uzaklaşıp sesi hepten duyulmaz oldu. Daha sonra bir uçak sesi daha geldi delikanlının kulağına. Bu da ilki gibi epey uzaktaydı, ama o titreyen bas bariton sesle tiz tenor sesi açıkça belli oluyordu ve bu sesleri çıkartan uçağın ne olduğu da besbelliydi. Yanılmasına olanak yoktu. İngiltere Hava Savaşı günlerinde bu sesi her gün duymamış mıydı?

Aklı karıştı genç pilotun. Yatağının başucunda bir zil asılıydı. Elini uzatıp zili çaldı. Az sonra koridorda ayak sesleri duyuldu ve hemşire kapıyı açıp odasına girdi.

"Şu uçaklar ne uçağıydı, hemşire?" diye sordu genç adam.

"Hangi uçaklar? Uçak sesi falan duymadım ben. Herhalde avcı uçaklarıdır. Ya da bombardıman uçakları. Fransa'dan dönüyorlardır herhalde. Ne oldu? Niye sordunuz?"

"Onlar Junker-88'di. Bundan hiç kuşku yok. O uçakların motor seslerini tanırım ben. Uzaktan iki Junker-88 geçti az önce. Buralarda ne arıyor onlar?"

Hemşire çarşafı düzeltip şiltenin altına sıkıştırmakla meşguldü. "Tanrım, neler de hayal ediyorsunuz!" dedi. "Kendinizi yormayın böyle şeylerle. Size okunacak bir şeyler getireyim mi?"

"Hayır, teşekkür ederim, istemem."

Hemşire yastıkları kabartıp genç adamın alnına düşmüş saçlarını düzeltti eliyle.

"Alman uçakları artık gündüzleri buralara gelmiyorlar," dedi. "Bunu siz de biliyorsunuz. Sesini duyduğunuz uçaklar ya Lancasterlardır ya da Uçan Kaleler."

"Hemşire?"

"Efendim?"

"Bir sigara içebilir miyim?"

"Tabii içebilirsiniz."

Hemşire dışarıya çıkıp elinde bir paket Players sigarası ve bir kutu kibritle hemen geri döndü ve sigara paketini delikanlıya uzattı. Paketten bir sigara alıp dudaklarının arasına ilaştirdi genç adam. Hemşire bir kibrit çıkıp uzanarak sigarayı yaktı.

"Bir şey gerekirse hemen zili çalıp beni çağırın," dedi delikanlıya ve odadan çıktı.

Akşamüstünün geç saatlerinde uzaktan bir uçak sesi daha duydu genç pilot. Çok uzaktan uçuyor olmasına karşın onun tek motorlu bir uçak olduğunu hemen anladı. Hızlı bir uçaktı da. Bunu da hemen anlamıştı, ama ne tip bir uçaktı, onu anlayamıyordu bir türlü. Spitfire değildi, onu biliyordu. Hurricane de değildi. Amerikan uçaklarından birine de benzemiyordu. Amerikan uçakları çok gürültü çıkartırlar, sesleri de daha bir farklı olur. Bu uçağın ne olduğunu çıkartamıyordu bir türlü. Bu da kendisini huzursuz ediyordu. Belki de sandığımdan da hastayım, diye geçirdi aklından. Belki de hemşire

renin dediği gibi hayal görüyorum. Kimbilir belki de sayıklıyorumdur. Ne düşüneceğimi bilemiyorum ki.

Hava kararırken elinde sabunlu sıcak su dolu bir tasla gelip delikanlının elini yüzünü silmeye başladı hemşire.

"Bombardıman uçaklarının gelip bizi bombalamaya başlayacaklarını düşünmekten vazgeçmişsinizdir inşallah," dedi hemşire. Pijamasının üstünü çıkartmış, genç pilotun sağ kolunu siliyordu elindeki sabunlu bezle. Yanıt vermedi delikanlı.

Hemşire elindeki bezi tastaki suda yıkadıktan sonra yeniden köpürttü sabunla ve hastasının göğsünü silmeye başladı.

"Bu akşam çok iyi görünüyorsunuz," dedi. "Getirilir getirilmez ameliyata aldılar sizi. Ve de çok başarılı bir ameliyat yaptılar. Kısa zamanda iyileşeceksiniz. Benim erkek kardeşim de Hava Kuvvetleri'nde. Bombardıman uçağı pilotudur kardeşim."

"Ben Brighton'da okula gittim," dedi genç pilot birdenbire.

Hemşire hemen gözlerini kaldırıp delikanlıya baktı, "Ne rastlantı," dedi. "O halde kentte tanıdıklarınız vardır."

"Evet," dedi genç adam. "Epey tanıdığım var burada."

Hemşire kollarıyla göğsünü silmeyi bitirmişti. Çarşafı yana çekerek sol bacağına ortaya çıkarttı hastasının. Çarşafı açarken sargılar içindeki sağ bacağının örtülü kalmasına özen göstermişti. Pijama altının bel bağını çözerek pijamayı çıkarttı. Sargılara engel olmasın diye pijamanın sağ paçasını kesmiş oldukları için hiç de zor olmadı pijama pantolonunu çıkartmak. Hemşire şimdi sol bacağına ve bedeninin alt tarafını siliyordu elindeki sabunlu bezle. İlk kez başına geliyordu böyle bir şey delikanlının. Biraz utanmıştı. Hemşire bacağının altına bir

havlu yayıp ayağını sabunlamaya başladı. "Sabun da bir türlü köpürmüyor," dedi hastasına. "Şu berbat su yüzünden. Çok kireçli, çok sert bir suyumuz var."

"Bu sıralar sabunlarda da iş yok zaten," dedi delikanlı. "Su da sert olunca, hiç köpürmüyorlar tabii." Bunu söyler söylemez bir şey geldi aklına. Brighton'da okurken okulun mermer zeminli, mermer duvarlı duşlarında yıkandığı günleri anımsadı birdenbire. Su çok yumuşak olduğu için sabunlandıktan sonra durulanırken sabunu bedenlerinden söküp atabilmek için dakikalarca nasıl ovunup durmak zorunda kaldıklarını, sabun köpüklerinin nasıl yerde biriken suyun üstünde yüzüp bir türlü delikten akıp gitmek bilmediğini, ayaklarının nasıl hep köpükler altında kaldığını anımsadı. Suda geçince kireç olmadığı ve kireçsiz su da dişlere zararlı olduğu için okul doktorunun öğrencilere zaman zaman kalsiyum tabletleri içirmek zorunda kaldığını da.

"Brighton'ın suyu kireçli..."

Başladı cümleyi bitirmeden sustu delikanlı. Aklına bir şey gelivermişti birdenbire. Öylesine olmayacak, öylesine saçma sapan bir düşünceydi ki bu, bir an için bu düşüncesini hemşireye söylemek ve birlikte gülüşmek geldi içinden.

"Brighton'ın suyu kireçli ne?" diye sordu hemşire. Başını kaldırmış, delikanlıya bakıyordu.

"Hiç," dedi genç pilot. "Öylesine söyledim işte."

Hemşire elindeki bezi tasa bırakıp havluyla kuruladı delikanlıyı.

"Yıkanmak iyi geldi," dedi genç adam. Eliyle yüzünü sıvazlıyordu. "Galiba tıraş olmam da gerek."

"Onu da yarın hallederiz," dedi hemşire. "Belki kendiniz tıraş olursunuz."

O gece gözüne uyku girmedi genç pilotun. Sırtüstü yattığı yerde Junker-88'leri ve suyun sertliğini düşünüp durdu sabaha kadar. Bundan başka hiçbir şey düşünemi-

yordu. Duyduğum uçaklar Junker-88'di, deyip duruyordu kendi kendine. Bundan eminim. Ama öte yandan da Alman uçaklarının güpegündüz bu kadar yakına gelip bu kadar alçaktan uçmalarına olanak yok. Yanılmadığımı biliyorum, ama bunun doğru olması da olanaksız. Ne bileyim, belki de gerçekten çok hastayımdır. Belki de ne dediğimi ve ne yaptığımı bilemeyecek kadar ateşlenmişimdir de onun için saçmalıyorumdur. Evet, evet, sayıklıyor olmam gerek. Uzun bir süre bunları düşünerek gözleri açık, sırtüstü yattı delikanlı. Kalkıp yatağında oturdu bir kez ve yüksek sesle, "Çıldırmadığımı kanıtlayacağım," dedi kendi kendine. "Karmaşık bir konuda çok entelektüel bir konuşma yapacağım bunu kanıtlamak için. Örneğin savaştan sonra Almanya'ya ne gibi yaptırımlar uygulanması gerektiğini tartışacağım." Ama kendini o kadar yorgun hissediyordu ki konuya bile giremeden uyuyakaldı.

İlk gün ışıklarının penceredeki perdelerin arasından odaya sızmaya başladığı saatlerde uyandı genç pilot. Oda hâlâ kapkaranlıktı, ama dışarıda gün ışımaya başlamıştı bile. Yatağında yatmış, perdelerin arasından sızan ölgün gün ışığına bakarken dünü anımsadı birdenbire. Junker-88'leri, suyun sertliğini, o boylu poslu hoş hemşireyi, iyi niyetli doktoru anımsadı ve içine düşen kuşku tohumu bir anda yeşerip büyümeye başladı kafasının içinde.

Odada gezdirdi gözlerini. Hemşire dün gece giderken başucundaki gülleri de götürmüştü beraberinde. Şimdi yalnızca bir paket sigarayla kibrit ve bir kül tablası vardı masanın üstünde. Yatağıyla bu masanın dışında bomboştu oda. Ve gözüne hiç de dünkü gibi güvenli ve hoş görünmüyordu artık. Rahat bir yer olduğu bile söylenemezdi. Buz gibi soğuk, bomboş ve çıt çıtmayan bir odaydı yalnızca.

Kafasındaki kuşku tohumu büyüdükçe sinsi, gelgeç bir tür korku getiriyordu beraberinde. İnsanın yüreğine ürkü salan bir korku değildi bu. İnsanın gerçekten korktuğu zamanlarda hissettiği türden değil de, insanı yalnızca tetikte tutan, bir şeylerin yolunda gitmediğini hissettiğimiz zaman duyumsadığımız, bir gelip bir giden, önemsiz bir ürküntü duygusuydu. Beyninde hızla kök salan bu kuşku ve korku, huzursuzlandırdı –ve biraz da kızdırdı– genç adamı. Eliyle yüzünü sıvazladı ve alnının ter içinde kalmış olduğunu gördü. Bu durumda hemen bir şeyler yapması, haklı olduğunu ya da yanıldığını kendisine kanıtlamanın bir yolunu bulması gerekiyordu. Yeniden penceredeki yeşil perdelere takıldı gözleri. Pencere yatağının tam karşısındaydı. Ne yapıp yapıp on metre uzaktaki bu pencereye erişmeli ve dışarıya bir göz atmalıydı. Kısa zamanda bir takıntıya dönüştü bu düşünce delikanlıda. Artık o pencereden başka hiçbir şeyi düşünemez olmuştu. İyi ama, bacağı ne olacaktı? Elini çarşafın altına sokup sağ bacağından geriye kalan sargılı uzantıya dokundu gene parmak uçlarıyla. Bacağının durumu iyiye benziyordu. Ağrısı sızısı yoktu, ama gene de hiç de kolay olmayacaktı bu iş.

Doğrulup yatağında oturdu. Çarşafı açarak sol bacağına yere sallandırdı. Sonra usulca yere doğru eğilip iki eli de yere değene kadar usul usul, dikkatle yere doğru kaydırды bedenini. Az sonra yataktan yere inmişti. İki elinin ve sol dizinin üstünde durarak soluklandı biraz, sonra sargılar içindeki sağ bacağına baktı. Sarılıp sarmalanmış koca bir kütüğe benziyordu sağ bacağının arta kalan kısmı. Sızlamaya da başlamıştı yavaş yavaş. Bacağının zonk zonk zonkladığını hissediyordu şimdi. Bir an için kendini bırakıp boylu boyunca halıya uzanıp vermek geçti içinden. Ama halının üstünde kımıldamadan yatmak yerine pencereye doğru ilerlemesi gerektiğini biliyordu.

İki kolunun ve sol bacağının yardımıyla ağır ağır pencereye doğru sürünmeye başladı yerde. Kollarını uzatabildiği kadar ileriye uzatıyor, sonra sol bacağıyla iterek kendini ellerinin üzerine doğru çekiyordu. Bunu her yapışında sağ bacağı gözünden yaş getirecek kadar sancıyor, ama genç adam inleye inleye iki elinin ve sol dizinin üstünde sürünerek pencereye doğru sürünmeyi sürdürüyordu. Pencereye varınca sol dizinin üstünde doğruldu, önce sol eliyle sonra sağ eliyle pencere pervazına tutundu. Usul usul yukarıya çekti kendini sol bacağının üstünde ayağa kalkana dek. Hemen perdeleri tutup yana çekti ve dışarıya baktı.

Biraz ileride, önünden küçücük bir patika geçen, damı kiremitli ufak bir ev, evin hemen arkasında da yeni sürülmüş bir tarla vardı. Evin önündeki bakımsız bahçe, şimşir çalılılarıyla patikadan ayrılmıştı. Bu çite bakarken gördü tabelayı genç pilot. Kısa bir direğin tepesine çivilenmiş, kartondan bir tabelaydı bu. Uzun zamandır budanmamış çalılar direği ve tabelanın yarısını örtmüş oldukları için tabela sanki kazığa çivilenmemiş de çalıların arasına atılıverilmiş gibi duruyordu. Üstüne beyaz boyayla bir şeyler yazılmıştı. Burnunu pencere camına dayayıp tabelanın üstünde ne yazılı olduğunu okumaya çalıştı delikanlı. İlk harf bir G'ydi. Bunu açıkça görebiliyordu. İkinci harf de bir A'ydı. Üçüncü harfse bir R. Teker teker çıkartmaya başladı öteki harfleri de. Az sonra tabelada yazılı olanların tümünü okuyabilmişti. Üç sözcük vardı tabelada. Yeniden harf harf okudu yazılı olanları. G-A-R-D-E A-U C-H-I-E-N. *Garde au chien*.<sup>1</sup> Tabelanın üstünde bu yazılıydı işte.

İki eliyle pencere pervazına sımsıkı tutunmuş, sol bacağının üstünde dengesini bulmaya çalışarak tabelaya ve üstünde yazılı olanlara bakakaldı uzun bir süre. Bir

---

<sup>1</sup> (Fr.) Dikkat köpek var. (Çev.)

an için hiçbir şey düşünemedi. Pencerenin önünde dikilmiş, yüksek sesle tabeladaki sözcükleri yineleyip duruyordu kendi kendine. Bu sözcüklerin ne anlam ifade ettiklerine aymaya başlamıştı sonunda. Eve ve arkasındaki yeni sürülmüş tarlaya baktı yeniden. Sonra da evin solundaki ufak meyve bahçesine ve ilerideki yemyeşil kırlara çevirdi gözlerini. "Anlaşılan burası Fransa," diye söylendi kendi kendine. "Demek Fransa'dayım."

Sağ bacağındaki sancı dayanılmaz duruma gelmişti. Sanki biri elindeki balyozu sağ bacağına indirip duruyordu. Öyle bir sancıyordu ki bacağı, yere düşeceğini sandı bir an. Hemen yere eğilip sürünerek geri döndü ve yatağına tırmandı. Çarşafı üstüne çekip yastıklara gömüldü. Hiç gücü kalmamıştı. Hâlâ çalılar arasındaki o tabeladan, yeni sürülmüş tarladan ve evin yanındaki ufak meyve bahçesinden başka bir şey düşünemiyor, tabelada yazılı sözcükleri aklından çıkartamıyordu.

Bir süre sonra kapı açılıp hemşire girdi odasına. Elinde gene içi sabunlu su dolu bir tas vardı.

"Günaydın, bu sabah nasılsınız bakalım?" dedi hemşire.

"Günaydın."

Bacağının sancıması hâlâ geçmemişti, ama bu kadına herhangi bir şey söylemek niyetinde değildi genç adam. Kendisini silmeye hazırlanan kadını izlemeye başladı. Daha dikkatle inceliyordu şimdi hemşireyi. Sarışın bir kadındı. Uzun boylu, kalın kemikli bir beden yapısı ve hoş bir yüzü vardı. Ama gözleri biraz huzursuzdular sanki. Oradan oraya gidip geliyorlar, hiçbir şeyin üstünde uzun zaman kalmıyorlardı. Hareketlerinde de bir tuhaflik varmış gibi geldi delikanlıya. Havadan sudan söz eden sesine hiç de uymayan bir tedirginlik, bir telaş seziyordu genç pilot kadının hareketlerinde.

Hemşire elindeki taşı başucu masasının üstüne koyarak pijamasının üstünü çıkarttı delikanlının ve kollarını silmeye başladı.

"Bu gece iyi uyudunuz mu?"

"Evet."

"Çok iyi," dedi hemşire. Kollarını bitirip göğsünü silmeye başlamıştı.

"Sanırım bu sabah Hava Kuvvetleri Bakanlığı'ndan biri sizi görmeye gelecek kahvaltıdan sonra," dedi hemşire bunu pek önemsemediymiş gibi. "Size sorulması gereken bir şey mi varmış ne. Herhalde siz bunun ne olduğunu bilirsiniz. Nasıl vuruldunuz, nasıl yere indiniz, işte bunun gibi bir şeyler yani. Korkmayın, pek uzun sürmez sanırım. Doktor sizi yormalarına izin vermeyeceğini söyledi onlara."

Yanıt vermedi genç pilot. Hemşire silme işini bitirip bir diş fırçasıyla diş macunu uzattı delikanlıya. Dişlerini fırçalayıp ağzını çalkalayarak ağzındaki suyu hemşirenin tuttuğu tase tükürdü delikanlı.

Daha sonra hemşire bir tepsiyle kahvaltısını getirdi genç adamın, ama canı hiçbir şey yemek istemiyordu. Hâlâ midesi bulanıyor, kendisini çok bitkin hissediyordu. Bütün istediği sırtüstü yatıp olan biteni düşünmekti. Her gün, her gün, gece gündüz duyduğu birkaç cümle dönüp duruyordu hep kafasında. Filonun istihbarat subayı olan Johnny'nin her uçuştan önce her pilota tekrar tekrar söylediği birkaç cümleydi bu. Parmaklarıyla masasına abanarak biraz öne doğru eğilip elindeki pipoyu pilotlara doğru sallayan Johnny'nin, "Unutmayın. Eğer yakalanırsanız yalnızca adınızı, rütbenizi ve numaranızı söyleyeceksiniz. Başka hiçbir şey söylemeyeceksiniz. Amman ha unutmayın, hiçbir şey," diyen sesini duyar gibiydi.

"İşte kahvaltınız," dedi hemşire tepsiyi delikanlının kucağına koyarak. "Sizin için bir yumurta da buldum. Kendi başınıza yiyebilecek misiniz?"

"Evet."

Hemşire yatağının başında durmuş ona bakıyordu. "İyi misiniz siz?" diye sordu.

"Evet."

"İyi o zaman. Bir yumurta daha isterseniz bulmaya çalışırım."

"Bir tane yeter."

"Anlaştık," dedi hemşire. "Bir şey gerekirse zili çalın." Sonra odadan çıktı.

Tam kahvaltısını bitirmişti ki gene kapıda belirdi hemşire.

"Havacı Yarbay Roberts geldi," dedi delikanlıya. "Yalnızca birkaç dakika kalabileceğini söyledim kendisine."

Sonra kenara çekilerek yarbaya yol verdi.

"Sizi bu durumdayken rahatsız ettiğim için beni affedin," dedi yarbay.

Sıradan bir R.A.F. subayıydı yarbay. Biraz eskimiş üniformasının yakasında havacı olduğunu gösteren kanatlar ve göğsünde bir sürü kurdele vardı. Uzunca boy-  
lu, gür siyah saçlı bir adamdı. Hiç de düzgün olmayan seyrek dişleri, ağzını kapattığında bile biraz dışarıda kalıyordu. Bir iskemle çekip cebinden basılı bir soruşturma kâğıdıyla bir kalem çıkartarak yatağın yanına oturdu.

"Nasılsınız? İyi misiniz?" diye sordu.

Yanıt yok.

"Bacağınıza üzüldüm," dedi yarbay. "Bunun ne demek olduğunu bilirim. Vurulmadan önce çok iyi savaştığınızı duydum."

Yatakta yatan adam ağzını açmadan iskemlede oturan adama bakıyordu.

İskemlede oturan adam, "Pekâlâ, hadi şu işi bitirelim," dedi. "Çatışma raporunuzu hazırlayabilmem için size bazı şeyler sormam gerekiyor. Eveet neymiş bakalım. Tamam işte ilk soru. Hangi filodansınız?"

Yataktaki adam hiç kımıldamadan yatıyordu. Gözlerini çevirip yarbaya baktı. "Adım Peter Williamson," dedi. "Rütbem, filo komutanı. Numaram, dokuz yedi iki dört beş yedi."

## HEPSİ BU

O gece şiddetli don vardı. Donun etkisiyle çalılar, çitler, tarlalardaki otlar öylesine beyaza kesmişlerdi ki kar yağmış sanırdınız. Ama pussuz, pırıl pırıl bir geceydi. Yıldızlar ışıltılı ışıltılı gökyüzünde. Ay da neredeyse dolunay denecek kadar dolgunlaşmıştı.

Kır evi büyük bir tarlanın bir ucunda tek başına duruyordu. Evin kapısından başlayan bir bahçe yolu tarlanın öbür ucundaki sete varıyor, seti birkaç basamakla aştıktan sonra da ikinci bir tarlayı dümdüz geçerek beş kilometre ötedeki köye giden yola açılan bahçe kapısının önüne kadar uzanıyordu. Görünürde başka ev yoktu. Tarlalarla dolu tabak gibi dümdüz bir arazi göz alabildiğine uzanıyordu her yana doğru. Ve bu tarlaların çoğu da savaş dolayısıyla sürülmeden oldukları gibi bırakılmışlardı öylece.

Ay ışığı evin üstüne vuruyor, açık pencereden girerek kadının uyuduğu yatak odasına doluyordu. Yatakta sırtüstü uyuyordu kadın. Yüzü tavana dönüktü. Uzun saçları yastığa dağılmıştı. Kadın uyumasına uyuyordu da yüzü dinlenen birinin yüzüne benzemiyordu hiç. Bir zamanlar bir afet olduğu belliydi. Ama şimdi üstünde boydan boya çizgiler uzanan alnında ve elmacık kemikleri çıkık yüzünde gerilim izleri okunuyordu. Buna karşın ağzının sevecen hatları bozulmamıştı henüz. Ve bu ağzın dudakları uykusunda hafifçe aralanmışlardı.

Alçak tavanlı, küçük bir yatak odasıydı burası. Yatağın yanı sıra yalnızca bir tuvalet masasıyla bir de koltuk vardı odada eşya olarak. Kadının giysileri, yatarken soyunup bıraktığı yerde –koltuğun üstünde– duruyorlardı. Siyah ayakkabılarını da çıkartıp yere, koltuğun yanına bırakmıştı. Tuvalet masasının üstünde bir saç fırçası, bir mektup zarfı ve bir de, üniformasının sol yakasında havacı olduğunu gösteren bir çift kanat rozeti olan bir delikanlının çerçeveli bir fotoğrafı vardı. Gençlerin annelerine gönderdikleri türden, sevinçle gülümseyen fotoğraflardandı bu. Tahtadan yapılmış, kalın, siyah bir çerçeveye konmuştu. Ay ışığı açık pencereden odaya akıyor, yataktaki kadın derin derin uyuyordu. Kadının ağır ağır soluk alışından ve yatakta döndükçe çarşaflardan çıkan seslerden başka bir ses duyulmuyordu odada.

Derken uzaklardan –çok uzaklardan– derinden derine hımlayan hafif bir uğultu duyuldu. Bu uğultu yavaş yavaş yükseldi, yükseldikçe arttı ve sonunda her yeri kaplayan bir gürlemeye dönüştü. Artık tüm gökyüzü, sürekli homurdanan, sürekli uğuldayan kesintisiz bir gümbürtüyle zonkluyordu sanki.

Kadın daha uzaktayken duymuştu bu gürlemeyi. Uykusunda beklemişti bu uğultunun başlamasını. Uyurken bile kulakları bu sese dönük, başlayacağı ânın tedirginliğini yaşamıştı bilinçaltında. Uzaktaki uğultuyu duyar duymaz gözlerini açmış, yattığı yerde hiç kılmıdanmadan bu sese kulak vermişti bir süre. Sonunda yatağında doğrulup oturdu, yorganı battaniyeyi kenara itti ve yataktan kalktı. Doğru pencereye gitti kadın; ellerini pencere pervazına dayayıp dışarıya doğru eğilerek gökyüzüne baktı. Uzun saçları sırtındaki ince pamuklu geceliğin omuzlarına yayılmıştı. Uzun süre pencerenin yanında durdu kadın gece ayazında. Pencereden dışarıya doğru sarkmış, homurtuya kulak kabartıyor, yukarı-

ya diktiği gözleriyle gökyüzünü tarıyordu, ama gökyüzünde ışıldayan yıldızlarla bembeyaz parlayan aydan başka bir şey yoktu.

"Tanrı sizi korusun," dedi yüksek sesle. "Tanrım koru onları."

Sonra yatağa dönüp battaniyeyi alarak şal gibi sarındı ona. Siyah pabuçları ayağına geçirdi; koltuğu pencerenin önüne itti ve koltuğa oturdu.

Gökyüzünü kulakları sağır eden bir homurtu, bir uğultu kaplamıştı. Güneye doğru yol alan bombardıman uçakları dalga dalga evin üzerinden geçtikçe her yer zangırdıyordu göklerin gümbürtüsünden. Bütün bu süre boyunca kadın, sırtında şal gibi sarındığı battaniyeyle pencerenin önündeki koltukta oturup göklere baktı.

Bir süre sonra her şey sona erdi. Uçaklar geçip gitmişler, geceyi yeniden çıt çıkmayan bir sessizlik kaplamıştı. Çalılırları ve tarlaları kaplayan don ay ışığında yakamozlanıyor, tüm arazi sanki soluğunu tutmuş olan biteni izliyordu. Bir ordu geçiyordu gökyüzünden. Yolu üzerindeki herkes sesini duymuş, bunun ne anlama geldiğini anlamıştı. Az sonra –kendileri yeniden uykuya dalmadan bile önce– bir hava çatışması olacağını biliyorlardı. Meyhanelerde kafa çeken erkekler kadehlerini masaya bırakarak her yeri zangır zangır zangırdatan bu uğultuya kulak kabartmışlardı. Evlerinde oturmuş radyo dinleyen insanlar radyolarını kapatıp çoluk çocuk bahçeye çıkmış ve kafalarını kaldırıp gökyüzüne baktı. Uzun uzun. Çadırlarında avaz avaz ağız dalaşı yapan karacılar şamatayı kesmiş, fabrikalardaki gece nöbetinden evlerine dönen tüm kadın ve erkekler yollarda durup göklerin gümbürtüsüne kulak vermişlerdi.

Hep böyle olur bu. Bombardıman uçakları geceleri güneye doğru uçarken uçakların sesini duyan yöre halkı

tuhaf bir sessizliğe bürünür. O uçaklarda erkekleri olan kadınlar için geçmesi zor, dayanılması zor bir andır bu.

Uçaklar geçip gittikten sonra kadın koltukta arkasına yaslanarak gözlerini kapattı. Ama uyumuyor, düşünüyordu. Suratı bembeyaz kesilmiş, yüz derisi yanaklarının üstünde gerilip kırış kırış gözlerinin çevresinde toplanmıştı sanki. Dudakları gene aralıktı. Birini dinliyormuş gibi bir ifade vardı yüzünde. Tarlada işini bitirdikten sonra eve dönen oğlunun uzaktan kendisine seslenişini duyar gibi oluyordu neredeyse. Hep çok acıktığını söyler, yemekte ne var diye sorardı oğlu bağıarak daha evin yolunu yarılamadan. Eve girince annesine sarılır, o gün tarlalarda ne yaptığını anlatırdı. Hemen yemeğini önüne koyardı kadın. Delikanlı masaya oturup yemeğini atıştırılmaya başlar, her seferinde de kendisinin de neden bir şeyler yemediğini sorardı annesine. Kadın da hep karnının aç olmadığı yanıtını verirdi ona. Masada oğlunun karşında oturur, onun yemek yiyişini izlerdi. Çay doldururdu oğlunun fincanına. Tabak boşalınca onu alıp mutfığa döner, doldurup geri getirirdi.

Tek çocuk sahibi olmak hiç de kolay değildi doğrusu. O olmadığı zaman duyulan bomboşluk, yalnızlık duygusu, her an başına bir şey gelebileceği korkusu, yaşamında onun varlığından başka yaşamaya değer hiçbir şey olmadığının bilincinde olmak, eğer ona bir şey olursa kendinizin de onunla birlikte öleceğinizi bilmek, bunlar birlikte yaşanması zor şeylerdi. O olmazsa yerleri süpürmenin, toz almanın, yemek pişirmenin, bulaşık yıkamanın bir anlamı kalmazdı. Yakmak için odun toplamamanın ve tavukları beslemenin de. Yaşamamanın bir anlamı kalmazdı.

Oturduğu yerde gece ayazını hissetmiyordu bile kadın. Tek hissettiği, büyük bir yalnızlık ve büyük bir korkuydu. Bu korku azıp azıp tüm benliğini öylesine bir sardı ki buna dayanamayarak yerinden kalkıp yeni-

den pencereden dışarıya sarkarak gene göklere baktı kadın. Bakarken bakarken artık gecenin gözüne hiç de güzel görünmediğinin farkına vardı birdenbire. Buz gibi soğuk, yılan gibi tehlikeli bir geceydi bu. Gözleri artık tarlaları, çitleri, tarlalarla çitleri sarıp ıslıl ıslıl ışıldatan kırağıyı değil, göklerin uçsuz bucaksız karanlığını ve bu karanlıkta sinmiş bekleyen tehlikeyi görebiliyordu yalnızca.

Yavaşça geri çekilip koltuğa çöktü. Korkusu doruğa varmıştı. Oğlunu görmekten, onunla birlikte olmaktan başka bir şey düşünemez olmuştu. Onu hemen—şimdi—görmeliydi. Yarın çok geç olurdu çünkü. Kafasını koltuğun arkasına dayayıp gözlerini kapattı. Kapatır kapatmaz da bir uçak görüntüsü belirdi gözlerinin önünde. Gece karanlığında dev boyutlarda kara bir kuş gibi parlayarak uçan uçağı açıkça görebiliyordu işte. O kadar yakınındaydı ki, kendini hızla uçmaya vermiş bir kuşun olabildiğince ileriye uzattığı boynu gibi karanlıkları yaran burnunu tüm ayrıntılarıyla görebiliyordu. Uçağın kanatlarının ve gövdesinin üstündeki resim ve yazılardan bildi uçağın oğlunun uçağı olduğunu. Oğlunun o uçakta olduğunu da biliyordu. İki kez usulca seslendi oğluna kadın, ama bir yanıt alamadı. İçinde kabaaran korku dalgaları kadını sırtına bindirip gecenin içinden uçurarak oğlunun yanı başına kadar taşıdı. Şimdi oğluna o kadar yakındı ki, elini uzatsa ona dokunabilirdi.

Eldivenli elleriyle gaz çubuğuyla levveyi tutmuş, pilot kabininde oturuyordu oğlu. Sırtında, cüssesini iki katına çıkartan o koca uçuş tulumu vardı. Gözlerini önündeki göstergelere dikmiş, uçmaktan başka hiçbir şey düşünmeden uçağını uçuruyordu delikanlı.

Oğluna bir kez daha seslendi kadın. Bu kez onu duydu delikanlı. Hemen çevresine bakındı. Annesini görünce gülümseyerek elini uzatıp omzuna dokundu

kadının. Dokunmasıyla birlikte kadının benliğini saran korku, yalnızlık ve özlem duygusu buharlaşıp yok oluverdiler sanki. Kadın mutluydu artık.

Uzun süre oğlunun yanında kalıp onun uçağı uçuşunu izledi. Oğlu arada bir gözlerini göstergelerden ayırarak ona bakıp gülümsüyordu. Bir keresinde bir şeyler söyledi, ama motorların uğultusundan ne dediğini anlayamadı kadın. Delikanlı birdenbire parmağını uzatıp uçağın ilerisine işaret etti. Gösterilen yere bakınca gökyüzünün ışıldaklarla aydınlanmış olduğunu gördü kadın. Yüzlerce ışıldak vardı. Uzun beyaz parmakları tembel tembel gökyüzünü tarıyor, ışıktan mızrakları bir o yana bir bu yana kayıyor, hep bir arada hareket ederken bazen birkaç tanesi bir araya gelerek gökyüzünün bir noktasında birleşiyor, sonra başka bir noktada birleşmek için birbirlerinden ayrılarak orada burada doluyor, başka bir noktada yeniden bir araya geliyor, gecenin karanlığında hedeflerine doğru ilerleyen bombardıman uçaklarını bulmaya çalışıyorlardı.

İşıldakların ardından bir yerden uçaksavar ateşi açılmıştı. Mermiler birbiri ardına havada patlıyor, mermilerden açılan kıvılcım çiçekleri bombardıman uçağının gövdesini aydınlatıyordu.

Delikanlı dümdüz ileriye bakıyor, ışıldakların göğü yaran ışıık kılıçlarından kaçmak için sağa sola manevra yaparak dosdoğru aşağıdaki uçaksavarların yaylım ateşine doğru ucuruyordu uçağını. Oğlunun dikkatini dağıtırm korkusuyla kadın olduğu yerde donup kalmış, ne kımıldıyor ne de ses çıkartıyordu.

İskele tarafındaki motorlardan birinden alevlerin yükseldiğini görünce vurulduklarını anladı kadın. Yan pencereden bakıp rüzgârın geriye üflediğı alevlerin kanat boyunca oynaşmalarını, tüm kanadı sararak kokpitin altına dil uzatışlarını izledi. Başlangıçta korkmamıştı. Oğlu hiç telaşlanmadan koltuğunda oturuyor, arada

bir iskele tarafında oynayan alevlere bakıyor, bu sanki hiç önemli değilmiş gibi uçağını uçuruyordu. Bir kere-  
sinde başını çevirerek arkaya –annesine doğru– baktı ve  
gülümsedi. Bu da annesinin tehlikede olmadıklarını an-  
lamasına yetti. Işıldakların ışıktan kolları ve havada pat-  
layan uçaksavar mermilerinin ateş topları çepeçevre sar-  
mıştı dört bir yanlarını. Gök artık gök olmaktan çıkıp  
ışıktan kılıçlar ve rengârenk patlamalarla dolu ufacık,  
kapalı bir uzama dönmüştü. Bunların arasından sıyrılıp  
uçabilme olasılığı sıfır gibi görünüyordu.

İskele kanadını saran alevler azmışlardı artık. Bütün  
kanadın altını, üstünü ve gövdenin bir bölümünü yut-  
muşlardı bile. Uçağın boyasından beslendikçe güçleni-  
yor, onları körükleyerek azdıran rüzgârın etkisiyle geri-  
ye doğru yatıp başka yerleri de sarıyor, uçağın içindeki-  
lere kaçacak yer bırakmıyorlardı.

Birdenbire bir patlamayla sarsıldı uçak. Göz kamaş-  
tıran bir şimşek çaktı sanki ve sanki biri koskoca, şişiril-  
miş bir kesekâğıdını patlatıvermiş gibi *güüüm* diye bir  
ses duyuldu. Alevlerden ve ortalığı kaplayan kalın, boz  
bulanık beyaz dumandan göz gözü görmez oldu bir an-  
da. Yerlerden ve yanlardan alevler çıkmaya başlamıştı  
kokpitin içinde. Duman öyle yoğundu ki ne bir yeri  
görmenin, ne de soluk almanın olanağı kalmıştı. Kadın  
dehşete düşüp ürküye kapıldı, çünkü oğlu hâlâ koltu-  
ğunda oturuyor, kontrollerle boğuşarak hâlâ uçağına  
hâkim olmaya, uçağın dengesini koruyup dümdüz uç-  
masını sağlamaya çalışıyordu. Soğuk bir hava kütlesi an-  
sızın küt diye çarptı kadının suratına. Alevlerin arasın-  
dan telaşla çıkan birkaç kişinin eğile tökezleye hızla ya-  
nından geçip kendilerini alev alev yanan uçaktan boşlu-  
ğa fırlattıklarını görür gibi oldu kadın bir ara.

Yeryüzünde alevlerden başka bir şey kalmamıştı  
sanki. Uçak ekibi paraşütle atlarken oğlu hâlâ pilot kol-  
tuğunda oturmuş kontrollerle boğuşuyor, uçağı rotasın-

da tutmaya çabalıyordu. Oğlunun bir kolunu kaldırarak yüzünü yangının cehenneminden korumaya çalıştığını gördü kadın. Koşup yanına gitti oğlunun. Delikanlıyı omuzlarından tutup sarsarak, "Hadi gel," dedi. "Çabuk ol. Hemen gelmelisin. Hadi çabuk ol, çabuk!"

Oğlunun başının göğsüne düşmüş, bedeninin gevşemiş ve delikanlının kendinden geçmiş olduğunu işte ancak o zaman fark etti kadın. Çılgın gibi oğlunu koltuktan kurtarıp kapıya doğru sürüklemeye çalıştı, ama delikanlının gevşemiş bedeni çok ağırdı kendisi için. Duman ciğerlerini yakıyordu. Öğürerek soluk almaya çalıştı dumanlar arasında. Artık temelli ürkünün pençelerinde, aklını oynatmanın eşiğindeydi. Ölümüne ve ölümünü buyur eden her şeye karşı savaş açtı bir anda ve geçirdiği cinnetin gücüyle ellerini oğlunun koltukaltlarından geçirip delikanlının gevşemiş bedenini kapıya doğru biraz sürüklemeyi becerebildi. Ama daha ileriye götürmek olanaksızdı kendini bırakıvermiş bu bedeni. Bir ayağı dümen pedalının arkasında bir yere sıkışmıştı. Bir de nasıl açılacağını bilmediği ve oğlunun bedenini pilot koltuğuna mıhlayan bir kemer tokası vardı baş edemediği. Yapmaya çalıştığının olanak dışı olduğu, alevlerin ve dumanın hiçbir umut bırakmadığı, artık hiç zamanları kalmadığı gerçeği işte o zaman dank etti kafasına. Ve bu gerçeği gördüğü an tüm gücü de tükeniverdi bir anda. Oğlunun üstüne yığılıp kalarak o güne dek hiç ağlamadığı gibi ağlamaya başladı hüngür hüngür.

Derken burguya girdi koca uçak birdenbire. Hava-yı yırtarak döne döne yere doğru düşüyordu artık. Ayağı kayıp kokpiti kemiren alevlerin arasına düştü kadın. Son gördüğü, alevlerin kor sarısı göbeği; burnuna son gelen, yanık et kokusu oldu.

Kadının gözleri kapalı, başı koltuğun arkasına dayalıydı. Uzun saçları omuzlarına dağılmış, parmakları

–sanki daha da sıkı sarınmak istercesine– sımsıkı battanienin kenarlarına yapışmışlardı.

Dışarıda ay alçalmış, batmaya başlamıştı. Çıt çıkmayan gecede çalılarla otlar daha da artan kırağının ağırlığıyla yere doğru eğilmişlerdi tarlalarda. Derken güneyden doğru bir hımlama, bir uğuldama duyuldu uzaktan uzağa. Sesler gittikçe yaklaşıp artarak her yeri zangırdatan bir kükremeye dönüştü yavaş yavaş ve tüm yeri göğü sardı. Sağ kalanlar geriye dönüyorlardı.

Koltukta oturan kadın kımıldamadı bile. O öleli epey zaman olmuştu.

## SİZİN GİBİ BİRİ

"Bira?"

"Evet, bira içelim."

Garsonu çağırıp sipariş verdim. Garson gidip iki şişe birayla iki bardak getirip masanın üstüne bıraktı. Biralılarımızı kendimiz koyduk bardaklara. Köpürmesin diye bardakları yana eğip birayı bardağın kenarından akıtarak doldurduk bardaklarımıza.

"Şerefe," dedim.

Başını sallayarak yanıt verdi arkadaşım. Bardaklarımızı birbirimize kaldırıp kafamıza diktik.

Onu görmeyeli beş yıl olmuştu. Beş yıldır savaşıyordu. Savaşın ilk günlerinde Hava Kuvvetleri'ne katılmış ve bugüne kadar hiç ara vermeden savaşmıştı. Ona baktıkça ne kadar değişmiş olduğunu görebiliyordum. Eskiden tanıdığım o genç, şen şakrak delikanlı gitmiş, yerine daha yaşlı, daha bilge ve daha efendi biri gelmişti sanki. Kalbi kırılmış bir çocuk gibi sessizleşmiş soluksuzlaşmış, yetmiş yılın yükünü artık çekemeyen biri gibi yaşlanmıştı dostum. Öylesine değişmiş, öylesine başkalaşmıştı ki başlangıçta ikimiz için de çok zor oldu birbirimize nasıl davranacağımızı, ne söyleyeceğimizi bilmek.

Savaşın başında Fransa'da çarpışmış, daha sonra aylarca süren İngiltere Hava Savaşı'na katılmıştı. Hiçbir şeyimiz olmadığı günlerde Batı Sahra'da bulunmuş, Yu-

nanistan'da ve Girit'te çarpışmıştı. Suriye'de, El Alamein'de, Sicilya'da ve İtalya'da uçmuş, sonra gene İngiltere'ye dönüp savaşa oradan devam etmişti. İşte şimdi de yaşlı bir adam olarak karşımda oturuyordu.

Bir yetmiş boylarında, ufak tefek biriydi. Hiçbir şeyi saklayamayan, kitap gibi okunan bir yüzü, uzun ve sivri bir çenesi vardı. Koyu renk gözleri pırıl pırıl parlardı hep. Dimdik sizin gözlerinizin içine baktıkları zamanlar dışında bu gözler bir kararda duramaz, oradan oraya dolaşırlardı her saniye. Siyah saçları her zaman darmadağınktı. Bir tutam saç hep gözlerinin önüne düşer, o da hep eliyle arkaya iterdi bu saç perçemini.

Yabancılik çekerek bir süre konuşmadan oturduk masamızda. Biraz öne doğru eğilerek karşımda oturmuş, terleyen bira bardağının üstüne parmağıyla bir şeyler çizikleyip duruyordu. Yalnızca bardağa çizdiği şekillerle ilgileniyormuş gibi yapıyor, gözlerini bardaktan ayırmıyordu, ama bence bir şey söylemek istiyor, ama nasıl söyleyeceğini bilmiyormuşa benziyordu. Masada duran çerez tabağından fındıkları birer birer ayıklayıp ağzıma atarak şapur şapur yiyor, hiçbir şeyin -ağzımı şapırdattığımın bile- farkında değilmişim gibi davranıyordum ben de karşısında.

Derken bardağına çiziktirmeye ara vermeden ve gözlerini bardaktan ayırmadan, "Tanrım, garson ya da bir orospu ya da onun gibi bir şey olmayı nasıl da isterdim," deyiverdi birdenbire.

Sonra bardağını alıp ağır ağır, iki yudumda içip bitirdi birasını. İşte o zaman aklında onu tedirgin eden bir şey olduğundan ve bunu söylemek için cesaretini toplamaya çalıştığından hiç kuşku kalmadı.

"Hadi birer bira daha içelim," dedim.

"İçelim, ama bu kez viski içelim," dedi.

"Tamam. Viski olsun," dedim.

Garsonu çağırıp iki viski ve iki şişe soda söyledim. Viskilerimizin üstüne soda koyduk ve içkilerimizden birer yudum aldık. Bardağını masanın üstüne bırakır bırakmaz yeniden eline alıp koca bir yudum daha içti. Bardağını ikinci kez masanın üstüne koyarken öne doğru eğilip konuşmaya başladı birdenbire.

"Biliyor musun," dedi gözlerini gözlerimin içine dikip, "bir yeri bombalamaya çıkıp da hedefin üzerine geldiğimiz zaman, tam bombaları bırakmak üzereyken, kendi kendime uçağı biraz oynatsam ne olur acaba, diye düşünür oldum son zamanlarda. Uçağı milimetrenin yüzde biri kadar sağa ya da sola alsam, bombalar bambaşka insanların üstüne düşecek. Bu gece bombaları kimin üstüne boşaltacak, kimleri öldüreceğim acaba, diye düşünmekten alamıyorum kendimi. Her şey bana bağlı, anlarsın ya. Artık her uçuşa çıkışımda bunu düşünmeden edemiyorum."

Çerez tabağından bir fıstık almış tırnaklarıyla onu ufak parçalara ayırıyor, kendi söylediğinden kendi utanmış gibi gözlerini fıstıktan ayıramıyordu.

"Topuğumun ucuyla dümen pedalına şöyle hafifçe bir dokunuvermem yeter," diye ağır ağır, usul usul konuşarak sözüne devam etti. "Farkına bile varmadan topuğumun ucuyla hafif bir ağırlık verebilirim dümen pedalıma örneğin. O zaman da bombalar, pedala ağırlık vermemden önce düşecekleri yere değil de bambaşka bir yere, bambaşka insanların üstüne düşer. Her şey bana bağlı. Bana bağlı, anlıyorsun, değil mi? Ve her sortimde, kimlerin öleceğine benim karar vermem gerekiyor. Topuğumun ucunu hafifçe oynatmam yeterli. Üstelik farkına bile varmadan yapabilirim bunu. Örneğin hep aynı yerde oturmaktan yorulup farkına bile varmadan yerimde bir milim kımıldadım mı, iş tamam. Bir milim kımıldarım yerimde ve birileri yerine başkaları ölür bir an sonra."

Bardağının üstündeki su damlacıkları çoktan kurumuştı, ama o hâlâ sağ elinin parmaklarını bardağının üstünde gezindirip duruyordu.

"Çok karmaşık bir düşünce bu," diye sözüne devam etti birkaç saniye sonra. "İçinden çıkılamayacak kadar karmaşık. Her sorti yapışımında aklıma takılıp kalıyor. Söz konusu olan o kadar belli belirsiz bir basınç ki. Hedefe kilitlenme aygıtının bile sezemeyeceği kadar hafif bir basınç uygularsın topuğunun ucuyla hiç farkına varmadan, her şey değişir. Her sortimde kendi kendime acaba şunlar mı ölecek yoksa bunlar mı, diye soruyorum. En kötüsü hangileri? Uçağı bir milim sola kaçırsam, belki bir ev dolusu kadın katili Alman'ın hakkından geleceğim. Ya da -uçağı o bir milimetre sola kaçırdığım için- Almanlar kurtulacak da onların yerine evinin bodrum katına saklanmış olan yaşlı bir adam ölecek. Bunu nasıl bilebilirim? Böyle şeyleri kim bilebilir ki?"

Sustu ve boş bardağını eliyle masanın ortasına doğru sürdü.

"Onun için uçarken derin bir soluk bile almamaya, yerimden hiç kıvıldamamaya özen gösteririm. Yani yapabileceğim kadarıyla."

"Ben de bir yer baskını sırasında uçağı kaçırdım birazcık," dedim. "Ve yolun solundakiler yerine sağındakileri vurdum."

"Herkes zaman zaman ya sağa ya sola kaçırmış uçağı ister istemez," dedi. "Birer içki daha içer miyiz?"

"Tabii ya. Hadi birer tane daha içelim."

Garsonu çağırıp içkilerimizi söyledik ve içkilerimiz gelene kadar öteki masalardaki insanlara baktık. Saat altıya geldiği için masalar yavaş yavaş dolmaya başlamıştı. Bir süre bu yeni gelenleri izleyerek zaman geçirdik. Yeni gelenler şöyle bir çevrelerine bakıp gönüllerine göre

bir masa bularak oturuyor, gülüşerek garsona siparişlerini veriyorlardı.

"Şuradaki kadına bak," dedim. "Şu sağdaki masada oturan kadına."

"Ne var ki?"

"Bomba gibi bir vücudu var," dedim. "Şu göğüslerine bir baksana."

Garson içkilerimizi getirdi.

"Sana hiç Stinker'den söz ettim miydi?" diye sordu arkadaşım.

"Hangi Stinker?"

"Malta'daki Stinker Sullivan'dan."

"Yo-o."

"Ya Stinker'in köpeğinden?"

"Yo-o," dedim gene.

"Stinker'in bir köpeği vardı. Alsasyen cinsi koskoca bir hayvan. Stinker anasından babasından çok severdi o köpeği. Köpek de Stinker'i. Bir saniye peşinden ayrılmaz, nereye gitse peşinden gelirdi. Stinker uçuşa çıktı mı, köpek asfalt piste oturur, Stinker'in dönmesini beklerdi yerinden kıınıldamadan. Smith adını takmıştı Stinker köpeğe. Çok severdi o köpeği, çok. Sanki anası ya da babasıymış gibi severdi. Bütün gün boyunca köpeklerle konuşur dururdu."

"Bu viski berbat bir şey," dedim.

"Evet, öyle. Hadi birer tane daha içelim."

"Daha bunları bitirmedik ki."

"Her neyse," diye öyküsüne devam etti arkadaşım. "Bir gün bütün filonun hemen Mısır'a uçuşması emrini aldık. Hemen dedikleri de hemendi, iki saat sonra, üç saat sonra değil, hemen. Gel gör ki Stinker köpeğini bulamıyordu bir türlü. Sanki yer yarılmış, Smith içine girmişti. Stinker çıldırmış gibiydi. Havaalanında deli danalar gibi koşuyor, herkese Smith'i görüp görmediğini soru-

yor, Smith, Smith, diye bös bös böğürerek yeri göğü birbirine katıyordu. Ama Smith ortada yoktu."

"Neredeymiş peki?" diye sordum.

"Nerede olduğunu bilmiyorum, ama havaalanında yoktu ve filo da uçuşa hazırды. Stinker, Smithsiz gitmek zorunda kaldı. Akli başından gitmişti adamın. Uçuş ekibi, Stinker'in yol boyunca her iki dakikada bir havaalanını arayıp Smith'i bulup bulmadıklarını sorduğunu söyledi. Uçakta sürekli Malta'yı arıyor, Smith'i buldunuz mu, diye soruyor, Malta'dakiler de her seferinde hayır bulamadık diyorlarmış."

"Bu viski gerçekten de berbat," dedim.

"Evet ya. Birer tane daha içmeliyiz."

Bu kez yakaladığımız garson eline ayağına çabuk biriydi. Göz açıp kapayana dek içkilerimizi önümüze koyuverdi.

"Sana Stinker'den söz ediyordum," dedi arkadaşım.

"Anlat bakalım," dedim. "Stinker'e ne oldu daha sonra?"

"Mısır'a indik. Stinker'in ağzından Smith'den başka söz çıkmıyordu. Köpek hâlâ yanındaymış gibi davranıp duruyordu. Salak herif sürekli köpeğine seslenip, 'Smith, Smith. Gel, oğlum, hadi gel,' deyip dururdu ne-reye gitse. Yürürken de sürekli aşağıya bakıp köpek sanki yanında yürüyormuş gibi onunla konuşur, arada bir de eliyle pıt pıt havaya vurarak köpeğinin başını okşardı sözde. Yere çömelip artık yanında olmayan bir köpeğin başını okşar, kulağını kaşırdı."

"Peki neredeymiş köpek?"

"Malta'daydı herhalde. Malta'da olması gerekirdi."

"Bu viski berbat değil mi?"

"Berbat. Bunları bitirince birer tane daha içelim."

"Şerefe."

"Şerefe."

"Garson! Hey, garson! Evet. Birer tane daha."

"Eee... Smith, Malta'da kalmıştı diyordun."

"Öyle," dedi arkadaşım. "Şu Tanrı'nın cezası salak Stinker Sullivan da anlattığım gibi tuhaf tuhaf davranmaya devam etti öldüğü âna kadar."

"Oynatmıştı herhalde."

"Hem de nasıl. Tam tımarhanelikti. Bir keresinde İskenderiye'deki Avcılar Kulübü'ne geldi herkesin oturup içki içtiği bir saatte."

"Bu o kadar delice bir şey sayılmaz."

"Büyük salona girdi ve kapıyı açık tutarak köpeğine seslendi bir süre. Sonra köpeğin içeri girdiğini varsayıp kapıyı kapayarak odanın bir ucundan öbür ucuna doğru yürümeye başladı. Arada bir durup çevresine bakınıyor, 'Gel, oğlum. Hadi gel, Smith,' diye sesleniyordu olmayan köpeğine. Parmaklarını da şaklatıyordu bu arada köpek daha çabuk yanına gelsin diye. Bir keresinde iki erkekle iki kadının oturdukları bir masanın yanında yere diz çöktü, 'Çık oradan, Smith,' diye seslendi. 'Hemen çık oradan.' Sonra da elleriyle dizleri üstünde emekleyerek masanın altına girip orada olmayan köpeği ensesinden yakaladığı gibi masanın altından çekip çıkarttı. Ayağa kalkınca, 'Çok yaramaz bir köpek bu,' diye özür diledi masada oturanlardan. Masadakilerin yüzlerini görmeliydin. Bütün koca salonu bu biçimde tuhaf tuhaf davranarak geçti bir uçtan öbür uca. Salonun arka kapısına gelince kapıyı açıp önce köpeği dışarı çıkarttı, arkasından da kendisi dışarı çıkıp kapıyı kapattı."

"Adam oynatmış besbelli."

"Hem de nasıl. Tam tımarhanelikti. Oradakilerin yüzlerini görecektin bir. Bir salon dolusu içki keyfi yapan insan, deli olan kendileri mi yoksa Stinker mi, onu anlamaya çalışıyorlardı. Köpeği göremeyenlerin yalnız kendileri olup olmadığını anlamak için herkes birbiri-

nin yüzüne bakıyordu. Adamın biri şaşkınlıktan elindeki içki bardağını düşürüp kırdı şangır diye."

"Çok korkunçtu herhalde."

"Felaketti."

Garsonlar geliyor, garsonlar gidiyordu. Meyhane tıklım tıklım dolmuştu bu arada. Masalarda, barda, ayakta bir sürü insan içkisini içip sohbet ediyordu. Çoğu üniformalıydı. Arkadaşım parmağını içki bardağına sokmuş, bardaktaki buzları döndürüp duruyordu.

"O da bazı bazı uçağı az biraz kaçırdı," dedi.

"Kim?"

"Stinker. Bundan söz ettiği de olmuştu."

"Uçağı az bir şey elden kaçırmak o kadar da önemli değil," dedim. "Beton karolardan yapılmış bir yolda yürürken arada bir karoların çizgilerine basmak gibi bir şey işte."

"Bok yemişsin," dedi arkadaşım. "O, özel bir konu. Senden başka kimseyi etkilemez."

"Peki öyleyse, araba-bekleme gibi bir şey diyelim."

"Araba-bekleme de nedir?"

"Ben hep yaparım bunu," dedim.

"Anladık! Peki, nedir bu?"

"Arabayı yolun kenarında park ettiğin yerden yola çıkartmadan önce yirmiye kadar sayar, ondan sonra yola çıkarsın."

"Sen de Stinker gibi zırdelisin," dedi arkadaşım.

"Kazalardan kurtulmanın eşi benzeri bulunmayan bir yoludur bu," dedim. "Bu yolla ben bugüne kadar hiç yayaya çarpmadım."

"Kafayı buldun sen," dedi arkadaşım.

"Yok canım. Hep yaparım ben bunu."

"Neden?"

"Çünkü, yirmiye kadar sayarak yola çıkarsam, saymadan yola çıkmış olsaydım belki de çarpacağım yayaya çarpmam da, ondan. Yirmiye kadar sayıp sonra yola

çıkarsam, o yayaya çarpmak için geç kalmış olurum. Yirmiye kadar saydığım için, yola çıkacağım zamandan daha sonra yola çıkmış olurum ve saymadan çıksaydım önüme çıkacak olan ve benim de çarpacağım o adam çoktan yolun öbür tarafına geçmiş olur."

"Niye ki?"

"Çünkü yirmiye kadar saydığım için, o yaya benim hareket ettiğim zamandan önce kaldırımdan yola inip karşıya geçmiş olurdu da, ondan."

"Hoş bir düşünce bak bu."

"Biliyorum."

"Hatta harika bir fikir diyebilirim."

"Bu yolla çok yaşam kurtarılabilir," dedim. "Yol kavşaklarında falan hiç sağa sola bakmadan gazlayabilirsin, çünkü yirmiye kadar saymadan arabayı kaldırsaydın çarpışacak olduğun araba çoktan kavşaktan çekip gitmiş olur. Az önce önünden geçmiştir o. Çünkü o geçerken sen hâlâ arabada oturuyor ve arabayı sürmeye hazırlanarak yirmiye kadar sayıyor olurdun."

"İnanılmaz!"

"Değil mi?"

"Ama gene de uçağı az biraz kaçırmaya benziyor bu," dedi arkadaşım. "Yirmiye kadar saymasaydın ne olacağını hiçbir zaman kesin olarak bilemezsin ki."

"Ben gene de hep böyle yaparım," dedim.

Birbiri arkasına kadeh kadeh içki yuvarlamaya devam ettik.

"Şu kadına bak, şu kadına," dedim.

"Bomba gibi göğüsleri olana mı?"

"Evet, ne lokma gibi göğüsler ama."

"Ondan çok daha güzel olan nice kadını öldürmüş olduğuma eminim," dedi arkadaşım alçak bir sesle.

"Bu kadın gibi göğüsleri olan kadını kolay kolay bulamazsın," dedim.

"Eminim öldürmüşümdür," dedi arkadaşım. "Birer tane daha içelim mi?"

"Tamam. Yolluk olarak birer tane daha içelim."

Birkaç saniye geçti.

"Şu kadın gibi göğüsleri olan başka kadın yoktur," dedim bu kez de. "En azından Almanya'da yoktur."

Arkadaşım arkasına yaslanıp eliyle tüm meyhaneyi gösterdi. "Buradaki insanları görüyor musun?" diye sordu.

"Tabii."

"Bunların hepsi birden şimdi –bir anda– ölseler ve iskemlelerinden yere düşüp cavlağı çekseler kızılca kıyamet kopmaz mıydı?"

"Eee? N'olmuş?"

"Kızılca kıyamet kopmaz mıydı, dedim?"

"Yer yerinden oynardı tabii hiç kuşkusuz."

"Örneğin garsonların tümü birden aklını kaçırıp her içkiye zehir falan koymuş olsalardı yani?"

"Kızılca kıyametin daniskası kopardı," dedim.

"İşte ben bunun tıpkısını yaptım yüzlerce kez," dedi arkadaşım. "Bu odadaki insandan fazla insanı öldürdüm her bombardımanda. Hem yalnız ben değil, sen de."

"Çok fazlasını öldürdük tabii, ama o başka."

"Tıpkı bunlar gibi insanları. Kadınları, erkekleri, garsonları. Barda oturmuş içki içen sıradan insanları yani."

"O başka."

"Lanet olsun, neresi başka? Aynı şey şimdi burada olsaydı yer yerinden oynamaz mıydı?"

"Tüm ülke hop oturup hop kalkardı vallahi."

"Ve biz işte bunun aynısını yaptık. Hem de kaç kez."

"Yüzlerce kez," dedim. "Ama o başka."

"Berbat bir yer burası. Hadi kalkıp başka bir yere gidelim."

"Önce içkilerimizi bitirelim de."

İçkilerimizi bitirip hesabı kimin ödeyeceği kavgasına tutuştuk. Her ikimiz de kendimiz ödemek istiyorduk hesabı. Sonunda yazı tura atmaya karar verdik. Ben kazandım. O da hesabı ödedi garsona. Tam on altı dolar yirmi beş sent tuttu hesap. Garsona da iki dolar bahşış bıraktı.

Masalar arasından dolana dolana kapıya doğru yürüyüp dışarıya çıktık.

"Taksiye binelim mi?"

"Evet, evet. Taksiye binsek iyi olur."

Meyhanenin kapısında bir kapıcı duruyordu. Adamın yanında durup bir taksi geçmesini bekledik. "Güzel bir kent burası," dedi arkadaşım.

"Harika bir kent," dedim. Kendimi iyi hissediyordum. Hava kararmıştı, ama sokak lambalarının ışığında yoldan gelen geçen arabaları ve karşı kaldırımda yürüyen yayaları görebiliyorduk. İncecikten bir yağmur yağıyor, ıslak asfalt araba farlarının ve sokak lambalarının vurduğu yerlerde sarı sarı parlıyordu. Islak asfaltta lastiklerini tıslatarak geçiyordu arabalar önümüzden.

"Tonlarca viskisi olan bir yere gidelim hadi," dedi arkadaşım. "Tonlarca viskisi olan ve sakalında yumurta artıkları bulunan bir garsonun servis yaptığı bir yere gidelim."

"Tamam. Bana uygun."

"Bize servis yapan sakalı yumurtalı garsondan ve bizden başka kimse olmayan bir bar olsun ama burası. Ya da..."

"Tamam," dedim gene, "ya öyle bir yer ya da ne?"

"Ya da içinde tam yüz bin insan olan bir yer."

"Tamam," dedim. "Anlaştık."

Olduğumuz yerde durmuş, taksi beklemeye devam ediyorduk. Sol köşeden dönüp caddeye sapan arabaların farları geceyi ve yağmuru yarıyordu. Arabalar köşeyi dönüp lastiklerini ıslak asfaltta hırıışdata hışırdata bize doğru geliyor, önümüzden geçerek ırmaktaki köprüye doğru gidiyordu. Farların ılık hünisinde ııl ııl yağın yağmuru seyrederek meyhanenin kapısında dikilmiş duruyor, bir taksi geçmesini bekliyorduk.

# Roald Dahl

## BENDEN BU KADAR

***Roald Dahl***'ın öykülerini yayınlamayı sürdürüyoruz. Olağanüstü yalın ve akıcı bir dille, şaşırtıcı bir kurguyla, tuhaf ve irkilticiyle gülünç arasında gidip gelen konularıyla usta bir öykü yazarı ***Roald Dahl***. Bu kitabındaki öykülerinde, İkinci Dünya Savaşı'nda görev alan pilotların yaşamlarından eğlenceli kesitler var. Kendisi de bir savaş pilotu olan ve Libya Savaşı'nda ağır yaralanan yazar, kendisinin ve arkadaşlarının Libya'da, Yunanistan'da ve Suriye'de başlarından geçenleri trajik ama mizah dolu bir dille bu öykülerde dile getiriyor. ***Benden Bu Kadar*** adlı bu kitabını okurken, dehşet sahnelerine yer vermeden dehşeti anlabilen ***Roald Dahl*** ile birlikte onların hava üslerindeki yaşantılarının içine girecek, göklerde savaşan pilotlarla yerdeki sivillerin karabasanlarını yaşayacak, hem ürperecek, hem güleceksiniz.

Kapaktaki resim: LEONID GORE